

Χρονολόγιο ΕΚΠΑ 28/10/1940 – 31/8/1949

Χρήστος Τριανταφύλλου
Δρ. Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας ΕΚΠΑ/
επιστημονικός συνεργάτης Ιστορικού Αρχείου ΕΚΠΑ

28/10/1940 Ξεκινά αυθόρμητα από το Πανεπιστήμιο μια φοιτητική διαδήλωση, ενώνεται με το πλήθος του κόσμου που βγήκε στους δρόμους της Αθήνας, ανεβαίνει στο μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, κατεβαίνει στην οδό Σταδίου, φτάνει στην Ομόνοια και το Πολυτεχνείο. Απέναντι από αυτό βρισκόταν το πνευματικό ίδρυμα της Ιταλίας, η Casa d' Italia. Εκεί ενώνονται και οι σπουδαστές του Πολυτεχνείου και όλοι μαζί εισέρχονται στο κτίριο, αρχίζοντας να καταστρέφουν τις τζαμαρίες και τις γραφομηχανές. Στη συνέχεια ανεβαίνουν την Πανεπιστημίου, φτάνουν στο ιταλικό βιβλιοπωλείο στην οδό Ιπποκράτους και καταλήγουν στα γραφεία της αεροπορικής εταιρείας Alitalia. Οι διαδηλωτές τραγουδούν τον εθνικό ύμνο, πετούν πέτρες, σπάνε τζάμια, βρίζουν τους Ιταλούς εισβολείς, ενώ το σύνθημα που κυριαρχεί είναι: «Όπλα θέλουμε». Τα μέλη της ΕΟΝ ξεκινούν από το Κολωνάκι. [Λυγούρα 2010, σ. 89-90] Ο υφυπουργός Παιδείας αναγγέλλει στον πρότανη τη διακοπή των μαθημάτων. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.2, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_123324_011]

29/10/1940 Η σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών, ξεκινά με «μία ευχή υπέρ της ευοδώσεως του αγώνος», ύστερα από πρόταση του καθηγητή Ι. Τρικκαληνού. Επόμενη ενέργεια της Συγκλήτου είναι η αποστολή ψηφίσματος συμπαραστάσης προς τον πρόεδρο της κυβέρνησης. Η σύγκλητος αποφασίζει να απευθύνει διαμαρτυρία για την ιταλική επίθεση προς όλα τα πανεπιστήμια της υφ'ηλίου, θυμίζοντας ταυτόχρονα τις γιορτές της εκατονταετηρίδας του Πανεπιστημίου Αθηνών, το 1937, όταν είχαν συνυπάρξει ειρηνικά οι άνθρωποι του πνεύματος στην Αθήνα. [Μπαλή 2014, σ. 85]

30/10/1940 Οι καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών Κωνσταντίνος Τσάτσος, Ιωάννης Θεοδωρακόπουλος και Ιωάννης Κακριδής στέλνουν επιστολή στον Ι. Μεταξά, στην οποία του ζητούσαν να επιτραπεί η κατάταξή τους στον στρατό για να πολεμήσουν. Η αίτησή τους απορρίπτεται και τους υποδεικνύεται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην «πνευματική επιστράτευση». [Μπαλή 2014, σ. 88] Απόρρητη διαταγή του υπουργείου Ναυτικών για ανάκληση του Ξ. Κοντιάδη στο Πολεμικό Ναυτικό. [Αρχείο εμπιστευτικών εγγράφων Φακ. 4 (1942-1943). Διάφορα εμπιστευτικά- πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, Untitled_30062020_154115_008]

31/10/1940 Ο πρότανης ενημερώνει τον υπουργό Παιδείας, σε απάντηση αιτήματος από τις 28 Οκτωβρίου 1940 να εγκατασταθούν σταθμοί πρώτων βοηθειών στο Μέγαρο

Θεωρητικών Επιστημών, πως το υπουργείο Εθνικής Προνοίας έχει επιτάξει όλο το Μέγαρο για εγκατάσταση των υπηρεσιών του και σταθμού πρώτων βοηθειών, εκτός από: τα αμφιθέατρα διδασκαλίας, τέσσερα δωμάτια του Εργαστηρίου Πειραματικής Ψυχολογίας, το παράρτημα του Εργαστηρίου Πειραματικής Παιδαγωγικής, το Β' Αρχαιολογικό Σπουδαστήριο, το Γραφείο της Νομικής Σχολής, τα Γραφεία των καθηγητών Σ. Πλακίδη και Η. Μαριολόπουλου. Επίσης, επιτάχθηκε από το Φρουραρχείο το χώρος στο υπόγειο για να χρησιμοποιηθεί ως καταφύγιο. [Φ. 185- Παραχωρήσεις αιθουσών, 1931-32 έως 1950-51/ Φακ. 185.3, Ακαδημαϊκά έτη 1940-41, 1941-42, 1942-43, 1943-44 /Untitled_09072020_112340]

Νοέμβριος 1940 Ανάμεσα στους επιστρατευμένους υπηρέτησαν ως υψηλόβαθμοι αξιωματικοί 6 τακτικοί και 4 επικουρικοί καθηγητές της Ιατρικής Σχολής, τουλάχιστον έως τα τέλη Νοεμβρίου 1940. [Μπαλή 2014, σ. 89-90]

1/11/1940 Ο διευθυντής της παιδιατρικής κλινικής του ΕΚΠΑ λαμβάνει εντολή να μετακινηθούν οι παιδικές κατασκηνώσεις στην Πεντέλη. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_033]

2/11/1940 Το υπουργείο Παιδείας εγκρίνει τον στρατωνισμό του λόχου του Φρουραρχείου Αθηνών σε αίθουσα της Νομικής. [Φ. 185- Παραχωρήσεις αιθουσών, 1931-32 έως 1950-51/ Φακ. 185.3, Ακαδημαϊκά έτη 1940-41, 1941-42, 1942-43, 1943-44 /Untitled_09072020_112340]

5/11/1940 Ο υφυπουργός Παιδείας διατάσσει να παρουσιαστούν οι καθηγητές του ΕΚΠΑ στον Αστυνομικό Διευθυντή Λογοκρισίας για να αναλάβουν υπηρεσία στη λογοκρισία επιστολών από και προς το μέτωπο. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_019// Μπαλή 2014, σ. 90]

9/11/1940 Η Σύγκλητος λαμβάνει ευνοϊκά μέτρα για τους φοιτητές της Νομικής από την ιταλοκρατούμενη Δωδεκάνησο. Ήδη αυτοί μπορούσαν να γραφτούν στα ελληνικά πανεπιστήμια χωρίς εισαγωγικές εξετάσεις. Τώρα, λόγω των ειδικών συνθηκών, απαλλάσσονταν από το να καταβάλλουν άσκητρα και επανεξέταστρα για τις σπουδές τους. [Μπαλή 2014, σ. 96] Στην ίδια συνεδρίαση τίθενται τα οικονομικά του Πανεπιστημίου: ο πρόεδρος του Οικονομικού Συμβουλίου Β. Αιγινήτης υπολογίζει ότι τα έσοδα του ιδρύματος για εκείνο το έτος θα έφταναν, αν βέβαια το κράτος θα κατέβαλε ολόκληρη την ενίσχυσή του, στο ποσό των 26.000.000 δρχ., στο οποίο θα περιλαμβάνονταν και οι τραπεζικές καταθέσεις του Πανεπιστημίου, 4.500.000 δραχμές. Από τη στιγμή που μόνο για τη μισθοδοσία του προσωπικού χρειάζονταν 35.000.000 δρχ., παρουσιαζόταν ήδη έλλειμμα 9.000.000 δραχμών, χωρίς να υπολογιστούν τα υπόλοιπα λειτουργικά έξοδα. Αναφέρεται ο κίνδυνος να μην μπορέσουν να καταβληθούν ούτε οι μισθοί του επόμενου

μήνα. Έτσι το Οικονομικό Συμβούλιο αποφασίζει να ανασταλεί κάθε πληρωμή, εκτός από τις ήδη οφειλόμενες για προμήθειες ή εργασίες, να περιοριστούν οι δαπάνες μόνο για τη μισθοδοσία του υπάρχοντος προσωπικού, αναβάλλοντας να αποφανθεί για εγκρίσεις άλλων δαπανών. [Μπαλή 2014, σ. 100]. Στην ίδια συνεδρίαση καλείται το Πανεπιστήμιο Αθηνών να συμμετάσχει στον πανελλαδικό έρανο που οργάνωσε το καθεστώς για την ενίσχυση του πολεμικού αγώνα, τον «κοινωνικόν έρανον». Αυτός διενεργήθηκε από επιτροπή, της οποίας την προεδρία είχε ο υπουργός Εθνικής Προνοίας και την επίτιμη προεδρία ο αρχιεπίσκοπος Αθηνών. Όπως ξεκαθάρισε ο Ι. Μεταξάς για τον έρανο αυτόν, επιβαλλόταν η συμμετοχή όλων των δημοσίων υπαλλήλων. Η Σύγκλητος καλεί όλο το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό του Πανεπιστημίου με ελευθερία στους καθηγητές να προσφέρουν με οποιονδήποτε τρόπο κρίνουν αυτοί κατάλληλο τις εισφορές τους, μέσω του Πανεπιστημίου, ώστε να παρουσιαστεί ενιαίο το ποσό που θα προσέφερε το καθηγητικό προσωπικό. Ο πρύτανης είχε προσφέρει 50.000 δραχμές, ο καθηγητής Αιγινήτης το αυτοκίνητό του (αξίας 450.000 δρχ.), και ο καθηγητής Γεωργαλάς το 1/30 του μισθού του για όσο θα διαρκούσε ο πόλεμος. Τελικά το ΕΚΠΑ αποφασίζει να ενισχύσει το κράτος με 1 εκατομμύριο δρχ. Ο πρύτανης διπλασίασε το ποσό της συμμετοχής του σε 100.000 δραχμές [Μπαλή 2014, σ. 101-2]. Το υπουργείο Παιδείας στέλνει στον πρύτανη αναλυτικές οδηγίες σχετικά με την παθητική αεράμυνα του Πανεπιστημίου. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.3, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_130602, Untitled_30062020_130602_001 και Untitled_30062020_130602_002]

10/11/1940 Ο πρύτανης ενημερώνει το υπουργείο Παιδείας ότι το ΕΚΠΑ προμηθεύτηκε μαλλί για να πλέξει εσώρουχα για τους στρατιώτες στο μέτωπο και ότι με δική τους πρωτοβουλία οι εργαζόμενες στο ΕΚΠΑ έπλεξαν ήδη μάλλινα είδη που θα παραδοθούν άμεσα. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_005, και η απάντηση του υπουργείου στις 13/11/1940, Untitled_30062020_112948_018]

11/11/1940 Το διδακτικό προσωπικό των ΑΕΙ της Αθήνας κλήθηκε στην Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου θα μιλούσε ο Ι. Μεταξάς για την πνευματική επιστράτευση. [Μπαλή 2014, σ. 91]

12/11/1940 Η Εφορεία της Πανεπιστημιακής Λέσχης γνωστοποιεί στον πρύτανη πως η Λέσχη συμμετέχει στον πολεμικό έρανο με 100.000 δρχ. [252- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1938-1939 έως 1943-1944/ Φακ. 252.3 Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_20072020_111938_008]

13/11/1940 Κατά τη διάρκεια της εμπόλεμης κατάστασης το υπουργείο Παιδείας δυνάμει του 121750/13.11.1940 αναστέλλει κάθε διαδικασία εκλογής ή προαγωγής καθηγητών, υφηγητών, εκτός από τις ανανεώσεις θητείας του βοηθητικού διδακτικού προσωπικού, για να λαμβάνουν οι στρατευμένοι το μισθό τους. Μπορούσαν να γίνουν μόνο κρίσεις υποψηφίων διδασκόντων. [Μπαλή 2014, σ. 148 // Φ. 194- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1938-39 και 1940-41/ Φακ. 194.5, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_07072020_125503]

14/11/1940 Ο πρύτανης δίνει εντολή στο προσωπικό να καλυφθούν τα τζάμια των εργαστηρίων με χαρτοταινίες για λόγους αεράμυνας. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_034]

15/11/1940 Το υπουργείο Αεροπορίας ζητά την πρόσληψη του βοηθού εργαστηρίου, Δ. Μάνεση, για διδασκαλία Φυσικής στη Σιβιτανίδειο για στρατιωτικούς σκοπούς. [Αρχείο εμπιστευτικών εγγράφων Φακ. 4 (1942-1943). Διάφορα εμπιστευτικά- πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, Untitled_30062020_154115_009]

18/11/1940 Το υφυπουργείο Δημοσίας Ασφαλείας στέλνει στο Πανεπιστήμιο οδηγίες για συσκότιση κτηρίων λόγω των αναγκών παθητικής αεράμυνας. [Αρχείο εμπιστευτικών εγγράφων Φακ. 4 (1942-1943). Διάφορα εμπιστευτικά- πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, Untitled_30062020_160051]

19/11/1940 Η Συγκλήτου συζητά σχετικά με το γεγονός ότι το υπουργείο Υγιεινής έκανε επίταξη και στο Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών, τη σημερινή Νομική Σχολή. [Μπαλή 2014, σ. 87]. Εντολή του πρύτανη στον κοσμήτορα της Φυσικομαθηματικής Σχολής να μεταφερθούν τα αρχεία και τα πολύτιμα αντικείμενα σε ασφαλές μέρος. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_035]

20/11/1940 Η Ιατρική Σχολή συνεδριάζει έκτακτα, παρόντων όλων των μελών της και του Διευθυντή της Υγειονομικής Υπηρεσίας του Στρατού, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων για τα υγειονομικά ζητήματα των μαχόμενων και την εξεύρεση του καλύτερου τρόπου να παρασχεθούν οι υπηρεσίες της Σχολής για τις ανάγκες του στρατεύματος. [Μπαλή 2014, σ. 87]

21/11/1940 Σχηματίζεται Ανώτατο Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Πνευματικής Επιστρατεύσεως, υπό την προεδρεία του υφυπουργού Τύπου και Τουρισμού Θ. Νικολούδη, μέλη του οποίου ήταν οι πρυτάνεις των ΑΕΙ της χώρας. Από το νεοσυσταθέν γραφείο «Πνευματικής Επιστρατεύσεως» του υφυπουργείου είχε σταλεί σε όλους τους καθηγητές των ΑΕΙ εγκύκλιος, η οποία όριζε λεπτομερέστερα τον τρόπο δράσης τους και τους καλούσε υπηρεσιακώς πια να αναλάβουν τα νέα τους καθήκοντα. Στο πλαίσιο αυτό, επίσης ο πρύτανης Φωτεινός στέλνει τηλεγράφημα πατριωτικού περιεχομένου προς το

ελληνικό Τύπο στις ΗΠΑ, το οποίο και δημοσιεύτηκε στις εκεί ελληνικές εφημερίδες. [Μπαλή 2014, σ. 92] Το Ανώτατο Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Πνευματικής Επιστρατεύσεως είχε ως μέλη από τους πρυτάνεις όλων των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, δύο διευθυντές υπουργείων, δύο διευθυντές εφημερίδων, τον Πρόεδρο της Ακαδημίας Αθηνών και τον Πρόεδρο της εταιρείας λογοτεχνών. [Λυγούρα 2010, σ. 74]

21/11/1941 Το υπουργείο Παιδείας ενημερώνει το ΕΚΠΑ πως λόγω πολέμου θα ισχύσουν τα εξής: το περιθώριο εγγραφής φοιτητών επεκτείνεται μέχρι τέλη Δεκεμβρίου. Θα επιτραπεί εγγραφή φοιτητών ακόμη και αν δεν εμφανιστούν αυτοπροσώπως, έχοντας στείλει τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Όσοι υποχρεούνται να υποβληθούν σε ιατρική εξέταση για να εγγραφούν, να περαστεί η εγγραφή τους με την επιφύλαξη να εμφανιστούν μόλις γίνει εφικτό. [Φ. 521- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1940-41/ Φακ. 521.3, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/Untitled_10072020_094017, Untitled_10072020_094558]

24/11/1940 Το Γενικό Στρατηγείο ζητάει από το εργαστήριο Φυσικής ένα επιστημονικό όργανο για στρατιωτική χρήση. Την επομένη ο καθηγητής Δ. Χόνδρος απαντάει πως δεν υπάρχει τέτοιο όργανο στο εργαστήριο. [Αρχείο εμπιστευτικών εγγράφων Φακ. 4 (1942-1943). Διάφορα εμπιστευτικά- πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, Untitled_30062020_160051_002, απάντηση Δ. Χόνδρου Untitled_30062020_160051_003]

3/12/1940 Ο πρύτανης ανακοινώνει στη «Φανέλλα του Στρατιώτου» ότι το ΕΚΠΑ στέλνει ιματισμό που έπλεξαν εργαζόμενες στο Πανεπιστήμιο. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_023]

9/12/1940 Ο καθηγητής της έδρας της Γερμανικής Γλώσσας [είχε ιδρυθεί τον Οκτώβριο του 1939], Rudolf Fahrner, ειδοποιεί τη Φιλοσοφική Σχολή ότι δεν θα επαναλάβει τα μαθήματά του «λόγω ασθενείας». [Μπαλή 2014, σ. 98]

10/12/1940 Ο κοσμήτορας της Ιατρικής ανακοινώνει στον πρύτανη πως όλοι οι καθηγητές έχουν επιστρατευθεί στην υγειονομική υπηρεσία. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_024] Ο πρύτανης ζητάει από τον Φ. Βαρβαρέσο, διευθυντή της Εκδοτικής Τράπεζας, άτοκο δάνειο στο ΕΚΠΑ 200.000 δρχ για τη συμμετοχή του στον έρανο. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_041]

12/12/1940 Ο Ι. Μεταξάς αποφασίζει να συγκροτηθεί επιτροπή αποτελούμενη από καθηγητές σχετικά με θέματα φυσικοχημείας για πολεμικούς σκοπούς. [Φ. 290- Διάφορα

μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_027] Τα υπουργεία Στρατιωτικών και Παιδείας ανακοινώνουν ότι καλούνται ως επιπλέον μέλη του Ανωτάτου Στρατιωτικού Υγειονομικού Συμβουλίου οι καθηγητές Ν. Αλιβιζάτος και Ν. Μιχαηλίδης σχετικά με τα εμβόλια του στρατού. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_044]

16/12/1940 Ο πρύτανης ζητάει από υφυπουργείο Αγορανομίας ξυλεία για κατασκευή καταφυγίων, το υφυπουργείο απαντάει στις 4/1/1941 ότι δεν υπάρχει διαθέσιμη. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_036 και απάντηση υφυπουργείου Untitled_30062020_112948_037]

17/12/1940 Η Σύγκλητος αποφασίζει να παρασχεθούν διευκολύνσεις σε όσους φοιτητές δεν μπορούν λόγω του πολέμου να εκπληρώσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις προς το Πανεπιστήμιο. [Μπαλή 2014, σ. 97] Εντολή προς τον καθηγητή Γ. Καραγκούνη από το Μηχανικό του Στρατού για έρευνες σχετικά με ηλεκτρικά στοιχεία (μπαταρίες) για πολεμικούς σκοπούς. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_042 και Untitled_30062020_112948_043]

19/12/1940 Οι υπουργοί Στρατιωτικών και Παιδείας αποφασίζουν να συγκροτηθεί επιτροπή αποτελούμενη από καθηγητές Ιατρικής, σχετικά με τα κρυοπαγήματα των στρατιωτών. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_029]

22/12/1940 Ο υπουργός Στρατιωτικών αποφασίζει να συγκροτηθεί επιτροπή αποτελούμενη από καθηγητές της Φυσικομαθηματικής, σχετικά με τις πολεμικές χρήσεις του ασυρμάτου. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_031]

27/12/1940 Το ΓΕΣ ανακοινώνει στον πρύτανη πως συγκροτείται επιτροπή πολεμογεωλογίας, όπου συμμετέχουν και καθηγητές του ΕΚΠΑ. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.3, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_130602_003]

28/12/1940 Ο Ι. Μεταξάς στέλνει στον πρύτανη συγχαρητήρια για τη συμμετοχή του ΕΚΠΑ στον έρανο και επισυνάπτει τα ακριβή ποσά της προσφοράς. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και

1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_007, Untitled_30062020_112948_008, Untitled_30062020_112948_009, Untitled_30062020_112948_010] Το υφυπουργείο Δημοσίας Ασφαλείας ζητά τη χρήση του εργαστηρίου Οργανικής Χημείας για κατασκευή πυροσβεστικού αφρού για πολεμικούς σκοπούς από τον καθηγητή Λ. Ζέρβα και θετική απάντηση ΕΚΠΑ. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_039, θετική απάντηση στις 27/1/1941 Untitled_30062020_112948_040]

15/1/1941 Ο πρύτανης ζητά από τον κοσμήτορα της Φιλοσοφικής να χρησιμοποιηθεί η αίθουσα της Σχολής ως αναγνωστήριο λόγω επίταξης της Πανεπιστημιακής Λέσχης και της διακοπής των μαθημάτων. [Φ. 252- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1938-1939 έως 1943-1944/ Φακ. 252.3 Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_20072020_111938_002]

23/1/1941 Συζήτηση στη Σύγκλητο για το Αρεταίειο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο που επιτάχθηκε από το υπουργείο Στρατιωτικών για περίθαλψη σε αυτό αποκλειστικά των τραυματιών του πολέμου. Διατηρείται η επίβλεψη του Πανεπιστημίου και θα καταβάλλει η Υγειονομική Υπηρεσία μια ημερήσια αποζημίωση για κάθε νοσηλευόμενο. [Μπαλή 2014, σ. 87-88]. Στην ίδια συνεδρία κατάργηση της έδρας Ιταλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας [είχε ιδρυθεί το 1933-4] από το υπουργείο Παιδείας (συνεδρία 23/1/1941). Το υπουργείο ζήτησε για το θέμα αυτό τη γνώμη της Συγκλήτου και της Φιλοσοφικής Σχολής. Η Φιλοσοφική δεν πήρε θέση θεωρώντας την περίπτωση ευκαιρία να επισημάνει πως η ίδρυση αυτής της έδρας έγινε χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της, αλλά με έγκριση της κυβέρνησης, με ανταλλαγή εγγράφων μεταξύ της ιταλικής πρεσβείας και της πρυτανείας, και προτείνοντας επί τη ευκαιρία να αλλάξει ο τρόπος ίδρυσης των ξενόγλωσσων εδρών. Η Σύγκλητος λόγω «της εμπολέμου μεταξύ ημών και της Ιταλίας καταστάσεως» και για τους παραπάνω λόγους ανακάλεσε τη συγκατάθεσή της για τη διδασκαλία της ιταλικής λογοτεχνίας. Το θέμα είχε τεθεί πρώτη φορά στις 16 Νοεμβρίου 1940. [Μπαλή 2014, σ. 97 // Φ. 194- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1938-39 και 1940-41/ Φακ. 194.5, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_07072020_131021, Untitled_07072020_131021_001, Untitled_07072020_131021_002, Untitled_07072020_131021_005]

Στην ίδια συνεδρία, με αφορμή την ανανέωση της θητείας του Αιγινήτη: η ίδια περιουσία του Πανεπιστημίου Αθηνών είναι περίπου 120.000.000 δρχ., από τα οποία τα έσοδα είναι μόνο 7 έως 8.000.000 δρχ. ετησίως. Εκτός από αυτά, έσοδα είχε και από τις καταβολές των φοιτητών, περίπου 18.000.000 δρχ. το χρόνο, και την επιχορήγηση του κράτους, περίπου 17.000.000 δρχ. το χρόνο. Απέναντι σε αυτά ο προϋπολογισμός των εξόδων ανέρχεται σε 55 έως 60.000.000 δρχ. [Μπαλή 2014, σ. 100] Στην ίδια συνεδρία ο πρύτανης

ανακοίνωνεται επίσημα στη Σύγκλητο τα αποτελέσματα του εράνου. Το ποσό που συγκεντρώθηκε είναι 3.402.755 δραχμές, από το οποίο 1.000.000 δραχμές πρόσφερε το ίδρυμα και τα υπόλοιπα το όλο προσωπικό του. [Μπαλή 2014, σ. 102]

27/1/1941 Ο πρύτανης ανακοινώνει τη διανομή αντιασφυξιογόνων μασκών. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.3, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_131302_009]

29/1/1941 Θάνατος του Ι. Μεταξά. Την ίδια μέρα, ο υπουργός Παιδείας συναντά τους πρυτάνεις του Πανεπιστημίου Γ. Φωτεινό και του Πολυτεχνείου, Ν. Κιτσίκη και τους συστήνει τα ψηφίσματα των ιδρυμάτων τους να περικλείουν και ένα μήνυμα συνέχισης του αγώνα. Άμεσα η Σύγκλητος συνεδριάζει εκτάκτως και εκδίδει ψήφισμα, αποτίνοντας «φόρο απείρου σεβασμού προς την μνήμη του πρώτου στρατιώτου της Πατρίδος ενδόξως πεσόντος επί τω πεδίω της εθνικής τιμής». Επίσης αποφασίζει αντί κατάθεσης στεφάνου, να διαθέσει 50.000 δρχ. υπέρ του πολεμικού εράνου και να τοποθετήσει σε κατάλληλο χώρο του Πανεπιστημίου, προτομή του Μεταξά. Παράλληλα, με την ανάληψη της προεδρίας της κυβερνήσεως από τον Αλέξανδρο Κοριζή, η Σύγκλητος του αποστέλλει συγχαρητήριο χαιρετισμό. [Λυγούρα 2010, σ. 74 // Φ. 167- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1938-39 έως 1941-42/ Φακ. 167.3 Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_23072020_142648 και Untitled_23072020_142648_001]

2/1/1941 Το ΕΚΠΑ εγκρίνει τη χρήση οικημάτων του στον Πειραιά (οδός Γεωργίου Α΄ και Υψηλάντου) από τη Φιλική Εταιρεία Νέων για αναρρωτήριο και εστιατόριο απόρων παιδιών, εφόσον το εγκρίνουν οι αρχές κατοχής. [Φ. 185- Παραχωρήσεις αιθουσών, 1931-32 έως 1950-51/ Φακ. 185.3, Ακαδημαϊκά έτη 1940-41, 1941-42, 1942-43, 1943-44 / Untitled_09072020_112709_001]

5/2/1941 Το Φρουραρχείο Αθηνών ενημερώνει τον πρύτανη πως ελήφθησαν τα πολεμοφόδια που δώρισε ο καθηγητής Γεράσιμος Κονιδάρης. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_015] Ο πρύτανης ανακοινώνει στον διευθυντή του εργαστηρίου Πειραματικής Φαρμακολογίας ότι η Σύγκλητος αποφάσισε τα εργαστήρια να τεθούν στη διάθεση του κράτους γιατί το ΕΚΠΑ έχει μειωμένα έσοδα. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_038] Ο πρύτανης ζητά από τους καθηγητές και τους υφηγητές να στέλνουν αντίγραφα των ομιλιών τους, προκειμένου να εκδοθεί τόμος σχετικά με τη συνεισφορά του ΕΚΠΑ στον πόλεμο και να στηθεί σχετικό μνημείο. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου

1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.3, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/
Untitled_30062020_131302]

20/2/1941 Οι αυξανόμενες ανάγκες του πολέμου οδηγούν στη στράτευση 5000 φοιτητών από όλα τα ΑΕΙ της κλάσης του '40, '41 και παλαιότερων, που μέχρι τότε είχαν λάβει αναβολή λόγω σπουδών. Οι φοιτητές αυτοί τοποθετήθηκαν στο γενικό έμπεδο Θεσσαλονίκης. Λίγες μέρες αργότερα τους μοίρασαν σε δύο έμπεδα της Αθήνας (Ρουφ, Χαϊδάρι), και ένα του Ναυπλίου. Στο Ρουφ κατατάγηκαν κυρίως οι φοιτητές από τις θετικές σχολές του Πανεπιστημίου της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης, τις εμπορικές σχολές και τις πολυτεχνικές σχολές. [Λυγούρα 2010, σ. 92]

19/3/1941 Εγκύκλιος προς τις δημόσιες υπηρεσίες σχετικά με τη συμμετοχή τους σε αιμοδοσία στον Ερυθρό Σταυρό λόγω του πολέμου. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.3, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_131302_005 και Untitled_30062020_131302_006]

21/3/1941 Ο πρύτανης ζητά με εγκύκλιο να γίνεται οικονομία στο χαρτί, λόγω πολέμου. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.3, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_131302_007]

26/3/1941 Οι ακαδημαϊκοί της Ελεύθερης Γαλλίας στέλνουν χαιρετισμό στο Πανεπιστήμιο για την εθνική γιορτή. [Φ. 167- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1938-39 έως 1941-42/ Φακ. 167.3 Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_23072020_144554 και Untitled_23072020_144554_001]

27/3/1941 Συζήτηση στη Σύγκλητο σχετικά με το ότι προσφέρθηκαν ιατρικά όργανα και ειδικά μηχανήματα για τις εγχειρήσεις στους τραυματίες, και έγινε προσπάθεια να προστατευθούν από φθορές χωρίς αποτέλεσμα. [Μπαλή 2014, σ. 88] Το υπουργείο Οικονομικών ενημερώνει τη Σύγκλητο για τη χρήση του Βοτανικού Κήπου του ΕΚΠΑ από τις βρετανικές δυνάμεις ως κατασκήνωση. Η Σύγκλητος δέχεται. [Αρχείο εμπιστευτικών εγγράφων Φακ. 4 (1942-1943). Διάφορα εμπιστευτικά- πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, Untitled_30062020_154115_002 και απάντηση Σύγκλητου Untitled_30062020_154115_003]

28/3/1941 Συγχαρητήρια του πρύτανη στο Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου για την είσοδο της Γιουγκοσλαβίας στον πόλεμο. [Φ. 167- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1938-39 έως 1941-42/ Φακ. 167.3 Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_23072020_144707_001]

31/3/1941 Αναγόρευση Φ. Ρούσβελτ σε επίτιμο διδάκτορα της Νομικής. [Μπαλή 2014, σ. 96]

1/4/1941 Ο πρύτανης ανακοινώνει στον Πρόεδρο της Εφορείας της Πανεπιστημιακής Λέσχης πως το υπηρετικό προσωπικό της Λέσχης θα τεθεί στη διάθεση της παθητικής αεράμυνας. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.2, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_123324_002]

6/4/1941 Την ημέρα της γερμανικής επίθεσης, η Σύγκλητος συνέρχεται έκτακτα και συντάσσει ψήφισμα συμπαράστασης προς τον πρωθυπουργό Κορυζή «επί τη απροκλήτω, αφηνδιαστική και αδίκω επιθέσει μιας πανισχύρου Γερμανίας κατά της μικράς ημών Πατρίδος» καθώς και επιστολή διαμαρτυρίας «προς όλα ανά την Υφήλιον Πανεπιστήμια», όπως πριν από λίγους μήνες κατά την ιταλική εισβολή. [Μπαλή 2014, σ. 105]

10/4/1941 Με τον Α.Ν.2902/1941 παρέχεται από το Κράτος στους δημοσίους υπαλλήλους άτοκο δάνειο ή εφάπαξ βοήθημα. Το δάνειο αυτό αφορά και το προσωπικό του Πανεπιστημίου. [Μπαλή 2014, σ. 103]

15/4/1941 Η Υγειονομική Υπηρεσία του υπουργείου Στρατιωτικών ζητά από το Αιγινήτειο Νοσοκομείο να διατεθούν τριάντα κλίνες για τη νοσηλεία ψυχοπαθών «εκ του πολέμου» στρατιωτών, καθώς και την προσέλευσή τους στα εξωτερικά ιατρεία του. Το αίτημα γίνεται δεκτό. [Μπαλή 2014, σ. 87-88]

16/4/1941 Δημοσιεύεται ο Α.Ν.2917/1941 «περί προκαταβολής αποδοχών εις πάσης κατηγορίας δημοσίους υπαλλήλους εν καιρώ πολέμου». Ο νόμος αυτός προβλέπει την καταβολή δύο μισθών σε όλους τους δημοσίους υπαλλήλους, αλλά δεν ήταν σαφές αν αφορούσε και τα ΝΠΔΔ. Η σύγκλητος είναι αρνητική, αλλά ζητά σχετικές διευκρινίσεις από το υπουργείο Οικονομικών στις 19.4.1941. Το Υπουργείο Παιδείας την ίδια ημέρα προβαίνει σε θετική διευθέτηση του ζητήματος. Στη συνεδρία της Συγκλήτου στις 24.4.1941 τακτοποιείται το ζήτημα. [Μπαλή 2014, σ. 103] Ο πρύτανης ζητά από τον υπουργό Παιδείας να παραταθεί το όριο συνταξιοδότησης για καθηγητές που συμπλήρωσαν ήδη τα προβλεπόμενα έτη. [Φ. 194- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1938-39 και 1940-41/ Φακ. 194.5, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_07072020_131914_001-002]

19/4/1941 Την επομένη της αυτοκτονίας του πρωθυπουργού Αλέξανδρου Κορυζή, σε έκτακτη συνεδρία η Σύγκλητος αποστέλλει συλλυπητήριο ψήφισμα. [Μπαλή 2014, σ. 106]

20/4/1941 Θάνατος του καθηγητή της Ιατρικής Ξενοφώντος Κοντιάδου (1903-1941) ενώ χειρουργούσε, κατά τον αεροπορικό βομβαρδισμό του 2ου Στρατιωτικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων. Η σύγκλητος συνεδρίασε έκτακτα γι' αυτό στις 22/4/1941 και εξέδωσε ψήφισμα. [Μπαλή 2014, σ. 89 // Φ. 167- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1938-39 έως 1941-42/ Φακ. 167.3 Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_23072020_142648_004]

Μάιος 1941 Το υπουργείο πιέζει να ξανανοίξουν οι Σχολές. Ειδικά στην Ιατρική επικρατεί δραματική κατάσταση, λόγω απουσίας υποδομών και αναλώσιμων. Η Σχολή ζητά ως προϋπόθεση για τις θερινές ασκήσεις και εξετάσεις από τον Ιούνιο την άρση των επιτάξεων των πανεπιστημιακών κλινικών, εργαστηρίων και αιθουσών διδασκαλίας, προτείνοντας επίσης να υπολογιστεί διπλό το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Αποφασίζεται τελικά να συνταχθεί ψήφισμα και επιτροπή από καθηγητές της να επιδώσει στον υπουργό Παιδείας υπόμνημα με τις αντιλήψεις της Σχολής για τη διδασκαλία κατά το έτος 1941-42. [Μπαλή 2014, σ. 183]

2-3/5/1941 Από το βράδυ της 2ας Μαΐου και την επόμενη ημέρα κατά τη διάρκεια της παρέλασης των νικητών, ο πρύτανης Γ. Φωτεινός είχε κρατηθεί μαζί με άλλα δημόσια πρόσωπα όμηρος των αρχών κατοχής, κατά την πρώτη εφαρμογή στην Ελλάδα αυτού του συστήματος αντιποίνων των Ναζί. Συντάσσεται συγχαρητήριο ψήφισμα προς τον πρόεδρο της κατοχικής κυβέρνησης στρατηγό Γ. Τσολάκογλου. [Μπαλή 2014, σ. 119]

2/5/1941 Δημοσιεύεται διάταγμα που ζητά από τους δημοσίους υπαλλήλους, παρουσία των προϊσταμένων τους, να υποσχεθούν «ενώπιον του Θεού και της Πατρίδος, ότι θα «εκπληρώσωσι τα καθήκοντα αυτών τιμίως και ευσυνειδήτως και ότι θα παρέχωσι πάσαν νόμιμον συνεργασίαν εις τας Στρατιωτικές και Πολιτικές Ιταλικάς Αρχάς εν τω συμφερόντι του Ελληνικού Έθνους και του Ελληνικού Λαού». Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών αποστέλλεται σχετική εγκύκλιος της κυβέρνησης Τσολάκογλου για την εφαρμογή του, που ζητούσε επίσης να σταλούν τα ονόματα όσων υπαλλήλων δεν συμμορφώνονταν, για να απολυθούν αμέσως. Η σύγκλητος συντάσσει απάντηση προς το υπουργείο Παιδείας «εκ μέρους όλου του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού», στην οποία δηλώνει διπλωματικά ότι «άπαν το εν λόγω προσωπικόν, ακολουθούν πιστώσ τον όρκον του θα εκτελή εντίμως και ευσυνειδήτως τα καθήκοντά του εν τω συμφερόντι του Έθνους και του Λαού», παραλείποντας διακριτικά τις επίμαχες φράσεις για όρκο συνεργασίας με τις ιταλικές αρχές. [Μπαλή 2014, σ. 121]

5/5/1941 Ο πρύτανης στέλνει εγκύκλιο στους διευθυντές των παραρτημάτων του ΕΚΠΑ ζητώντας να αφαιρεθούν οι εικόνες του Γεώργιου Β' και του Ι. Μεταξά. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.3, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_131302_008]

7/5/1941 Η Σύγκλητος συντάσσει επιστολή προς τον νέο υπουργό Παιδείας, Φ. Λογοθετόπουλο, ζητώντας να μεσολαβήσει στις γερμανικές αρχές κατοχής, για να επιστραφούν οι επιταγμένοι χώροι του και να εξαιρεθούν οι κατοικίες των καθηγητών του από τις επιτάξεις. [Μπαλή 2014, σ. 120] Ο Λογοθετόπουλος στέλνει έγγραφο «περί διεξαγωγής ασκήσεων κατά το θέρος» [Μπαλή 2014, σ. 181]

9/5/1941 Το υπουργείο Παιδείας ενημερώνει τον πρύτανη πως θα συνεχιστεί η αναστολή εκλογής καθηγητών και υφηγητών. [Φ. 194- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη

πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1938-39 και 1940-41/ Φακ. 194.5, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_07072020_131914]

15/5/1941 Εγκύκλιος του πρύτανη προς τους καθηγητές, για να ενημερώσουν αν έχουν εγκατασταθεί στρατιωτικοί ή υπάλληλοι δυνάμεων κατοχής στα σπίτια τους, ώστε να γίνουν τα απαραίτητα διαβήματα. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.1, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_112948_045]

31/5/1941 Λίγο μετά την ανάληψη των καθηκόντων του ο Λογοθετόπουλος ζητά εγγράφως από τη Σύγκλητο να συγκληθεί επιτροπή από τον πρύτανη, Γ. Φωτεινό, τον αντιπρύτανη και νομικό σύμβουλο του ιδρύματος, Γ. Μπαλή, τον πρόεδρο του Οικονομικού Συμβουλίου, Β. Αιγινήτη, και τον γενικό γραμματέα, Β. Μακρή, για την αναθεώρηση του ισχύοντος πανεπιστημιακού οργανισμού (Α.Ν. 1430/38), να προτείνει αλλαγές της πανεπιστημιακής νομοθεσίας, στις οποίες δηλώνει ότι είναι διατεθειμένος να προβεί, υποσχόμενος αποκατάσταση των ακαδημαϊκών ελευθεριών που είχαν πληγεί επί Μεταξά. Θέτει θέμα επαναφοράς των διατάξεων του προηγούμενου νόμου που ίσχυε για τα ΑΕΙ, του Ν. 5343/1932, τον οποίο είχε αντικαταστήσει ο νόμος της δικτατορίας. Επίσης προτείνει το δικαίωμα του ιδρύματος να διορίζει το ίδιο τους κοσμήτορες και τους πρυτάνεις, χωρίς την επέμβαση του υπουργείου, το οποίο την εποχή του Μεταξά αρνήθηκε επανειλημμένα να επικυρώσει τις εκλογές κοσμητόρων. Η πολιτική αυτή εντασσόταν στο πλαίσιο της γενικότερης πολιτικής της υπό γερμανικό έλεγχο «Ελληνικής Πολιτείας» να στηλιτεύσει το προηγούμενο καθεστώς ως διεφθαρμένο, για λόγους που είχαν να κάνουν με την σύνταξή του με τους Βρετανούς. [Μπαλή 2014, σ. 127-8] Ο υπουργός Παιδείας Λογοθετόπουλος στέλνει έγγραφο «περί διεξαγωγής φροντιστηριακών ασκήσεων κατά το θέρος διά τους τελειοφοίτους 1940-41». Θέτει έτσι θέμα άμεσης επαναλειτουργίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, ζητώντας κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών να γίνουν εξετάσεις, εργαστήρια ή φροντιστήρια για τους τελειόφοιτους, ώστε να δώσουν εξετάσεις μέσα στον Οκτώβριο, με το σκεπτικό να μη «χαθεί» ως έτος σπουδών το ακαδημαϊκό έτος 1940-41, κατά το οποίο δεν έγιναν μαθήματα. [Μπαλή 2014, σ. 181]

Καλοκαίρι 1941: Ο μαζικότερος χώρος συγκέντρωσης των φοιτητών αυτό το καλοκαίρι είναι ο χώρος όπου σιτίζονταν. Οι ανάγκες σίτισης τους καλύπτονται αρχικά από την Πανεπιστημιακή εστία, που λειτουργούσε από την αρχή του καλοκαιριού στα Πευκάκια του Αγίου Νικολάου, στο τέρμα της οδού Σίνα στον Λυκαβητό. Εκεί διανεμόταν το φοιτητικό συσσίτιο, ενώ υπεύθυνη για τη λειτουργία του ήταν η Κεντρική Επιτροπή Συσσιτίων (ΚΕΣ), που είχε τα γραφεία της στην πλατεία Μητροπόλεως. Την περίοδο αυτή η Λέσχη του Πολυτεχνείου ήταν επιταγμένη από τους Ιταλούς, ενώ στην Πανεπιστημιακή Λέσχη στεγαζόταν το ΙΕ΄ στρατιωτικό νοσοκομείο και το υπόγειο της ήταν ακόμη ένα αχρησιμοποίητο καταφύγιο. Το συσσίτιο στα Πευκάκια είχε ξεκινήσει για τους φοιτητές από την Κύπρο, την Αίγυπτο, την Κωνσταντινούπολη και ιδίως των επαρχιών. Αρχικά πρόεδρος στο συσσίτιο ήταν ο απόστρατος υποστράτηγος Γεώργιος Φεσόπουλος. Σε

αυτόν παρουσιάζεται μια επιτροπή φοιτητών της ΟΚΝΕ, με επικεφαλής τους Σπύρο Μονδάνο (Πανεπιστήμιο Αθηνών), Λευτέρη Ελευθερίου (Πολυτεχνείο) και Πάνο Τριανταφυλλίδη (ΑΣΟΕΕ), οι οποίοι προσφέρονται να βοηθήσουν στη λειτουργία του συσσιτίου. Στόχος είναι να αναλάβουν τη διαχείριση του συσσιτίου οι φοιτητές. Επόμενο βήμα ήταν να απαλλαγούν από το Φεσόπουλο. Το πετυχαίνουν, όταν τον κατηγορούν ότι η επιτροπή δίνει στους φοιτητές σάπιες ντομάτες, οπότε και δηλώνει την παραίτηση του για λόγους ευθιξίας. Τον αντικαθιστά η Άννα Γαλανού, σύζυγος του Σπύρου Γαλανού, καθηγητή της Χημείας στο Πανεπιστήμιο. [Λυγούρα 2010, σ. 116-117]

7/6/1941 Ομάδα τελειόφοιτών της Νομικής, εφέδρων του αλβανικού μετώπου, στέλνει υπόμνημα στο υπουργείο Παιδείας και ζητά, λόγω των συνθηκών, να λάβει πτυχίο χωρίς εξετάσεις. [Φ. 521- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1940-41/ Φακ. 521.3, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/Untitled_10072020_094017, Untitled_10072020_094017_001]

9/6/1941 Ο Γ. Τσολάκογλου συστήνει στους καθηγητές της Νομικής να μειωθεί η εξεταστέα ύλη. [Φ. 524- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 524.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_114714]

16/6/1941 Η αστυνομία ενημερώνει το ΕΚΠΑ πως θα διατηρηθούν τα μέτρα επιφυλακής του πολέμου, με εντολή των αρχών κατοχής. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.3, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_30062020_131302_010]

18/6/1941 Επιστολή της Συγκλήτου για την επιστροφή των διδακτικών κτιρίων που επιτάχθηκαν, για να εγκατασταθούν στρατιωτικά νοσοκομεία και οι αρχές της κατοχής, ενώ το υπουργείο Παιδείας πίεζε να αρχίσουν τα μαθήματα. [Μπαλή 2014, σ. 121] Η πανεπιστημιακή επιτροπή υποβάλλει στον υπουργό πρόταση νομοθετικού διατάγματος, του οποίου το πρώτο άρθρο είχε τον τίτλο «Αποκατάσταση του Παν/μου εις την προ της 4ης Αυγούστου 1936 και από της ιδρύσεώς του μορφών». Οι προτεινόμενες αλλαγές της επιτροπής επανέφεραν κατηγορημένες διατάξεις του 5343/1932, ώστε να ενισχυθεί η νομική θέση του ιδρύματος και πρότειναν τρόπους για την αντιμετώπιση διοικητικών και εκπαιδευτικών προβλημάτων. [Μπαλή 2014, σ. 128]

23/6/1941 Ο πρύτανης εισηγείται στο Οικονομικό Συμβούλιο να δοθεί οικονομική βοήθεια στη χήρα του πεσόντος καθηγητή Ξ. Κοντιάδη. [Φ. 194- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1938-39 και 1940-41/ Φακ. 194.5, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_07072020_132956]

25/6/1941 Εισάγεται νομοθετική ρύθμιση, ώστε στην επόμενη χρονιά (από το Σεπτέμβριο του 1941 μέχρι τον Ιούνιο του 1942) να συμπτυχθούν δύο εκπαιδευτικά έτη, το

προηγούμενο 1940-41 και το τρέχον 1941-42. Με το Ν.Δ. 215/25.6.41 «Περί συμπύξεως των Ακαδημαϊκών ετών 1940-41 και 1941-42 και παροχής ευεργετημάτων εις τους σπουδαστάς των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων», η διδασκαλία των μαθημάτων και η παρακολούθηση των υποχρεωτικών φροντιστηρίων και των λοιπών ασκήσεων του ακαδημαϊκού έτους 1940-41 θα διεξάγονταν από την 1η Σεπτεμβρίου 1941 μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1941. [Μπαλή 2014, σ. 181] Με το ίδιο Ν.Δ. οι στρατευθέντες και αποδεδειγμένα άποροι φοιτητές δεν θα κατέβαλαν τα δίδακτρα του ακαδ. έτους 1940-41, τα εξέταστρα και το αντίτιμο του πτυχίου, αλλά αυτά θα καταβάλλονταν από το Πανεπιστήμιον ως «δάνειον τιμής», το οποίο θα αποδιδόταν στο Πανεπιστήμιο από το κράτος. Εκτός από αυτές τις οικονομικές διευκολύνσεις για τους στρατευθέντες, εισάγονται ευνοϊκές ρυθμίσεις για όλους τους φοιτητές: περιορισμένη ύλη, μείωση της βαθμολογικής βάσεως, επαναλήψεις εξεταστικών περιόδων. Επιπλέον, όλοι οι επιτυχόντες κατά τις εισιτήριες εξετάσεις για το ακαδημαϊκό έτος 1940-41 θα εγγράφονταν χωρίς περιορισμό πια στον αριθμό των εισακτέων (με εξαίρεση για το Χημικού Τμήμα της Φυσικομαθηματικής). [Μπαλή 2014, σ. 190]

8/7/1941 Ο Φ. Λογοθετόπουλος συστήνει στη Σύγκλητο ευμένεια στις καθυστερήσεις οικονομικών εκκρεμοτήτων των φοιτητών. [Αρχείο εμπιστευτικών εγγράφων Φακ. 4 (1942-1943). Διάφορα εμπιστευτικά- πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, Untitled_30062020_154115_004]

18/7/1941 Επί υπουργίας Λογοθετόπουλου το ΝΔ 289, 18.7.1941, «Περί ρυθμίσεως ζητημάτων τινων αναγομένων εις την επιστημονικήν και διοικητικήν λειτουργίαν των νοσηλευτικών και υγειονομικών ιδρυμάτων κοινής ωφελείας», οι καθηγητές Πανεπιστημίου δεν θα μπορούσαν να κατέχουν θέσεις διευθυντή κλινικής σε αυτά, εφόσον διηύθυναν ήδη πανεπιστημιακή κλινική, με την εξαίρεση, αν κατέχει τη θέση διευθυντή κλινικής, εργαστηρίου ή ιατρείου τέως επικουρικός καθηγητής ή υφηγητής, να επιτρέπεται κατ' επανάληψη η ανανέωση της θητείας του. Ο Λογοθετόπουλος ήρθε σε σύγκρουση με τους καθηγητές της Ιατρικής Νικόλαο Λούρο και Πέτρο Κόκκαλη. [Μπαλή 2014, σ. 126]

23/7/1941 Ο υπουργός Παιδείας ενημερώνει τον πρύτανη πως οι καθηγητές δεν θα κάνουν θερινές διακοπές. [Φ. 194- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1938-39 και 1940-41/ Φακ. 194.5, Ακαδημαϊκό έτος 1940-41/ Untitled_07072020_132516]

25/7/1941 Οι φοιτητές διαμαρτύρονται στην κυβέρνηση ότι η ύλη των εξετάσεων στη Νομική δεν είχε μειωθεί, όπως υπαγόρευε σχετικό διάταγμα (Ν.Δ. 215). Επεμβαίνει υπέρ τους ο υπουργός και ο πρωθυπουργός, αλλά η σχολή απάντησε ότι ήδη έχει μειωθεί κατά το εν τρίτον και αρνήθηκε να προβεί σε κάτι άλλο. [Μπαλή 2014, σ. 198]

6/8/1941 Ο Γ. Τσολάκογλου διατάσσει τους καθηγητές να δώσουν ως δημόσιοι υπάλληλοι όρκο συνεργασίας στις ιταλικές αρχές κατοχής. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών

(Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_07072020_140628]

19/8/1941 Δώδεκα καθηγητές του Πανεπιστημίου υπογράφουν επιστολή προς τον πρύτανη σχετικά με την εντολή που στάλθηκε στην πρυτανεία να παράσχουν οι καθηγητές εν ονόματι του Θεού και της Πατρίδος ότι θα προσφέρουν κάθε νόμιμη συνδρομή προς τις ιταλικές πολιτικές και στρατιωτικές αρχές: «Άλλως και χωρίς ουδεμίαν πρόθεσιν αντιδράσεως έναντι ουδενός και εν πλήρει συναίσθησει των καθηκόντων ημών, θα ευρεθώμεν εις την ανάγκην να δηλώσωμεν ότι τοιαύτην διαβεβαίωσιν δεν είναι δίκαιον ούτε ορθόν να παράσχωμεν. Αν μεν αύτη περιέχεται εις τον προ ολίγου δοθέντα υπηρεσιακόν όρκον είναι περιττή. Αν δε είναι τι διάφορόν αυτού, έχομεν το καθήκον να μη παράσχωμεν ταύτην, καθ' όσον και προς το ελληνικόν δίκαιον αντιτίθεται, ως δόσις όρκου άνευ νόμου επιβάλλοντος αυτόν, και προς το διεθνές δίκαιον, το οποίον υπό ουδεμίαν εκδοχήν επιβάλλει τοιαύτας υποχρεώσεις εν περιπτώσει στρατιωτικής κατοχής. Σημειωτέον ότι εφ' όσον από τους καθηγητάς του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δεν ζητείται τοιαύτη διαβεβαίωσις, η τοιαύτη μεταχείρισις ημών καθίσταται μάλλον άτοπος». Πολλοί καθηγητές και αρκετοί υφηγητές δηλώνουν με προσωπικές επιστολές προς τον πρύτανη Μπαλή αμέσως στις αρχές του Σεπτεμβρίου ότι δεν δέχονται να δώσουν άλλο όρκο για την εκτέλεση των καθηκόντων τους παρά μόνο προς το έθνος και το λαό και δεν θα τον συμπλήρωναν με όρκο για συνεργασία με τις ιταλικές αρχές κατοχής. Οι καθηγητές δεν υπέστησαν δίωξη τελικά. [Μπαλή 2014, σ. 121-2 // Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_07072020_140519 (πρύτανης προς υπ. Παιδείας ότι το προσωπικό ΕΚΠΑ θα τηρήσει τον όρκο, 28/8/1941), Χ. Πρατσίκας 5/9/41 Untitled_07072020_140854 και Untitled_07072020_140947, Α. Σβώλος 3/9/41 Untitled_07072020_141009, Φ. Χωρέμης 3/9/41 Untitled_07072020_141009_001, Κόκκαλης 2/9/41 Untitled_07072020_141009_002, Φ. Τσάτσος 3/9/41 Untitled_07072020_141009_003, Γ. Μαύρος 7/9/41 Untitled_07072020_141009_004, Ζολώτας 6/9/41 Untitled_07072020_141009_005, Ν. Λούρος 2/9/41 Untitled_07072020_141009_006 και Untitled_07072020_141711, Π. Βάλληνδας 16/9/41 Untitled_07072020_141711_001, Φ. Φουρκιώτης 10/9/41 Untitled_07072020_141711_002, Βλ. Βλασσόπουλος 8/9/41 Untitled_07072020_141711_003, Φ. Βεγλερής 1/9/41 Untitled_07072020_141711_004, Βέης 5/9/41 Untitled_07072020_141711_005, Μ. Αθανασιάδης 7/9/41 Untitled_07072020_141711_006, Γ. Κασμάτης 3/9/41 Untitled_07072020_141711_007, Ι. Γεωργιάδης 30/8/41 [χωρίς άρνηση] Untitled_07072020_141711_008, Δ. Χόνδρος 2/9/41 Untitled_07072020_141711_009-010, Λ. Ζέρβας 3/9/41 Untitled_07072020_141711_011, Α. Τσιριντάνης 3/9/41 Untitled_07072020_141711_012, Γ. Ράμμος 3/9/41 Untitled_07072020_141711_013, Χωραφάς [;], 3/9/41 Untitled_07072020_141711_014, Φ. Αλεξόπουλος 6/9/41 Untitled_07072020_141711_015, Ι. Θεοδωρακόπουλος 3/9/41

Untitled_07072020_141711_016, Ι. Κακριδής 3/9/41 Untitled_07072020_141711_017, Μαρινάτος 4/9/41 Untitled_07072020_141711_018, Δ. Ζακυθηνός 4/9/41 Untitled_07072020_141711_019, Ν. Βλάχος 4/9/41 Untitled_07072020_141711_020, Καραγκούνης 4/9/41 Untitled_07072020_141711_021, Α. Αγγελόπουλος, 3/9/41 Untitled_07072020_141711_022, Τ. Καραντάσης 6/9/41 Untitled_07072020_141711_023, Φ. Κουκουλές 8/9/41 Untitled_07072020_141711_024]

Το ΝΔ. 394, 14/19.8.1941 «Περί συμπλήρωσεως του Νομοθετικού Διατάγματος 215/41 'περί συμπτύξεως των πανεπιστημιακών ετών κλπ.' και τροποποιήσεως και συμπλήρωσεως διατάξεων τινων της Πανεπιστημιακής Νομοθεσίας» εισάγει και άλλες ευνοϊκές διατάξεις για τους στρατευθέντες, αλλά και τους άλλους, όπως η εγγραφή επιτυχόντων τριών ακόμη ετών πριν το 1940-41, χωρίς περιορισμό αριθμού εισακτέων. Συμπληρωματικές εισιτήριες εξετάσεις στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης (πλην του Χημικού Τμήματος της Φυσικομαθηματικής Αθηνών και του Γεωπονικού Τμήματος της Γεωπονικής και Δασολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης) για το 1940-41, που θα διδασκόταν, όμως, από 1.9.41. Επιτυχόντες θα ήταν όλοι οι πάνω από τη βάση και θα γράφονταν χωρίς περιορισμό αριθμού εισακτέων για κάθε Σχολή. [Μπαλή 2014, σ. 191]

22/8/1941 Με το εγγρ. 57819/22.8.41 ανακαλείται η αναστολή διορισμών και εκλογής της 13/11/41 και η διαδικασία κρίσης υφηγητών μπορεί να συνεχιστεί. [Μπαλή 2014, σ. 206 // Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_07072020_141711_025]

28/8/1941 Σύμφωνα με το Ν.Δ. 416/26.8.1941 «Περί τροποποιήσεως και συμπλήρωσεως της Πανεπιστημιακής Νομοθεσίας» διατηρούνταν το όριο αποχώρησης των καθηγητών στα 65 έτη, και ταυτόχρονα δινόταν το δικαίωμα στη Σχολή του υποψηφίου προς αποχώρηση να προτείνει, κάτω από ορισμένες διαδικασίες, παράταση της παραμονής τους έως και τα 70. [Μπαλή 2014, σ. 132]. Ο πρύτανης ενημερώνει τον υπουργό Παιδείας πως το προσωπικό του ΕΚΠΑ θα τηρήσει τον όρκο εκπλήρωσης των καθηκόντων του. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_07072020_140519]

Σεπτέμβριος 1941 Οι φοιτητές συγκροτούν επιτροπή που εκπροσωπεί όλες τις Σχολές του ιδρύματος και καταθέτουν υπόμνημα στην Πρυτανεία και το υπουργείο Παιδείας. Τα κυριότερα θέματα που τίθουν είναι: α) το ζήτημα του συσσιτίου και της διαχείρισης του β) Η επίταξη της Πανεπιστημιακής Λέσχης για τις ανάγκες των τραυματιών του πολέμου και η σίτιση τους στα Πευκάκια, όπου περιμένουν συνωστισμένοι στην ουρά. γ) Η επίταξη της Βιβλιοθήκης και η αντ' αυτής χρήση ενός μικρού υπογείου στην οδό Σόλωνος, που περιέχει πολύ λίγα συγγράμματα. δ) Ο περιορισμός κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος

και η μη κάλυψη όλων των συναδέλφων τους, από το ευεργέτημα της αναβολής πληρωμής των διδάκτρων. Στη συνέχεια προτείνουν να αυξηθεί το διατιθέμενο ποσό για σίτιση από τις 30 στις 50 δρχ. και να διοικείται το συσσίτιο με καλύτερο τρόπο, να αποδοθεί στους φοιτητές το κτίριο της Πανεπιστημιακής Λέσχης, να συζητηθεί το ζήτημα της δημιουργίας Ταμείου Απόρων Φοιτητών και να επεκταθεί σε όλους τους φοιτητές η αναβολή πληρωμής των διδάκτρων, καθώς και τη διεξαγωγή φοιτητών εκλογών. Λαμβάνοντας το υπόμνημα, ο πρύτανης συντάσσει επιστολή προς τον πρόεδρο της Κεντρικής Επιτροπής Συσσιτίων, Σπ. Γαλανό. Με αυτό του ζητά να δοθεί παράταση στην υποβολή αιτήσεων για την εγγραφή των φοιτητών στο συσσίτιο, καθώς και την αύξηση του διατιθέμενου ποσού για τη σίτιση από 30 σε 50 δρχ. [Λυγούρα 2010, σ. 162-3 // Φ. 524- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 524.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_122756_002 Untitled_13072020_122756_003 και Untitled_13072020_122756_004]

10/9/1941 Ο υπουργός Εθνικής Αμύνης γνωστοποιεί στον πρύτανη πως παρουσιάστηκαν ενώπιόν του τραυματισμένοι φοιτητές από το μέτωπο και ζήτησαν ατέλεια διδάκτρων. [Φ. 524- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 524.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_113556]

11/9/1941 Το υπουργείο Εθνικής Αμύνης ζητάει να του γνωστοποιούνται τα σημεία όπου βρίσκονται θαμμένοι στρατιωτικοί πεσόντες του πολέμου. [Φ. 167- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1938-39 έως 1941-42/ Φακ. 167.4 Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_23072020_151152]

18/9/1941 Βλέποντας την κινητικότητα των φοιτητών ο υπουργός Παιδείας αποστέλλει έγγραφο στην πρυτανεία του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σε αυτό συστήνει στις πανεπιστημιακές αρχές να συντονίσουν τις προσπάθειες τους, ώστε να αποτρέψουν τους φοιτητές από εκδηλώσεις που θα διαταράσσουν την τάξη, προειδοποιώντας ότι μια τέτοια εξέλιξη θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις από τις αρχές κατοχής. [Λυγούρα 2010, σ. 163]

23/9/1941 Ο Φ. Λογοθετόπουλος ενημερώνει τον πρύτανη ότι γίνεται προσπάθεια για εκκένωση επιταγμένων κτηρίων, και συστήνει ομαλή συνεργασία με τις αρχές κατοχής. [Φ. 525- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 525.3, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_14072020_110625]

Οκτώβριος 1941 Ο Ιωάννης Κακριδής επανέκδωσε δύο μελέτες του (*Φιλολογική ερμηνεία, και Ελληνική κλασική παιδεία*) και κυκλοφόρησε και μία καινούργια (*Ερμηνευτικά σχόλια στον Επιτάφιο του Θουκυδίδη*). Η καινούργια και η μία από τις δύο παλιές γράφτηκαν σε μονοτονικό. Από αυτές, η επανέκδοση της *Ελληνικής κλασικής παιδείας* προκάλεσε τις περισσότερες συζητήσεις. Πρόκειται για μία μελέτη 24 σελίδων, η οποία είχε βασιστεί σε

ομιλίες που είχε κάνει ο Κακριδής στη Μακεδονική Εκπαιδευτική Εταιρεία της Θεσσαλονίκης, αλλά και στη Φοιτητική Λέσχη του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1935. Κατόπιν, η ίδια μελέτη είχε δημοσιευτεί τον Ιανουάριο του 1936 στο περιοδικό *Αρχαίον Φιλοσοφίας και Θεωρίας των Επιστημών*. [Πατρικίου 2014, σ. 192]

2/10/1941 Κατακραυγή των φοιτητών στον Νικόλαο Κούμαρο στο εναρκτήριό του μάθημα, στο κεντρικό αμφιθέατρο της Νομικής. Ο κλητήρας Π. Παναγάκης με βίαιο τρόπο απομάκρυνε τους φοιτητές από την αίθουσα. [Λυγούρα 2010, σ. 164-5 // Φ. 523-Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 523.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_102629]

6/10/1941 Υπόμνημα εβδομήντα πρωτοετών φοιτητές της Νομικής προς τον πρύτανη. Σε αυτό επικαλούνται τα προβλήματα υποσιτισμού, έλλειψης φωτισμού, καθώς και τη σύμπτωση του ακαδημαϊκού έτους, ζητώντας τη μείωση των μαθημάτων από πέντε υποχρεωτικά και ένα προαιρετικό σε τρία, όπως ίσχυε στο παρελθόν. Στη συνέχεια η Νομική Σχολή, σε συνεδρίαση της για το θέμα αυτό στις 16 του μήνα, αποφάσισε «ότι ουδείς λόγος συντρέχει μειώσεως των υποχρεωτικών μαθημάτων των πρωτοετών». [Λυγούρα 2010, σ. 132-133] Ο πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου ενημερώνει τον πρύτανη πως στη συνεδρία της 4ης Οκτωβρίου καταδικάστηκαν 12 φοιτητές για διάδοση κομμουνιστικών ιδεών με την ποινή της απόβολής για ένα πανεπιστημιακό έτος. [Φ. 523-Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 523.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_102030]

7/10/1941 Η πρώτη συνεδρία της Συγκλήτου για το έτος 1941-42 ασχολήθηκε με τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπιζε το Πανεπιστήμιο. Ο πρόεδρος του Οικονομικού Συμβουλίου Β. Αιγινήτης παρουσίασε τα συμπεράσματα από τις προηγηθείσες συνεδριάσεις του (11.9.1941 και 18.9.1941). Κατά την εισήγησή του, η δεινή οικονομική θέση του ιδρύματος ήταν συνέπεια, εκτός της γενικής οικονομικής κρίσης, προπάντων της ανατροπής του προϋπολογισμού, επειδή έπαψε να υφίσταται το βασικό έσοδο του ιδρύματος, το προερχόμενο από τις εισφορές των φοιτητών, μετά τη δημοσίευση διαταγμάτων υπέρ στρατευθέντων φοιτητών και δικηγόρων και των υπόλοιπων ευεργετικών διατάξεων υπέρ των σπουδαστών. Εκτός από αυτό, η μείωση των ενοικίων καταστημάτων και άλλων ακινήτων ιδιοκτησίας του Πανεπιστημίου Αθηνών από κληρονομίες και δωρεές, η χορήγηση του εκτάκτου πολεμικού επιδόματος στο προσωπικό και άλλα πολλά, είχαν σε τέτοιο σημείο περιορίσει τα έσοδα του Πανεπιστημίου, ώστε να μην ήταν δυνατό να καταβληθεί ο μισθός του Οκτωβρίου του '41 στο προσωπικό. Επίσης, στη συνεδρία αυτή συζητήθηκε η δυνατότητα επανεκκίνησης των εργασιών για την ανέγερση του Μαιευτηρίου «Αλεξάνδρα», μετά από αίτημα του Φ. Λογοθετόπουλου. Την ίδια ημέρα, η Εκτελεστική Επιτροπή Συσσιτίων αύξησε από τις 7 Οκτωβρίου, το διατιθέμενο ποσό ανά φοιτητή σε 40 δρχ. [Λυγούρα 2010, σ. 163] Την ίδια ημέρα, ο πρύτανης κάλεσε στις 7 Οκτωβρίου στο γραφείο του 11 φοιτητές και φοιτήτριες για να

απολογηθούν σχετικά με τα επεισόδια στο μάθημα του Ν. Κούμαρου και τους απείλησε με οριστική αποβολή από το Πανεπιστήμιο, ενώ οι ιταλικές αρχές ζήτησαν τα ονόματά τους. Τελικά με ενέργειες των δικών τους σε υπουργούς και άλλους παράγοντες, η υπόθεση περιορίστηκε σε παραπομπή τους στο αρμόδιο πειθαρχικό όργανο της πρυτανείας, το οποίο θα συνεδρίαζε στις 15 του μηνός. [Λυγούρα 2010, σ. 164-5 // Φ. 523-Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 523.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_102629]

11/10/1941 Η Σύγκλητος γνωστοποιεί στο υπουργείο Παιδείας πως αποφάσισε να μειωθεί η βάση των εισιτηρίων εξετάσεων από το 6 στο 5. [Φ. 524- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 524.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_114344] Καταλαμβάνονται από τις αρχές κατοχής το Εργαστήριο Υγιεινής και Επιδημιολογίας, το μισό Εργαστήριο Πειραματικής Φαρμακολογίας και το Ανθρωπολογικό Μουσείο [Φ. 553- Μισθώσεις, Επιτάξεις Ακινήτων, Εισπράξεις Ενοικίων, 1936-1937 έως 1941-1942 έως 1953-1954/ Φακ. 553.1 Ακαδημαϊκό έτος 1941-1942, 1942-1943/ Untitled_23072020_123117]

13/10/1941 Το Ν.Δ. 575 6/13.10.41 «Περί εκκαθάρισεως του Πανεπιστημίου Αθηνών και άλλων Ανωτάτων Σχολών», που εκδίδεται μετά από πρόταση του υπουργού Παιδείας, ορίζει τη σύσταση εκκαθαριστικής επιτροπής από έντεκα μέχρι δεκαπέντε τακτικούς καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών, για να αποφανθεί με έκθεση για τη διατήρηση ή την απόλυση των «ανωμάλως διορισθέντων και κατεχόντων τας έδρας» από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το Ν.Δ. αυτό ήρθε ως συνέχεια του ΝΔ 32, 15.5.1941 «Περί συστάσεως ειδικού δικαστηρίου διά την εκδίκασιν των αδικημάτων των καταχραστών από 4ης Αυγούστου και εφεξής». «Ανωμάλως διορισθέντες» θεωρούνταν οι καθηγητές κάθε βαθμού, οι οποτεδήποτε μέχρι τότε διορισθέντες χωρίς τη σύμφωνη γνώμη των Σχολών τους. Επίσης, όσοι έλαβαν την απόλυτη πλειοψηφία, αλλά η εκλογή τους έγινε, κατά τη διαπίστωση της παραπάνω επιτροπής, «κατόπιν πίεσεως», που ασκήθηκε στα μέλη της σχολής τους. Αν διαπίστωση η επιτροπή συνθήκες ανωμάλου διορισμού, θα μπορούσε να αποφανθεί είτε για απόλυση του διορισμένου με αυτόν τον τρόπο, είτε για τη διατήρησή του, ως επιστήμονα που επάξια κατέχει την έδρα του. Ο υπουργός, έχοντας υπόψη του την έκθεση, θα εξέδιδε κατόπιν σχετικό διάταγμα για την απόλυση. Επίσης, μπορούσαν να καταργηθούν και οι έδρες που κατείχαν οι απολυόμενοι, όπως και άλλες που ιδρύθηκαν για πρώτη φορά από τις 4.8.1936 μέχρι τις 29.4.1941 και κρίθηκαν από την παραπάνω επιτροπή, μετά από ερώτημα του υπουργού ως δευτερεύουσας σημασίας ή περιττές, λόγω των περιστάσεων. Σε αυτή την περίπτωση θα απολύονταν χωρίς άλλη διαδικασία και οι καθηγητές που κατείχαν τις έδρες, χωρίς να τους επιτρέπεται προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας ή τα τακτικά δικαστήρια. Το ΕΚΠΑ αντέδρασε σε αυτό. [Μπαλή 2014, σ. 130-1] Σύμφωνα με τον καθηγητή Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, Α. Χατζή, γίνονται επεισόδια στο μάθημά του. Συγκεκριμένα,

κάποιοι φοιτητές διακόπτουν το μάθημα έπειτα από αναφορά του σε δύο «σπουδαιότατα συγγράμματα» γραμμένα στα γερμανικά. Οι φοιτητές, ως ένδειξη διαμαρτυρίας, βγαίνουν στον διάδρομο και αρχίζουν να φωνάζουν ονόματα καθηγητών, ανάμεσα σ' αυτά και του Κακριδή. Ο Χατζής είναι έτοιμος να σπεύσει να καταγγείλει τα γενόμενα στην κυβέρνηση, αλλά μια επιτροπή κατάφερε και τον απέτρεψε. Ωστόσο, θεώρησε απαραίτητο να καταγγείλει τους ταραξίες στη Σχολή. Θεωρούσε βέβαιο δε ότι οι φοιτητές είχαν καθοδηγηθεί κατάλληλα από άλλους καθηγητές, υπονοώντας σαφώς τον Ι. Κακριδή. [Πατρικίου 2014, σ. 199]

14/10/1941 Ο πρύτανης ζητά από το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας την παροχή αγαθών στους υπαλλήλους του ΕΚΠΑ. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_017]

21/10/1941 Ο υπουργός Παιδείας ενημερώνει τον πρύτανη πως καταρτίστηκε επιτροπή για την εκκαθάριση «ανωμάλως διορισθέντων» καθηγητών. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_07072020_141711_026]

22/10/1941 Για τα επεισόδια στο μάθημα του Ν. Κούμαρου τιμωρούνται με επίπληξη «διότι παρέβησαν τον οφειλόμενον τοις διδασκούσι σεβασμόν» οι φοιτητές Υφαντίδης, Λιναρδάτος, Κόλιας, Γεροντόπουλος και Παπαδάτου. Την υπεράσπισή τους ανέλαβαν ως δικηγόροι, οι Θεμιστοκλής Τσάτσος και Ηλίας Τσιριμώκος, ενώ τους συμπαραστάθηκε και ο Αλέξανδρος Σβώλος. Παράλληλα, οι κατηγορούμενοι είχαν υποστηριχθεί από 58 συναδέλφους τους με επιστολή προς τον πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου, Γ. Οικονόμου. [Λυγούρα 2010, σ. 164-5 // Φ. 523- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 523.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_102629]

23/10/1941 Επιστολή του πρύτανη προς ιταλικά και γερμανικά πανεπιστήμια για τις ωμότητες βουλγαρικών στρατευμάτων σε Ανατολική Μακεδονία και Δυτική Θράκη. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_040 και Untitled_30062020_133441_041]

24/10/1941 Η Φυσικομαθηματική Σχολή δεν μπορεί να λειτουργήσει επαρκώς, και ειδικά το Χημικό Τμήμα της, το οποίο, μετά τη Νομική, αποδεικνύεται η δεύτερη δημοφιλέστερη επιλογή σπουδών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ήδη από τις αρχές του διδακτικού έτους 1941-42, εξαιτίας της εγγραφής φοιτητών χωρίς εισιτήριες εξετάσεις, οι καθηγητές της Φυσικής Δ. Χόνδρος και της Χημείας Τ. Καραντάσης και Λ. Ζέρβας προέβησαν σε διαμαρτυρία. Στο πρώτο έτος είχαν γραφτεί με αυτόν τον τρόπο 450 φοιτητές, αριθμός που

έκανε αδύνατη την άσκησή τους. Σχηματίστηκε επιτροπή καθηγητών για να καταρτίσουν σχέδιο νόμου και εισηγητική έκθεση σχετικά με τον πληθωρισμό των φοιτητών. [Μπαλή 2014, σ. 197-8] Ο πρύτανης, ως μέλος της επιτροπής του εράνου για την αποκατάσταση των ζημιών που υπέστη το Οικουμενικό Πατριαρχείο από πυρκαγιά, δηλώνει στον Αρχιεπίσκοπο πως το ΕΚΠΑ θα συμμετάσχει στον έρανο. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_018]

24-28/10/1941 Από την κυβέρνηση δίνεται εντολή στις 27 Οκτωβρίου πως όλα τα μαθήματα της 28ης έπρεπε να γίνουν κανονικά. Ο Φ. Τσάτσος από τις 24 του μήνα είχε ανακοινώσει ότι θα μετέφερε το μάθημά του στις 27. Οι φοιτητές, και από τις άλλες Σχολές, γεμίζουν ασφυκτικά το αμφιθέατρο του μαθήματός του. Ο καθηγητής μετατρέπει το μάθημα της Φιλοσοφίας του Δικαίου σε αντιστασιακό κήρυγμα, προκαλώντας τον ενθουσιασμό των φοιτητών. Οι φοιτητές τον συνοδεύουν ενθουσιασμένοι μέχρι το σπίτι του, παρότι τους ζήτησε να διαλυθούν για να αποφύγουν τις συνέπειες. Κατόπιν ο Τσάτσος κρύβεται, για να αποφύγει τη σύλληψη, ενώ η Ασφάλεια έκανε έρευνες στο σπίτι του χωρίς επιτυχία.

Εν τω μεταξύ, ανάμεσα στους φοιτητές υπάρχει κλίμα αναστάτωσης, καθώς πλησιάζει η επέτειος της ιταλικής εισβολής. Οι φοιτητές της Νομικής ζήτησαν από τον καθηγητή του Εμπορικού Δικαίου Ηλία Αναστασιάδη να βγάλει λόγο, αυτός ανταποκρίθηκε και τελικά το μάθημα διακόπηκε λόγω ενθουσιασμού. Οι φοιτητές ζήτησαν το ίδιο και από τον Ν. Λούβαρι, που έκανε μάθημα φιλοσοφίας, να πάρει θέση, ο οποίος, αφού προσπάθησε να υποστηρίξει τις θέσεις του, διέκοψε αμήχανα το μάθημά του. Με Ν.Δ. που συντάχθηκε και δημοσιεύτηκε αμέσως (27/28.10.41) ο Τσάτσος απολύθηκε από την υπηρεσία του. [Μπαλή 2014, σ. 158-9] Ταυτόχρονα, οργανωμένα προσπάθησαν να κινηθούν οι κομμουνιστικές και σοσιαλιστικές ομάδες μέσω της ΟΚΝΕ, το «Εθνικό Κομμάτο Νέων» (ΕΚΝ) με την έκδοση και διανομή προκήρυξης, οι φοιτητές που εντάχθηκαν στην οργάνωση του Περρικού (αμέσως μετά την 28η Οκτωβρίου τον ακολούθησαν όταν αποσκήρτησε από τη «Στρατιά Σκλαβωμένων Νικητών» (ΣΣΝ) και ίδρυσε την «Πανελλήνια Ένωση Αγωνιζόμενων Νέων» (ΠΕΑΝ)) και μια ομάδα ανένταχτων ακόμη φοιτητών, που αργότερα αποτέλεσε τον πυρήνα της «Ιερής Ταξιαρχίας» (ΙΤ), με πρωτοστάτες δύο από τα ιδρυτικά της μέλη, το Γιώργο Καζολέα και τον Τάσο Παναγιωτόπουλο. Ο Περρικός τους είχε δώσει την προκήρυξη της ΣΣΝ για την 28η Οκτωβρίου και ήταν υπεύθυνοι για τη διανομή της στο Πανεπιστήμιο. Την παραμονή της νέας επετείου ο αναβρασμός είναι έντονος. Έξω από το Πανεπιστήμιο Αθηνών λαμβάνει χώρα μία παρέλαση των ιταλικών και γερμανικών στρατευμάτων. Μια ομάδα φοιτητών, μετά το μάθημα του Τσάτσου, αποφασίζουν να συγκεντρώσουν χρήματα για ένα στεφάνι, το οποίο θα καταθέσουν την άλλη μέρα στο Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη. Επιτόπου γίνεται έφοδος από ιταλές δυνάμεις και συλλαμβάνονται τέσσερις φοιτητές, ανάμεσα στους οποίους είναι ο Γ.Α. Μαγκάκης και ο Ηρακλής Παπαδάτος της ΠΕΑΝ. Οι συλληφθέντες τελικά αφέθηκαν ελεύθεροι.

Στο Πανεπιστήμιο εμφανίζονται τα πρώτα συνθήματα στους τοίχους, καθώς και προκηρύξεις από το νεοϊδρυόμενο ΕΑΜ, το ΕΚΝ και η ΣΣΝ. Ομιλητές φοιτητικών οργανώσεων πηγαίνουν στις αίθουσες διδασκαλίας στο Πανεπιστήμιο, στο Πολυτεχνείο, στην ΑΣΟΕΕ, στη Νομική, στο Χημείο, στη Φοιτητική Λέσχη, στην οδό Σόλωνος, στην οδό Σινά, στο χώρο συσσιτίου και προτρέπουν τους φοιτητές να συμμετάσχουν στην εκδήλωση της επόμενης μέρας στην πλατεία Συντάγματος και στην πορεία στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη. Το βράδυ οι ιταλικές περίπολοι στους κεντρικούς δρόμους της Αθήνας πολλαπλασιάστηκαν, λίγο πριν τα μεσάνυχτα όμως σήμαναν οι σειρήνες του αντιαεροπορικού συναγερμού. Έτσι, συνεργεία φοιτητών γέμισαν τους τοίχους της Αθήνας με συνθήματα. Κυριαρχούσε το ΟΧΙ και τα πρώτα συνθήματα του ΕΑΜ. Τα συνθήματα σβήστηκαν το επόμενο πρωί από συνεργεία του δήμου με τη συνοδεία ενός αστυφύλακα. Οι φοιτητές, οργανωμένοι και μη, πορεύθηκαν από το Πανεπιστήμιο προς το Σύνταγμα. Φτάνοντας στο Σύνταγμα γύρω στις 11:00. Η αστυνομία και οι Ιταλοί караμπινιέροι εμπόδισαν τους φοιτητές να πλησιάσουν, όμως άφησαν μερικούς που πήγαν και στόλισαν το Μνημείο. Ένα μέρος των φοιτητών κατευθύνεται οργανωμένα προς την οδό Κυδαθηναίων, στο σπίτι του Κωνσταντίνου Τσάτσου. Φωνάζουν συνθήματα υπέρ του, αλλά ο καθηγητής δεν ήταν εκεί. Τους επιτίθενται οι Ιταλοί караμπινιέροι και συλλαμβάνουν επτά από αυτούς, τους ξυλοκοπούν και αφήνονται ελεύθεροι μετά από τρεις μέρες. [Λυγούρα 2010, σ. 168-172]

25/10/1941 Ομάδα τριτοετών φοιτητών της Νομικής υποβάλλει στον πρότανη υπόμνημα περί κατάργησης των επερχόμενων τμηματικών εξετάσεων. [Φ. 524- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 524.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_123732 και Untitled_13072020_123732_001-003]

29/10/1941 Το Ν.Δ. 612/41 2/29.10.41 Περί τροποποιήσεως του υπ' αρ. 394 Ν. Δ. «περί συμπληρώσεως του Ν. Δ. 215/1941 'περί συμπτύξεως των πανεπιστημιακών ετών κλπ. και τροποποιήσεως διατάξεων τινων της Πανεπιστημιακής Νομοθεσίας'» επιβεβαιώνει το δικαίωμα στους στρατευθέντες που είχαν μέχρι το 1940-41 τελειώσει τη φοίτησή τους και υποστεί τις τμηματικές εξετάσεις ή απαλλαγεί από αυτές, να έχουν δικαίωμα για πτυχιακές εξετάσεις σε περιορισμένη μόνο ύλη. [Μπαλή 2014, σ. 192]

30/10/1941 Εκδίδεται το Ν.Δ. 613 30/30.10.41, σύμφωνα με το οποίο οι απεργούντες φοιτητές και σπουδαστές όλων των βαθμίδων θα αποβάλλονται οριστικά από τις σχολές τους, μετά από ετυμηγορία της διοικήσεως κάθε διδακτηρίου. Οι ποινές για τους θεωρούμενους πρωταιτίους, με απόφαση του υπουργού Δημοσίας Ασφαλείας, στηριγμένης σε πρόταση της Διοίκησης της Σχολής τους ή σε έκθεση της Αστυνομίας, έφταναν μέχρι την εκτόπιση. [Μπαλή 2014, σ. 240]

Νοέμβριος 1941 Τα εργαστήρια στο Γουδί καταλήφθηκαν από τους Γερμανούς, χωρίς δυνατότητα οι φοιτητές να ασκηθούν πρακτικά. [Μπαλή 2014, σ. 181]

Αρχές Νοεμβρίου 1941: Αμέσως μετά την 28η Οκτωβρίου επισκέπτονταν τον πρύτανη Γ. Μπαλή συνεχώς φοιτητικές επιτροπές ζητώντας τη βελτίωση του συσσιτίου, διευκολύνσεις στο φωτισμό, τη συγκοινωνία και το φοιτητικό αναγνωστήριο. [Λυγούρα 2010, σ. 175]

3/11/1941 Στη συνεδρίαση της Νομικής παίρνει τον λόγο ο Α. Σβώλος για την απόλυση του Φ. Τσάτσου και όλοι συμφωνούν να μεσολαβήσει ο κοσμήτορας στο υπουργείο με το επιχείρημα ότι είχε γίνει «παρεξήγηση» και ότι η τιμωρία ήταν δυσανάλογη του παραπτώματος. Η μεσολάβηση του κοσμήτορα προς τον υπουργό Παιδείας δεν είχε αποτέλεσμα, γιατί αυτός ισχυρίστηκε πως οφείλεται σε απόφαση του υπουργικού συμβουλίου και ο ίδιος δεν έχει δικαιοδοσία. Η Νομική μεσολάβησε πάλι μέσω πρυτανείας προς το υπουργείο για τον επαναδιορισμό του Τσάτσου και ξανά με πρόταση του Σβώλου διατυπώνεται ευχή της Σχολής προς το υπουργείο υπέρ της επαναφοράς του. [Μπαλή 2014, σ. 159]

6/11/1941 Κηρύσσεται η πρώτη παμφοιτητική απεργία, πιθανότατα στις 5 Νοεμβρίου, καθώς στις 6 Νοεμβρίου δίνεται υπόμνημα των τελειόφοιτων της Ιατρικής Σχολής που ζητά τη λήξη της απεργίας που κηρύχθηκε την προηγούμενη. [Λυγούρα 2010, σ. 175] Ο Φ. Λογοθετόπουλος προειδοποιεί τον πρύτανη πως γίνεται κατάχρηση των ευνοϊκών διατάξεων για τους πολιτικά επιστρατευμένους φοιτητές. [Φ. 523- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 523.2, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_090810]

11/11/1941 Η Επιτροπή Αγώνα είχε ειδοποιηθεί ότι στην Ιατρική Σχολή συνεχίζονταν τα μαθήματα. Αμέσως έφτασε στο Ανατομείο που βρισκόταν στην οδό Μασσαλίας. Εκεί δίδασκε ο καθηγητής Φαρμακολογίας, Γ. Ιωακείμογλου. Ο Σπύρος Μονδάνος, μέλος της Επιτροπής και γραμματέας της ΟΚΝΕ Πανεπιστημίου, μπήκε στην αίθουσα, διέκοψε τον καθηγητή και απευθυνόμενος στους φοιτητές, τους ζήτησε να συμμετάσχουν στην απεργία. Στον περίβολο του Ανατομείου είχε συγκεντρωθεί μια ομάδα από εξήντα απεργούς φοιτητές, η οποία με την επέμβαση της αστυνομίας διαλύθηκε. Στα επεισόδια αυτά έγιναν συλλήψεις. Οι περισσότεροι αφέθηκαν ελεύθεροι αμέσως μετά, καθώς δεν προέκυψαν εναντίον τους στοιχεία. Για τα επεισόδια κατηγορήθηκαν τελικά επτά φοιτητές, όπου και αυτοί μετά από δύο με τρεις ημέρες, αφέθηκαν ελεύθεροι. Είχαν μεσολαβήσει έντονες παραστάσεις των φοιτητικών επιτροπών, καθώς και έρευνες της αστυνομίας. [Λυγούρα 2010, σ. 175]

12/11/1941 Ο Φ. Λογοθετόπουλος ενημερώνει τους Π. Ζερβό, Φ. Τριανταφυλλόπουλο, Α. Αλεβιζάτο, Δ. Μπαλάνο, Ν. Λούβαρι, Ξ. Ζολώτα, Γ. Μαριδάκη, Ν. Βέη, Γ. Ιωακείμογλου, Α. Σβώλο, Ν. Χωραφά, Γ. Ράμμο, Α. Αγγελόπουλο ως μέλη της Επιτροπής Εκκαθάρισης του Πανεπιστημίου ότι πρέπει να εκτελέσουν άμεσα το έργο τους ορθά και να μην

προβάλουν αντιρρήσεις. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_07072020_141711_027-030]

13/11/1941 Οι φοιτητές προβαίνουν σε κινητοποιήσεις και τελικά σε απεργία, γεγονός που αναγκάζει την κατοχική κυβέρνηση να κλείσει το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πολυτεχνείο και την ΑΣΟΕΕ. Δύο μέρες αργότερα, οι Γερμανοί επιτάσσουν και τους υπόλοιπους χώρους του Ανατομείου. [Λυγούρα 2010, σ. 134-5]

14/11/1941 Με πρωτοβουλία του καθηγητή Ε. Πεζόπουλου, γίνεται η πρώτη συνεδρίαση της Φιλοσοφικής για τον Ι. Κακριδή, με μοναδικό θέμα ημερησίας διατάξεως «Συζήτησις περί του ζητήματος της μεταβολής του ορθογραφικού συστήματος υπό καθηγητού της Σχολής». [Μαντζούφας, online] Στο φύλλο του *Ελεύθερου Βήματος* της ίδιας μέρας, ο Φ.Θ. Δημαράς έγραψε διθυραμβική κριτική για τη νέα δημοσίευση του Κακριδή για τον *Επιτάφιο* του Θουκυδίδη. [Πατρικίου 2014, σ. 201]

17/11/1941 Η πρώτη σε πανευρωπαϊκό επίπεδο παμφοιτητική απεργία την περίοδο της γερμανικής κατοχής κράτησε μια εβδομάδα. Η κινητοποίηση απλώθηκε και συμπεριέλαβε όλα τα ΑΕΙ, ενώ πήραν μέρος γύρω στους 4.000 φοιτητές και σπουδαστές. [Λυγούρα 2010, σ. 174] Δεύτερη συνεδρίαση της Φιλοσοφικής για τον Κακριδή. Ο Κακριδής αντιλαμβανόμενος το κλίμα που είχε διαμορφώσει ο καθηγητής Παιδαγωγικής Ν. Εξαρχόπουλος, αρνήθηκε με επιστολή του να παραστεί, καταγγέλλοντας τον προσωπικό χαρακτήρα των επιθέσεων και μη αποδεχόμενος την λογοκρισία για το περιεχόμενο των θέσεων του. [Μαντζούφας, online]

19/11/1941 Αποφασίστηκε από τη συνεδρίαση της Φιλοσοφικής η αποστολή εγγράφου διαμέσου του κοσμήτορα της Σχολής, προς την πρυτανεία, το υπουργείο και τον πρωθυπουργό, στο οποίο θα επισημαίνονται τα «παραπτώματα» του Ι. Κακριδή, δηλαδή η αλλαγή του τονικού συστήματος, το περιεχόμενο του κειμένου, και η «προπαγάνδα» προς τους φοιτητές, προκειμένου οι Αρχές να λάβουν τα ανάλογα μέτρα. [Μαντζούφας, online]

20/11/1941 Ο πρύτανης ανακοινώνει στο υπουργείο Παιδείας πως το προσωπικό του ΕΚΠΑ μαζί με τις οικογένειές τους είναι 2.900 άτομα. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_022] Ο πρύτανης καλεί σε απολογία τους φοιτητές που εισέβαλαν στο ανατομείο και κάλεσαν συναδέλφους τους σε απεργία. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_031]

27/11/1941 Ο κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Φ. Κουκουλές αποστέλλει έγγραφο στο υπουργείο με το περιεχόμενο των συνεδριάσεων και με την προτροπή να ληφθούν μέτρα κατά του Κακρίδη. [Μαντζούφας, online]

1/12/1941 Παρόλο που δεν έγιναν σχεδόν καθόλου μαθήματα κατά το ακαδημαϊκό έτος 1941-42, το υπουργείο επιθυμεί να θεωρηθεί «κανονικώς διανυθέν». Στη συνεδρίαση της Συγκλήτου για ζητήματα επάρκειας σπουδών και εξετάσεων, επισημαίνονται τα προβλήματα στην εκπαιδευτική λειτουργία, καθώς δεν γίνονταν ούτε παραδόσεις ούτε φροντιστήρια, παρά μόνο εξετάσεις. Γίνονταν μόνο οι πτυχιακές εξετάσεις για τους τελειόφοιτους των παρελθόντων ετών και ετίθετο το ερώτημα τι θα γίνει με τους επόμενους τελειόφοιτους. Παρ' όλα αυτά, η πλειοψηφία της Συγκλήτου πρότεινε να θεωρηθεί το πανεπιστημιακό έτος 1941-42 ως «διανυθέν» με τον όρο οι τμηματικές εξετάσεις του έτους ή να γίνουν κατά τις πτυχιακές εξετάσεις ή να κανονιστούν αλλιώς, με απόφαση των Σχολών. [Μπαλή 2014, σ. 185]

3/12/1941 Ο πρύτανης ζητά τη στήριξη της Επιτροπής Διανομής Τροφίμων του Ερυθρού Σταυρού στο συσσίτιο των υπαλλήλων. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42]

4/12/1941 Ευνοϊκές διατάξεις για στρατευθέντες και μη με το ΝΔ 775/4.12.1941: Μείωση της βαθμολογικής βάσης των εισιτηρίων εξετάσεων στα ΑΕΙ από βαθμό 6 σε 5 και μάλιστα αναδρομικά, ευνοϊκοί υπολογισμοί μέσου όρου. Για τους αναπήρους και από ορισμένες περιοχές καταγόμενους εισαγωγή χωρίς γραπτές εξετάσεις, επέκταση των κατηγοριών των δικαιουμένων φοιτητών του «δανείου τιμής». Ελεύθερες μετεγγραφές για τους στρατευθέντες φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών στο α' έτος άλλης Σχολής μετά από αίτησή τους, κατά τα έτη 1940-41 και 1941-42, εκτός από το Χημικό Τμήμα. [Μπαλή 2014, σ. 192] Με το ίδιο Ν.Δ., τα δίδακτρα του Πανεπιστημίου Αθηνών για το έτος 1940-41 (που θα διδασκόταν όμως από το φθινόπωρο του 1941) καθορίστηκαν σε 7.000 δρχ. Παρέμειναν ίδια τα εξέταστρα και τα επαναξέταστρα. Το αντίτιμο για την έκδοση πτυχίου ήταν 3000 δρχ, για την έκδοση διδακτορικού διπλώματος 3.500, πιστοποιητικού σπουδών 200 δρχ κλπ, και για άσκητρα (στα εργαστήρια) 3.000. [Μπαλή 2014, σ. 195]

8/12/1941 Οι υπάλληλοι του ΕΚΠΑ υποβάλλουν υπόμνημα στην πρυτανεία πως αδυνατούν να επιβιώσουν λόγω των τιμών των αγαθών. [Φ. 524- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 524.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_13072020_122756 και Untitled_13072020_122756_001]

9/12/1941 Η απόφαση της Συγκλήτου για τον Κακριδή: «Ακούσαμε του Κοσμήτορος της Φιλοσοφικής Σχολής αναπτύξαντος και προφορικώς τα καταγγελλόμενα και διεξελθούσα τα δημοσιεύματα του καθηγητού και ίδια το φυλλάδιον *Ελληνική Κλασική Παιδεία, Δευτέρα έκδοσις* αποφασίζει να παραπεμφθή ο καθηγητής Φ. Ι. Κακριδής εις το αρμόδιον Πειθαρχικόν Συμβούλιον και να διαβιβασθή εις το Υπουργείον της Εθν. Παιδείας η έγγραφος καταγγελία της Φιλοσοφικής Σχολής με την ευχή της απολύσεως». Εφιστώντας την προσοχή του υπουργείου Παιδείας και του πρωθυπουργού στην «αντεθνική» δραστηριότητα του Κακριδή, οι επικριτές του πίστεψαν ότι μπορεί να τον απολύσουν χωρίς πολλή φασαρία, καθώς σύμφωνα με το σχετικό νομοθετικό διάταγμα μπορούσε να απολυθεί χωρίς δικαιολογητικά. Πρόκειται για το Νομοθετικό Διάταγμα 194, ΦΕΚ Α201/18.6.1941. [Πατρικίου 2014, σ. 193, 195]

13/12/1941 Δημιουργείται στο ΕΚΠΑ επιτροπή συσσιτίων με πρόεδρο τον καθηγητή Φ. Μουτούση. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42]

15/12/1941 Λίγους μήνες μετά τη διαμαρτυρία της 25ης Ιουλίου, η Σχολή διαπιστώνει από τις μέχρι τώρα εξετάσεις των στρατευμένων υποψηφίων επί περιορισμένης ύλης (ΝΔ 215/41) ότι το μέτρο αυτό αποδείχτηκε κακό για την κατάρτιση των υποψηφίων, αναθεώρησε την απόφασή της, πρόσθεσε κεφάλαια. [Μπαλή 2014, σ. 198] Το Πανεπιστήμιο, θέλοντας να συντονιστούν περισσότερο οι προσπάθειες για την πιο εύρυθμη λειτουργία του φοιτητικού συσσιτίου, συγκροτεί επιτροπή καθηγητών. Αυτή την αποτελούν οι, Α. Αλιβιζάτος, Λ. Φιλιππίδης, Γ. Ράμμος, Γ. Κασσιμάτης, Ν. Λούρος, Ν. Μιχαηλίδης, Φ. Μουτούσης, Β. Βλασσόπουλος, Γ. Αποστολάκης, Ε. Λαμπαδάριος, Ν. Βλάχος, Ι. Κακριδής, Δ. Ζακυθηνός, Δ. Χόνδρος, Γ. Γεωργαλάς, Λ. Ζέρβας, Τ. Καράντασης, Γ. Καραγκούνης, Γ. Πανταζής, Μ. Μητσόπουλος και Φ. Παπαϊωάννου. Η επιτροπή αναλαμβάνει να προχωρά σε οποιοδήποτε μέτρο ή διάβημα, προς την αρμόδια Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού και τη διοίκηση του Πατριωτικού Ιδρύματος. Επίσης είναι υπεύθυνη και για την επέκταση του συσσιτίου, ώστε αυτό να συμπεριλάβει από εδώ και στο εξής και το κατώτερο προσωπικό του Πανεπιστημίου. [Λυγούρα 2010, σ. 183]

16/12/1941 Επικυρώνονται τα πρακτικά της απόφασης κατά του Ι. Κακριδή. [Μαντζούφας, online]

31/12/1941 Οι γερμανικές αρχές Κατοχής είχαν επιτάξει την επίσημη Αίθουσα Τελετών του ιδρύματος και προέβησαν στις 23 και στις 31 Δεκεμβρίου σε εκδηλώσεις κατά τις οποίες σημειώθηκαν βανδαλισμοί. Όταν οι στρατιώτες μέθυσαν, άρχισαν να καταστρέφουν το χώρο και τις προτομές των ηρώων της ελληνικής επανάστασης στον δυτικό εξώστη. Ο πρύτανης προέβη σε διαμαρτυρία προς τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Παιδείας στις 3 Ιανουαρίου 1942 με αποτέλεσμα την τιμωρία ορισμένων Γερμανών στρατιωτών. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και

γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_051, Untitled_30062020_133441_052 // Μπαλή 2014, σ. 110]

Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1942 Διαμαρτυρίες για την παραπομπή του Ι. Κακριδή: Ο Δ. Μπαλάνος, καθηγητής της Θεολογικής, τον Ιανουάριο του 1942 δημοσίευσε στη *Νέα Εστία* θετική κριτική για την *Ελληνική κλασική παιδεία*. Τις ίδιες μέρες διαμαρτυρήθηκε γραπτά ο Α. Σβώλος στον πρότανη του Πανεπιστημίου Αθηνών και η Επιστημονική Εταιρεία Αθηνών με γραμματέα τον Εμμ. Κριαρά εξέδωσε σχετικό ψήφισμα. Άρθρα και επιστολές δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα *Αθηναϊκά Νέα*, κυρίως τον Φεβρουάριο του 1942. [Πατρικίου 2014, σ. 201]

3/1/1942 Η Επιτροπή Συσσιτίου των Υπαλλήλων του ΕΚΠΑ ζητά από τον πρότανη να επεκταθεί το συσσίτιο και στους καθηγητές. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_016]

8/1/1942 Η Πρόεδρος της Φοιτητικής Εστίας, Α. Γαλανού, αποστέλλει στην πρυτανεία έγγραφη διαμαρτυρία-καταγγελία, όπου κατονομάζει συγκεκριμένους φοιτητές της Νομικής ως κατ' επανάληψη υποκινητές επεισοδίων. Τους κατηγορεί ότι καθύβριζαν το προσωπικό, ενώ συκοφαντούσαν την ίδια ότι κλέβει το συσσίτιο τους, προτρέποντας τους συναδέλφους τους να εξεγερθούν. Για την καταστολή των επεισοδίων που ακολουθούσαν, αναγκάστηκε πολλές φορές να καλέσει την αστυνομία. Η Εφορεία της Εστίας διέγραψε από το συσσίτιο τους καταγγελλόμενους φοιτητές και με το εν λόγω έγγραφο, ζητά την παραδειγματική τιμωρία τους από το Πανεπιστήμιο Αθηνών. [Λυγούρα 2010, σ. 185]

9/1/1942 Ο πρότανης ζητά από τους κοσμήτορες στοιχεία των καθηγητών και των υπαλλήλων, προκειμένου να αρχίσει η διανομή τσιγάρων στο προσωπικό. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_0013]

13/1/1942 Ο πρόεδρος της Εφορίας της Πανεπιστημιακής Λέσχης, Ν. Λούβαρις, αυξάνει τη φοιτητική συνδρομή υπέρ της Λέσχης, από 100 σε 300 δρχ., και 100 επιπλέον δραχμές υπέρ της Υγειονομικής Υπηρεσίας. [Λυγούρα 2010, σ. 183-4 // Φ. 252- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1938-1939 έως 1943-1944/ Φακ. 252.4 Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_20072020_124038 και Untitled_20072020_124038_001]

15/1/1942 Κοινοποιείται έγγραφο στην πρυτανεία, όπου ο στρατιωτικός ακόλουθος αντισυνταγματάρχης Κλεμ φον Χόχεμπεργκ, εκφράζει τη λύπη του Ανώτερου

Στρατιωτικού Διοικητή Νοτιοανατολικής Ευρώπης για τα έκτροπα της 31ης Δεκεμβρίου. Όσον αφορά τις ελληνικές ενέργειες, λαμβάνοντας το προαναφερόμενο έγγραφο διαμαρτυρίας του πρύτανη ο Φ. Λογοθετόπουλος, κρίνει ότι πρέπει να αποφύγει κάθε ενέργεια ή διαμαρτυρία προς τις γερμανικές αρχές, παρά το γεγονός ότι σύσσωμη η Ιατρική Σχολή παρουσιάστηκε μπροστά του και του ζήτησε να παραιτηθεί σε ένδειξη διαμαρτυρίας. Η Γενική Διεύθυνση του υπουργείου Παιδείας όμως, μεταβίβασε το έγγραφο διαμαρτυρίας στους Γερμανούς. [Λυγούρα 2010, σ. 139]

28/1/1942 Δημοσίευση του ΝΔ 917, 23.12.41/28.1.42 «Περί τροποποίησης της Πανεπιστημιακής Νομοθεσίας», με τον οποίο το υπουργείο Παιδείας ρυθμίζει τα κεφαλαιώδη πανεπιστημιακά ζητήματα. Από το πρώτο άρθρο ορίζει ότι το διδακτικό προσωπικό των πανεπιστημίων θα περιλάμβανε καθηγητές τακτικούς, έκτακτους αυτοτελείς, έκτακτους, εντεταλμένους (για διδασκαλία μαθήματος) υφηγητές ή μη, όπως ίσχυε με το Ν. 5343/1932. Καταργούνται οι θέσεις των επικουρικών καθηγητών (άρθ. 18), κατηγορία που είχε εισαχθεί με το νόμο του Μεταξά. Αυτό σημαίνει, επίσης, ότι μεγάλος αριθμός επιστημόνων θα βρισκόταν εκτός του ιδρύματος. Οι ήδη διορισμένοι επικουρικοί καθηγητές θα διατηρούσαν τον τίτλο τους μέχρι συμπλήρωσης τριετίας από το διορισμό τους. Ξεκαθάριζε, επίσης, ότι το προσωπικό του Πανεπιστημίου έχει την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου. Η θητεία του πρύτανη γινόταν ξανά ετήσια. Για την εκλογή του αντιπρύτανη, δηλαδή του διαδόχου του, προβλεπόταν να εκλέγει η Γενική Συνέλευση των καθηγητών με δύο χωριστές ψηφοφορίες από τους τακτικούς καθηγητές δύο υποψηφίους για το αξίωμα. Οι τακτικές και οι έκτακτες αυτοτελείς έδρες κάθε Σχολής δεν θα μπορούσαν να υπερβούν τις 135 για όλο το Πανεπιστήμιο Αθηνών, από τις οποίες μέχρι τις 100 οι τακτικές. Ειδικά διατάγματα θα καθόριζαν σύντομα ανά Σχολή τον αριθμό, το είδος και το περιεχόμενό τους. Καθηγητές που οι έδρες τους καταργούνταν ή συγχωνεύονταν απολύονται από την υπηρεσία τους (άρθ. 16). Η κατάργηση κάποιων έδρας θα συνεπέφερε αυτόματα και την κατάργηση του παραρτήματος που ανήκε σε αυτή και μόνο (εργαστηρίου, κλινικής, σπουδαστηρίου) του οποίου το προσωπικό θα απολυόταν (άρθ. 3). [Μπαλή 2014, σ. 129-130] Ταυτόχρονα, εισάγεται το ΝΔ 938/28.1.42 «Περί τροποποίησης των περί εισιτηρίων και τμηματικών εξετάσεων εν τοις πανεπιστημίοις κλπ. Διατάξεων». Η έναρξη της διδασκαλίας των μαθημάτων και η παρακολούθηση των φροντιστηριακών κλπ. ασκήσεων του έτους 1941-42, μετατέθηκε για την 1.3.42 έως 30.6.42 και οι τμηματικές εξετάσεις θα ορίζονταν αργότερα. [Μπαλή 2014, σ. 181] Με το ίδιο Ν.Δ. η εγγραφή στις διάφορες Σχολές του Πανεπιστημίου Αθηνών για το πανεπιστημιακό έτος 1941-42 θα γινόταν χωρίς εισιτήριες εξετάσεις. [Μπαλή 2014, σ. 193] Από τις 23 Δεκεμβρίου 1941, μέχρι τις 28 Ιανουαρίου 1942, απεβίωσαν τέσσερις ομότιμοι καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αποφασίζεται από τη Σύγκλητο αντί στεφάνου να κατατεθούν 5000 δρχ., υπέρ του συσσιτίου των απόρων φοιτητών και 5000 δρχ., υπέρ του συσσιτίου των υπαλλήλων του ιδρύματος. [Λυγούρα 2010, σ. 135]

1/2/1942 Τα μαθήματα βάσει του Ν.Δ. 215/1941 επρόκειτο να ξεκινήσουν για όλα τα ΑΕΙ στη 1 Φεβρουαρίου. Εξαιτίας του τρομερού ψύχους του χειμώνα, της οικτρής επισιτιστικής κατάστασης, της έλλειψης φωτισμού και της ανεπάρκειας της συγκοινωνίας, αναβάλλεται η έναρξη τους. Στη συνέχεια ο «υπουργός» Παιδείας Λογοθετόπουλος καλεί τους πρυτάνεις όλων των ΑΕΙ και αποφασίζουν να ανοίξουν τα πανεπιστήμια στη 1 Μαρτίου. [Λυγούρα 2010, σ. 192]

4/2/1942 Συζήτηση στη Σύγκλητο: Από τις αρχές της ιταλογερμανικής κατοχής συνελήφθη και φυλακίστηκε στις φυλακές Καλλιθέας ο καθηγητής Τ. Καραντάσης της Φυσικομαθηματικής Σχολής. Ο κοσμήτορας της Σχολής και ο πρύτανης προέβησαν σε διαβήματα για την απελευθέρωσή του. Απελευθερώθηκε, αφού κρατήθηκε 26 ημέρες. [Μπαλή 2014, σ. 110] Την ίδια ημέρα, για την Δίκη των Τόνων, μετά από απόφαση της πανεπιστημιακής συγκλήτου (9.12.1941), ο πρύτανης με έγγραφο προς τον πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Αθηνών (ο οποίος ήταν ο εκάστοτε πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας) ζήτησε την πειθαρχική δίωξη του Ι. Κακριδή. [Μπαλή 2014, σ. 234] Ο διευθυντής του γραφείου του υπουργού Πρόνοιας αποστέλλει στην πρυτανεία έγγραφο, όπου επισυνάπτει ένα κατάλογο με ονόματα 12 φοιτητών, που πρέπει να παραπεμφθούν στο Πειθαρχικό Συμβούλιο και να αποβληθούν. Ο λόγος ήταν ότι δημιούργησαν επεισόδια κατά τη διανομή του φοιτητικού συσσιτίου. Λόγω αυτού του γεγονότος, υπήρξε υπήρξε έντονη κινητοποίηση στη Νομική, Ιατρική και Φυσικομαθηματική Σχολή, με αποτέλεσμα να αποσταλούν στο Πειθαρχικό Συμβούλιο τρία υπομνήματα, στα οποία υπέγραψαν συνολικά 193 φοιτητές. Σε αυτά ισχυρίζονται ότι οι δηλώσεις της Σ. Γαλανού είναι ψευδείς. Καταγγέλλουν ότι το προσωπικό της πρώην πλέον Εφορίας, ήταν οπλισμένο με ρόπαλα και επιτέθηκε εναντίον των σπουδαστών. Η Παμφοιτητική Επιτροπή αποστέλλει επτάσέλιδο δακτυλογραφημένο υπόμνημα στη Διεύθυνση της Εφορίας της Φοιτητικής Εστίας, στο οποίο καταθέτει όλα τα στοιχεία που είχε συλλέξει. [Λυγούρα 2010, σ. 186]

10/2/1942 Η διαμάχη παίρνει δημοσιότητα: η εφημερίδα *Πρωινός Τύπος* αναφέρεται με εγκωμιαστικά λόγια στη Γαλανού και κατηγορεί τους φοιτητές. Με κοινή επιστολή διαμαρτυρίας, που αποστέλλουν οι φοιτητές του Πανεπιστημίου, του Πολυτεχνείου, της Ανωτάτης Εμπορικής και της Παντείου προς τον Διευθυντή, ψέγουν την εφημερίδα και παραθέτουν τα στοιχεία που έχουν για την υπόθεση και ζητούν να τα δημοσιοποιήσει. Παράλληλα το όργανο της ΟΚΝΕ, η *Νεολαία*, εξαπολύει τα βέλη του εναντίον της Γαλανού. Τελικά όσον αφορά τους φοιτητές του Πανεπιστημίου, το Πειθαρχικό Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση όπου τους τιμωρεί μόνο με επίπληξη. Από τότε τον έλεγχο των συσσιτίων τον αναλαμβάνουν φοιτητικές επιτροπές, αλλά και από καθηγητές που τους ελέγχουν. [Λυγούρα 2010, σ. 187]

20/2/1942 Ο καθηγητής Γ. Σακελλαρίου παρουσιάζει με υπόμνημα στον πρύτανη τις θέσεις του για την οργάνωση των φοιτητών. Το θέμα θα επανέλθει έναν μήνα αργότερα σε

επίσημη μορφή. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.2, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_09072020_092008-10] Η Ένωση Ελλήνων Χημικών επισημαίνει στον πρύτανη πως η υπερφόρτωση του Χημικού Τμήματος με φοιτητές πλήττει το επιστημονικό πεδίο. [Φ. 523- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 523.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_10072020_130505, Untitled_10072020_130505_001 και Untitled_10072020_130505_002]

24/2/1942 Ο πρύτανης υποχρεώνεται στις 18 και στις 24 Φεβρουαρίου από τις γερμανικές αρχές κατοχής να βεβαιώσει εγγράφως ότι δεν προκλήθηκε καμία υλική ζημιά εντός της αίθουσας τελετών, και πως οι καταστροφές στις προτομές του δυτικού εξώστη αποκαταστάθηκαν από τη γερμανική διοίκηση. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_053 και Untitled_30062020_133441_054] Συζήτηση στη Σύγκλητο: παρόλο που το ΕΚΠΑ και η Ακαδημία είχαν αποφασίσει να μην εορτάσουν την 25η Μαρτίου, καθώς δεν θα είχε νόημα «σε καθεστώς δουλείας». Ο Φ. Λογοθετόπουλος πέζει να γίνουν οι εορτασμοί. [Μπαλή 2014, σ. 164]

Άνοιξη 1942 Επαναλειτουργία Φοιτητικής Λέσχης. Από τον Ιανουάριο του 1941, ολόκληρη η Φοιτητική Λέσχη του Πανεπιστημίου Αθηνών στην οδό Ιπποκράτους είχε επιταχθεί και μετατραπεί στο ΙΕ΄ στρατιωτικό νοσοκομείο –επίταξη που συνεχίστηκε από την κατοχική κυβέρνηση, καθώς ο χώρος παρέμεινε νοσοκομείο στο οποίο στεγαζόνταν οι ανάπηροι πολέμου. Με το άνοιγμα της Πολύτεχνικής Λέσχης, οι φοιτητές σε συνεργασία με τους σπουδαστές του Πολυτεχνείου, κάτω από το νόμιμο εκπρόσωπο τους, την Κεντρική Παμφοιτητική Επιτροπή, κατάφεραν να τους παραχωρηθεί την άνοιξη του 1942 το υπόγειο της Πανεπιστημιακής Λέσχης. Η διοίκηση της Πανεπιστημιακής Λέσχης ασκούσαν από την Εφορεία, που απαρτιζόταν από πέντε τακτικούς καθηγητές των Σχολών του Πανεπιστημίου και είχε τριετή θητεία. Για την περίοδο από το Μάιο του 1941 μέχρι το Μάιο του 1944, η Εφορεία αποτελούνταν από τους καθηγητές, Νικόλαο Λούβαρι της Θεολογικής, Αλέξανδρο Τσιριντάνη της Νομικής, Κωνσταντίνο Μουτούση της Ιατρικής, Διονύσιο Ζακυθινό της Φιλοσοφικής και Τρύφωνα Καραντάση της Φυσικομαθηματικής. Πρόεδρος της μέχρι το Μάιο του 1941, είναι ο Δ. Ζακυθινός και μετά αναλαμβάνει ο Ν. Λούβαρις. Εκτός από τη Λέσχη, λειτουργούσαν ο Οίκος του Φοιτητού, στην οδό Πατησίων 97, και ο Οίκος της Φοιτήτριας, επί της οδού Καπλανών 11. Η Λέσχη ελεγχόταν από τους φοιτητές της ΟΚΝΕ και του ΕΑΜ Νέων. Καθοριστικό ρόλο στην ενεργοποίηση των ανένταχτων φοιτητών, διαδραμάτισαν ο Σύλλογος Επαρχιωτών Φοιτητών (ΣΕΦ), που ασχολήθηκε με τα ιδιαίτερα τους ζητήματα, το Ταμείο Απόρων Φοιτητών (ΤΑΦ), που ιδρύθηκε το Μάιο του 1942, και ο Εκπολιτιστικός Όμιλος

Φοιτητών (ΕΟΦ). Όλοι αυτοί οι σύλλογοι, είχαν την έδρα τους στη Λέσχη. [Λυγούρα 2010, σ. 203-4]

1/3/1942 Τα μαθήματα του ακαδημαϊκού έτους 1941-42 θα διεξαχθούν από την 1η Μαρτίου έως την 30η Ιουνίου 1942. [Φ. 525- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 525.3, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_14072020_110230]

2/3/1942 Οι γερμανικές αρχές κατοχής καλούν στο γραφείο του Γερμανού δικαστικού συμβούλου τον Ιωάννη Πολυγένη (από το υπουργείο Παιδείας) μαζί με τον πρύτανη, για να δώσουν εξηγήσεις σχετικά με το έγγραφο που έστειλαν για τα γεγονότα της Πρωτοχρονιάς. Τους υποδεικνύεται να ανακαλέσουν εγγράφως όσα είχαν αναφέρει εντός 24 ωρών και να ζητήσουν συγνώμη, ειδάλως θα παραπέμπονταν στο γερμανικό στρατοδικείο. [Λυγούρα 2010, σ. 140]

5/3/1942 Η Ιατρική βρίσκεται σε αδιέξοδο μπροστά στην πληθώρα των εγγεγραμμένων φοιτητών και την ανυπαρξία εργαστηρίων, κλινικών και αμφιθεάτρων. Ο κοσμήτορας δηλώνει ότι υποσκάπτεται η υπόστασή της ως σχολής και ότι θα είχε την ευθύνη «εξαπολύσεως στην κοινωνία ιατρών ακατάρτιστων», αρνούμενη να υπογράψει τα βιβλιάρια των φοιτητών. [Μπαλή 2014, σ. 197]

6/3/1942 Ο πρύτανης ευχαριστεί τον Αλέξανδρο Ζάννα, πρόεδρο του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, για τη στήριξη του ΕΚΠΑ μέσω συσσιτίων [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_024] Διαταγή του Γερμανού Στρατιωτικού Διοικητή Νοτίου Ελλάδος να παραστούν όλοι οι καθηγητές στην αίθουσα Aula ώστε να ακούσουν τις απόψεις των γερμανικών αρχών για τις καταστροφές που προκλήθηκαν στην αίθουσα τελετών τον Δεκέμβριο. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_039]

7/3/1942 Ο Φ. Λογοθετόπουλος ως υπουργός Παιδείας ζητά από τον πρύτανη να εφαρμόσει ευεργετικές διατάξεις για στρατευθέντες φοιτητές σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.Δ. 215/1941, και συγκεκριμένα την παροχή δανείου. [Φ. 525- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 525.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_14072020_113510_001]

17/3/1942 Ο καθηγητής Γ. Σακελλαρίου παρουσιάζει στη Σύγκλητο το σχέδιο του νομοθετικού διατάγματος «περί οργανώσεως των φοιτητών» (ΝΔ 1503 22.5/10.7.1942). Αυτό συνάντησε από την αρχή τη δυσπιστία και ψυχρή υποδοχή της Συγκλήτου. Είχαν αντιδράσει ήδη επίσημα οι καθηγητές Σβώλος και Ζακυθηνός. Οι φοιτητές αντέδρασαν δυναμικά στην προσπάθεια αστυνόμευσης του πανεπιστημίου. Ο παράνομος αντιστασιακός τύπος κατήγγειλε τον Σακελλαρίου ως προδότη. [Μπαλή 2014, σ. 240]

Μετά από συμπληρωματικές παρεμβάσεις στο υπουργείο Παιδείας, εγκρίθηκε προς δημοσίευση. Με παρέμβαση του υπουργού Παιδείας Λογοθετόπουλου όμως, αποφασίστηκε να σχηματιστεί επιτροπή από οχτώ καθηγητές του Πανεπιστημίου για να το μελετήσει. Στην επιτροπή συμμετείχαν οι Βλησίδης, Μουτούσης, Μιχαηλίδης, Μπρατσιώτης, Τσουκαλάς, Κασιμάτης, Αραβαντινός, Σακελλαρίου και Χόνδρος, ο οποίος αρνήθηκε να εκφέρει γνώμη. Το επαναεπεξεργασμένο νομοσχέδιο, τέθηκε στην κρίση της Συγκλήτου στις 17 Μαρτίου, όπου κλήθηκε και ο Σακελλαρίου να κάνει εισήγηση σχετικά με αυτό. Τελικά η Σύγκλητος αποφάσισε να οριστεί μια εξαμελής επιτροπή, αποτελούμενη από τους κοσμήτορες των Σχολών και το Γενικό Γραμματέα, ώστε να το μελετήσει και να υποβάλει πόρισμα. [Λυγούρα 2010, σ. 195]

19/3/1942 Επανέρχονται σε ισχύ οι διατάξεις περί ελεύθερης υποβολής υποψηφιότητας επί υφηγεσία καθενός που πληρούσε τα προσόντα του Ν. 5343/32, που είχαν καταργηθεί με τους Α.Ν. 1430/38 και Α.Ν. 2195 της δικτατορίας. Το Ν.Δ. 1132/1942, άρθ. 2, προέβλεπε ότι κάθε χρόνο κατά το πρώτο δεκαήμερο του Μαρτίου οι Σχολές θα συνέρχονταν και θα κοινοποιούσαν δημόσια την απόφασή τους σχετικά με τις θέσεις υφηγητών που θα πληρώνονταν κατά το επόμενο πανεπιστημιακό έτος, ενώ οι υποψήφιοι θα έπρεπε σε δύο μήνες να υποβάλουν την υποψηφιότητά τους. [Μπαλή 2014, σ. 206]

20/3/1942 Διαταγή του Γ. Τσολάκογλου πως σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές κατοχής πρέπει να τηρείται η συσκότιση. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_033]

21/3/1942 Ο Φ. Λογοθετόπουλος διατάσσει τον πρύτανη να μεταφέρει στους φοιτητές μήνυμα περί της εθνικής επετείου και περί της αποφυγής επεισοδίων. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_027 και Untitled_30062020_133441_028]

25/3/1942 Μεγάλη διαδήλωση φοιτητών, καταλήγει στο Κολωνάκι στην προτομή του Ξάνθου και διαλύεται από Ιταλούς караμπινιέρους. Κάποιοι διαδηλωτές ανασυγκροτούνται στη Δεξαμενή, αρχίζουν νέες ομιλίες, αλλά οι ιταλικές δυνάμεις τους χτυπούν με χειροβομβίδες και πυροβολισμούς από τον Λυκαβηττό. Οι φοιτητές κατευθύνονται προς το Πανεπιστήμιο, ενώ έχει μόλις τελειώσει μια ιταλική παρέλαση. Οι φοιτητές, που έχουν συγκεντρωθεί πλέον στον περίβολο του Πανεπιστημίου, ζητωκραυγάζουν συνθήματα υπέρ της Ελλάδας, ενώ έχουν υψώσει και την ελληνική σημαία. Οι Ιταλοί εφορμούν μέσα, πλήθος φοιτητών βγαίνουν από τις παρόδους του Πανεπιστημίου προς τη λεωφόρο Πανεπιστημίου, καταδιωκόμενοι από τους караμπινιέρους. Οι περαστικοί βλέπουν τους φοιτητές να τρέχουν να προστατευτούν και τους ενθαρρύνουν με συνθήματα.

Στις 5:00 το απόγευμα, γίνεται η επίσημη τελετή εορτασμού της επετείου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Η Σύγκλητος αρχικά ήταν αντίθετη με τον εορτασμό, αλλά ο Φ. Λογοθετόπουλος ήταν ανένδοτος, επιμένοντας να γιορτάσει το Πανεπιστήμιο όπως κάθε χρόνο. Έξω από το Πανεπιστήμιο, Ιταλοί караμπινιέροι φρουρούν το χώρο και παρακολουθούν τις κινήσεις των φοιτητών και των καθηγητών. Οι περισσότεροι φοιτητές είχαν συμφωνήσει να μην πάει κανένας μέσα και ως σιωπηρή διαμαρτυρία να κυκλοφορούν πάνω-κάτω στην οδό Πανεπιστημίου. Όταν εμφανίζεται στην αίθουσα ο Γ. Τσολάκογλου, με τη στολή του στρατηγού, επικρατεί απόλυτη ησυχία. Κάποιοι από τους συγκεντρωμένους φοιτητές προσπαθούν να εισέλθουν στην αίθουσα, φωνάζοντας συνθήματα. Οι Ιταλοί караμπινιέροι τους επιτίθενται, οι φοιτητές όμως αντιστέκονται με αποτέλεσμα τα επεισόδια να ακουστούν μέχρι μέσα. Ο καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής, Α. Δασκαλάκης, αντιδρά φωνάζοντας προς τους Ιταλούς. Ο Γ. Τσολάκογλου, απευθύνεται στον καθηγητή λέγοντας του: «Παρεκτρέπεσθε! Απολύεσθε της υπηρεσίας!», όπως και έγινε μετά από μερικές ημέρες. Ο πρύτανης αναφέρει στον λόγο του: «...Η μοίρα ηθέλησεν η σημερινή επέτειος της ανεσπέρου εκείνης ημέρας να εύρη την Πατρίδα υπό θλιβεράς περιστάσεις. Παρά την αγωνίαν η οποία συνέχει όλους μας, το Έθνος ούτε την παραμικράν αποκαρδίωσιν δοκιμάζει, διότι γνωρίζει ότι η ιδέα της ελευθερίας δεν εσβέσθη και ότι, αν εσκοτίσθη προς στιγμήν, όμως ταχέως θ' ανατείλη δι' όλους τους λαούς!». Ακολουθεί η ομιλία του καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής, Δ. Ζακυθηνού, που είχε κληθεί να εκφωνήσει τον Πανηγυρικό. Το τέλος του λόγου του καθηγητή καλύπτεται από τις ενθουσιώδεις ζητωκραυγές των φοιτητών, οι οποίοι βγαίνοντας από την αίθουσα φωνάζουν αυτοσχέδια συνθήματα και κατευθύνονται προς τα Προπύλαια. Ο Δ. Ζακυθηνός αμέσως μετά το τέλος της ομιλίας του τέθηκε σε τρίμηνη διαθεσιμότητα γιατί είπε στον Γ. Τσολάκογλου «εγώ εννοώ να μιλήσω παρουσία φοιτητών. Στους άλλους αν θέλετε μπορείτε να μιλήσετε εσείς». Η αστυνομία προσπαθεί ανεπιτυχώς να συγκρατήσει τους φοιτητές. Όταν πλέον ο χώρος των Προπυλαίων έχει σχεδόν γεμίσει, όλοι μαζί αρχίζουν να τραγουδούν γονατιστοί τον εθνικό ύμνο, αλλά προτού τελειώσει η πρώτη στροφή, επιτίθενται οι караμπινιέροι και σε λίγο η οδός Πανεπιστημίου γεμίζει από κυνηγημένους φοιτητές, ενώ πολλοί συλλαμβάνονται και οδηγούνται στο ιταλικό τμήμα караμπινιερίας της οδού Νεοφύτου Δούκα, όπου βασανίζονται. [Λυγούρα 2010, σ. 201]

30/3/1942 Ο Φ. Λογοθετόπουλος ζητά από τον πρύτανη εξηγήσεις για τις καθυστερήσεις στην εφαρμογή του Ν.Δ. που εισηγήθηκε ο Σακελλαρίου, και ρωτά γιατί έλειπαν ορισμένοι καθηγητές από τον εορτασμό και ποιοι φοιτητές ασχημονούσαν εκείνη τη μέρα. [Φ. 290-Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_029]

Απρίλιος 1942 Δημοσιεύτηκε στη *Νέα Εστία* διαμαρτυρία για την παραπομπή του Ι. Κακριδή, την οποία υπέγραψαν 16 λόγιοι. Μέχρι τον Ιούλιο μαζεύτηκαν 39 μάρτυρες υπεράσπισης και οι καταθέσεις τους, ένα υπόμνημα πρωτοετών φοιτητών της

Φιλοσοφικής Σχολής (62 υπογραφές), ένα υπόμνημα εν γένει φοιτητών της Φιλοσοφικής (216 υπογραφές), ένα υπόμνημα φοιτητών ολόκληρου του Πανεπιστημίου Αθηνών (612 υπογραφές), ένα υπόμνημα φιλολόγων-μαθητών του Κακρυδιή (77 υπογραφές), ένα υπόμνημα πτυχιούχων της Φιλοσοφικής (16 υπογραφές). Πρόκειται για ένα σύνολο περίπου 1.000 υπογραφών. Κυκλοφόρησε, επίσης, η γνωστή έκδοση *Η Δίκη των τόνων*. [Πατρικίου 2014, σ. 202]

8/4/1942 Ο Φ. Λογοθετόπουλος ανακοινώνει στον πρύτανη πως το ΕΚΠΑ θα εποπτεύεται από αξιωματικό για λόγους ασφαλείας. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_007]

9/4/1942 Κανονιστικά Διατάγματα «Περί καθορισμού του είδους και του περιεχομένου των τακτικών και εκτάκτων αυτοτελών εδρών» όλων των Σχολών του ΕΚΠΑ στο πλαίσιο της προσπάθειας Λογοθετόπουλου για έλεγχο του Πανεπιστημίου, συνέχεια του ν.δ. 917 και στη σύγκρουση για την πλήρωση των κενών εδρών. Στην *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως* κατόπιν δημοσιεύεται η προκήρυξη των τακτικών και εκτάκτων αυτοτελών εδρών του Πανεπιστημίου Αθηνών και κοινοποιείται με έγγραφο του υπουργείου στο ίδρυμα με την παράκληση να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για τη συνέχιση της διαδικασίας. [Μπαλή 2014, σ. 164-5]

16/4/1942 Το Οικονομικό Συμβούλιο συνεδριάζει για το θέμα των κενών εδρών και η αρνητική γνωμάτευσή του, λόγω έλλειψης πόρων κυρίως, γίνεται ομόφωνα δεκτή από τη σύγκλητο κατά τη συνεδρία της 21.4.1942. Σχετικό έγγραφο της πρυτανείας για την απόφαση κοινοποιείται στους κοσμήτορες και τον διευθυντή του Οδοντιατρικού Σχολείου, για να αποφασίσουν επίσης ως σώματα για το θέμα, διαβιβάζοντας την ευχή να αναβληθεί η περαιτέρω διαδικασία προς πλήρωση των εδρών. [Μπαλή 2014, σ. 165]

24/4/1942 Λόγω απεργιακών κινήσεων των φοιτητών ο Φ. Λογοθετόπουλος αποφασίζει να κλείσει το ΕΚΠΑ μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους. Οι φοιτητές αντιδρούν και με υπόμνημα τους προς τον Πρύτανη ζητούν την έναρξη των μαθημάτων. [Λυγούρα 2010, σ. 211// Φ. 523- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 523.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_10072020_140134_005]

28/4/1942 Ο πρύτανης ζητά από το υπουργείο Εθνικής Προνοίας να συμβάλει στη φύλαξη του Πανεπιστημίου, σύμφωνα με τις εντολές των ιταλικών αρχών κατοχής. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_008]

4/5/1942 Ο υπουργός Παιδείας αποφασίζει πως οι τμηματικές και οι πτυχιακές εξετάσεις του έτους 1941-42 δεν θα διεξαχθούν, επειδή διακόπηκε η διδασκαλία. [Φ. 525- Φοιτητικά

(προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 525.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_14072020_113510_002]

5/5/1942 Ανακοινώνεται η απόφαση της Πανεπιστημιακής Λέσχης για διακοπή του φοιτητικού συσσιτίου στις 6 Μαΐου. Είχε προηγηθεί αίτημα στη Σύγκλητο από τον συνεταιρισμό των φοιτητών, ώστε να του χορηγηθεί χρηματική επιχορήγηση από το κράτος. Η Σύγκλητος παραπέμπει το υπόμνημα στο υπουργείο Παιδείας, με τη σύσταση να γίνει το ίδιο και για τους φοιτητές του Πανεπιστημίου. Τον μήνα αυτό, 735 φοιτητές του Πανεπιστημίου προσέρχονται στην Υγειονομική Υπηρεσία της Πανεπιστημιακής Λέσχης, για να εμβολιαστούν με το αντιτυφικό εμβόλιο. Ενώ για πρώτη φορά εμφανίζεται σε νοσολογική κατάσταση ως νέα ασθένεια ο υποσιτισμός. Μέσα σε αυτό το κλίμα και μετά την κυβερνητική επίθεση, οι φοιτητές της Σπουδάζουσας που εκφράζονται τώρα μέσω της ΟΚΝΕ και του ΕΑΜ Νέων, αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, ώστε να πετύχουν ανάκληση της απόφασης. Σχηματίζουν επιτροπές που επισκέπτονται την Εφορία της Πανεπιστημιακής Λέσχης, τον πρύτανη και τα υπουργεία Παιδείας και Επισιτισμού, ενώ παράλληλα, ενημερώνουν τους συναδέλφους τους. Τελικά μετά από έντονες παραστάσεις και υπομνήματα, επιτυγχάνουν το στόχο τους και ταυτόχρονα μέσω των παράνομων εφημερίδων τους, παροτρύνουν τους επαρχιώτες φοιτητές να παραμείνουν στο Πανεπιστήμιο και να αγωνιστούν για τη βελτίωση των συσσιτίων. [Λυγούρα 2010, σ. 212 // Φ. 252- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1938-1939 έως 1943-1944/ Φακ. 252.4 Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_20072020_122635_009]

6/5/1942 ο Φ. Λογοθετόπουλος στέλνει έγγραφο «περί αναστολής της διενεργείας εκλογών πανεπιστημιακών αρχών εν γένει» για να πιέσει προς πλήρωση των εδρών. [Μπαλή 2014, σ. 165]

9/5/1942 Αίτημα οικογενειών πολιτικών εξορίστων προς τις αρχές, μεταξύ των οποίων και το ΕΚΠΑ. Το αίτημα προωθεί ο πρύτανης στον Γ. Τσολάκογλου, προς ανακούφισή τους και μεταφορά τους στην ηπειρωτική Ελλάδα. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_048] Ο υπουργός Παιδείας ανακοινώνει πως σύμφωνα με το Ν.Δ. 215/1941 δάνειο δικαιούνται για το έτος 1941-42 οι εξής κατηγορίες φοιτητών: ανάπηροι και θύματα πολέμου (τέκνα και αδελφοί πεσόντων σε πολέμους), φοιτητές που οι γονείς τους μένουν μόνιμα στο εξωτερικό ή στις βουλγαροκρατούμενες περιοχές της Θράκης και της Μακεδονίας, στην Ήπειρο, την Κρήτη, Επτάνησα, νησιά Αιγαίου εκτός από την Εύβοια, φοιτητές που οι οικογένειές τους υπέστησαν ζημιές από αεροπορικές επιδρομές, καθώς και φοιτητές άποροι, στρατευθέντες στον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο. [Φ. 526- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1942-43/ Φακ. 526.3, Ακαδημαϊκό έτος

1942-43/ Untitled_14072020_145518] Ο Ερυθρός Σταυρός ζητάει από το Πανεπιστήμιο να στείλει βιβλία στους Έλληνες αιχμαλώτους στην Ιταλία. [Φ. 241- Δημοσιεύματα (Εκθέσεις Πεπραγμένων), 1939-40 έως 1948-49 και 1950-51/ Φακ. 241.3 Ακαδημαϊκό έτος 1940-41 και 1941-42/ Untitled_22072020_115453]

19/5/1942 Οι φοιτητές Φ. Ισιδωρίδης, Γι. Βάκης, Λ. Κωνστανταράκης, Μ. Ράδοβιτς, Ν. Μπενβενίστε, Σ. Τσαρούχη, Σ. Δρόσος, Φ. Βλασσόπουλος και άλλοι, από εύπορες οικογένειες και διαγραμμαμένοι από την επιτροπή συσσιτίων της Πολυτεχνικής Λέσχης τον Φεβρουάριο, χαρακτηρισμένοι από την ΟΚΝΕ ως τροτσικιστές, ιδρύουν αλληλοβοηθητικό σωματείο με την επωνυμία Ταμείο Απόρων Φοιτητών (ΤΑΦ). Το γραφείο του σωματείου στεγάζεται σε μια γωνία της Λέσχης της οδού Ιπποκράτους. Καταφέρνουν να εξασφαλίσουν δωρεάν για τα συσσίτια του Πανεπιστημίου μεγάλες ποσότητες τροφίμων, ιδίως οσπρίων, από δύο μεγαλέμπορους προμηθευτές του ιταλικού στρατού, το Σαλούστρο και τον Πετυχάκη. Την εποπτεία του Ταμείου την έχει ένας καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που ορίζεται από τη Σύγκλητο. Σκοπός του σωματείου είναι η ενίσχυση των απόρων φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών για τις ανάγκες των σπουδών τους, όπως η καταβολή όλου του ποσού ή μέρους των διδάκτρων τους, η αγορά των συγγραμμάτων που τους ήταν απαραίτητα, Φ.ά. [Λυγούρα 2010, σ. 213] Για το θέμα της πλήρωσης των εδρών η σύγκλητος συνήλθε και πάλι, αποφασίστηκε να σταλεί στις σχολές απόσπασμα των πρακτικών της συγκλήτου, όπου εκτίθεντο οι οικονομικές συνθήκες, με την «ευχή» να αποφευχθεί προς το παρόν κάθε διαδικασία πλήρωσης εδρών. [Μπαλή 2014, σ. 165]

26/5/1942 Η Φυσικομαθηματική και η Θεολογική συνεδριάζουν για την πλήρωση των εδρών, ψήφισαν ομόφωνα την αναβολή της. [Μπαλή 2014, σ. 171, 172]

28/5/1942 Η Ιατρική συνεδριάζει για την πλήρωση των εδρών. Αρχικά είχε προτείνει κάποιες έδρες προς πλήρωση αλλά στις 25 Απριλίου αποφάσισε να ζητήσει από τη σύγκλητο μεσολάβηση για τη μη πραγματοποίηση του διατάγματος. Τελικά αποφασίζει ομόφωνα για διακοπή της διαδικασίας πλήρωσης. [Μπαλή 2014, σ. 170-171]

1/6/1942 Ο Φ. Λογοθετόπουλος ζητάει από τον πρύτανη τα πρακτικά της συνεδρίασης σχετικά με την πλήρωση των κενών εδρών. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πλήρωσης εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_07072020_143725_001]

5/6/1942 Γερμανικές δυνάμεις, σε μια από τις εξορμήσεις τους, συλλαμβάνουν τους φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών, Ελ. Κιοσσέ και Ν. Μοσχόπουλο να μοιράζουν προκηρύξεις. Τους καταδικάζουν στο γερμανικό στρατοδικείο σε τέσσερα χρόνια φυλάκιση, όμως τους εκτελούν στις 5 Ιουνίου μαζί με άλλους 6 φυλακισμένους. Τις ίδιες ημέρες το υπουργείο Παιδείας ζητά να καταρτίσουν ονομαστικούς καταλόγους οι επαρχιώτες φοιτητές και να προσέλθουν σε αυτό, ώστε να εκδώσει άδεια αναχώρησης και να τους χορηγήσει δωρεάν μέσο μετάβασης στις επαρχίες τους. Οι φοιτητές αντιδρούν και

επιτροπές τους επισκέπτονται τους πρυτάνεις και το υπουργείο. Στην οργάνωση των διεκδικήσεων πρωτοστατούν η ΟΚΝΕ και το ΕΑΜ Νέων. Μετά την πρόσφατη επιτυχία τους για την επαναλειτουργία των συσσιτίων, συνδυάζουν τη δράση τους με το αίτημα για τη βελτίωση και την επέκταση τους, καθώς η αδενίτιδα και η φυματίωση είχαν αυξηθεί τον τελευταίο χρόνο τρομακτικά. Ο αγώνας τους πλαισιώνεται και από άλλες κοινωνικές ομάδες. Στα διαβήματα και τις συγκεντρώσεις τους στον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό, στην Αρχιεπισκοπή, στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό και αλλού, μετέχουν κυρίως φοιτητές και σπουδαστές, αλλά και ανάπηροι, ηθοποιοί, Φ.ά. [Λυγούρα 2010, σ. 214]

9/6/1942 Με το ΝΔ 1396/9.6.1942 «Περί ρυθμίσεως Πανεπιστημιακών τινων ζητημάτων» ο υπουργός Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας αναστέλλει την ισχύ των τότε διατάξεων για την εκλογή πανεπιστημιακών αρχών των Πανεπιστημίων Αθηνών, Θεσσαλονίκης και ΑΣΟΕΕ για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος 1942-43, διορίζοντας απευθείας τον πρύτανη, τον αντιπρύτανη, τους συγκλητικούς και τους κοσμήτορες. Θα διορίζονταν, δηλαδή, κοσμήτορες των σχολών από το υπουργείο, και όχι τα πρόσωπα που είχαν ψηφίσει στο τέλος του προηγούμενου έτους οι Σχολές. Η αποδοχή των διορισμών τους ήταν υποχρεωτική, με την απειλή κυρώσεων. [Μπαλή 2014, σ. 133]

16/6/1942 Ο πρύτανης στέλνει στον Φ. Λογοθετόπουλο επιστολή όπου εξηγεί τη θέση της Συγκλήτου για αναβολή της πλήρωσης των κενών εδρών. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.1, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_07072020_144626 και Untitled_07072020_144650]

26/6/1942 Η Σύγκλητος εμμένει στην προηγούμενη απόφασή της εναντίον της πλήρωσης των εδρών, παρότι μειοψηφούν οι κοσμήτορες της Φιλοσοφικής και Φυσικομαθηματικής Φ. Κουκουλές και Σπ. Γαλανός, καθώς και ο συγκλητικός Ε. Εμμανουήλ. Την επομένη ο πρύτανης έκανε προφορικό διάβημα στον υπουργό και ζήτησε πάλι τη στήριξη των Σχολών, αν υπό τους δεδομένους όρους ήταν δυνατό να προχωρήσουν στη διαδικασία της πληρώσεως των νέων εδρών. [Μπαλή 2014, σ. 165] Το υπουργείο παράτεινε την προθεσμία για την υποβολή υποψηφιοτήτων στις προκηρυχθείσες έδρες μέχρι τις 20.7.1942 και έδωσε εντολή να μην ανασταλούν κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών οι σχετικές εργασίες των σχολών του πανεπιστημίου. [Μπαλή 2014, σ. 167]

27/6/1942 Διαταγή των ιταλικών αρχών κατοχής, κοινοποιημένη και στο ΕΚΠΑ, να καταστραφούν οι σφραγίδες που αναγράφουν «Βασίλειον της Ελλάδος» και να αντικατασταθούν από άλλες που αναγράφουν «Ελληνική Πολιτεία». [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_121728_016]

1/7/1942 Το Πειθαρχικό Συμβούλιο καλεί τον Ι. Κακριδή σε απολογία. Συνήγοροι υπεράσπισης είναι οι Γεώργιος Αντωνάκης, Θεμιστοκλής και Κωνσταντίνος Τσάτσος.

Από την υπεράσπιση ζητείται να εξαιρεθεί ο Γ. Μπαλής από μέλος, ως προκατειλημμένος εναντίον του κατηγορουμένου. Ως μάρτυρες υπεράσπισης καταθέτουν και οι καθηγητές της Νομικής Σχολής Φ. Τριανταφυλλόπουλος, Αλ. Σβώλος, Αλ. Λιτζερόπουλος και Γρ. Κασιμάτης, καθώς και, από τη Φιλοσοφική Σχολή, οι Σ. Κουγέας, Ν. Βέης και Δ. Ζακυθηνός. Από το υπόλοιπο ίδρυμα, οι Ν. Λούβαρις της Θεολογικής, Λ. Ζέρβας της Φυσικομαθηματικής και Ν. Λούρος της Ιατρικής. [Μπαλή 2014, σ. 234]

4/7/1942 Ο Γ. Τσολάκογλου ζητά από το υπουργείο Παιδείας και τον πρότανη να εγκριθούν τα αιτήματα των φοιτητών. [Φ. 525- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1941-42/ Φακ. 525.3, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_14072020_110849_001]

6/7/1942 Πρώτη παμφοιτητική εκδήλωση, από το ΕΑΜ Νέων, για τα σισσύτια. Τη μέρα αυτή 500 με 600 φοιτητές, που δεν ανήκουν αποκλειστικά στην ΟΚΝΕ και το ΕΑΜ Νέων, αλλά και μαθητές και μαθήτριες, βρίσκονται έξω από το υπουργείο Οικονομικών, στην οδό Καραγεώργη Σερβίας και πλατεία Συντάγματος. Παραβιάζουν την πόρτα του υπουργείου και εισέρχονται σ' αυτό, ζητώντας να παρουσιαστεί ο υπουργός. Αντί αυτού, παρουσιάζονται η Αστυνομία και Ιταλοί αξιωματικοί, ζητώντας τους να εκκενώσουν το κτίριο. Ταυτόχρονα εμφανίζεται ο διευθυντής της Αστυνομίας Αθηνών, Α. Έβερτ, και ζητάει να αδειάσει το κτίριο, υποσχόμενος ότι δεν θα συλληφθεί κανένας. Σε λίγο, μπροστά στην επιμονή των φοιτητών να παραμείνουν, δίνει την εντολή στους αστυνομικούς για βίαιη εκκένωση. Ως απάντηση στη βία, ο Σπύρος Λιναρδάτος και η Φώφη Λαζάρου δίνουνε το σύνθημα να πιαστούνε από το χέρι και να τραγουδήσουνε τον εθνικό ύμνο. Ένας άλλος φοιτητής, ο Έκτορας Οικονομίδης της Νομικής, καλεί τους αστυνομικούς να μην ξεχνούν ποιος είναι ο κοινός εχθρός. Η αστυνομία τους διαλύει και στην έξοδο κάνει την επιλογή συλλαμβάνοντας ορισμένους. Οι Ιταλοί θεωρώντας την υπόθεση εσωτερικό ελληνικό ζήτημα, αφήνουν ελεύθερες τις κοπέλες που συλλαμβάνουν, ενώ οι φοιτητές διαφεύγουν. Όσοι συλλαμβάνονται από την ελληνική αστυνομία οδηγούνται στη Γενική Ασφάλεια στην οδό Στουρνάρη. Κρατούνται για μερικές μέρες, τους γίνεται «διαφώτιση» και μετά μεταφέρονται στο Μεταγωγών, στην οδό Νικοδήμου στην Πλάκα. Οι φοιτητές, το Πανεπιστήμιο και το Πολυτεχνείο κινητοποιούνται, όμως τελικά οι 11 φοιτητές θα υποστούν το μέτρο της διοικητικής εκτόπισης, για δύομισι μήνες ο καθένας. [Λυγούρα 2010, σ. 215-6]

10/7/1942 Εισάγεται το Ν.Δ. 1503 22.5/10.7.1942 «Περί οργάνωσης των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών», έμπνευση του καθηγητή Παιδαγωγικής Γ. Σακελλαρίου, ο οποίος είχε πρόσφατα μετατεθεί από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στην κενή Α' έδρα της Φιλοσοφίας της Φιλοσοφικής Αθηνών. Σύμφωνα με αυτό, οι φοιτητές όλων των Σχολών του Πανεπιστημίου θα οργανώνονταν σε αυτοδιοικούμενο σώμα, στο οποίο θα ανατίθετο η διαχείριση ορισμένων υποθέσεων της Πανεπιστημιακής Λέσχης και της όλης της διαβίωσης των φοιτητών εντός του Πανεπιστημίου, σε συνεργασία και κάτω από τις

οδηγίες Εποπτικού Συμβουλίου από τους καθηγητές του πανεπιστημίου και άλλων πανεπιστημιακών αρχών. Το Ν.Δ. προχωρούσε σε πολύ λεπτομερείς στρατιωτικού τύπου ρυθμίσεις της φοιτητικής ζωής, δίνοντας στα όργανα αυτά μεγάλες εξουσίες με προτεραιότητα την τήρηση της τάξεως και την επιβολή κυρώσεων. [Μπαλή 2014, σ. 240]

16/7/1942 Μεγάλη διαδήλωση με αφορμή και τον νόμο Σακελλαρίου. Στη διαδήλωση αυτή, μαζί με τους φοιτητές και τους μαθητές, παίρνουν μέρος οι ανάπηροι πολέμου, στην πρώτη τους κοινή κάθοδο μετά το άνοιγμα της Πανεπιστημιακής Λέσχης, όπου συστεγάζονταν με τους φοιτητές. Βασικό τους αίτημα η συνέχιση των συσσιτίων. Διαδηλώνουν από την πλατεία Συντάγματος, στο υπουργείο Οικονομικών, μέχρι τα γραφεία της ΚΕΣ. Εκεί φωνάζουν συνθήματα, ψάλλουν τον εθνικό ύμνο και ύστερα διαλύονται. Την επόμενη κιόλας μέρα, ο υπουργός Εθνικής Προνοίας Σ. Γκοτζαμάνης αναγκάζεται να δηλώσει πως οι ανησυχίες για τη διακοπή του συσσιτίου είναι ανυπόστατες. [Λυγούρα 2010, σ. 216]

17/7/1942 Το Ινστιτούτο Ιταλικών Σπουδών ανακοινώνει πως η ιταλική κυβέρνηση θα δωρίσει στο ΕΚΠΑ επιστημονικά βιβλία αξίας 40.000 λιτρετών. [Φ. 241- Δημοσιεύματα (Εκθέσεις Πεπραγμένων), 1939-40 έως 1948-49 και 1950-51/ Φακ. 241.4 Ακαδημαϊκό έτος 1942-43 και 1945-46/ Untitled_22072020_122019 και Untitled_22072020_122019_001]

18/7/1942 Το υπουργείο Παιδείας διαβιβάζει στη Σύγκλητο εντολή του πληρεξούσιου του Ράιχ για πρόληψη σαμποτάζ απέναντι στις δυνάμεις κατοχής υπό την απειλή αντιποίνων. [Αρχείο εμπιστευτικών εγγράφων Φακ. 4 (1942-1943). Διάφορα εμπιστευτικά-πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, Untitled_30062020_154115_003]

20/7/1942 Η Νομική και η Φυσικομαθηματική συνεδριάζουν και ψηφίζουν την αναβολή του διατάγματος πλήρωσης των εδρών. [Μπαλή 2014, σ. 167, 171]. Η Φιλοσοφική είναι διχασμένη, με 7 κατά της πλήρωσης, 5 υπέρ, αρκετούς απόντες [Μπαλή 2014, σ. 172]

24/7/1942 Απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου για τον Κακριδή: δίμηνη προσωρινή απόλυσή του για την κατάχρηση της θέσης του ως καθηγητή, αλλά απαλλαγή από τις κατηγορίες που αφορούσαν τις προθέσεις να κλονιστούν οι αξίες του αρχαίου πολιτισμού. Ο Κακριδής είχε καταθέσει δύο φορές αίτηση (30 Μαρτίου 1942 και 4 Ιουνίου 1942) για να αποκλειστούν οι Ν. Εξαρχόπουλος και Γ. Μπαλής από τη σύνθεση του Πειθαρχικού Συμβουλίου. [Μαντζούφας, online \ Πατρικίου 2014, σ. 202-3]

28/7/1942 Αίτημα του Ερρ. Σκάσση προς το γερμανικό φρουραρχείο Αθηνών. Επισημαίνει πως του έχουν επιτάξει το σπίτι και μένει σε άλλο χωρίς συγκοινωνία και τηλέφωνο, οπότε ζητάει να αποκτήσει τηλέφωνο. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε

άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_050]

11/8/1942 Η Σύγκλητος αποδέχεται το αίτημα των κλητήρων του ΕΚΠΑ στις 22 Ιουλίου 1942 για χορήγηση υποδημάτων. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_022]

12/8/1942 Ο πρόεδρος ζητά από το υπουργείο Οικονομικών να λαμβάνουν οι υπάλληλοι του ΕΚΠΑ συσσίτιο ως δημόσιοι υπάλληλοι. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456]

17/8/1942 Το υπουργείο συνεχίζει ερήμην του Πανεπιστημίου Αθηνών την ανακατανομή των εδρών. Με το Κανονιστικό Διάταγμα 1/17.8.1942 «Περί καταργήσεως εδρών του Πανεπιστημίου Αθηνών» επέρχονται αλλαγές στις έδρες και το διδακτικό προσωπικό του, με την αιτιολόγηση ανάμεσα στα άλλα «την ομοφώνως εκφρασθείσαν ευχήν των Σχολών του Πανεπιστημίου Αθηνών όπως επιτευχθώσιν οικονομίαι εν αυτώ». [Μπαλή 2014, σ. 174]

19/8/1942 Ο υπουργός Παιδείας συστήνει τις τριμελείς επιτροπές καθηγητών για την πλήρωση των εδρών με το Ν.Δ. 1659 6/19.8.1942: Μέσα σε δέκα ημέρες από τη δημοσίευσή του θα συγκροτούσε με αποφάσεις του τριμελείς επιτροπές ανά σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών από τακτικούς καθηγητές, οι οποίες μέσα σε ένα μήνα από τη σύστασή τους ήταν υποχρεωμένες να προτείνουν με αιτιολογημένη έκθεση τον κατάλληλο υποψήφιο να καταλάβει κάθε μια από τις υφιστάμενες κενές έδρες της κάθε Σχολής. Ο υπουργός, κατόπιν, θα τους διόριζε μέσα σε 15 ημέρες. Η συμμετοχή στις Επιτροπές ήταν υποχρεωτική. Το ίδιο Ν.Δ. επικύρωσε όλες τις μέχρι τότε μετατροπές, υποβιβασμούς, προαγωγές και καταργήσεις τακτικών και εκτάκτων αυτοτελών εδρών όλων των σχολών του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και τους διορισμούς, μεταθέσεις, προαγωγές και απολύσεις των τακτικών, εκτάκτων αυτοτελών και εκτάκτων εντεταλμένων καθηγητών των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης. [Μπαλή 2014, σ. 173]

22/8/1942 Το υπουργείο Εθνικής Αμύνης ζητά παραχώρηση χώρου σε εγκαταστάσεις του ΕΚΠΑ μετά από σειρά επιτάξεων των ιταλικών αρχών κατοχής σε χώρους του υπουργείου. Ο πρόεδρος απαντά πως δεν υπάρχει διαθέσιμος χώρος. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_037 και Untitled_30062020_133441_038]

1/9/1942 Το υπουργείο Παιδείας αποφασίζει πως οι υπάλληλοι των υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων και του ΕΚΠΑ, δικαιούνται να ζητούν συσσίτιο για τους ίδιους και για τρία μέλη της οικογένειάς τους ακόμη (σύζυγος, τέκνα έως 16 ετών, μητέρα εάν είναι χήρα). [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_002]

5/9/1942 Ο πρόεδρος ενημερώνει τους κοσμήτορες πως σχηματίστηκαν επιτροπές ανά Σχολή για την πλήρωση των κενών εδρών, με απόφαση του υπουργού Παιδείας. Οι επιτροπές είναι οι εξής: Θεολογική: Γ. Παπαμιχαήλ, Π. Μπρατσιώτης, Β. Στεφανίδης. Νομική: Φ. Τσουκαλάς, Γ. Πετρόπουλος, Η. Αναστασιάδης. Ιατρική: Β. Μπένσης, Ι. Κατσαράς, Γ. Καραγιαννόπουλος. Φιλοσοφική: Ε. Πεζόπουλος, Φ. Λογοθέτης, Α. Χατζής. Φυσικομαθηματική: Σ. Γαλανός, Α. Τσακαλώτος, Π. Ζερβός [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών. (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.2, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_09072020_092006]

7/9/1942 Ξεκινούν οι απεργιακές κινητοποιήσεις που οργανώνει το ΕΑΜ. Στο Γυμναστήριο του Πανεπιστημίου ομιλητές του ΕΑΜ Νέων ανακοινώνουν στους φοιτητές τα αιτήματα τους για το συσσίτιο. Λίγο αργότερα απεργοί εργάτες και υπάλληλοι περνούν απ' έξω και καλούν τους φοιτητές σε διαδήλωση. Αυτοί ανταποκρίνονται και διασχίζουν τις οδούς Μαυρομιχάλη, Σόλωνος και Ακαδημίας. Μπροστά στο υπουργείο Στρατιωτικών τους επιτίθενται Ιταλοί καραμπινιέροι και συλλαμβάνουν δύο φοιτητές. Μια άλλη ομάδα με 150 φοιτητές διαδηλώνει στη λεωφόρο Πανεπιστημίου. Τους επιτίθενται Γερμανοί στρατιώτες και τους διαλύουν. Επιστρέφουν στο Γυμναστήριο όπου κάνουν έρανο για τους συλληφθέντες. [Λυγούρα 2010, σ. 268]

8/9/1942 Ενώ έχει ξεκινήσει η οκταήμερη απεργία εργαζομένων σε Αθήνα και Πειραιά, το πανεπιστημιακό Γυμναστήριο είναι μπλοκαρισμένο από δύναμη αστυφυλάκων. Την ώρα του συσσιτίου φοιτητές του ΕΑΜ Νέων χτυπούν υπαλλήλους της Λέσχης αποκαλώντας τους φασίστες. Όταν επιχειρούν να εισέλθουν στην αίθουσα δύο αστυνομικοί και τρεις αστυφύλακες εμποδίζονται. Οι φοιτητές στη συνέχεια ξεσπούν σε αποδοκιμασίες εναντίον του υπουργού Σ. Γκοτζαμάνη και του καθηγητή Γ. Σακελλαρίου. Το μεσημέρι μία ομάδα από δύο φοιτητές και μία φοιτήτρια, πηγαίνουν στην Ασφάλεια τρόφιμα και χρήματα για τους συναδέλφους τους που συνελήφθησαν την προηγούμενη μέρα. Τελικά συλλαμβάνονται και αυτοί. Την επόμενη μέρα στο συσσίτιο, υπάρχει αναβρασμός. Εξαιτίας της απεργίας το συσσίτιο παρασκευάζεται από την Παμφοιτητική Επιτροπή και εθελοντές. Φήμες κυκλοφορούν για εξορία των συλληφθέντων και συγκεντρώνονται εκ νέου χρήματα. Δύο ημέρες μετά, η ίδια έξαψη επικρατεί στο Γυμναστήριο. Σχηματίζονται νέες επιτροπές, μερικές από τις οποίες αποτελούνται αποκλειστικά από φοιτήτριες της

«Λεύτερης Νέας», όπου θα απευθυνθούν στους φορείς για την απελευθέρωση των φυλακισμένων. [Λυγούρα 2010, σ. 269]

9/9/1942 Ξεκινά έντονη αντίδραση απέναντι στον Νόμο Σακελλαρίου. Διακινείται στο Γυμναστήριο του Πανεπιστημίου η προκήρυξη του ΕΑΜ Νέων όπου αποκαλύπτεται η εντολή του Γ. Τσολάκογλου για τη χρησιμοποίηση των ευέλpidων φοιτητών από την οργάνωση Σακελλαρίου. [Λυγούρα 2010, σ. 270-1]

10/9/1942 Ο πρόεδρος ζητά από το υπουργείο Οικονομικών την επέκταση του συσσιτίου και στους ομότιμους καθηγητές. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_001] Επιταγμένα κτήρια του ΕΚΠΑ από τις αρχές κατοχής: το Ανατομείο από 28/04/1941 έως 17/05/1941 και από 11/06/1941. Το Εργαστήριο Ιστολογίας από 28/04/1941 έως 15/05/1941 και από 11/06/1941. Το Εργαστήριο Μικροβιολογίας από 03/04/1941. Ένας όροφος του Παθολογικού Ανατομείου από 30/04/1941. Τμήμα του Εργαστηρίου Οργανικής Χημείας από 05/05/1941. Ο πρώτος όροφος της οικίας οδού Γεωργίου Α΄ και Υψηλάντου στον Πειραιά από 30/04/1941. Η Σύγκλητος ζητά από τα υπουργεία Παιδείας και Οικονομικών να ρυθμίσουν την καταβολή μισθώματος για όσο διαρκούν οι επιτάξεις. [Φ. 553- Μισθώσεις, Επιτάξεις Ακινήτων, Εισπράξεις Ενοικίων, 1936-1937 έως 1941-1942 έως 1953-1954/ Φακ. 553.1 Ακαδημαϊκό έτος 1941-1942, 1942-1943/ Untitled_23072020_123117_001]

11/9/1942 Μαχητική διαδήλωση στο κέντρο της Αθήνας, με τη συμμετοχή όλων των απεργών. Το πρωί πηγαίνουν στο Πανεπιστήμιο τραυματίες πολέμου, μοιράζουν προκηρύξεις και καλούνε τους φοιτητές στον κοινό αγώνα. Το μεσημέρι, ομάδες φοιτητών και σπουδαστών του Πολυτεχνείου και της ΑΣΟΕΕ, συγκεντρώνονται στην πλατεία Κάνιγγος. Ομιλητές εξηγούν τη σημασία του αγώνα και ξεσηκώνουν το πλήθος, κατευθύνοντας το στην Ομόνοια. Από εκεί, η διαδήλωση χωρίζεται σε τρία μέρη. Η μάζα της σπουδάζουσας νεολαίας, πλαισιωμένη από μαθητές, ανάπηρους πολέμου, καλλιτέχνες και δικηγόρους διαδηλώνει στην οδό Σταδίου και κατευθύνεται στο Σύνταγμα. Στη διασταύρωση Πεσματζίδη-Πανεπιστημίου ενώνεται με τα άλλα μέρη. Οι Ιταλοί επιτίθενται στους διαδηλωτές, οι οποίοι όμως δεν κάμπτονται. Διαλύονται και συγκεντρώνονται ξανά. Για ώρα το κέντρο της Αθήνας μετατρέπεται σε πολεμικό θέρετρο, με αποτέλεσμα να υπάρξουν πολλοί τραυματισμοί, ενώ συνελήφθησαν φοιτητές και φοιτήτριες, όλων των ιδρυμάτων. Η απεργία τελικά έληξε τη Δευτέρα 14 Σεπτεμβρίου. [Λυγούρα 2010, σ. 269]

11-13/9/1942 Ο διορισμένος ως κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής και ως Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, Γ. Σακελλαρίου, με τρία άρθρα του στην εφημερίδα *Ακρόπολις*, που δημοσιεύθηκαν στις 11, 12 και 13 Σεπτεμβρίου, επιχειρεί να

προβάλλει την ανάγκη της δημιουργίας της νέας οργάνωσης, καθιστώντας μάλιστα τη λειτουργία της ως απαραίτητη προϋπόθεση για το άνοιγμα του Πανεπιστημίου. [Λυγούρα 2010, σ. 270-1]

12/9/1942 Οι φοιτητές διαβάζουν τα άρθρα του Γ. Σακελλαρίου. Πάνω από 150 συγκεντρώνονται και ψηφίζουν εικοσαμελή επιτροπή, που απευθύνεται στον πρύτανη και τους καθηγητές. Πολλοί καθηγητές δηλώνουν τη συμπαράστασή τους και τη δυσφορία τους για την οργάνωση του Σακελλαρίου. Παράλληλα, οι φοιτητές τους επιδίδουν και προκήρυξη του ΕΑΜ Νέων του Πανεπιστημίου, με την οποία τους καλούν μαζί με τους λογοτέχνες, τους δημοσιογράφους και όλον τον πνευματικό κόσμο, να κινηθούν και να υποστηρίξουν τον αγώνα τους για την απελευθέρωση των συναδέλφων τους, αλλά και την επιστροφή των εκτοπισμένων. [Λυγούρα 2010, σ. 271]

13/9/1942 Σε νέα συγκέντρωση των φοιτητών, μιλούν τρεις καθηγητές και καταφέρονται ενάντια στην οργάνωση του Γ. Σακελλαρίου. Ακολουθούν στο βήμα δύο φοιτητές, που μόλις είχαν απελευθερωθεί και ευχαριστούν γι' αυτό τους καθηγητές και τους συναδέλφους τους. [Λυγούρα 2010, σ. 272]

15/9/1942 Φοιτητές και καθηγητές επιδίδουν στον πρύτανη υπόμνημα εναντίον της οργάνωσης του Σακελλαρίου. [Λυγούρα 2010, σ. 272]

16/9/1942 Στην πρώτη συνεδρία της Συγκλήτου μετά την έκδοση του Ν.Δ. 1396, οι περισσότεροι εκφράζουν τη λύπη τους που βρίσκονταν σε αυτή τη θέση, χωρίς να έχουν εκλεγεί από τους συναδέλφους του. Αρκετοί διατυπώνουν δισταγμούς ή αρνήθηκαν να δεχθούν αυτή τη θέση. Σημειώθηκαν κατόπιν και παραιτήσεις. [Μπαλή 2014, σ. 133] Την ίδια ημέρα, σε νέα συγκέντρωση, διαβάστηκε γράμμα των φυλακισμένων φοιτητών, στο οποίο περιγραφόταν η κατάστασή τους. Άμεσα οι καθηγητές Ν. Λούβαρις και Δ. Ζακυθινός, που ορίστηκαν από τη Σύγκλητο, κατευθύνονται στις φυλακές και συνεννοούνται με τον διευθυντή της Αστυνομίας Αθηνών, Α. Έμπερτ, με αποτέλεσμα να αφεθούν ελεύθεροι όλοι οι συλληφθέντες φοιτητές εκτός από δύο. Το μεσημέρι της ίδιας μέρας σημειώνεται προπηλακισμός του Γ. Σακελλαρίου έξω από τη Φοιτητική Λέσχη και η πρώτη δολοφονική επίθεση εναντίον του από φοιτητές. [Λυγούρα 2010, σ. 272]

17/9/1942 Ο Γ. Τσολάκογλου στέλνει επιστολή προς τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Αθηνών σχετικά με την απόπειρα δολοφονίας του Γ. Σακελλαρίου, με υπόνοιες ότι η απόπειρα των φοιτητών παρακινήθηκε από κάποιους καθηγητές, και απειλές ότι η παραμονή των καθηγητών στις θέσεις τους θα εξαρτηθεί από τη στάση τους στο θέμα του νόμου «περί οργάνωσης των φοιτητών». Με αφορμή το ύφος της επιστολής διατυπώθηκαν αντιδράσεις των παρισταμένων καθηγητών για τη μεταχείρισή τους από το κράτος τα τελευταία έτη. [Μπαλή 2014, σ. 241] Οι φοιτητές του ΕΑΜ Νέων συντάσσουν προκήρυξη όπου τάσσονται υπέρ των καθηγητών τους. Παράλληλα, σε πλήρη αντιστοιχία

με το έγγραφο του Γ. Τσολάκογλου, κινήθηκε και ο Διευθυντής της Ειδικής Ασφάλειας, Ραπτοδήμος, καλώντας τους καθηγητές Α. Σβώλο, Δ. Ζακυθινό και Ν. Δένδια, με την κατηγορία της αντίδρασης στον εν λόγω νόμο, κατηγορώντας τους ότι θα θεωρηθούν προσωπικά υπεύθυνοι για οτιδήποτε πάθει ο Σακελλαρίου στο μέλλον. Επιπλέον τους γίνεται σύσταση να προπαγανδίζουν την οργάνωσή του. Η άρνηση του Σβώλου και του Ζακυθινού να ακολουθήσουν τις συστάσεις είχε ως επίπτωση να τους επιβληθεί η ποινή του περιορισμού κατ' οίκον. [Λυγούρα 2010, σ. 272]

22/9/1942 Η Σύγκλητος αναθέτει στον πρότανη να επισκεφτεί τον Γ. Τσολάκογλου και να του εκφράσει την έντονη διαμαρτυρία της, γιατί τα τελευταία χρόνια οι καθηγητές με την απειλή της πάσης είναι αναγκασμένοι να υποτάσσονται στις ιδιαίτερες επιθυμίες της κυβέρνησης, ενώ επιπλέον επωμίζονται ευθύνες χωρίς να τους αναλογούν. Την ίδια μέρα ο Γ. Σακελλαρίου εξέδωσε ανακοίνωση, με την οποία δήλωνε την παραίτηση του από τη σύσταση της οργάνωσης και παράλληλα ζητούσε να μιλήσει στους φοιτητές, αίτημα που οι τελευταίοι δεν αποδέχτηκαν. [Λυγούρα 2010, σ. 273]

26/9/1942 Η Νομική με ψήφους 12 προς 1 αποφασίζει να αρχίσει ξανά η λειτουργία του Πανεπιστημίου (ήταν κλειστό τον Σεπτέμβριο με απόφαση του Φ. Λογοθετόπουλου). Θα επαναλαμβάνονταν τα μαθήματα σε περιορισμένη, όμως κλίμακα, για να μη χαθεί το πανεπιστημιακό έτος 1941-42, μέρος των μαθημάτων του οποίου είχε ήδη διδαχθεί. Αποφάσισε, επίσης, να μην καταργηθούν οι τμηματικές εξετάσεις, αλλά να αναβληθούν και, αν είναι ανάγκη να δοθούν περισσότερες εξεταστικές περιόδους, ώστε να πάρουν μέρος σε αυτές όσοι φοιτητές από την επαρχία δεν μπορέσουν να έρθουν στην Αθήνα εγκαίρως. Ζήτησε να λάβει η κυβέρνηση όλα τα μέτρα που είχε στη διάθεσή της για την διευκόλυνση της επανόδου των φοιτητών από την επαρχία και να εξασφαλίσει σε αυτούς στέγη και σχετική συντήρηση κατά τις σπουδές τους. Επίσης, να διεξαχθούν εν καιρώ εισιτήριες εξετάσεις για είσοδο στο Πανεπιστήμιο και να μη επιτρέπεται στο εξής η αθρόα και χωρίς διάκριση επίδοσης και βαθμού εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο όλων, όσων το θελήσουν, αλλά μόνο αυτών που θα κρίνονταν ικανοί. [Μπαλή 2014, σ. 185] Στο πλαίσιο του ερωτήματος του υπουργείου μέσω της πρυτανείας προς τις σχολές σχετικά με τη λειτουργία του πανεπιστημίου για έτος 1942-43, η Φυσικομαθηματική Σχολή στην πρώτη συνεδρία της χρονιάς εκείνη τη μέρα αρχικά θεώρησε δυνατή την έναρξη της λειτουργίας του πανεπιστημίου κατά τμήματα. [Μπαλή 2014, σ. 186] Στην πρώτη συνεδρία της Νομικής αναγνώστηκε, επίσης, η επίσημη επιστολή διαμαρτυρίας των καθηγητών Α. Σβώλου και Δ. Ζακυθινού προς τη Σχολή και την πρυτανεία για την κλήση τους από την Ειδική Ασφάλεια. [Μπαλή 2014, σ. 241]

28/9/1942 Στη συνεδρίαση της Συγκλήτου παρίσταται ο υπουργός Παιδείας Φ. Λογοθετόπουλος. Τίθεται το θέμα της λειτουργίας του Πανεπιστημίου κατά το έτος 1942-43 και τα σχετικά προβλήματα. Διατυπώνονται διαμαρτυρίες του ιδρύματος για τη μεταχείρισή του και οι προτάσεις των Σχολών για τη συνέχεια ή όχι των μαθημάτων [Μπαλή 2014, σ. 185] Η Σύγκλητος, μετά από συζήτηση, μπόρεσε τελικά να πείσει τον

υπουργό να αποσύρει τον νόμο «Περί οργανώσεως των φοιτητών», που είχε δημιουργήσει τόσα προβλήματα. Ο Φ. Λογοθετόπουλος δεσμεύθηκε για το άνοιγμα του Πανεπιστημίου, μία δέσμευση που προσέκρουσε στην επίμονη άρνηση του Γ. Τσολάκογλου, ο οποίος, σε αντίποινα για την απόσυρση του νόμου, κράτησε το ίδρυμα κλειστό μέχρι το Δεκέμβριο. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε, επίσης, στο θέμα που είχε σχέση με την επάρκεια του συσσιτίου, καθώς θα χρειαζόταν να παρέχονται 20.000 μερίδες ημερησίως για να λαμβάνουν οι φοιτητές αξιοπρεπή ποσότητα τροφής. Ένα δεύτερο πρόβλημα ήταν η στέγαση των φοιτητών, όπου θα απαιτούνταν να καταβάλουν 15.000 δρχ. μηνιαίως, για να στεγασθούν δύο και τρεις μαζί. [Μπαλή 2014, σ. 241// Λυγούρα 2010, σ. 238]

1/10/1942 Η Κεντρική Επιτροπή Συσσιτίων αρνείται στον πρύτανη τη χορήγηση αναδρομικών συσσιτίων για τους υπαλλήλους του ΕΚΠΑ. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_003 και Untitled_01072020_123456_004]

16/10/1942 Ο πρύτανης αιτείται στο υπουργείο Οικονομικών τη χορήγηση τροφίμων στους καθηγητές και τους υπαλλήλους του ΕΚΠΑ. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_006]

20/10/1942 Ο πρόεδρος του Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών ζητά να στηρίξει ο πρύτανης το αίτημα να αναλάβει ο Ερυθρός Σταυρός τον επισιτισμό του λαού. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_007]

22/10/1942 Βάσει του Ν.Δ. 1898, 10/22.10.1942 «Περί αναλήψεως υπό του Δημοσίου της δαπάνης της μισθοδοσίας του προσωπικού του Πανεπιστημίου Αθηνών» από τον Οκτώβριο του 1942 και μέχρι το τέλος της εμπόλεμης κατάστασης, για την κάλυψη της δαπάνης της μισθοδοσίας του διδακτικού και λοιπού προσωπικού από το κράτος θα αποδίδονταν προς το Δημόσιο τα έσοδα από τα δίδακτρα των φοιτητών, ενώ τα άλλα έσοδα του ιδρύματος θα διατίθεντο για τις άλλες ανάγκες του. Αλλά αυτό, λόγω του πληθωρισμού, δεν έλυσε το πρόβλημα επιβίωσης των υπαλλήλων του Πανεπιστημίου Αθηνών. [Μπαλή 2014, σ. 139]

23/10/1942 Φοιτητές της Ιερής Ταξιαρχίας διανέμουν στη Λέσχη προκηρύξεις της οργάνωσής τους, αλλά και άλλων εθνικών οργανώσεων. Ακόλουθι επέμβαση φοιτητών του ΕΑΜ Νέων, οι οποίοι, με την αιτιολογία πως είναι ιδεολογικά αντίθετοι με το περιεχόμενο των προκηρύξεων, τις σκίζουν. [Λυγούρα 2010, σ. 284]

25/10/1942 Οι φοιτητές του ΕΑΜ Νέων άρχισαν τις εκδηλώσεις, με κεντρικό σημείο την υπόγεια Φοιτητική Λέσχη του Πανεπιστημίου. Η είσοδος της ελεγχόταν αυστηρά από δύο

φοιτητές σκοπούς. Απέκλειαν όσους φοιτητές ήταν οργανωμένοι σε άλλες μη συνεργαζόμενες οργανώσεις. Στη Λέσχη επιτρέπεται να μπου οι ανάπηροι που μένουν στα πάνω πατώματα του νοσοκομείου. Στην εκδήλωση μιλάει ένας τραυματίας πολέμου, οι φοιτητές ξεσηκώνονται και αρχίζουν πατριωτικές ομιλίες, που καταλήγουν σε εθνικούς χορούς και τραγούδια. [Λυγούρα 2010, σ. 284]

26/10/1942 Μοιράζεται συσσίτιο τριών ημερών και η Λέσχη είναι γεμάτη από φοιτητές. Οι ομιλητές διαδέχονταν ο ένας τον άλλο και ακούγονταν επευφημίες και τραγούδια. Εκεί ακούστηκε για πρώτη φορά ο «Ύμνος του ΕΑΜ Νέων», που έγραψε ο Πέτρος Ανταίος. Παράλληλα, αντιπροσωπεία των φοιτητών του ΕΑΜ Νέων ανεβαίνει και παίρνει μέρος σε πατριωτική γιορτή που οργανώνουν οι ανάπηροι της Αλβανίας. [Λυγούρα 2010, σ. 284]

27/10/1942 Από τις 10 το πρωί συγκεντρώνονται στο Πεδίο του Άρεως κατά μικρές ομάδες φοιτητές και μαθητές. Τα μνημεία των ηρώων του 1821 είναι μπλοκαρισμένα από караμπινιέρους. Μπροστά στο άγαλμα του Κωνσταντίνου Α΄, που ήταν και σημείο συνάντησης των μαθητών, βρίσκονται δύο τεθωρακισμένα. Λίγο αργότερα, διασχίζοντας με τραγούδια και συνθήματα τον οδό Μπουμπουλίνας, έρχονται οι σπουδαστές του Πολυτεχνείου, οι οποίοι, με στεφάνια στα χέρια κατεβαίνουν προς την οδό Μαυρομματαίων. Εκεί τους επιτίθενται αστυφύλακες και οι σπουδαστές τους πετροβολούν. Επεμβαίνει ένα ιταλικό τεθωρακισμένο που πυροβολεί εναντίον τους, τραυματίζοντας τέσσερις από αυτούς. Οι φοιτητές διαλύονται και συγκεντρώνονται στα Εξάρχεια. Οι φοιτητές χωρίζονται σε δύο ομάδες: η μία προχωρά στο Κολωνάκι, συγκρούεται με Ιταλούς караμπινιέρους και κατορθώνει τελικά να στεφανώσει το άγαλμα του Ε. Ξάνθου, ενώ ακολουθούν συλλήψεις. Η άλλη ομάδα προχωρά για να στεφανώσει το άγαλμα του Ρήγα, μόλις, όμως, εισέρχεται στην οδό Ακαδημίας της επιτίθενται Ιταλοί караμπινιέροι και τη διαλύουν. [Λυγούρα 2010, σ. 285]

Νοέμβριος 1942 Σύμφωνα με την νοσολογική κατάσταση της υγειονομικής υπηρεσίας της Πανεπιστημιακής Λέσχης για το ακαδημαϊκό έτος 1941-1942, τα κρούσματα πνευμονικής φυματίωσης αυξήθηκαν το ακαδημαϊκό έτος 1941-42 κατά 298% και της αδενοπάθειας κατά 151%, σε σύγκριση με το ακαδημαϊκό έτος 1939-40. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι τα στοιχεία αφορούν όσους φοιτητές προσέρχονταν για εξέταση στην υπηρεσία και όχι το σύνολο των φοιτητών. Μπορεί να υπολογιστεί για τα έτη 1939-40 και 1940-41 το ποσοστό που καλύπτουν αυτές οι δύο ασθένειες στο σύνολο των εξεταζόμενων φοιτητών. Έτσι το 1939-40 όσοι είχαν πνευμονική φυματίωση και αδενοπάθεια κάλυπταν το 4,4% του συνόλου, ενώ το 1940-41 το ποσοστό αυτό ανέβηκε στο 14,5%. [Λυγούρα 2010, σ. 161]

Αρχές Νοεμβρίου 1942 Εκλογές για την ανάδειξη του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου Απόρων Φοιτητών (ΤΑΦ) στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τα εκτεταμένα επεισόδια που σημειώθηκαν είχαν ως αποτέλεσμα την επικράτηση του ΕΑΜ Νέων: ο πρόεδρος του ΤΑΦ, Κώστας Ισιδωρίδης, ανεβαίνει στο βήμα για τον απολογισμό της δράσης των έξι

μημών της ζωής του σωματείου, αλλά αμέσως ακούγεται από τους συγκεντρωμένους φοιτητές μια φωνή που τον καταγγέλλει ως χαφιέ της Ασφάλειας. Αμέσως μετά ξεσπά μια άγρια συμπλοκή. Μετά τη βίαιη αυτή παρέμβαση της Σπουδάζουσας της ΟΚΝΕ, αναστάλθηκε η διενέργεια των αρχαιρεσιών για το νέο Διοικητικό Συμβούλιο και ορίστηκε νέα ημερομηνία. Τη νέα μέρα που ορίστηκαν οι εκλογές, φοιτητές μέλη της Ιεράς Ταξιαρχίας και της ΠΕΑΝ αποφάσισαν να διεκδικήσουν την προεδρία. Κατεβαίνουν στη Λέσχη με υποψήφιο πρόεδρο το Σπύρο Ιακωβίδη της ΠΕΑΝ. Εκεί όμως δεν βρίσκουν ψηφοδέλτια και μια ομάδα φοιτητών ξεκινά για το γραφείο του καθηγητή Γ. Γεωργαλά, που ήταν επόπτης των συσσιτίων, ώστε να τα πάρει. Η ομάδα αντιλαμβάνεται πως έπεσε σε παγίδα, καθώς μέλη της Σπουδάζουσας της ΟΚΝΕ τους περίμεναν. Αφού διέφυγαν και επέστρεψαν στη Λέσχη, τα επεισόδια ξέσπασαν άμεσα. Εκλογές τελικά για την ανάδειξη νέου προεδρείου στο ΤΑΦ δεν θα γίνουν. Ο Γ. Γεωργαλάς, που ήταν παράλληλα και μέλος του Εθνικού Συμβουλίου του ΕΑΜ Νέων, θεωρεί ότι η διαδικασία εξελίχθηκε ομαλά και νέος πρόεδρος τοποθετείται ο Ιάσων Μολφέσης, ενώ νέος Γενικός Γραμματέας είναι ο Άρης Νικολετόπουλος. Επόπτες του ΤΑΦ ορίστηκαν οι καθηγητές Γ. Πανταζής και Α. Αγγελόπουλος. [Λυγούρα 2010, σ. 289-90]

3/11/1942 Συνεδρίαση και Συγκλήτου και Νομικής για την απόλυση του καθηγητή της Ιατρικής Π. Κόκκαλη: Ο Φ. Τριανταφυλλόπουλος και ο Γ. Μαριδάκης υπέβαλαν αμέσως αίτηση (29.10.1942) να περιληφθεί η απόλυση του Κόκκαλη στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίας της Νομικής (3.11.1942). Μεσολάβησαν στον υπουργό αμέσως μετά ο πρύτανης, ο αντιπρύτανης και ο κοσμήτορας της Ιατρικής. Σύμφωνα με τον πρύτανη, αυτός υποχώρησε, τηλεφώνησε μάλιστα και στον διευθυντή Ανώτατης Εκπαίδευσης να ετοιμάσει διάταγμα ανακλήσεως. Το ανακλητικό διάταγμα της απολύσεως δεν είχε υπογραφεί και σε είκοσι μέρες θα έπρεπε να εκτελεστεί η απόλυση. Απέδωσαν την καθυστέρηση στην κυβερνητική κρίση με την ουσιαστική αποχώρηση του Γ. Τσολάκογλου και την προώθηση του Φ. Λογοθετόπουλου στην εξουσία και, πρότειναν να περιμένουν λίγο ακόμη. Η Σχολή διαμαρτύρεται, στη συνέχεια, για την απόλυσή του, που τη θεωρεί άδικη, καθώς ο Κόκκαλης δεν έπραξε παρά το καθήκον του. Ανέθεσε στον κοσμήτορα να ανακοινώσει την απόφαση στον πρύτανη και τον Κόκκαλη. [Μπαλή 2014, σ. 224-225]

5-6/11/1942 Συνεδριάσεις Ιατρικής για το θέμα Κόκκαλη. Ο υπουργός ανακοίνωσε ότι δεν θα αναστείλει την απόλυση. Κατά την άποψη του κοσμήτορα, η διάσταση που δόθηκε στο θέμα και η πρωτοβουλία της Νομικής έβλαψε το θέμα Κόκκαλη. [Μπαλή 2014, σ. 226]

8/11/1942 Ο καθηγητής Γ. Σακελλαρίου πέφτει για δεύτερη φορά θύμα ξυλοδαρμού από φοιτητές λόγω του νομοσχεδίου που εισηγήθηκε για την οργάνωση των φοιτητών. Προς συνδρομή του κινητοποιήθηκαν Ιταλοί καραμπινιέροι, που συνέλαβαν και έναν φοιτητή. [Λυγούρα 2010, σ. 272]

10/11/1942 Κατόπιν αίτησης των καθηγητών Δ. Χόνδρου και Λ. Ζέρβα συνεκλήθη και η Φυσικομαθηματική Σχολή για το θέμα της απόλυσης του Κόκκαλη στις 6.11.1942 (δεν υπήρξε απαρτία) και στις 10.11.1942. Λαμβάνει τον λόγο ο Χόνδρος αναφερόμενος και στο ζήτημα της αυτοτέλειας του Πανεπιστημίου, ενώ ο Ζέρβας στέλνει σχετική επιστολή. Ο κοσμήτορας δίνει και μια προσωπική διάσταση στο ζήτημα της απόλυσης του Κόκκαλη, αναφέροντας ότι ο τελευταίος έθιξε προσωπικά τον υπουργό Παιδείας. Η θέση αυτή στηρίχτηκε στο γεγονός ότι οι άλλοι καθηγητές που διορίστηκαν στις επιτροπές και αρνήθηκαν να συμμορφωθούν, δεν απολύθηκαν. [Μπαλή 2014, σ. 225]

16/11/1942 Ο υπουργός Παιδείας ζητά από τον πρύτανη τα πρακτικά σχετικά με την απόλυση Κόκκαλη. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.2, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_09072020_092006_001]

17/11/1942 Η σύγκλητος αποφασίζει όλα τα μαθήματα των Σχολών να αρχίσουν την 1.12.1942 και παρακαλεί για την έγκαιρη κατάρτιση του προγράμματος διδασκαλίας, λαμβάνοντας υπόψη ότι για κάθε καθηγητή το σύνολο ωρών για διδασκαλία και φροντιστήρια δεν θα μπορούσε κατ' απόφασή της να ξεπεράσει τις δύο ώρες την εβδομάδα. [Μπαλή 2014, σ. 185]

23/11/1942 Η Ιατρική Σχολή διατυπώνει αντιρρήσεις προς την πρυτανεία για τη θεώρηση του 1941-42 ως διδαχθέντος και για την εφαρμογή της απόφασης ως προς τους φοιτητές της, υποδεικνύοντας ταυτόχρονα τα επιβαλλόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν στις σπουδές. Η πρυτανεία, όπως γινόταν για θέματα λειτουργίας-κανονισμού πανεπιστημίου, ζήτησε την άποψη της Νομικής. Η Νομική αποφάνθηκε στις 26/11/1942 ότι ως προς τους δικούς της φοιτητές δεν συντρέχει κανένας λόγος μεταβολής της ληφθείσας απόφασης, με την οποία το 1941-42 θεωρήθηκε κανονικά διανυθέν. [Μπαλή 2014, σ. 186]

27/11/1942 Η Φυσικομαθηματική αλλάζει γνώμη και συμφωνεί με τη γνώμη της Ιατρικής να μη θεωρηθεί το προηγούμενο έτος 1941-42 λήξαν, αλλά το 1942-43 να θεωρηθεί συνέχεια του 1941-42. Όλοι οι καθηγητές συμφωνούν να συνεχιστεί το διδακτικό έτος μέχρι τον Ιούνιο του 1943 και να μη γίνει σύμπτυξη ετών. [Μπαλή 2014, σ. 186]

1/12/1942 Τα μαθήματα ξεκινούν. Η περίοδος εγγραφών παρατείνεται εκ νέου. Ταυτόχρονα οι τμηματικές εξετάσεις αυτού του μήνα ξεκινούν και οι αίθουσες του ιδρύματος γεμίζουν και πάλι, παράλληλα όμως εντείνονται οι διεκδικήσεις των φοιτητών, ενώ κάνουν την εμφάνισή τους και οι πρώτες συμπλοκές μεταξύ τους. Η Φοιτητική Λέσχη είναι το σημείο αναφοράς τους, με τον Φ. Λογοθετόπουλο να την επισκέπτεται προσπαθώντας να τους κατευνάσει και να κερδίσει την εύνοια τους. [Λυγούρα 2010, σ. 241]

7/12/1942 Στη Φιλοσοφική οι καθηγητές αντιδρούν στα μέτρα που λαμβάνονται για την ικανοποίηση των αιτημάτων των φοιτητών, ως βλαπτικά για την καλή κατάρτισή τους. Για το θέμα του πανεπιστημιακού έτους 1941-42 ο καθηγητής Δ. Ζακυθηνός προτείνει να διδαχθεί το 1941-42 από τον Νοέμβριο του 1942 μέχρι το τέλος του Φεβρουαρίου του 1943 και από τον Μάρτιο του 1943 για το έτος 1942-43. Οι φοιτητές, αντίθετα, ζητούν να θεωρηθεί το 1941-42 «κανονικώς διανυθέν». Σημειώνεται ότι το 1941-42, σύμφωνα με την έκθεση πεπραγμένων που υπέβαλε το επόμενο έτος ο προκοσμήτορας Φ. Κουκουλές, έγιναν μόνο 15 μαθήματα στην Φιλοσοφική Σχολή. Τον Απρίλιο τα μαθήματα διακόπηκαν. [Μπαλή 2014, σ. 186]

10/12/1942 Παρόλο που δεν γίνονται μαθήματα, ξεκινούν οι τμηματικές εξετάσεις στο ίδρυμα και παρατείνονται μέχρι και τον Ιανουάριο του 1943. [Λυγούρα 2010, σ. 291]

11/12/1942 Ο Φ. Λογοθετόπουλος ζητά από την Αστυνομία να προβεί σε διατίμηση των ενοικιαζόμενων δωματίων προς ανακούφιση των φοιτητών, η Αστυνομία απαντά πως δεν εμπίπτει αυτό στην αρμοδιότητά της. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_121728_006 και Untitled_01072020_121728_007]

18/12/1942 Μετά από επεισόδια και τραυματισμούς μεταξύ φοιτητών στη Λέσχη, ο πρύτανης του Πανεπιστημίου, με επιστολή του προς τους καθηγητές, ζητά την καλύτερη εποπτεία της Λέσχης. Επιπλέον, για την αποφυγή νέων επεισοδίων ζητά τη συνεργασία τους και να του δηλώσουν ποια ημέρα της εβδομάδας μπορούν να διαθέσουν, ώστε να παρίστανται μία φορά στις δεκαπέντε ημέρες στη Λέσχη, τις ώρες 10-12 π.μ. ή 12-2 μ.μ. [Λυγούρα 2010, σ. 291]

22/12/1942 Αρχίζει μεγάλη γενική απεργία και διαδήλωση, των φοιτητών, μαθητών, εργατών και υπαλλήλων έξω από το υφυπουργείο Εργασίας. Στη διαδήλωση που ξεκίνησε στις 10π.μ. από την οδό Πατησίων, οι πολυάριθμοι διαδηλωτές φώναζαν κατά του νέου υπουργού Εργασίας, Ν. Καλύβα, έχοντας ως κύριο αίτημα τα συσσίτια. Λίγο πιο πάνω, στο σημείο που διασταυρώνεται η οδός Στουρνάρα με την οδό Νοταρά, ιταλικές δυνάμεις παραμόνευαν με βαρύ οπλισμό. Ένα μεγάλο κομμάτι της διαδήλωσης, με επικεφαλής τους φοιτητές, μπαίνει στην οδό Νοταρά και έρχεται αντιμέτωπο με τους Ιταλούς πολυβολητές. Οι φοιτητές αρχίζουν να κρύβονται στα σπίτια της οδού Νοταρά, μετά από ενέργειες των κατοίκων. Οι Ιταλοί ανοίγουν πυρ, ο φοιτητής της Νομικής Μήτσος Κωνσταντινίδης τραυματίζεται στον λαιμό, πέφτει αναισθητός και λίγο αργότερα πεθαίνει. Πρόκειται για τον πρώτο νεκρό σε διαδήλωση κατά την Κατοχή. Οι άλλοι φοιτητές που είχαν καταφύγει στα σπίτια ανεβαίνουν στις ταράτσες και από εκεί αρχίζουν να φωνάζουν συνθήματα και να ψάλλουν τον εθνικό ύμνο. Την επομένη έξω από το σπίτι της οδού Νοταρά 10, βρέθηκε γραμμένο με τεράστια γράμματα το σύνθημα: «Διαβάτες εδώ δολοφονήθηκε στην διαδήλωση της 22/12/1942 ο φοιτητής Μ. Κωνσταντινίδης – Μισήστε – Εκδικηθήτε – τους

Φασίστες», ενώ το σημείο που βρέθηκε νεκρός ήταν γεμάτο λουλούδια. Ταυτόχρονα το ίδιο βράδυ, συνεργεία της νεολαίας είχαν αφαιρέσει τις πινακίδες της οδού Καλλιδρομίου και στη θέση τους έγραψαν: «Οδός Μήτσου Κωνσταντινίδη». Στις συμπλοκές αυτές τραυματίστηκαν ακόμη δύο φοιτητές, ο ένας εκ των οποίων, Φ. Γεωργίου, εξέπνευσε αργότερα. [Λυγούρα 2010, σ. 293-294]

23/12/1942 Ο φοιτητής της Φυσικομαθηματικής και στέλεχος της ΟΚΝΕ, Γ. Δούκας, αναγγέλλει στους συμφοιτητές του που έχουν συγκεντρωθεί για το συσσίτιο το θλιβερό νέο και τους καλεί να εκδικηθούν το θάνατο του Κωνσταντινίδη. Ακολουθούν και άλλοι ομιλητές που προτείνουν δράσεις για να τιμήσουν τη μνήμη του και παρακινούν τους υπόλοιπους να σχηματίσουν επιτροπές και να διαμαρτυρηθούν. Μετά τις παραινήσεις αυτές, στις 11 π.μ. συγκεντρώνονται μπροστά στο Πανεπιστήμιο 300 περίπου φοιτητές, συγκροτούν πολυμελείς επιτροπές που αξιώνουν να γίνει επίσημη διαμαρτυρία στις αρχές κατοχής και ζητούν το πτώμα του συμφοιτητή τους. Η ένταση είναι τέτοια που οι φοιτητές σπάζουν τα τζάμια των γραφείων της πρυτανείας. Παράλληλα προκηρύξεις και τρικ κυκλοφορούν και καλούν όλους τους φοιτητές να αντισταθούν. [Λυγούρα 2010, σ. 294-5] Ο Φ. Λογοθετόπουλος επισημαίνει στον πρύτανη σχετικά με τα επεισόδια στο Χημείο ότι πρέπει να βρεθούν άμεσα οι ένοχοι και το Πανεπιστήμιο να μεριμνήσει για να μην επαναληφθούν ανάλογα περιστατικά. [Φ. 290- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1940-41 και 1941-42/ Φακ. 290.4, Ακαδημαϊκό έτος 1941-42/ Untitled_30062020_133441_005]

28/12/1942 Κατατίθεται υπόμνημα της Πανσπουδαστικής Επιτροπής και αποτελεί το συμπερασματικό κείμενο όλων των προηγούμενων υπομνημάτων. Με αυτό ζητούν: την επανέναρξη των μαθημάτων στο Πανεπιστήμιο και τα άλλα ιδρύματα αμέσως μετά τις γιορτές, να παρασχεθούν τρόφιμα για τη δημιουργία και βραδινού συσσιτίου, να χορηγηθεί μηνιαία χρηματική επιχορήγηση για την καλύτερη παρασκευή του συσσιτίων, να προσφερθεί ο δεύτερος όροφος της φοιτητικής Λέσχης για χρήση των φοιτητών, και να επιταχθούν οικήματα για να στεγαστούν οι επαρχιώτες φοιτητές. [Λυγούρα 2010, σ. 299]

30/12/1942 Ο Φ. Λογοθετόπουλος ανακοινώνει πως θα επισκεφτεί τη Φοιτητική Λέσχη του Πανεπιστημίου Αθηνών, θέλοντας να δείξει ότι είναι διαλλακτικός μαζί τους. Η είδηση της επίσκεψης του Λογοθετόπουλου διαδίδεται και η Λέσχη γεμίζει ασφυκτικά από κόσμο. Ο Λογοθετόπουλος φτάνει συνοδευμένος από αστυνομικούς και οι φοιτητές του ζητούν να περάσει μέσα μόνος του. Προχωρώντας μέσα αρχίζει να ρωτά τους φοιτητές πώς περνούν, δηλώνει πως αναγνωρίζει τα προβλήματά τους και υπόσχεται ότι θα προσπαθήσει να δώσει λύσεις. Στη συνέχεια τους μιλά για την ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου και τους συστήνει «Να μην πάτε μ' αυτούς τους αλήτες που έχουν βγει στο βουνό». Οι φοιτητές τον αποδοκιμάζουν. [Λυγούρα 2010, σ. 295-6]

31/12/1942 Οργανώνεται από το ΕΑΜ Νέων στη Λέσχη πολιτικό μνημόσυνο για τον Μ. Κωνσταντινίδη. Στη γιορτή πήραν μέρος πλήθος φοιτητών και καθηγητών, και οι τελευταίοι ανεβήκαν στο βήμα για να χαιρετήσουν και να συγχαρούν τους φοιτητές. [Λυγούρα 2010, σ. 297]

Ιανουάριος 1943 Η κυβέρνηση ανακοινώνει διά του Τύπου ότι προτίθεται να λειτουργήσει ξανά το Πανεπιστήμιο Αθηνών στις 25 Ιανουαρίου. Η Σύγκλητος και οι σχολές συνεδριάζουν για να γνωμοδοτήσουν. Η αρνητική εισήγησή τους επικαλούνταν διάφορους πρακτικούς λόγους, αλλά κυρίως την επικίνδυνη κατάσταση που διαμόρφωναν οι διενέξεις των φοιτητών. Εφαρμόζοντας μια πολιτική προσέγγισης προς τους φοιτητές, ο Φ. Λογοθετόπουλος προχωρά στις αρχές Ιανουαρίου στην επίταξη δύο πολυκατοικιών, που θα χρησίμευαν στη στέγαση των απόρων και αστέγων φοιτητών. Δίνει για την προσωρινή ενίσχυση της Φοιτητικής Εστίας το ποσό των 3.000.000 δρχ., δίνει δάνειο τιμής υπέρ των Κύπριων φοιτητών, χορηγεί διατακτικές τροφίμων, εγκρίνει τη μηνιαία καταβολή ποσού 1.000.000 δρχ. για το ΤΑΦ και χορηγεί επιπλέον τρόφιμα για τους φυματικούς φοιτητές. Επίσης διαμεσολαβεί στο Διεθνές Κομιτάτο του Ερυθρού Σταυρού, για να εξασφαλίσει διπλή μερίδα συσσιτίου και διενεργεί εράνους για την ένδυση και υπόδηση των Κυπρίων φοιτητών. Ταυτόχρονα, τον ίδιο μήνα το Πανεπιστήμιο προχωρά στη μετατροπή του Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου, που λειτουργούσε από το 1930 στο Παλαιό Χημείο στην οδό Σόλωνος, σε φοιτητική εστία. [Μπαλή 2014, σ. 242 // Λυγούρα 2010, σ. 299]

7/1/1943 Εκτελούνται τέσσερις όμηροι ως αντίποινα για ένα σαμποτάζ στον Πειραιά. Οι εκτελεσθέντες είναι ηγετικά στελέχη της ΠΕΑΝ, για τα οποία είχε προηγουμένως εκδοθεί και απαλλακτικό βούλευμα. Ανάμεσά τους είναι και δύο φοιτητές της Νομικής. Ο Δημήτρης Λόης και ο Διονύσης Παπαδόπουλος. [Λυγούρα 2010, σ. 242]

Μέσα Ιανουαρίου 1943 Ιταλοί καραμπινιέροι κάνουν έφοδο στη Λέσχη, σχίζουν με μανία τα συνθήματα, την εφημερίδα του τοίχου, τον πίνακα ανακοινώσεων, καθώς και μια φωτογραφία του Μ. Κωνσταντινίδη. Ύστερα από συστηματική έρευνα όσων βρίσκονται εκεί, συλλαμβάνονται δύο φοιτητές, καθώς και άλλοι δύο που διέμεναν στον Οίκο του Φοιτητή. Η έφοδος αυτή είχε ως αποτέλεσμα ορισμένοι από τους γνωστούς ηγέτες των σπουδαστών να περάσουν στην παρανομία. [Λυγούρα 2010, σ. 298-9]

18/1/1943 Συλλαμβάνεται και κρατείται στις φυλακές ο καθηγητής της Φυσικομαθηματικής Σχολής, Λεωνίδα Ζέρβας. Αφορμή φαίνεται πως ήταν η συνωνυμία του με το Ναπολέοντα Ζέρβα. [Λυγούρα 2010, σ. 242] Μετά από αίτημα του πρότανη στις 30 Οκτωβρίου 1942 να λάβουν εφόδια τα τέκνα των υπαλλήλων του ΕΚΠΑ από την «Ιματιοθήκη του Παιδιού», πραγματοποιείται η διανομή ρουχισμού και υποδημάτων για τους απορότερους υπαλλήλους του Πανεπιστημίου. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_008,

Untitled_01072020_123456_011, Untitled_01072020_123456_012,
Untitled_01072020_123456_013, Untitled_01072020_123456_015]

19/1/1943 Ο καθηγητής Φ. Άμαντος αιτείται μειωμένα νοσήλεια στα πανεπιστημιακά νοσοκομεία λόγω οικονομικής ένδειας. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.2, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_09072020_092006_006-007]

21/1/1943 Η Νομική τοποθετείται αρνητικά στην εκ νέου έναρξη της διδασκαλίας στο Πανεπιστήμιο με το νέο έτος 1943, την οποία είχε εξαγγείλει ο Φ. Λογοθετόπουλος. [Μπαλή 2014, σ. 187]

23/1/1943 Αντιδράσεις για την εκτέλεση των ομήρων στις 7 Ιανουαρίου: Τριάντα τρεις θεσμικοί εκπρόσωποι της Ελλάδας, από την Εκκλησία, τα Ανώτατα Δικαστήρια και Πνευματικά Ιδρύματα έως και τις οργανωμένες επαγγελματικές, παραγωγικές και εργατικές ενώσεις και συλλόγους, συντάσσουν και υπογράφουν υπόμνημα διαμαρτυρίας και το αποστέλλουν στο νεοδιόριστο πρωθυπουργό, Φ. Λογοθετόπουλο. Του ζητάνε να παρέμβει στις αρχές κατοχής και να καταστήσει σαφές ότι ο ελληνικός λαός αξιώνει από εδώ και στο εξής να εκτιμάται με σεβασμό η προσωπική του ελευθερία, όπως υπαγορεύει ο πολιτισμός και οι αρετές του. Αξίζει να σημειωθεί πως μετά την αντίδραση των Γερμανών τον Οκτώβριο του 1942, τα υπομνήματα των φορέων δεν κοινοποιούνται στις γερμανικές αρχές, ούτε σε διεθνείς φορείς, παρά μόνο στην κυβέρνηση. [Λυγούρα 2010, σ. 242]

27/1/1943 Συζήτηση στη Σύγκλητο: συνελήφθησαν και φυλακίστηκαν για ένα διάστημα οι καθηγητές της Φυσικομαθηματικής Γεώργιος Πανταζής (επειδή είχε εγγυηθεί για τον Άγγελο Αγγελόπουλο), Νικόλαος Κρητικός, Λεωνίδας Ζέρβας και καταζητούνταν ο Γ. Γεωργαλάς. [Μπαλή 2014, σ. 110]

28/1/1943 Ο πρύτανης προωθεί στο υπουργείο Εσωτερικών υπόμνημα με αιτήματα φυματικών κρατουμένων στην Ακροναυπλία. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_121728_010]

3/2/1943 Ο διευθυντής του Γραφείου του Πρωθυπουργού ζητά από τον πρύτανη να ανακοινωθεί στους επαρχιώτες και άπορους φοιτητές να κάνουν αίτηση στο υπουργείο Παιδείας για να μείνουν σε επιταγμένα κτήρια. [Φ. 252- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1938-1939 έως 1943-1944/ Φακ. 252.5 Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_20072020_132433]

5/2/1943 Ο Φ. Λογοθετόπουλος ως πρωθυπουργός ζητά από τον Ελληνοϊταλικό Σύνδεσμο στα Παλαιά Ανάκτορα να μεσολαβήσει στις ιταλικές αρχές κατοχής για την αποφυλάκιση

του φοιτητή Νικήτα Φραντζεσκάκη. [Φ. 526- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1942-43/ Φακ. 526.2, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_14072020_143631_002]

9/2/1943 Συζήτηση στη Σύγκλητο: Η απελευθέρωση του Λ. Ζέρβα και ο τερματισμός της δίωξης του Γεωργαλά κατορθώθηκε μετά από επιτυχή διαβήματα του πανεπιστημίου και ιδίως της Σχολής τους που εν ολομелεία παρουσιάστηκε στο Λογοθετόπουλο ζητώντας την παρέμβασή του, ενώ ο καθηγητής Δ. Χόνδρος ζήτησε ακόμη και την παραίτηση του πρωθυπουργού σε περίπτωση αποτυχίας του. [Μπαλή 2014, σ. 110]

10/2/1943 Επιτροπή ασθενών φοιτητών υποβάλλει υπόμνημα στην πρυτανεία του Πανεπιστημίου. Αιτήματα: α) να ισχύσει και γι' αυτούς η διάταξη του υπουργείου Πρόνοιας, που ανέφερε ότι οι φυματικοί λαμβάνουν αυξημένη μερίδα άρτου κατά το ήμισυ, β) το ίδιο υπουργείο να εκδώσει διατακτική τροφίμων γ) να χορηγήσει η Φοιτητική Εστία, σε συνεργασία με τον Πρόεδρό της, Γ. Γεωργαλά, βραδινό συσσίτιο και να γίνουν ενέργειες προς τον Ερυθρό Σταυρό, για να στείλει τρόφιμα και φάρμακα, όπως κάνει για όλους τους ασθενείς, δ) τα περισσεύματα της ξηράς τροφής της Φοιτητικής Εστίας να διατίθενται σε αυτούς, ε) να αποσταλεί από το Υγειονομικό Κέντρο Αττικοβοιωτίας μουρουνέλαιο και στ) να ληφθεί μέριμνα για την υγιεινή της κατοικίας των φοιτητών, κυρίως όσων εξ αυτών εξέρχονται από το σανατόριο. Την ίδια μέρα που παραλαμβάνει το υπόμνημα η πρυτανεία υιοθετεί τις θέσεις των φοιτητών και αποστέλλει έγγραφο στο υπουργείο Επισιτισμού, επισυνάπτοντας και ονομαστικό κατάλογο των φυματικών φοιτητών. [Λυγούρα 2010, σ. 292-3]

12/2/1943 Το υπουργείο Επισιτισμού χορηγεί 500 οκάδες λάδι στον Συνασπισμό Φοιτητών Πανεπιστημίου, Πολυτεχνείου και ΑΣΟΕΕ. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_020]

Μέσα Φεβρουάριου 1943 Επιστρατεύεται και μια μικρή μερίδα φοιτητών της Ιατρικής που επισκέπτονται τον Φ. Λογοθετόπουλο και του εκφράζουν ευχαριστίες για τη μέριμνα προς τους φοιτητές. Η κίνηση αυτή των φοιτητών δεν μένει αναπάντητη από την Ιερή Ταξιαρχία, η οποία τους χαρακτηρίζει στα *Ελληνικά Νειάτα* χαρακτηρίζει προδότες. Ταυτόχρονα ιδρύεται στο υπουργείο Παιδείας την ιδιαίτερη υπηρεσία «Προστασίας Ελλήνων Φοιτητών». Διευθυντής της ορίστηκε ο φοιτητής Τσαμούρας, έχοντας ως επόπτη τον καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών, Ε. Κουρίλα. Ταυτόχρονα, μετά την ανακοίνωση για το άνοιγμα του Πανεπιστημίου, οι αρχές κατοχής και η κυβέρνηση ενεργοποίησαν τη διαταγή του Γ. Τσολάκογλου για λειτουργία αστυνομικού σταθμού μέσα στο ίδρυμα. [Λυγούρα 2010, σ. 300]

15/2/1943 Ο καθηγητής Δ. Ζακυθινός μεταβαίνει στην Πελοπόννησο για την παραλαβή τροφίμων για τους υπαλλήλους του ΕΚΠΑ. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες

κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_018]

24/2/1943 Εν όψει της διαδήλωσης της 5ης Μαρτίου, οι φοιτητές ξεκινούν από τα ιδρύματα τους και μαζί με τους μαθητές συγκεντρώνονται στο Μοναστηράκι. [Λυγούρα 2010, σ. 314]

26/2/1943 Απέναντι σε ψευδείς διαδόσεις του Φ. Λογοθετόπουλου ότι ήρθε σε συνεννόηση με τις πανεπιστημιακές αρχές, στην ΑΣΟΕΕ και στο Πανεπιστήμιο οι πρυτάνεις μιλούν στους φοιτητές τους και διαψεύδουν το διάγγελμα του Λογοθετόπουλου. Οι μαθητές απεργούσαν ήδη από τις 22 Φεβρουαρίου, και στις 25 Φεβρουαρίου είχε δολοφονηθεί μαθητής, οπότε στις 26 η περιοχή γύρω από τη Νομική και το Χημείο γίνεται επίκεντρο εκδηλώσεων. Μαθητές του 7ου Γυμνασίου φτάνουν στη Νομική Σχολή. Οι φοιτητές τους βλέπουν και ξεκινούν από τις πανεπιστημιακές αίθουσες, κατευθυνόμενοι προς την ανηφόρα της οδού Σινά, γύρω από τη Γερμανική Σχολή, μέχρι κάτω στην οδό Ακαδημίας, φωνάζοντας αντιστασιακά συνθήματα. Φοιτήτριες και μαθήτριες της «Λεύτερης Νέας», με λουλούδια στα χέρια κατευθύνονται στο Νοσοκομείο όπου είχε διακομιστεί ο νεκρός μαθητής. Στις 11 το πρωί ενώνονται όλοι, φοιτητές, φοιτήτριες, μαθητές έξω από το νοσοκομείο. Κρατούν πλακάτ με μαύρο περίγυρο και μαύρα γράμματα, και μοιράζουν προκηρύξεις. Εκεί τους επιτίθενται Ιταλοί και τους διαλύουν. Πολλοί φοιτητές και μαθητές κλείνονται στο προαύλιο του Πανεπιστημίου και αμύνονται στις επιθέσεις των αστυνομικών και των караμπινιέρων, πετώντας πέτρες. Στις συμπλοκές αυτές τραυματίστηκε ένας φοιτητής από ιταλικά πυρά. Η συνεχής αναταραχή και τα επεισόδια που έγιναν στο Πανεπιστήμιο αποτέλεσαν αφορμή για το κλείσιμο όλων των ιδρυμάτων. Τα φοιτητικά τμήματα των αστικών οργανώσεων Εθνική Δράση, Εθνικό Κομιτάτο, ΠΕΑΝ, Στρατιά Σκλαβωμένων Νικητών, Ιερή Ταξιαρχία, Σπίθα, Αγωνιζόμενη Ελλάδα και Εθνικό Επαναστατικό Κομιτάτο, σε κοινή προκήρυξη καταφέρονται εναντίον της πολιτικής επιστράτευσης και αναφέρονται στο κλείσιμο των ιδρυμάτων. [Λυγούρα 2010, σ. 316]

29/2/1943 Στις 27 Φεβρουαρίου πέθανε ο Φ. Παλαμάς. Στην κηδεία του πλήθος φοιτητών, ο Σικελιανός απευθύνεται στους φοιτητές: «Ελάτε εδώ σεις οι νέοι, οι φοιτητές. Σε σας ανήκει, εσείς να τον πάτε». [Λυγούρα 2010, σ. 317]

Άνοιξη 1943: Λόχοι του ΕΛΑΣ Αθήνας περιφρουρούσαν την ΕΠΟΝ στο Πανεπιστήμιο και το Πολυτεχνείο. Στόχος τους ήταν να περιφρουρούν όλα τα συνεργεία διαφώτισης του κέντρου της Αθήνας, τα φοιτητικά συσσίτια, τις φοιτητικές λέσχες και όλους τους χώρους των Σχολών. Επιπλέον, παρείχαν ένοπλη προστασία στους Επονίτες στις συμπλοκές τους με τα μέλη των αστικών οργανώσεων και τους ευέλπιδες. [Λυγούρα 2010, σ. 411] Ο καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής, Ν. Βέης, διοργάνωνε στο μικρό αμφιθέατρο που βρισκόταν στο Ιστορικό Σπουδαστήριο, επί της οδού Μασσαλίας, διαλέξεις και συζητήσεις με

καλεσμένους ανθρώπους τους πνεύματος, της τέχνης και των γραμμάτων. Τις συζητήσεις αυτές οι φοιτητές τις χαρακτήριζαν «κρυφό σχολείο» και το αμφιθέατρο ήταν πάντα ασφυκτικά γεμάτο. Ανάμεσα στους ομιλητές ήταν οι Άγγελος Σικελιανός, Κωνσταντίνος Τσάτσος, Διονύσιος Ζακυθινός, Βασίλης Ρώτας Φ.ά. Οι συναντήσεις αυτές στάθηκαν αφορμή για τη δημιουργία ενός ακαδημαϊκού ομίλου νέων, που κάθε Σάββατο πραγματοποιούσε συγκεντρώσεις τις οποίες ονόμαζε «εντευκτήρια». Ανάμεσα στη θεματολογία ήταν και συζητήσεις για την ψυχανάλυση, την παιδαγωγική, τη σαφήνεια και ασάφεια στην τέχνη, Φ.ά. Ταυτόχρονα, οι καλλιτεχνικές τους αναζητήσεις εμπλουτίζονταν από τη δράση του Θεατρικού Εργαστηρίου του Βασίλη Ρώτα. Την περίοδο αυτή ο Ρώτας ανέβασε μία παράσταση με δημοτικά και λαϊκά τραγούδια και χορούς, συνοδεία λαϊκής ορχήστρας, που παιζόταν στο θέατρο «Βρετάνια». Η παράσταση είχε τόση επιτυχία που συνεχίστηκε για καιρό, ενώ ανέβηκε και τρεις φορές στο Πανεπιστήμιο και το Πολυτεχνείο. [Λυγούρα 2010, σ. 245]

2/3/1943 Συνέρχεται η ολομέλεια των σπουδαστών της ΕΠΟΝ. Η ολομέλεια εκλέγει προεδρείο: επικεφαλής ήταν ο φοιτητής της Νομικής Αλέκος Μητρόπουλος. Γύρω από αυτόν ήταν ο Λεωνίδας Τζεφρώνης, β' γραμματέας της αρχίδας Σπουδαστών, ο Γρηγόρης Φαράκος, γραμματέας του Πολυτεχνείου, ο Λεωνίδας Κύρκος, γραμματέας της Ιατρικής Σχολής, Γιώργος Βουδούρης, Κώστας Φιλίνης, Αλίκη Γεωργιάδου, Κώστας Αξελός, Γιώργος Βακιρτζής και άλλοι. Η ομάδα αυτή συνεδρίαζε και αποφάσιζε τις δραστηριότητες των φοιτητών, συνθήματα, διαδηλώσεις, διεκδικήσεις μαθημάτων, καλύτεροι εκπαιδευτικοί όροι, καλύτερα συσσίτια, να παραμείνει το Πανεπιστήμιο ανοιχτό. Καθοδηγήτρια της 10ης αρχίδας ήταν η Καίτη Ζεύγου. Ο Μητρόπουλος ως γραμματέας ήταν υπεύθυνος και για τη φοιτητική εφημερίδα τη *Φλόγα*, η οποία διαδέχτηκε τον *Μαχητή*. Το πρώτο της φύλλο κυκλοφόρησε στις 25 Μαρτίου 1943. [Λυγούρα 2010, σ. 304]

5/3/1943 Λαμβάνει χώρα η μεγαλύτερη και μαχητικότερη διαδήλωση που είχε γνωρίσει μέχρι τότε η κατεχόμενη Αθήνα, ενάντια στην πολιτική επιστράτευση. Στους χώρους των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, που από τις 25 Ιανουαρίου είχαν αρχίσει τα μαθήματα, οι φοιτητές όλων των οργανώσεων ενημέρωναν και προετοιμάζαν τους συμφοιτητές τους. Ενώ οι φοιτητές προετοιμάζονται, η ιταλικές αρχές κατοχής, γνωρίζοντας τη δράση τους, απέστειλαν σαφή προειδοποίηση στη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου ότι αν διεξαχθεί ξανά φοιτητική εκδήλωση, το ίδρυμα θα κλείσει οριστικά (έγγραφο υπ' αριθ. 1175/20-2-43) [Λυγούρα 2010, σ. 314]. Την ημέρα της διαδήλωσης τα προαύλια του Πανεπιστημίου, του Πολυτεχνείου και της ΑΣΟΕΕ ήταν κατάμεστα από σπουδαστές. Μετά τους λόγους των ομιλητών τους, κατευθύνονται στην Ομόνοια για να πάρουν μέρος στην κεντρική διαδήλωση. Στο δρόμο συγκρούονται με γερμανική περίπολο, διαλύονται και συγκεντρώνονται ξανά στον τελικό προορισμό τους. Η κύρια δύναμη των φοιτητών βρίσκεται τώρα στο Μοναστηράκι, όπου δέχεται την επίθεση έφιππων καραμπινιέρων. Η πορεία για λίγο οπισθοχωρεί, όμως αμέσως εμφανίζεται ξανά από άλλους δρόμους και

φτάνει στο Σύνταγμα. [Λυγούρα 2010, σ. 318-9] Αμέσως μετά, ο Φ. Λογοθετόπουλος κλείνει για μερικές μέρες και τα φοιτητικά συσσίτια, θέλοντας να τιμωρήσει τους φοιτητές για τη στάση που είχαν τηρήσει όλη την τελευταία περίοδο. [Λυγούρα 2010, σ. 320]

15/3/1943 Λίγο πριν καταρρεύσει η κυβέρνηση του Φ. Λογοθετόπουλου, το Ν.Δ. 2177 26.1/15.3.1943 ορίζει ότι αποκαθίσταται το Πανεπιστήμιο ως αυτοδιοικούμενος οργανισμός. Σε δέκα ημέρες από τη δημοσίευσή του έπρεπε ο πρύτανης να καλέσει τη Γενική Συνέλευση των τακτικών καθηγητών του πανεπιστημίου, για να εκλέξει σύμφωνα με την κανονική διαδικασία δύο υποψηφίους για το αξίωμα του αντιπρύτανη για το τρέχον έτος 1942-43, από τους οποίους ο διορισθησόμενος θα ήταν και ο πρύτανης του επομένου έτους 1943-44, καθώς και δύο Συγκλητικούς για το τρέχον 1942-43. Οι σχολές θα εξέλεγαν επίσης τους κοσμήτορες του 1942-43. Σημειωτέον, με ειδική ρύθμιση, εξαιρετικά για το 1942-43 ο αντιπρύτανης του έτους αυτού (και πρύτανης του επομένου), οι συγκλητικοί και τα μέλη του Οικονομικού Συμβουλίου μπορούσαν να εκλεγούν από οποιαδήποτε σχολή, χωρίς τους κανονικούς περιορισμούς για εναλλαγή των σχολών και ευρεία αντιπροσώπευση. [Μπαλή 2014, σ. 134] Ανεστάλη έτσι και τυπικά η ισχύς του Ν.Δ. 1503 22.5/10.7.1942. Μετά την αποτυχία του εγχειρήματος, ο καθηγητής Γ. Σακελλαρίου έκανε δήλωση, η οποία μεταφέρθηκε στους συναδέλφους του μέσω της πρυτανείας, ότι ανέλαβε την οργάνωση του εσωτερικού βίου των φοιτητών από καθήκον και ότι το επιχείρησε κατά το υπόδειγμα ευρωπαϊκών και αμερικανικών κολεγίων. [Μπαλή 2014, σ. 241-242]

21/3/1943 Στο μεγάλο αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου οργανώθηκε από φοιτητές φιλολογικό μνημόσυνο στον Φ. Παλαμά, όπου τραγούδησαν τον εθνικό ύμνο. Την ίδια μέρα έγινε και το μνημόσυνο του Εδμόνδου Τορόν (φοιτητής ΕΜΠ που σκοτώθηκε σε συγκρούσεις). [Λυγούρα 2010, σ. 322]

22/3/1943 Ο Φ. Λογοθετόπουλος επιβάλλει το εκ νέου κλείσιμο του ιδρύματος. [Λυγούρα 2010, σ. 322]

23/3/1943 Ο πρύτανης Ερρ. Σκάσσης και οι καθηγητές Σπ. Δοντάς και Φ. Μουτούσης, ως πρόεδροι της Ακαδημίας Αθηνών και του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού αντίστοιχα, τιμωρήθηκαν με πειθαρχική απομάκρυνση από τα καθήκοντά τους επί τρίμηνο. Η αιτία ήταν επίσημη διαμαρτυρία για την εκτόπιση των Εβραίων της Θεσσαλονίκης που υπέγραψαν ο Αρχιεπίσκοπος και οι εκπρόσωποι των επιστημονικών ιδρυμάτων, επαγγελματικών συλλόγων, επιστημονικών και καλλιτεχνικών εταιρειών και έστειλαν προς τον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Λογοθετόπουλο και τον Altenbourg. [Μπαλή 2014, σ. 178] Η Φιλοσοφική Σχολή, της οποίας ο πρύτανης ήταν μέλος, συγκλήθηκε εκτάκτως και διέκοψε τη συνεδρία σε ένδειξη διαμαρτυρίας. Το ίδιο έκανε και η Νομική λίγες ημέρες αργότερα. Αποφασίστηκε να σταλεί διαμαρτυρία στο υπουργείο. [Μπαλή 2014, σ. 226] Το υπουργείο Παιδείας αποφασίζει να μην γίνει ο εορτασμός της 25ης Μαρτίου στο Πανεπιστήμιο. [Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια,

Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.1 Ακαδημαϊκά έτη 1942-43 και 1943-44/ Untitled_23072020_152931]

24/3/1943 Η πρώτη συγκέντρωση γίνεται μπροστά στα προπύλαια του Πανεπιστημίου, όπου οι φοιτητές των αστικών οργανώσεων στεφανώνουν το άγαλμα του Ρήγα και ψάλλουν τον εθνικό ύμνο. Επόμενο σημείο συγκέντρωσης είναι τα Εξάρχεια, όπου ενώνονται οι φοιτητές όλων των οργανώσεων. Εκεί διάφοροι ομιλητές μιλάνε για το νόημα της ημέρας. Κατόπιν σχηματίζουν διαδήλωση, που περνάει από την οδό Σπυρίδωνος Τρικούπη και φτάνει στο Πεδίο του Άρεως, όπου αναμένουν κρυμμένοι πίσω από θάμνους οι караμπινιέροι. Καταφθάνουν οι φοιτητές, που στόχος τους είναι να στεφανώσουν τα αγάλματα των ηρώων του 1821, που βρίσκονται στη δυτική πλευρά του πάρκου. Οι Ιταλοί, αφηνδιασμένοι από την ταχύτητα που εξελίχθηκαν τα πράγματα, χτυπούν τους φοιτητές με τους υποκόπανους των όπλων και, όταν βλέπουν αντίσταση, πυροβολούν. Για τους φοιτητές των αστικών οργανώσεων στο σημείο αυτό τελειώνουν οι εκδηλώσεις, ενώ η ΕΠΟΝ συνεχίζει. [Λυγούρα 2010, σ. 323]

25/3/1943 Μια ομάδα φοιτητών ξεκινά από τον χώρο του φοιτητικού συσσιτίου στο Χημείο, βγαίνει στην Ακαδημίας, κατεβαίνει τη Βουκουρεστίου και κατευθύνεται στο Σύνταγμα. Παράλληλα, ένα μέρος της ΕΠΟΝ ξεκινά από το Ζάππειο και ενώνεται στη λεωφόρο Αμαλίας με τις ανατολικές συνοικίες, τους εργάτες και τους υπαλλήλους. Στο Πεδίο του Άρεως, μετά τους εορταστικούς λόγους και τον εθνικό ύμνο, οι φοιτητές σκεπάζουν κάθε άγαλμα και με μια σημαία. [Λυγούρα 2010, σ. 325]

26/3/1943 Διεξάγονται εκλογές σε όλες τις σχολές για την ανάδειξη κοσμητόρων. Κοσμήτορας της Θεολογικής ψηφίστηκε ο ήδη κοσμήτορας Βασίλειος Βέλλας. Στη Νομική ο ήδη κοσμητέων προκοσμήτορας Δένδιας, μετά την παραίτηση του διορισμένου Γ. Πετρόπουλου, ψηφίστηκε πάλι από τη σχολή του ως κοσμήτορας. Ο διορισμένος κοσμήτορας της Ιατρικής Γ. Παμπούκης εγκρίθηκε και με ψήφο από τη Σχολή. Στη Φιλοσοφική Σχολή, μετά την παραίτηση του διορισμένου Γ. Σακελλαρίου, χρέη κοσμήτορα ασκούσε ο προκοσμήτορας Φ. Κουκουλές. Μετά τις εκλογές κοσμήτορας για το υπόλοιπο του 1942-43 εκλέχτηκε ο Γ. Οικονόμος. Μετά τις εκλογές, στη θέση του κοσμήτορα της Φυσικομαθηματικής Σπ. Γαλανού εκλέχτηκε ο Γ. Πανταζής. Οι «συγκλητικοί μετ' εκλογήν» Π. Μπρατσιώτης και Ν. Σακελλαρίου διατηρήθηκαν μετά τις εκλογές στη θέση τους και προστέθηκε ακόμη ένας, ο Ν. Βέης. [Μπαλή 2014, σ. 135]

29/3/1943 Επέρχεται σύντομη ανατροπή του Ν.Δ. 416/26.8.1941 επήλθε με το Ν.Δ. 227 27/29.3.1943: Οι τακτικοί καθηγητές Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, ΕΜΠ και ΑΣΟΕΕ θα αποχωρούσαν αυτοδικαίως με τη λήξη του πανεπιστημιακού έτους, κατά το οποίο θα συμπλήρωναν το 65ο έτος της ηλικίας τους, χωρίς να επιτρέπεται η παράταση του ορίου. Σε λίγες ημέρες, όμως, καταργείται με το Ν.Δ. 2241 2/6.4.1943. [Μπαλή 2014, σ. 132]

6/4/1943 Οι φοιτητές των αστικών οργανώσεων από νωρίς το πρωί εισέρχονται στις αίθουσες διδασκαλίας και μιλούν για το νόημα της ημέρας αυτής, τονίζοντας τη σημασία της αντίστασης. Στις 11:30 γίνεται γενική συγκέντρωση στο προαύλιο, εκφωνούνται νέοι λόγοι και εν συνεχεία κατατίθεται στεφάνι της ΠΕΑΝ και της Ιερής Ταξιαρχίας στην αναθηματική στήλη των πεσόντων φοιτητών, που βρίσκεται στα Προπύλαια. [Λυγούρα 2010, σ. 330]

13/4/1943 Η Νομική αποδέχεται πρόταση του κοσμήτορα, λόγω της πολεμικής κατάστασης και κατά τη διάρκειά της, να επιτραπεί η αναγόρευση ως διδασκτόρων υποψηφίων οι οποίοι υπέστησαν την προφορική δοκιμασία χωρίς να έχουν τυπώσει προηγουμένως τη διατριβή τους, με τον όρο ότι θα την τυπώσουν αμέσως μόλις οι συνθήκες το επιτρέψουν και θα καταθέσουν στη Σχολή τον προβλεπόμενο από τον νόμο αριθμό αντιτύπων. [Μπαλή 2014, σ. 204]

15/4/1943 Ο πρύτανης επισημαίνει στους καθηγητές Γ. Ιωακείμογλου, Δ. Μπαλάνο, Γ. Κοσμετάτο, Ν. Λούβαρι και Μ. Γεωργόπουλο ότι έλειψαν από την επόπτευση του συσσιτίου επί αρκετές ημέρες του μήνα και αυτό προκάλεσε προβλήματα και ενόχληση στις ιταλικές αρχές κατοχής. [Φ. 252- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1938-1939 έως 1943-1944/ Φακ. 252.5 Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_20072020_131828]

19/4/1943 Ο Ι. Ράλλης ανακοινώνει στις δημόσιες υπηρεσίες, ανάμεσά τους και το ΕΚΠΑ, τη συγκρότηση επιτροπής για την παρακολούθηση των ζητημάτων της Ανατολικής Μακεδονίας, Δυτικής Θράκης και Κρήτης. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_121728_020]

Τέλη Απριλίου 1943 Φοιτητικές εκλογές για την ανάδειξη διαφόρων επιτροπών, που θα διαχειρίζονταν τα ζητήματά τους, και για την Πανσπουδαστική Επιτροπή. Σε όλες τις σχολές του Πανεπιστημίου Αθηνών και την ΑΣΟΕΕ, οι εκλογές πραγματοποιήθηκαν πριν τις διακοπές του Πάσχα, που έπεφτε στις 25 Απριλίου, ενώ στο Πολυτεχνείο στις αρχές Μαΐου. Οι αστικές οργανώσεις, που κατέβηκαν για πρώτη φορά ενιαία, σημείωσαν σημαντική άνοδο και επικράτησαν στο Πανεπιστήμιο και στο Πολυτεχνείο, ενώ στην ΑΣΟΕΕ νίκησε η ΕΠΟΝ με μικρή διαφορά ψήφων (300 έναντι 260). [Λυγούρα 2010, σ. 331]

4/5/1943 Ως ένδειξη διαμαρτυρίας προς την κυβέρνηση για την οικονομική κατάσταση του ΕΚΠΑ, στις αρχές του έτους 1943 ο καθηγητής Β. Αιγινήτης παραιτήθηκε από πρόεδρος του Οικονομικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου και, μετά την κοινοποίηση της παραίτησής του, προεδρεύων του Συμβουλίου διετέλεσε ο καθηγητής Π. Ζερβός. Με το διάταγμα της ημέρας εκείνης ακυρώθηκε η αποδοχή της παραίτησής του. Στις 6.5.1943

εκλέχθηκε ξανά πρόεδρος. [Μπαλή 2014, σ. 140] Την ίδια ημέρα ο φοιτητής της Νομικής Παν. Χρονόπουλος, καταδικάζεται από το Γερμανικό Στρατοδικείο σε πενταετή φυλάκιση. Ο φοιτητής της Ιατρικής Δ. Κυριακίδης, συντάσσει αίτηση και παρακαλεί την πρυτανεία του Πανεπιστημίου να μεσολαβήσει υπέρ του. [Λυγούρα 2010, σ. 329]

6/5/1943 Μετά από απόφαση του πρωθυπουργού Ι. Ράλλη, το υπουργείο Παιδείας στείλει στο ΕΚΠΑ έγγραφο σύμφωνα με το οποίο διακόπτονταν τα μαθήματα μέχρι το τέλος του έτους 1942-43. Οι τμηματικές και λοιπές εξετάσεις θα γίνονταν κανονικά. [Μπαλή 2014, σ. 187 // Λυγούρα 2010, σ. 333]

7/5/1943 Συζήτηση στη Φυσικομαθηματική με αφορμή την αδυναμία άσκησης του μεγάλου αριθμού φοιτητών στο Χημείο και εξαιτίας της στάσης που κράτησε ο πρύτανης Ερρίκος Σκάσσης σε επεισόδια φοιτητών κατά των καθηγητών της Χημείας, η Φυσικομαθηματική ήρθε σε ρήξη μαζί του. Ο κοσμήτορας Γαλανός υπέβαλε στον πρύτανη την παραίτησή του σε ένδειξη διαμαρτυρίας (η Σχολή όμως του ζήτησε να μην επιμείνει), εξαιτίας της στάσης του πρύτανη σε επεισόδιο στο Χημείο, γύρω στις αρχές Μαΐου του 1943, εξαιτίας βίαιων ταραχών από φοιτητές, σχετικά με τη διαδικασία άσκησής τους. [Μπαλή 2014, σ. 198]

9/5/1943 Ο υπουργός Παιδείας Ν. Λούβαρις με τον Ν. 66/1943 ανακαλεί τις απολύσεις των καθηγητών του Πανεπιστημίου Αθηνών Φ. Τσάτσου και Απ. Δασκαλάκη. Ακύρωσε την αποδοχή των παραιτήσεων των μελών και του Προέδρου του Οικονομικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Αθηνών. Επίσης, ανακάλεσε την αποδοχή από το υπουργείο των παραιτήσεων των καθηγητών της Ιατρικής Σχολής Π. Κόκκαλη, Ν. Λούρου και Φ. Χωρέμη. [Μπαλή 2014, σ. 143]

10/5/1943 Ο πρύτανης ζητά να εκπληρώνουν οι καθηγητές την υποχρέωσή τους στις ιταλικές αρχές κατοχής να επιτηρούν τα συσσίτια. [Φ. 252- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1938-1939 έως 1943-1944/ Φακ. 252.5 Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_20072020_130749_002]

15/5/1943 Με τον Ν. 105 14/15.5.1943 «Περί του τρόπου εισαγωγής των φοιτητών των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης και άλλων τινών διατάξεων», επιβεβαιώνεται ότι το πανεπιστημιακό έτος 1941-42 θεωρείται κανονικά διανυθέν ως προς τις Σχολές του Πανεπιστημίου Αθηνών, Θεολογική, Φιλοσοφική, Νομική και Φυσικομαθηματική. [Μπαλή 2014, σ. 187] Με τον ίδιο νόμο η εγγραφή των φοιτητών κατά το πανεπιστημιακό έτος 1942-43 στις διάφορες σχολές των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης και στην Πάντειο θα γινόταν πάλι χωρίς εισιτήριες εξετάσεις. Δικαίωμα εγγραφής κατά αυτό το έτος είχαν όσοι απέκτησαν τους οικείους τίτλους σπουδών από 1.1.1942 μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1943, με κάποιες μικρές εξαιρέσεις. Ο νόμος αυτός περιόριζε, τουλάχιστον, τον αριθμό των εισακτέων στους πρόσφατους απόφοιτους της δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης, ενώ η προηγούμενη ρύθμιση έδινε το δικαίωμα σε καθένα με απολυτήριο να εισέλθει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. [Μπαλή 2014, σ. 193]

28/5/1943 Η Φυσικομαθηματική Σχολή συντάσσει διαμαρτυρία προς το υπουργείο για την παραπάνω ρύθμιση του Νόμου 105 14/15.5.1943, ο οποίος περιείχε πολλές διατάξεις αντίθετες στις αποφάσεις που πήρε η Σχολή και η Σύγκλητος. [Μπαλή 2014, σ. 187]

4/6/1943 Η Ένωση Γεωπόνων στέλνει υπόμνημα στον υπουργό Παιδείας για την Δίκη των Τόνων, υποστηρίζοντας τη δημοτική γλώσσα. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.2, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_09072020_092006_003]

5/6/1943 Στο Πανεπιστήμιο υπολογίζονταν περίπου 600 φυματικοί φοιτητές και 2000 προφυματικοί. Ο πρύτανης αποστέλλει έγγραφο, όπου απευθύνεται στο υπουργείο Πρόνοιας. Σε αυτό ζητά να αντιμετωπιστεί για τους θερινούς μήνες το θέμα με αυτούς που βρίσκονται εκτός σανατορίου. Προτείνει μάλιστα την παραχώρηση των οικημάτων της Νέας Πεντέλης και, για όσους δε χωρέσουν σε αυτά, την επίταξη ιδιωτικών οικημάτων και κλινικών. Τέλος κάνει ιδιαίτερη αναφορά στο θέμα του συσσιτίου τους και ζητά να εξομοιωθεί σε ποιότητα και ποσότητα με αυτό των σανατορίων. Το υπουργείο Πρόνοιας ανταποκρίνεται και εκδηλώνει την πρόθεση του να δοθεί χώρος δίπλα στο κρατικό σανατόριο της Νταού Πεντέλης, ώστε να κατασκευάσουν τουλάχιστον 100 φοιτητές στην εξοχή. [Λυγούρα 2010, σ. 248 // Φ. 252- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1938-1939 έως 1943-1944/ Φακ. 252.5 Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_20072020_130749 και Untitled_20072020_130749_001]

6/6/1943 Γενική Συνέλευση για την εκλογή των πρυτανικών αρχών. Αντιπρύτανης του τρέχοντος έτους 1942-43, δηλαδή πρύτανης του επόμενου 1943-44, προτείνεται και εκλέγεται ο ήδη πρύτανης του ίδιου έτους, Ερρίκος Σκάσης. Για την εγκυρότητα αυτής της εκλογής διαμαρτυρήθηκε ο καθηγητής της Νομικής Φ. Τριανταφυλλόπουλος. Υποστήριξε ότι η εκλογή αυτή ήταν συμβολική, για να στηρίξει το κύρος του απέναντι στην κατοχική κυβέρνηση που του είχε επιβάλει κυρώσεις. Ο ίδιος δεν έπρεπε να το δεχτεί, γιατί παραβίαζε έτσι τον πανεπιστημιακό νόμο. Ο Σκάσης αντέδρασε έντονα, το επεισόδιο πήρε διαστάσεις, ο Τριανταφυλλόπουλος και αρκετοί καθηγητές αποχώρησαν σε ένδειξη διαμαρτυρίας. [Μπαλή 2014, σ. 135]

10/6/1943 Μετά από απόφαση της Συγκλήτου στις 8 Ιουνίου 1943, ο πρύτανης διαβιβάζει στο υπουργείο Παιδείας αίτηση να μεσολαβήσει υπέρ του καταδικασμένου σε πενταετή φυλάκιση από το γερμανικό στρατοδικείο φοιτητή της Νομικής Παναγιώτη Χρονόπουλου (απόφαση καταδίκης 4/5/1943). [Φ. 526- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1942-43/ Φακ. 526.2, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_14072020_143631_003]

19/6/1943 Μετά την εκτέλεση 106 ομήρων, προερχόμενων από το στρατόπεδο της Λάρισας, από τις ιταλικές αρχές κατοχής ως αντίποινα για την ανατίναξη σιδηροδρομικής αμαξοστοιχίας στο Κούρνοβο (Τρίλοφο Φθιώτιδας) από τον ΕΛΑΣ, 66 καθηγητές του Πανεπιστημίου (πολύ παραπάνω από τους μισούς συνολικά) υπογράφουν αίτημα για τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης και το παραδίδουν στον πρύτανη Ε. Σκάσση, ώστε να πάρει θέση το ίδρυμα για το έγκλημα. Αρχικά δόθηκε η εντύπωση ότι η Γενική Συνέλευση θα πραγματοποιούνταν στις 21.6.1943, και θα δινόταν μέσω αυτής στη διαμαρτυρία του ιδρύματος προς τις αρχές κατοχής η μεγαλύτερη δυνατή επισημότητα. Ο πρύτανης, όμως, ανακάλεσε. Όπως ισχυρίστηκε κατόπιν, δεν μπόρεσε να τυπώσει και να στείλει σχετικές προσκλήσεις της συνέλευσης, σύμφωνα με τον κανονισμό, λόγω της απεργίας του προσωπικού του πανεπιστημίου και της αδυναμίας χρησιμοποίησης εξωτερικού τυπογράφου, λόγω της χρονοβόρου λογοκρισίας. Η πρωτοβουλία τελικά κατέληξε σε ξεχωριστά ψηφίσματα διαμαρτυρίας των Σχολών που επιδόθηκαν στον διοικητικό μηχανισμό της τότε κυβέρνησης Ράλλη. [Μπαλή 2014, σ. 227-8]

21/6/1943 Συνεδριάζει για το θέμα η Νομική και τα επιχειρήματά του πρύτανη κρίνονται ανεπαρκή. Ο κοσμήτορας της Νομικής Δένδιας του επέρριψε επίσημα ευθύνες στη Σύγκλητο και ο πρύτανης αναγκάστηκε να απολογηθεί. Δεδομένης της αντίδρασης της Νομικής, ο πρύτανης ζήτησε παραστεί σε συνεδρίασή της, πράγμα που αυτή το εξέλαβε ως ανάμιξη στα εσωτερικά της και του το αρνήθηκε. Συντάσσεται κατόπιν επίσημο ψήφισμα διαμαρτυρίας προς τις αρχές κατοχής με την παράκληση προς τον πρύτανη να μεριμνήσει για την επίδοση του ψηφίσματος. Το κείμενο επικαλέστηκε τις αρχές του Διεθνούς Δικαίου, τις συνθήκες της Χάγης (1899, 1907), το εσωτερικό ιταλικό δίκαιο και τη σύμβαση της Γενεύης για τους αιχμαλώτους πολέμου (27.7.1929). Την ίδια ημέρα, στη Φυσικομαθηματική Σχολή ο κοσμήτορας Γ. Πανταζής παρουσιάζει τις ενέργειες του πρύτανη χωρίς να πάρει θέση. Ο καθηγητής Δ. Χόνδρος, αντίθετα, θεωρώντας ανεπαρκείς τις δικαιολογίες του πρύτανη, διαμαρτύρεται για τη στάση του και επιφυλάσσεται να ενεργήσει δεόντως στο πλαίσιο του νόμου. Με τη θέση αυτή συντάχθηκαν και οι καθηγητές Λ. Ζέρβας και Γ. Κρητικός. Μετά από πρόταση του Γ. Γεωργαλά, η Φυσικομαθηματική ψήφισε να συγκληθεί η συνέλευση και ότι οι δικαιολογίες του πρύτανη δεν ήταν επαρκείς. [Μπαλή 2014, σ. 229-230]

22/6/1943 Στο προαύλιο του Πανεπιστημίου γίνεται συγκέντρωση των φοιτητών της ΠΕΑΝ, της Ιερής Ταξιαρχίας και των άλλων αστικών οργανώσεων για το θέμα των εκτελέσεων. Οι φοιτητές που προσέρχονται είναι από όλα τα ΑΕΙ. Συνεδριάζουν σε μια αίθουσα του Πανεπιστημίου και εγκρίνουν ψήφισμα διαμαρτυρίας προς την κυβέρνηση. Στη συνέχεια κατευθύνονται στο υπουργείο Παιδείας, ώστε να επιδώσουν το ψήφισμα στο Λούβαρι. Αυτός τους αποφεύγει και καλεί την αστυνομία και τους Ιταλούς, που τους διαλύουν. Από εκεί μια φοιτητική επιτροπή επισκέπτεται τον Αρχιεπίσκοπο και του μιλά για την αναστάτωση που επικρατεί στο φοιτητικό κόσμο. Μία μέρα μετά τα ψηφίσματα

διαμαρτυρίας και των πέντε σχολών του πανεπιστημίου για τις εκτελέσεις των ομήρων μετά από έκτακτες συνεδρίες, η Σύγκλητος ενέκρινε σχετικό ψήφισμα, το οποίο ακολουθούσε το παραπάνω ψήφισμα της Νομικής. [Λυγούρα 2010, σ. 335 // Μπαλή 2014, σ. 229-230]

23/6/1943 Μία ακόμη επιτροπή αποτελούμενη από πέντε φοιτητές των αστικών οργανώσεων συναντά τον πρύτανη του Πανεπιστημίου και του επιδίδει υπόμνημα διαμαρτυρίας για το θέμα των εκτελέσεων. Στη συνέχεια συναντούν μια μεγάλη ομάδα Επονιτών. Οι δεύτεροι κινούνται με απειλητικές διαθέσεις εναντίον τους και τους χτυπάνε, ενώ λίγο αργότερα βρίσκουν έναν άλλο φοιτητή των αστικών οργανώσεων και τον χτυπούν και αυτόν. Όλα αυτά ήταν αντίποινα για ξυλοδαρμό ΕΠΟΝιτών μια εβδομάδα νωρίτερα στο Πολυτεχνείο. [Λυγούρα 2010, σ. 335]

24/6/1943 Μια ομάδα από 10 με 15 άτομα εισέβαλε στον Οίκο Φοιτητή και επιτέθηκε εναντίον των φοιτητών που βρίσκονταν μέσα εκείνη τη στιγμή. Η διεύθυνση της Πανεπιστημιακής Λέσχης έλαβε γνώση και απαγόρευσε την είσοδο και παραμονή στον Οίκο στους φοιτητές αυτούς. Την επόμενη μέρα έστειλε αναφορά στον πρύτανη, όπου του ζητούσε για την αποτροπή της συνέχισης των ταραχών, να παραπέμψει άμεσα την υπόθεση στο Πειθαρχικό. [Λυγούρα 2010, σ. 336]

25/6/1943 Στην Αθήνα 24ωρη λαμβάνει χώρα πολιτική απεργία και διαδήλωση, όπου συμμετέχουν και οι φοιτητές, για τις εκτελέσεις των 106 ομήρων. [Λυγούρα 2010, σ. 336]

28/6/1943 Ο πρύτανης επανέρχεται με νέο έγγραφο για το θέμα των φυματικών φοιτητών. Το υπουργείο αντί να αυξήσει τις θέσεις τις μειώνει και από τις εκατό παραχωρεί μόλις είκοσι. Στη συνέχεια ο πρύτανης απευθύνεται στις ιταλικές αρχές και ζητά την έγκρισή τους, ώστε το πανεπιστήμιο να εγκαταστήσει κατασκήνωση στην Πεντέλη για τους 600 φυματικούς φοιτητές του. Η ιταλική διοίκηση απαγορεύει την κατασκήνωση. Οι εξελίξεις αυτές συζητούνται στη Σύγκλητο, όπου προτείνεται για τη μονιμότερη αντιμετώπιση του θέματος η ίδρυση σανατορίου από το ίδιο το ίδρυμα και ανατίθεται στον κοσμήτορα της Νομικής Σχολής Μ. Δένδια να διατυπώσει σχετικό σχέδιο νόμου. Η απόφαση αυτή μένει τελικά σε αυτό το επίπεδο, καθώς δε συντάσσεται καν σχέδιο. [Λυγούρα 2010, σ. 248] Ο πρύτανης ζητάει από το Γερμανικό Φρουραρχείο Αθηνών να επιστραφούν τα έπιπλα της οικίας του καθηγητή Χ. Καπνουκάγια, τα οποία επιτάχθηκαν από τις αρχές κατοχής. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_121728_019]

Ιούλιος 1943 Γενική Συνέλευση των καθηγητών του ιδρύματος έγινε τελικά τον Ιούλιο, αλλά για το φλέγον εθνικό ζήτημα που προέκυψε στο μεταξύ, την επέκταση της ζώνης βουλγαρικής κατοχής και τη διάπραξη ωμοτήτων από τις βουλγαρικές αρχές κατοχής. Ο καθηγητής Δ. Χόνδρος εκλέχθηκε από αυτή πρόεδρος της επιτροπής για την επίδοση του σχετικού της

ψηφίσματος στις αρχές κατοχής. Είχε υποστηρίξει νωρίτερα στη Νομική το ίδιο αίτημα και ο καθηγητής Κασσιμάτης, προτείνοντας επίσης το ίδρυμα να αποσύρει τον τίτλο του επίτιμου διδάκτορος που είχε απονείμει η Φιλοσοφική Σχολή το 1937 στον τότε Βούλγαρο πρωθυπουργό Bogdan Filov. [Μπαλή 2014, σ. 230] Τον ίδιο μήνα την απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου επικύρωσε το Συμβούλιο της Επικρατείας (απόφαση 355/1943) έπειτα από αίτηση ακύρωσης που είχε κάνει ο Ι. Κακριδής.

2/7/1943 Ο Φ. Τριανταφυλλόπουλος στέλνει επιστολή διαμαρτυρίας για την παράνομη, όπως υποστήριζε, εκλογή του Ε. Σκάσης προς το υπουργείο Παιδείας και τη σύγκλητο. Επιστολή έστειλαν συλλογικά και άλλοι 3 ή 4 καθηγητές. Αργότερα ο πρύτανης Σκάσης δήλωσε στη Σύγκλητο ότι θεωρούσε την εκλογή του ως αντιπρύτανη του έτους 1942-43 από τους καθηγητές επιδοκίμασία του από αυτούς και παράλληλα διαμαρτυρία για την πειθαρχική τιμωρία του από την κυβέρνηση, λόγω της συμμετοχής του στο υπό την ηγεσία του Αρχιεπισκόπου Εθνικό Συμβούλιο. [Μπαλή 2014, σ. 135]

4/7/1943 Σχετικά με τα προβλήματα του συσσιτίου των φυματικών, ο πρύτανης επανέρχεται και αιτείται τη χορήγηση μηνιαίου χρηματικού επιδόματος. Απαντώντας ο υπουργός Πρόνοιας υπόσχεται ότι θα δώσει μηνιαία ενίσχυση σε κάθε φοιτητή 50.000 δρχ. Με τη γνωστοποίηση της απόφασης, οι φοιτητές ζητούν να εισπράττουν τα χρήματα. Η Σύγκλητος θέλοντας να καλύψει όλα τα ενδεχόμενα, αποφάσισε τελικά να συγκροτήσει μία επιτροπή καθηγητών, η οποία θα αναλάμβανε τη διαχείριση της κατάστασης.. Στην επιτροπή προέδρευε ο πρύτανης και αποτελούνταν από τους καθηγητές Α. Αραβαντινό, Μ. Γεωργόπουλο, Γερ. Αλιβιζάτο, Γ. Πανταζή, τον Διευθυντή του υπουργείου Πρόνοιας, Δ. Τζαννίδη, τον γενικό διευθυντή της πανεπιστημιακής Λέσχης Μ. Λάμπρου και τον διευθυντή της Υγειονομικής Υπηρεσίας της Λέσχης Θ. Βαλάση. [Λυγούρα 2010, σ. 248-9]

5/7/1943 Το επόμενο μέλημα των πανεπιστημιακών αρχών ήταν η σίτιση των υπόλοιπων φοιτητών, οι οποίοι με τα ισχύοντα διατροφικά δεδομένα ήταν υποψήφιοι φυματικοί. Την ημέρα εκείνη, μια επιτροπή καθηγητών του Πανεπιστημίου, αποτελούμενη από το Γ. Γεωργαλά, τον Α. Αγγελόπουλο και τον πρύτανη, επισκέπτεται τον υπουργό Πρόνοιας Ε. Τσιρονίκο, χωρίς όμως να κατορθώσει να τον δει. Στη συνέχεια, όταν ο υπουργός αρρώστησε, ο θεράπων ιατρός του και καθηγητής της Ιατρικής Σχολής, Θ. Δημητριάδης, του ανέφερε ότι στη Λέσχη η κατάσταση ήταν οικτρή και το φαγητό των φοιτητών χωρίς λάδι. Την επόμενη μέρα επισκέφτηκαν τη Λέσχη και εκεί ο υπουργός διέταξε να διανέμονται 20 οκάδες λάδι για κάθε συσσίτιο. Έκτοτε σε κάθε φοιτητή αναλογούσαν 10 δράμια λάδι. Ταυτόχρονα, μετά από συστάσεις του Γ. Γεωργαλά και του Μ. Δένδια προς το διαχειριστή της Λέσχης, ο χώρος καθαρίστηκε και βελτιώθηκε. [Λυγούρα 2010, σ. 249] Λόγω της επερχόμενης κατάρρευσης της Ιταλίας και παράλληλα της ανάγκης να εξοικονομηθούν γερμανικές δυνάμεις για τα πολεμικά μέτωπα, αποφασίστηκε από τη γερμανική στρατιωτική διοίκηση να παραχωρηθεί προς κατάληψη από την 7η βουλγαρική

μεραρχία η περιοχή μεταξύ Αξιού και Στρυμόνα στην Κεντρική Μακεδονία (πλην Θεσσαλονίκης) και μεγάλο μέρος της Δυτικής Μακεδονίας (Εδεσσα, Φλώρινα). Οι αστικές οργανώσεις στο ΕΜΠ συντάσσουν ψήφισμα και μια επιτροπή θέλει να το πάει στο ΕΚΠΑ για να το δώσει στον πρύτανη. Εμποδίζονται, όμως, από την Πανσπουδαστική Επιτροπή, που την έλεγχε η ΕΠΟΝ. [Λυγούρα 2010, σ. 338]

8/7/1943 Αντεπίθεση των αστικών οργανώσεων μαζί με ευέλπιδες του Πολυτεχνείου. Οι ΕΠΟΝίτες καταθέτουν υπόμνημα σε πρυτάνεις ΕΜΠ και ΕΚΠΑ. Σύμφωνα με αυτούς, οι ευέλπιδες τούς επιτέθηκαν όταν επρόκειτο να συγκληθεί φοιτητική συνέλευση σχετικά με την επέκταση της βουλγαρικής κατοχής. Τραυματίστηκαν αρκετά σοβαρά 11 φοιτητές και φοιτήτριες. [Λυγούρα 2010, σ. 339 // Φ. 528- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1944-45/ Φακ. 528.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_15072020_141817_009 και Untitled_15072020_141817_010]

10/7/1943 Η έκτακτη Γενική Συνέλευση των καθηγητών του Πανεπιστημίου, που συνεδρίασε υπό την προεδρία του Δ. Χόνδρου, συντάσσει ψήφισμα διαμαρτυρίας εναντίον των ωμοτήτων των Βουλγάρων στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη. [Λυγούρα 2010, σ. 341]

14/7/1943 Ο πρύτανης ανακοινώνει πως επίκειται διανομή συμπυκνωμένου γάλακτος από τον Ερυθρό Σταυρό για τους καθηγητές της Θεολογικής, της Φιλοσοφικής και της Φυσικομαθηματικής που έχουν υπερβεί το 60ό έτος. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_016]

15/7/1943 Οι ΕΠΟΝίτες φοιτητές πραγματοποιούν παμφοιτητική συνέλευση στο Πανεπιστήμιο Αθηνών για τον συντονισμό των δράσεών τους. Συγκροτούνται βραδινά συνεργεία από φοιτητές και σπουδαστές, που γράφουν στους τοίχους τα ανάλογα συνθήματα και μοιράζουν προκηρύξεις και τρυΦ. [Λυγούρα 2010, σ. 341] Την ίδια ημέρα, κατά την παράδοση του Δημητρίου Χόνδρου στο Χημείο, ο καθηγητής με τον πατριωτικό του λόγο ξεσήκωσε τους φοιτητές. Οι οποίοι όταν τελείωσε έκαναν σύνθημα τη φράση του «τι ζητούν οι Βούλγαροι στη Μακεδονία» και ξεκίνησαν για τη διαδήλωση. Με δεδομένο πως στο Πανεπιστήμιο δεν γινόταν μαθήματα, μπορεί να υποθεθεί ότι ο καθηγητής είχε οργανώσει κάποια διάλεξη ή ενημέρωση των φοιτητών για το ψήφισμα διαμαρτυρίας εναντίον των ωμοτήτων των Βουλγάρων στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη. [Λυγούρα 2010, σ. 341]

22/7/1943 Η πιο μαζική διαδήλωση καθ' όλη τη διάρκεια της Κατοχής. Ήταν όμως και η πιο αιματηρή, σκοτώθηκαν φοιτητές, ενώ έγιναν και πάρα πολλές συλλήψεις. [Λυγούρα 2010, σ. 341]

3/8/1943 Πραγματοποιείται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών πάνδημο μνημόσυνο για τους νεκρούς της διαδήλωσης, παρουσία του πρύτανη, καθηγητών και συγγενών των νεκρών. Με τη λήξη του μνημόσυνου, η Πανσπουδαστική Επιτροπή, συνοδευμένη από πλήθος φοιτητών και σπουδαστών, κατευθύνεται στην οδό Ελπίδος όπου βρισκόταν τα γραφεία της Ασφάλειας, ζητώντας την αποφυλάκιση όλων των φοιτητών που είχαν συλληφθεί στη διαδήλωση. Εκεί οι δυνάμεις της Ασφάλειας πυροβολούν και τραυματίζουν μια φοιτήτρια, συλλαμβάνουν ένα σπουδαστή του Πολυτεχνείου, μία σπουδάστρια της ΑΣΚΤ και μερικούς άλλους φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών. [Λυγούρα 2010, σ. 345]

5/8/1943 Ο πρύτανης ανακοινώνει πως επίκειται διανομή φασολιών, από δωρέα της Νομικής της Άγκυρας. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.1, Ακαδημαϊκό έτος 1942-43/ Untitled_01072020_123456_017]

13/8/1943 Διευκρινίζεται με το Ν.Δ. 465 ότι για όσο θα διαρκούσε η εμπόλεμη κατάσταση, θα αναστέλλονταν οι σχετικές διατάξεις περί ορίου ηλικίας των καθηγητών Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, ΕΜΠ και ΑΣΟΕΕ. Οι καθηγητές που συμπλήρωναν το όριο ηλικίας θα παρέμεναν στις θέσεις τους, αν η σύγκλητος αποφάσιζε ότι μπορούσαν να συνεχίσουν να εκτελούν τα καθήκοντά τους. Με το ίδιο Ν.Δ. τακτοποιείται νομοθετικά και η εκλογή του Ε. Σκάσση ως αντιπρύτανη του 1942-43, με το οποίο επιτρεπόταν η ιδιότητα του πρυτάνεως του Πανεπιστημίου Αθηνών και των αντιπρυτάνεων για το υπόλοιπο διάστημα του τρέχοντος έτους 1942-43 να συμπέσει στο ίδιο πρόσωπο, όπως επίσης και η ιδιότητα του πρυτάνεως και του προπρυτάνεως για το έτος 1943-44. Προέβλεπε, επίσης, για τη σύνθεση της συγκλήτου του 1943-44 να εκλεγεί, σύμφωνα με το άρθ. 23 του ΑΝ 1430/38, και τρίτος συγκλητικός από την Ιατρική Σχολή. Κυρώνεται, επίσης, το 31.5.1943 διάταγμα για το διορισμό αντιπρυτάνεως και συγκλητικών του Πανεπιστημίου Αθηνών για το έτος 1942-43. [Μπαλή 2014, σ. 132, 135]

14/8/1943 Με πρωτοβουλία της ΕΠΟΝ σπουδαστών και τη συμμετοχή αντιπροσώπων επαγγελματιών φορέων, διεξάγεται συνέλευση στο Πανεπιστήμιο. Εκεί διαβάζεται το υπόμνημα της Κεντρικής Πανυπαλληλικής Επιτροπής, το οποίο μεταξύ άλλων εξέφραζε στήριξη προς τους φοιτητές. Ακολουθούν επεισόδια ανάμεσα στους φοιτητές ΕΠΟΝ-αστικών οργανώσεων. [Λυγούρα 2010, σ. 345]

16/8/1943 Ο πρύτανης αιτείται από το Γραφείο του πρωθυπουργού να συνδράμει τους 13 άπορους φοιτητές γιατί ο Οίκος Φοιτητού, στον οποίον διαμένουν, αδυνατεί. [Φ. 252- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1938-1939 έως 1943-1944/ Φακ. 252.6 Ακαδημαϊκό έτος 1943-44/ Untitled_20072020_140657_002 και Untitled_20072020_140657_003]

Φθινόπωρο 1943 Όταν ανασυγκροτείται όλος ο ΕΛΑΣ της Αθήνας, δημιουργείται αυτοτελής λόχος των σπουδαστών, που αποτελούνταν από δύο ένοπλα τμήματα του Πανεπιστημίου και από ένα του Πολυτεχνείου και της ΑΣΟΕΕ, με το κέντρο διοίκησής τους να βρίσκεται στην οδό Ζωοδόχου Πηγής. [Λυγούρα 2010, σ. 412]

13/9/1943 Ραντεβού του πρύτανη με τον Ι. Ράλλη, μετά από αίτημα επιτροπής ανέργων άπορων φοιτητών προς τον πρύτανη για βοήθεια στην εύρεση εργασίας. [Λυγούρα 2010, σ. 249-50]

17/9/1943 ΕΠΟΝίτες φοιτητές ξυλοκοπούν δύο συναδέλφους τους που ανήκαν στη Λαϊκή Απελευθερωτική Ένωση (ΛΑΕ). Επεμβαίνει η Ασφάλεια και προκαλούνται επεισόδια και συλλήψεις. Ακολούθως ειδοποιείται η Γκεστάπο, η οποία κυκλώνει το ίδρυμα, χωρίς όμως να εισβάλει σε αυτό. [Λυγούρα 2010, σ. 415]

18/9/1943 Φοιτητική επιτροπή της ΕΠΟΝ κατευθύνεται στο Κρατικό Νοσοκομείο, όπου είχαν συγκέντρωση οι ανάπηροι πολέμου. Στη συνέχεια όλοι μαζί προσέρχονται στη γενική φοιτητική συνέλευση, που πραγματοποιούνταν στην αίθουσα της Φιλοσοφικής Σχολής. Κεντρικό θέμα τα επεισόδια και οι συλλήψεις της προηγούμενης ημέρας. Μετά τις ομιλίες, αποφασίστηκε ένα μέρος των εσόδων της προγραμματισμένης για τις 19 Σεπτεμβρίου θεατρικής παράστασης στο θέατρο «Ολύμπια» να διατεθούν, εκτός από την οικονομική ενίσχυση των απόρων φοιτητών, και στους συλληφθέντες συναδέλφους τους. Ταυτόχρονα, συγκροτείται άμεσα επιτροπή, που απευθύνεται στον πρύτανη ζητώντας του να μεσολαβήσει, ώστε να απελευθερωθούν οι συνάδελφοι τους και να αποτραπεί η επανάληψη της επέμβασης της Ασφάλειας, στα εσωτερικά του ιδρύματος. Η ίδια επιτροπή μεταβαίνει τις επόμενες μέρες στον Αρχιεπίσκοπο και σε άλλες προσωπικότητες του πολιτικού, επιστημονικού και καλλιτεχνικού χώρου με το ίδιο αίτημα. [Λυγούρα 2010, σ. 415]

22/9/1943 Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Τραυματιών Ελλάδος υποβάλλει στον υπουργό Παιδείας τα αιτήματα των τραυματιών φοιτητών. [Φ. 527- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1943-44/ Φακ. 527.2, Ακαδημαϊκό έτος 1943-44/ Untitled_15072020_113043 Untitled_15072020_113043_001-002]

25/9/1943 Το Κανονιστικό Διάταγμα 15/25.9.1943, ανταποκρινόμενο και στις επιθυμίες του πανεπιστημίου, εισάγει ξανά εισιτήριες εξετάσεις στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης για το προσεχές έτος 1943-44, από τις 18 Οκτωβρίου. Η εξεταστική επιτροπή θα αποτελούνταν, ανάλογα με τις Σχολές, από καθηγητές Θεολογικής, Φιλοσοφικής και Φυσικομαθηματικής. [Μπαλή 2014, σ. 193]

27/9/1943 Οι φοιτητές της ΕΠΟΝ Πανεπιστημίου επιχειρούν να γιορτάσουν τα δύο χρόνια από την ίδρυση του ΕΑΜ. Από το πρωί της ημέρας αυτής, οι ΕΠΟΝίτες φοιτητές συγκεντρώνονται στο προαύλιο του Πανεπιστημίου. Είχε επιχειρηθεί και μια

αιφνιδιαστική συγκέντρωση των Επονιτών στο Πολυτεχνείο, η οποία μετά από επεισόδια με τους φοιτητές των αντίπαλων παρατάξεων κατέληξε και αυτή στο προαύλιο του Πανεπιστημίου. Λαμβάνει χώρα επίθεση αγνώστων στοιχείων και αντρών του Αστυνομικού Α΄, Ν. Μπουραντά, εναντίον των φοιτητών της ΕΠΟΝ μέσα στις αίθουσες του Πανεπιστημίου. Οι συγκρούσεις μάλιστα έχουν ως αποτέλεσμα τη δολοφονία του φοιτητή της Νομικής Δ. Τζέμου, μέσα στο πρυτανικό γραφείο, ενώ πολλοί άλλοι φοιτητές τραυματίστηκαν και συνελήφθησαν από την Ειδική Ασφάλεια. Μετά από τη λήξη των επεισοδίων, ο πρύτανης Ε. Σκάσης προσπάθησε να εκφράσει στον Ι. Ράλλη την έντονη διαμαρτυρία του. Τελικά δεν κατάφερε να συναντηθεί με το Ράλλη, όμως συναντήθηκε με τον υπουργό Εσωτερικών, υπεύθυνο για θέματα Ασφάλειας Αν. Ταβουλάρη. Ο Ταβουλάρης επιτέθηκε φραστικά στην πρυτανεία και τους καθηγητές, χαρακτηρίζοντας τους κομμουνιστές και τόνισε πως ήταν αποφασισμένος να δράσει πλέον μέσα στο Πανεπιστήμιο. Μετά από αυτό ο πρύτανης σε ένδειξη διαμαρτυρίας έδωσε εντολή να κλείσει το Πανεπιστήμιο για τρεις ημέρες, γεγονός που αναγγέλλει στη Σύγκλητο. Στη συζήτηση που ακολούθησε, αποφασίστηκε τελικά να παραμείνει κλειστό το ίδρυμα μέχρι τις 11 Οκτωβρίου. Οι φοιτητές της ΕΠΟΝ συγκεντρώθηκαν και διαμαρτυρήθηκαν για την απόφαση, με αποτέλεσμα να επέμβει η αστυνομία και να τους διαλύσει. [Λυγούρα 2010, σ. 373, 417-20]

28/9/1943 Άντρες της Ασφάλειας, με εντολή του Α. Ταβουλάρη, έχουν μπλοκάρει την είσοδο στο Χημείο. Φοιτητές και νέοι της ΕΠΟΝ, με μικροδιαδηλώσεις που έχουν ενημερωτικό χαρακτήρα, διανέμουν στις συνοικίες προκηρύξεις και τρυΦ. [Λυγούρα 2010, σ. 419]

30/9/1943 Η Ασφάλεια έχει αποχωρήσει και επιτροπές υπαλλήλων, επαγγελματιών, γυναικών, αναπήρων και διανοούμενων, επισκέπτονται την πρυτανεία για να εκφράσουν τη συμπαράστασή τους. Το μεσημέρι το προαύλιο του Χημείου είναι κατάμεστο από φοιτητές, σπουδαστές, μαθητές, αλλά και υπαλλήλους και εργάτες. Ο Α. Ταβουλάρης, με το επιχείρημα του κινδύνου επανάληψης των επεισοδίων, διατάζει το κλείσιμο του προαυλίου του Πανεπιστημίου, αποκλείοντας ουσιαστικά την πρόσβαση στο κεντρικό κτίριο. Έτσι η πρυτανεία αναγκάζεται να μεταφέρει τις διοικητικές της υπηρεσίες στο κτίριο της Νομικής Σχολής. [Λυγούρα 2010, σ. 418]

4/10/1943 Η Σύγκλητος αποστέλλει επιστολή διαμαρτυρίας στον πρωθυπουργό, όπου στηλιτεύει τη στάση του Α. Ταβουλάρη. [Λυγούρα 2010, σ. 374] Οι φοιτητές της ΕΠΟΝ τιμούν το συνάδελφο τους Δημήτρη Τζέμο, τελώντας στη μνήμη του λευκό μνημόσυνο στη Λέσχη. [Λυγούρα 2010, σ. 419]

5/10/1943 Επιτροπή Επονιτών φοιτητών επισκέπτεται τον πρύτανη για να ζητήσει το άνοιγμα του Πανεπιστημίου. Παράλληλα άλλες φοιτητικές επιτροπές προσφεύγουν σε διάφορες προσωπικότητες ζητώντας τους το ίδιο, ενώ ζητούν και την απελευθέρωση των

συλληφθέντων. Για τον λόγο αυτό συναντούν τον Α. Ταβουλάρη και τον Ν. Λούβαρι, ενώ πραγματοποιούν και ομαδική κινητοποίηση έξω από το κτίριο της Ειδικής Ασφάλειας. Συμπαραστάτες στον αγώνα αυτό έχουν ορισμένους καθηγητές τους και συνδικαλιστικούς φορείς που ελέγχονται από το ΕΑΜ. Οι έντονες αυτές αντιδράσεις είχαν ως αποτέλεσμα την απελευθέρωση των έντεκα φοιτητών, ενώ οι υπόλοιποι πέντε καταδικάστηκαν από το στρατοδικείο σε πεντάμηνη φυλάκιση. [Λυγούρα 2010, σ. 419]

8/10/1943 Με άρθρο του Ν. 696, 25.9/8.10.1943 «Περί του τρόπου εγγραφής και διεξαγωγής των τμηματικών εξετάσεων των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών και Θεσσαλονίκης», το έτος 1942-43 δεν θεωρείται διανυθέν για το Χημικό Τμήμα του Πανεπιστημίου. [Μπαλή 2014, σ. 187]

13/10/1943 Οι ΕΠΟΝίτες φοιτητές συγκεντρώνονται στο Χημείο και ζητούν εκ νέου το άνοιγμα του Πανεπιστημίου από τον πρύτανη. Ο πρύτανης επαναλαμβάνει πως είναι αναρμόδιος και τους προτείνει να διαλυθούν. Όμως αντί αυτού αρχίζουν τις αποδοκιμασίες, με αποτέλεσμα να επέμβει και πάλι η αστυνομία. [Λυγούρα 2010, σ. 420]

28/10/1943 Σε εφαρμογή των αποφάσεων του ΕΑΜ και της ΕΠΟΝ, δεν οργανώθηκε κεντρική διαδήλωση, αλλά μικρές συγκεντρώσεις και πορείες στις διάφορες συνοικίες. [Λυγούρα 2010, σ. 429]

31/10/1943 Πρώτη εμφάνιση του θεατρικού τμήματος του Εκπολιτιστικού Ομίλου του Πανεπιστημίου Αθηνών με την παράσταση στο θέατρο «Βρετάνια» της «Τρισεύγενης» του Παλαμά. Τα έσοδα της παράστασης διατέθηκαν στο Ταμείο Απόρων Φοιτητών (ΤΑΦ) του ιδρύματος. Το ΤΑΦ, παράλληλα, ξεκινά μία προσπάθεια, για να δημιουργήσει την «Ιματιοθήκη του άπορου φοιτητή», απευθυνόμενο σε εμπόρους, βιοτέχνες και βιομήχανους. Ταυτόχρονα αναπτύσσει δραστηριότητες και στον τομέα της υγείας: οι φοιτητές θα μπορούν να περιθάλπτονται στο ιατρείο του ΤΑΦ, που ξεκίνησε να λειτουργεί στο μέγαρο της Νομικής Σχολής. Την ίδια εποχή ιδρύεται και η Υγειονομική Υπηρεσία Φοιτητών (ΥΥΦ), που αποτελεί τμήμα της Πανεπιστημιακής Λέσχης. Στόχος της είναι να εξασφαλίσει δωρεάν φαρμακευτική και υγειονομική περίθαλψη στους άρρωστους και ιδίως φυματικούς φοιτητές. [Λυγούρα 2010, σ. 429]

4/11/1943 Το ΕΚΠΑ παραχωρεί στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό μέρος του υπογείου του Ιατροδικαστικού Εργαστηρίου για χρήση ως φαρμακαποθήκη παιδικών ιατρείων. [Φ. 185-Παραχωρήσεις αιθουσών, 1931-32 έως 1950-51/ Φακ. 185.3, Ακαδημαϊκά έτη 1940-41, 1941-42, 1942-43, 1943-44/ Untitled_09072020_115524_001]

27/11/1943 Πρώτη μεγάλη επιδρομή των Ταγμάτων Ασφαλείας στην Αθήνα. Μετά την επίθεση, η κομματική οργάνωση των αναπήρων πολέμου που νοσηλεύονταν στο ΙΕ΄ στρατιωτικό νοσοκομείο, το οποίο στεγαζόταν στην Πανεπιστημιακή Λέσχη, ουσιαστικά διαλύεται. Ο χώρος του νοσοκομείου στη Λέσχη άδειασε, ενώ το φοιτητικό συσσίτιο μεταφέρθηκε στο Χημείο. Μετά από συζήτηση που έγινε στη Σύγκλητο, το Πανεπιστήμιο

έστειλε έγγραφο στο υπουργείο Εθνικής Άμυνας, ώστε να του παραχωρηθούν τα κλειδιά των καταστημάτων του ισογείου. Ο καθηγητής της Φυσικομαθηματικής Γ. Πανταζής, εκμεταλλευόμενος την ευκαιρία, πρότεινε στη Σύγκλητο το πάγιο αίτημα των φοιτητών, να μεταστεγαστεί εκεί το εστιατόριο τους μεταπολεμικά. Πρόταση που τελικά δεν έγινε δεκτή, καθώς η Σύγκλητος προτιμούσε την ενοικίαση αυτών των καταστημάτων. [Λυγούρα 2010, σ. 431-2]

6/12/1943 Ο Ν. Λούβαρις ενημέρωσε τον Α. Ταβουλάρη για τις συναντήσεις του με τους πρυτάνεις και περίμενε τις αποφάσεις του, σχετικά με τις συγκρούσεις μεταξύ φοιτητών στα ΑΕΙ. [Λυγούρα 2010, σ. 377]

10/12/1943 Ο πρύτανης απαντά σε έγγραφο της Γερμανικής Διοικήσεως Πόλης πως δεν έχει αντίρρηση για τη διατήρηση του Ταμείου Απόρων Φοιτητών. [Φ. 252-Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1938-1939 έως 1943-1944/ Φακ. 252.6 Ακαδημαϊκό έτος 1943-44/ Untitled_20072020_140657_001]

23/12/1943 Μέλη της Γερμανικής Πρεσβείας, συγκεκριμένα του Γραφείου Πνευματικών Σχέσεων, έρχονται σε επαφή για διάφορα ζητήματα με τον Πρύτανη. Ενημερώνονται για το επισιτικό πρόβλημα του ιδρύματος και δηλώνουν πως θα κινητοποιηθούν ώστε να παρασχεθούν τρόφιμα για το συσσίτιο. [Μπαλή 2014, σ. 109] Στη Σύγκλητο συζήτηση για το ότι πρύτανης και ο αρχιεπίσκοπος είχαν απειληθεί να δικαστούν από Έκτακτο Γερμανικό Στρατοδικείο. Η αιτία ήταν συμμετοχή τους σε «Εθνικό Συμβούλιο» υπό την προεδρία του αρχιεπισκόπου και η διαμαρτυρία τους για τις βιαιότητες των Βουλγάρων στη Μακεδονία και τη Θράκη. Έκτοτε απαγορεύθηκε στις πανεπιστημιακές αρχές η υποβολή υπομνημάτων στις αρχές κατοχής. [Μπαλή 2014, σ. 178] Η Σύγκλητος ενημερώνει τον Ν. Λούβαρι ότι θεωρεί πως το Πανεπιστήμιο δεν πρέπει να λειτουργήσει. [Λυγούρα 2010, σ. 377]

26/12/1943 Ο Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός στέλνει έγγραφο προς την Πρυτανεία και τις Σχολές, με το οποίο υποστήριζε ότι η Εκκλησία έπραξε το καθήκον της και πρέπει τώρα τα πνευματικά ιδρύματα να το πράξουν επίσης. Κάποιοι καθηγητές εκφράζουν δυσαρέσκεια για τη δήλωση αυτή. [Μπαλή 2014, σ. 246]

30/12/1943 Με το Κανονιστικό Διάταγμα 21/30.12.1943 ορίζονται για το Πανεπιστήμιο Αθηνών συμπληρωματικές εισιτήριες εξετάσεις εντός του πρώτου δεκαημέρου του Ιανουαρίου 1944 για το έτος 1943-44 και στο πρώτο δεκαήμερο του Φεβρουαρίου 1944 συμπληρωματικές εισιτήριες εξετάσεις για τους αποτυχόντες των προηγούμενων ετών. Εξαιρετικώς για το παν. έτος 1943-44 επιτράπηκε η εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο με προφορικές εξετάσεις αναπήρων του πολέμου 1940-41. [Μπαλή 2014, σ. 193]

Ιανουάριος 1944 Οι γερμανικές αρχές κατοχής οργάνωναν σεμινάρια στις αίθουσες του Πανεπιστημίου. Τα σεμινάρια οργάνωσε η Ανώτατη Διοίκηση των Ενόπλων Γερμανικών Δυνάμεων και αφορούσαν τους σπουδαστές Γερμανούς στρατιώτες. Παρακολούθησαν μαθήματα μηχανικής, νομικής, φιλοσοφίας και οικονομικών επιστημών, μέχρι και τον Απρίλιο. Για τη διδασκαλία των μαθημάτων ήρθαν στην Ελλάδα Γερμανοί πανεπιστημιακοί καθηγητές. [Λυγούρα 2010, σ. 376]

8/1/1944 Οι πρυτάνεις έχουν συνάντηση με τον Α. Ταβουλάρη, παρουσία και του πρωθυπουργού. Σε αυτήν, ο Ι. Ράλλης λέει πως το Πανεπιστήμιο θα μείνει κλειστό μετά από απόφαση των γερμανικών αρχών κατοχής. Ταυτόχρονα, με τον νόμο 696/1943, δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να εγγραφούν στον επόμενο χρόνο σπουδών και να παρακολουθήσουν μαθήματα, ανεξάρτητα αν έχουν περατώσει ή όχι τις τμηματικές εξετάσεις του προηγούμενου. [Λυγούρα 2010, σ. 377]

10/1/1944 Συγκεντρώνονται οι φοιτητές του ΕΣΑΣ, συγκροτούν επιτροπές και με ψήφισμα τους ζητούν την έναρξη των μαθημάτων. Την ίδια μέρα, ξεκινά και η επίθεση της κυβέρνησης για την κατάληψη του Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου, που στεγαζόταν στο Παλαιό Χημείο, στην αυλή του οποίου γινόταν η διανομή του φοιτητικού συσσιτίου και ελεγχόταν από την ΕΠΟΝ. Σε πρώτη φάση έπρεπε να διαλυθεί ο οργανωτικός μηχανισμός του Ταμείου Απόρων Φοιτητών (ΤΑΦ). Για τον λόγο αυτό άντρες του Παπαγεωργίου και ευέλπιδες της οργάνωσης Χ κάνουν έφοδο στη Νομική Σχολή, όπου στεγαζόταν το ΤΑΦ, και συλλαμβάνουν το συμβούλιο του. Όλοι τους οδηγούνται στην οδό Μέρλιν, όπου μετά από βασανιστήρια μεταφέρονται στις φυλακές του Χαϊδαρίου, στην απομόνωση. Ακολούθως, το ΤΑΦ καταργείται. [Λυγούρα 2010, σ. 439 // Φ. 528- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1944-45/ Φακ. 528.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_15072020_142721]

13/1/1944 Έγινε και από τη Νομική δεκτή πρόταση της Ιατρικής Σχολής να συσταθεί σε κάθε Σπουδαστήριο ιδιαίτερο τμήμα διδακτορικών διατριβών, επίσης και στη βιβλιοθήκη της Λέσχης, καθώς και πρόταση του καθηγητή Γ. Μαριδάκη για δημοσίευμα στα νομικά περιοδικά σχετικά με τον τρόπο συντάξεως των διδακτορικών διατριβών. Ανατέθηκε σε επιτροπή καθηγητών να εκπονήσει κανονισμό σύνταξης και έγκρισης διδακτορικών διατριβών. [Μπαλή 2014, σ. 204] Την ίδια ημέρα, ο καθηγητής Αγγελόπουλος έθετε υπόψη της Νομικής τα γεγονότα που συνέβησαν στο Πανεπιστήμιο στις 10.1.1944 και ζητούσε το Πανεπιστήμιο να πάρει θέση απέναντι στο ζήτημα. Ο κοσμήτορας ανακοίνωσε στον πρύτανη τις αντιλήψεις της Νομικής για την επέμβαση των οργάνων ασφαλείας, αλλά ήδη αυτός μαζί με τους πρυτάνεις του Πολυτεχνείου και της ΑΣΟΕΕ είχαν προβεί σε διαμαρτυρία προς τον πρωθυπουργό. Αυτός όμως δήλωσε κατηγορηματικά ότι δεν τους επέτρεπε καμιά ανάμειξη σε τέτοια θέματα. Μετά από αυτή την αντίδραση, σταμάτησε κάθε ενέργεια προς την κατεύθυνση αυτή. [Μπαλή 2014, σ. 246]

15/1/1944 Το Κεντρικό Συμβούλιο του ΕΣΑΣ εκδίδει ανακοίνωση με την οποία καταδικάζει την επέμβαση των οργάνων της Ασφαλείας και τη σύλληψη των φοιτητών. Την ίδια ημέρα έγινε ο Συμμαχικός βομβαρδισμός στον Πειραιά. Ο συνδυασμός των φοιτητικών αναταραχών, με την άνοδο των Πειραιωτών βομβόπληκτων στην Αθήνα, κράτησε τα ΑΕΙ κλειστά. Οι φοιτητές του ΕΣΑΣ του Πανεπιστημίου, με επικεφαλής τον Κίτσο Μαλτέζο, αποδίνουν στους βομβόπληκτους αίθουσα της Νομικής στην οδό Σίνα για να στεγαστούν. Μετά από διαπίστωση σοβαρών ζημιών στην αίθουσα, σχηματίζεται επιτροπή που κατευθύνεται στο δήμαρχο της Αθήνας, Άγγελο Γεωργάτο, εκείνος όμως τους διώχνει. Λίγο αργότερα οι βλάβες επιδιορθώνονται και ο Ερυθρός Σταυρός αρχίζει να στέλνει συσσίτιο. Τον έλεγχο αυτού του συσσιτίου τον διατηρούν οι φοιτητές του ΕΣΑΣ, με ένοπλη περιφρούρηση από τον λόχο της οργάνωσης ΡΑΝ. [Λυγούρα 2010, σ. 439-41]

27/1/1944 Ο πρόεδρος ζητά από το υπουργείο Παιδείας να εκκενωθούν οι χώροι του ΕΚΠΑ που χρησιμοποιούνται για τη στέγαση προσφύγων από τον βομβαρδισμό του Πειραιά, λόγω έλλειψης χώρου. [Φ. 185- Παραχωρήσεις αιθουσών, 1931-32 έως 1950-51/Φακ. 185.3, Ακαδημαϊκά έτη 1940-41, 1941-42, 1942-43, 1943-44/Untitled_09072020_114907_002]

1/2/1944 Στη συνεδρίαση της Συγκλήτου για το συσσίτιο διατυπώνονται μορφές ότι οι διοικούντες το Πανεπιστήμιο κατάντησαν να απευθύνονται στις γερμανικές αρχές για τη λύση του οικονομικού ζητήματος. Ο πρόεδρος Ε. Σκάσσης απαντά ότι όλα τα νομοσχέδια περνούν από τις αρχές κατοχής και ότι παρενέβη για να επιστρέψουν τα νομοσχέδια νωρίτερα, επειδή πέθαιναν στο μεταξύ οι υπάλληλοι του Πανεπιστημίου. [Μπαλή 2014, σ. 109] Ο Φ. Μαλτέζος, επιφανές στέλεχος του ΕΣΑΣ, δέχτηκε τη δολοφονική επίθεση του φοιτητή της Ιατρικής, στελέχους της ΕΠΟΝ και πρώην φίλου του Μαλτέζου, Νίκου Κουρουνηώτη, και έπεσε νεκρός. [Λυγούρα 2010, σ. 441]

2/2/1944 Στην κηδεία του Φ. Μαλτέζου παρευρέθηκε και ο Ι. Ράλλης. Όταν η κηδεία τελείωσε, το πλήθος των νέων έψαλλε τον εθνικό ύμνο. Μια ομάδα 200 περίπου φοιτητών του ΕΣΑΣ κατευθύνθηκε στον χώρο των φοιτητικών συσσιτίων. Όταν έφτασε η ομάδα αυτή στο Χημείο επιτέθηκε φραστικά στον επόπτη του συσσιτίου, καθηγητή Ξ. Ζολώτα, χαρακτηρίζοντας όλο το Πανεπιστήμιο κομμουνιστικό. Ακολούθως, παραμέρισαν τον καθηγητή και ξεκίνησαν οι συμπλοκές. [Λυγούρα 2010, σ. 444]

3/2/1944 Το ζήτημα του Δαμασκηνού μεταφέρθηκε στη Νομική με το ερώτημα τι πρέπει να γίνει εκ μέρους του Πανεπιστημίου και της Σχολής. Ο Φ. Τριανταφυλλόπουλος υποστήριξε θερμά τον αρχιεπίσκοπο. Σχετικά με το κυρίως ζήτημα, αποφασίστηκε να απευθυνθούν προς τους φοιτητές για κατάπαυση των συγκρούσεων. [Μπαλή 2014, σ. 246]

5/2/1944 Εκείνες τις ημέρες σε όλους τους χώρους υπήρχαν μυστικοί αστυνομικοί να ελέγχουν και να συλλαμβάνουν φοιτητές. Με κάθε μέσο, όπως με άρθρα στις εφημερίδες

και εκπομπές στο ραδιόφωνο, η κυβέρνηση εκμεταλλευόταν τη δολοφονία για να προπαγανδίσει τον αντικομμουνιστικό της αγώνα. Τη μέρα αυτή μία επιτροπή ΕΠΟΝιτών φοιτητών επισκέπτεται τον πρύτανη, καταγγέλλει τις εφόδους των μυστικών αστυνομικών στο ίδρυμα και ζητά να ενημερωθεί γιατί καταργήθηκε ο ΤΑΦ. Ο πρύτανης, αφού τους ενημέρωσε ότι είναι αντίθετος με όσα συμβαίνουν, τους τόνισε τη σημασία της μείωσης των συμπλοκών μεταξύ των φοιτητών. Στη συνέχεια οι ΕΠΟΝίτες συναντούν μυστικούς και εύζωνες, που είχαν περικυκλώσει το ίδρυμα. Ο πρύτανης ενημερώνεται σχετικά, ενώ ταυτόχρονα μία επιτροπή φοιτητών του ΕΣΑΣ του ζητούσε να της δοθεί η Aula, για να τελέσει το μνημόσυνο του Φ. Μαλτέζου. Ενώ ο πρύτανης αποχωρεί και οι ΕΠΟΝίτες υφίστανται ήδη συλλήψεις, πληροφορείται από άνδρα της Ασφάλειας ότι οι φοιτητές πρέπει να κρατηθούν. Μετά από ανάκριση, οι φοιτητές αφέθηκαν ελεύθεροι. [Λυγούρα 2010, σ. 446]

7/2/1944 Με θέμα το υπόμνημα που είχαν συντάξει τα ΑΕΙ για τα συσσίτια, πραγματοποιείται συνάντηση όλων των πρυτάνεων στον Ερυθρό Σταυρό. Στο τέλος της συνάντησης, ο πρύτανης του Πανεπιστημίου ανέλυσε στους υπόλοιπους την κατάσταση που επικρατούσε μετά τη δολοφονία του Μαλτέζου. Ακολούθως όρισαν νέα συνάντηση με θέμα τα επεισόδια. Για το ίδιο θέμα, η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου συγκροτεί μια επιτροπή, που αποτελείται από τους συγκλητικούς Ν. Μιχαηλίδη, Φ. Τσουκαλά, Π. Μπρατσιώτη και Γ. Οικονόμο, με την ευθύνη να συντάξει έκκληση ειρήνευσης απευθυνόμενη στους φοιτητές. [Λυγούρα 2010, σ. 378] Την ίδια ημέρα, άνδρες της Ασφάλειας ανακρίνουν και πάλι φοιτητές, ενώ δύο ευέλπιδες τραυματίζουν φοιτητή μέλος της ΕΠΟΝ και τον παραδίδουν στη Γενική Ασφάλεια. [Λυγούρα 2010, σ. 446]

8/2/1944 Μετά την δολοφονία του Φ. Μαλτέζου, ορισμένοι φοιτητές κατηγορούν τον πρύτανη ότι υποστηρίζει τους κομμουνιστές, εφόσον δεν παραβρέθηκε στην κηδεία του Μαλτέζου. Ο Σκάσης απαντά ότι θα μιλήσει στον Ι. Ράλλη για την επέμβαση ανδρών της Ασφάλειας στο Πανεπιστήμιο, η οποία δεν ήταν ανεκτή. Ο υπουργός Εσωτερικών σε επιτροπή για την απελευθέρωση του καθηγητή του Πολυτεχνείου Ραυτόπουλου ισχυρίστηκε ότι ο πρύτανης του Πανεπιστημίου υποστηρίζει τους κομμουνιστές. [Μπαλή 2014, σ. 248]

10/2/1944 Δέκα άνδρες του Ν. Παπαγεωργίου, στελέχους της Χ, μαζί με τον ίδιο, κάνουν έφοδο στο χώρο συσσιτίων του Χημείου, στην είσοδο του οποίου βρίσκονται φοιτητές της ΕΠΟΝ, που δεν επιτρέπουν να εισέλθουν στην αυλή αντιφρονούντες. Οι άνδρες του Παπαγεωργίου συλλαμβάνουν τρεις από αυτούς και τους οδηγούν στο Πολυτεχνείο, τους βασανίζουν και μεταφέρουν στα κρατητήρια των SS, στην οδό Μέρλιν. Από εκεί, μετά από ακόμη σκληρότερο βασανισμό, καταλήγουν και οι τρεις στο στρατόπεδο Χαϊδαρίου. [Λυγούρα 2010, σ. 446]

14/2/1944 Τα S.S. συλλαμβάνουν τον καθηγητή της Νομικής Γρηγόριο Κασιμάτη και τον οδήγησαν στο Στρατόπεδο Χαϊδαρίου, από όπου απελευθερώθηκε τον Σεπτέμβριο. Ο

πρύτανης απευθύνεται αμέσως στον υπουργό Παιδείας Ν. Λούβαρι, ο οποίος αναλαμβάνει να μεσολαβήσει στη γερμανική πρεσβεία και στη διοίκηση των SS για την αποφυλάκισή του. Ανάλογη πρωτοβουλία ανέλαβαν καθηγητές της Νομικής. [Ελληνικό Ιστορικό και Λογοτεχνικό Αρχείο, Αρχείο Γρηγορίου Κασσιμάτη, φάΦ. 64, προσωπικό σημείωμα, χ.χ. // *Επιστημονικό Μνημόσυνο του Ακαδημαϊκού Γρηγορίου Κασσιμάτη*, Αθήνα, Ανάτυπον εκ των Πρακτικών της Ακαδημίας Αθηνών, 1989 // Μπαλή 2014, σ. 110 // Λυγούρα 2010, σ. 379]

15/2/1944 Συζήτηση στη Σύγκλητο αφού ο Ι. Ράλλης έστειλε έγγραφο σε αυστηρό τόνο στο Πανεπιστήμιο, επειδή οι αρχές του δεν παρέστησαν στην κηδεία του Μαλτέζου. [Μπαλή 2014, σ. 248]

Μέσα Φεβρουαρίου: Η Κεντρική Πανσπουδαστική Επιτροπή Ανωτάτων Σχολών (ΚΠΕΑΣ) των φοιτητών της ΕΠΟΝ αποστέλλει υπόμνημα στον πρύτανη του Πανεπιστημίου, όπου διαμαρτύρεται για τη διαμορφωθείσα κατάσταση στο χώρο των ΑΕΙ. Ζητά την αποφυλάκιση όλων των συλληφθέντων φοιτητών, να αποκατασταθεί η ασυλία των ιδρυμάτων και να απαγορευθεί στην Ασφάλεια να εισέρχεται στους φοιτητικούς χώρους. Ταυτόχρονα διεκδικεί και την επανέναρξη της λειτουργίας των πανεπιστημίων. Όλοι οι φοιτητές πλέον, με παραστάσεις και υπομνήματα στο υπουργείο και στις πρυτανείες των ΑΕΙ, ζητούν το άνοιγμα των Σχολών τους. Η Κεντρική Πανσπουδαστική Επιτροπή συναντήθηκε στο υπουργείο Παιδείας με τους πρυτάνεις των τριών ιδρυμάτων, Ε. Σκάσση, Ν. Κιτσίκη, Σ. Ανδρεάδη και δύο καθηγητές της Παντείου, παρουσία του Ν. Λούβαρι, για να συζητήσουν τα αιτήματά τους. Η εξαμελής Επιτροπή είχε εκπροσώπους από όλα τα ΑΕΙ της Αθήνας εκτός της Παντείου. Στη συνάντηση αυτή αιτούνταν την ενίσχυση των φοιτητικών συνεταιρισμών από τον κρατικό προϋπολογισμό, τη βελτίωση του συσσιτίου, τη διοργάνωση διαλέξεων από τους καθηγητές. Στην πρόταση αυτή ήταν αντίθετοι οι πρυτάνεις του Πανεπιστημίου και της ΑΣΟΕΕ, ιδίως ο Ε. Σκάσσης, ο οποίος παρουσίασε την κατάσταση των καθημερινών επιθέσεων που δέχονται οι φοιτητές του, από τους ασφαλίτες και τους ευέλπιδες. Από την άλλη πλευρά ο Ν. Κιτσίκης, θεωρούσε ότι μπορούσαν να καταβάλουν κάποιες προσπάθειες, χωρίς να υπερισχύσει τελικά η άποψη του. [Λυγούρα 2010, σ. 448]

17/2/1944 Οι φοιτητές του ΕΣΑΣ ξεκινούν για το μνημόσυνο του Φ. Μαλτέζου: πήραν το κλειδί του αμφιθεάτρου της Νομικής στη Σόλωνος και άρχισαν το στόλισμα του χώρου, χωρίς να έχουν λάβει την έγκριση των αρχών. Στη συνέχεια προσκάλεσαν τους πρυτάνεις και τους καθηγητές του Πανεπιστημίου και του Πολυτεχνείου. Όταν επισκέφτηκαν για τον λόγο αυτό τον πρύτανη, αυτός τους ζήτησε την άδεια του Ν. Λούβαρι, την οποία δεν είχαν λάβει. Ο πρύτανης απάντησε τους είπε ότι θα συνεννοηθεί πρώτα μαζί του και μετά θα εγκρίνει τη διεξαγωγή της εκδήλωσης. Ο Λούβαρις δεν συμφώνησε και ο πρύτανης διέταξε να κλειδωθούν οι αίθουσες, ειδάλλως θα έρχονταν οι Γερμανοί. Οι φοιτητές τότε κατευθύνονται στην αίθουσα της οδού Σίνα, όπου στεγάζονταν οι βομβόπληκτοι, αδειάζουν την αίθουσα και πραγματοποιούν το μνημόσυνο. Η συμμετοχή ήταν μικρή, γιατί

είχε διαδοθεί ότι αυτό δεν θα γινόταν. Από τους καθηγητές πήγαν μόνο οι Χόνδρος του Πανεπιστημίου Αθηνών και Καλλιτσούνακης της ΑΣΟΕΕ. [Λυγούρα 2010, σ. 447]

19/2/1944 Σύγκλητος στη Σύγκλητο: Η συνεχώς επιδεινούμενη κατάσταση στα ανώτατα ιδρύματα, εκτροχιάστηκε πλήρως μετά τη δολοφονία του Κίτσου Μαλτέζου. Έκτοτε, έξω από το Πανεπιστήμιο περιφέρονται ευέλπιδες της οργάνωσης «Χ», ταγματσοφιλίες και φοιτητές των αστικών οργανώσεων, ενώ μέσα οι μυστικοί αστυνομικοί συλλαμβάνουν Επονίτες φοιτητές. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η Σύγκλητος συζητά το ενδεχόμενο να σταματήσει κάθε λειτουργία του Πανεπιστημίου, να καταργηθούν τα φοιτητικά συσσίτια και να εκκενωθεί η αίθουσα της οδού Σινά από τους βομβόπληκτους. Στόχος της είναι να βρεθεί «τρόπος αποσυγκεντρώσεως» των φοιτητών. Μετά από αυτό το υπουργείο με διαταγή του, κλείνει όλα τα εργαστήρια του Πανεπιστημίου. Με αποτέλεσμα ορισμένες κατηγορίες φοιτητών, κυρίως των θετικών σχολών, να καταθέτουν υπομνήματα εναντίον της απόφασης, γιατί δεν μπορούσαν να ασκηθούν. [Λυγούρα 2010, σ. 377]

21/2/1944 Νέα επίθεση των ανδρών της Ασφάλειας στο Πανεπιστήμιο. Συλλαμβάνουν και ανακρίνουν δύο φοιτητές, τους οδηγούν σε μια αίθουσα στην ΑΣΟΕΕ, όπου ο ένας υποβάλλεται σε σκληρά βασανιστήρια, καθώς είχαν πληροφορίες εναντίον του. Τελικά καταλήγουν στη Μέρλιν και από εκεί στο Χαϊδάρι. [Λυγούρα 2010, σ. 447]

1/3/1944 Επειδή η αποχώρηση από την υπηρεσία συνδεόταν και με μείωση των αποδοχών, ο Ν. 1233 30.12.1943/1.3.1944 «Περί αποδοχών καθηγητών των Πανεπιστημίων εξελθόντων λόγω παραιτήσεως ή ορίου ηλικίας» ρύθμιζε κάποιες αδικίες: οι επίτιμοι και ομότιμοι καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών, που είχαν παραιτηθεί ή απολυθεί οποτεδήποτε, και οι τακτικοί καθηγητές των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης και της ΑΣΟΕΕ εξελθόντες της υπηρεσίας από της 4ης Αυγούστου μέχρι σήμερα θα λάμβαναν πλήρεις αποδοχές εν ενεργεία καθηγητή μέχρι του τέλους της εμπόλεμης κατάστασης και επί τρεις μήνες μετά από αυτή των $\frac{3}{4}$ του μισθού τους (με την προϋπόθεση ελάχιστης προϋπηρεσίας δέκα ετών ως τακτικοί καθηγητές). [Μπαλή 2014, σ. 132]

10/3/1944 Συγκαλείται Γενική Συνέλευση και αποστέλλεται ψήφισμά της στην κυβέρνηση για τη δεινή οικονομική κατάσταση του διδακτικού προσωπικού, το οποίο είχε προβεί ήδη από τις αρχές του 1944 σε διαμαρτυρία για τους χαμηλούς μισθούς του σε σχέση με τον τιμάρημο, ζητώντας από την κυβέρνηση να τους εναρμονίσει με τις αυξήσεις που έγιναν στους άλλους δημοσίους υπαλλήλους. Την ίδια ημέρα, σημειώνεται συντονισμένη επίθεση από άντρες της Ασφάλειας, ευέλπιδες και συνεργαζόμενους φοιτητές των αστικών οργανώσεων, για την κατάληψη των χώρων σιτισμού σε όλα τα ΑΕΙ. Στο Πανεπιστήμιο καταλαμβάνουν το Γυμναστήριο, διώκουν τις ΕΠΟΝίτικες φοιτητικές επιτροπές που διαχειρίζονταν τα συσσίτια της Κεντρικής Επιτροπής Συσσιτίων, πυροβολούν εναντίον τους και συλλαμβάνουν όσους δεν καταφέρνουν να διαφύγουν, οδηγώντας τους στην Ειδική Ασφάλεια στην οδό Ελπίδος. Αργότερα κατευθύνονται στο Οίκο της Φοιτήτριας και απομακρύνουν με την απειλή των όπλων τον αντιπρόσωπο του ΕΟΧΑ, κατά τη

διανομή γάλακτος. Ακολούθως στο Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο τοιχοκολλούν δήλωση ότι αναλαμβάνουν τα συσσίτια. Καθώς ο καθηγητής της Φυσικομαθηματικής Σχολής, Γ. Πανταζής δεν αναγνωρίζει τις νέες ελεγχόμενες από την κυβέρνηση φοιτητικές επιτροπές, οι γερμανικές αρχές προχωρούν στη σύλληψη του. Τις επιτροπές αρνήθηκε να αναγνωρίσει και ο πρύτανης. Αντικαταστάτης του Πανταζή ορίζεται ο Δ. Χόνδρος, παρά την επιθυμία του Ν. Λούβαρι, ο οποίος πρότεινε τον κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής Γ. Οικονόμου. [Λυγούρα 2010, σ. 380, 451 // Μπαλή 2014, σ. 140]

14/3/1944 Ομάδα ΕΠΙΟΝιτών φοιτητών ενημερώνει τον πρύτανη, ο οποίος πηγαίνει στον χώρο και επιπλήττει τους καταληψίες. Στη συνέχεια η Σύγκλητος αναρτά ανακοίνωση όπου επισημαίνει πως οι ενέργειες στα συσσίτια δεν είχαν την έγκρισή της. [Λυγούρα 2010, σ. 452]

21/3/1944 Ο Ι. Ράλλης, τονίζοντας για την επιτυχία του να πείσει τις αρχές κατοχής να επιτρέψουν το σημαίοστολισμό, καλεί όλα τα ανώτατα ιδρύματα να πραγματοποιήσουν την καθιερωμένη εορταστική εκδήλωση. Η Σύγκλητος αποφασίζει, όμως, να μη γίνει τελετή. [Λυγούρα 2010, σ. 380]

22/3/1944 Με τον Νόμο 1297 25.2./22.3.1944 η θητεία των υφηγητών που είχε λήξει μέχρι τότε και των ήδη υπηρετούντων θα παρατεινόταν μέχρι τη συμπλήρωση δεκαετίας από τον αρχικό τους διορισμό και θα μπορούσε να ανανεωθεί ξανά μετά τη δεκαετία. [Μπαλή 2014, σ. 211]

3/4/1944 Η Σύγκλητος αναθέτει στις Σχολές να καταρτίσουν ειδικές επιτροπές, για να συντάξουν πίνακες των μεταπολεμικών αναγκών των παραρτημάτων του Πανεπιστημίου, με το σκοπό να χρησιμοποιηθούν εν καιρώ για τις αξιώσεις του ιδρύματος από τις πολεμικές επανορθώσεις. [Μπαλή 2014, σ. 142]

18/4/1944 Ο Α. Σβώλος μεταβαίνει στη Βίβλια Ευρυτανίας για να αναλάβει την προεδρία της ΠΕΕΑ, της «κυβέρνησης του βουνού», και με την ιδιότητα αυτή συμμετείχε στο Συνέδριο του Λιβάνου. Επίσης ήταν Γραμματέας Εξωτερικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων. Σε αυτή συμμετείχαν άλλοι δύο καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών: ο Άγγελος Αγγελόπουλος, της Νομικής Σχολής, και ο Πέτρος Κόκκαλης, της Ιατρικής, καθώς και ο Γεώργιος Σημίτης της ΑΣΟΕΕ. Μαζί με τον καθηγητή της Φυσικομαθηματικής Γεώργιο Γεωργαλά, ο οποίος εκλέχτηκε αντιπρόσωπος στο Εθνικό Συμβούλιο των Κορυσκάδων, ονομάστηκαν «οι καθηγηταί του βουνού». [Μπαλή 2014, σ. 218]

20/4/1944 Απολύονται οι Α. Σβώλος, Α. Αγγελόπουλος, Π. Κόκκαλης, Γ. Γεωργαλάς για τη συμμετοχή τους στην ΠΕΕΑ. [Μπαλή 2014, σ. 178]

25/4/1944 Διεξάγεται συζήτηση για το άνοιγμα ή όχι του Πανεπιστημίου. Ο πρύτανης σημειώνει πως η κατάσταση θα ήταν ακόμη χειρότερη αν το ίδρυμα άνοιγε. Παράλληλα,

οι δυο αντιμαχόμενες μερίδες των φοιτητών ήθελαν να ανοίξει το Πανεπιστήμιο Αθηνών και η κοινή γνώμη εξέφραζε διαμαρτυρίες για την κατάσταση αυτή [Μπαλή 2014, σ. 248] Καθώς το Πανεπιστήμιο ήταν κλειστό καθ' όλη τη διάρκεια του 1943-44, η Σύγκλητος εξέφρασε στο υπουργείο Παιδείας τη γνώμη το τρέχον ακαδημαϊκό έτος να θεωρηθεί ως μη διανυθέν, πρόταση που γίνεται αποδεκτή από το υπουργείο, με αποτέλεσμα να κατακλυστεί από αιτήματα φοιτητών, οργανώσεων, γονέων και κηδεμόνων, που ζητούσαν να ανοίξει το Πανεπιστήμιο μέσα στο καλοκαίρι. Οι Σχολές και το Πανεπιστήμιο απορρίπτουν τα αιτήματα, γιατί υπήρχε ο κίνδυνος και με μία ημέρα λειτουργίας να θεωρηθεί αυτό το έτος ως διανυθέν. [Λυγούρα 2010, σ. 378]

1/5/1944 Συζήτηση στη Σύγκλητο: ο πρόεδρος αναφέρει πως μετά από προσπάθειές του να αναθέσει κάποιες εργασίες για τη μεταφορά συσσιτίου σε ορισμένα μέλη της παλιάς επιτροπής, αυτά ξυλοκοπήθηκαν και απειλήθηκαν με σύλληψη. Με αφορμή αυτό το γεγονός, τον επισκέφτηκε η Ασφάλεια και του είπε πως η κυβέρνηση επιθυμούσε να επιβλέπουν το συσσίτιο εκείνοι που η ίδια είχε ορίσει. Πρόεδρος της επιτροπής του Πανεπιστημίου επί των επισιτιστικών ανέλαβε ο φοιτητής Μαγγιώρος, ο οποίος συμμετείχε στην ομάδα κατάληψης των συσσιτίων. [Λυγούρα 2010, σ. 453]

2/5/1944 Ο καθηγητής Ι. Κούμαρης επισημαίνει στον πρόεδρο πως πρέπει το ΕΚΠΑ να συστηματοποιήσει το αρχείο του από διδακτορικές διατριβές [Φ. 241- Δημοσιεύματα (Εκθέσεις Πεπραγμένων), 1939-40 έως 1948-49 και 1950-51/ Φακ. 241.4 Ακαδημαϊκό έτος 1942-43 και 1945-46/ Untitled_22072020_125843_002]

25/5/1944 Συλλαμβάνονται από τους Γερμανούς οι καθηγητές της Ιατρικής Νικόλαος Λούρος και Κωνσταντίνος Χωρέμης. Το πανεπιστήμιο συνεννοείται με τον υπουργό Παιδείας Ν. Λούβαρι για την αποφυλάκισή τους. [Μπαλή 2014, σ. 110]

Ιούνιος 1944 Σημειώνονται διαφωνίες όταν φτάνουν στο Πανεπιστήμιο Αθηνών τρόφιμα από την Τουρκία σχετικά με το αν θα διατεθούν μόνο στους φοιτητές του ΕΚΠΑ ή και σε εκείνους των υπόλοιπων ιδρυμάτων. Το ζήτημα έγκειτο στη διάκριση ανάμεσα στους φοιτητές του Πανεπιστημίου που σιτίζονταν στο Χημείο, στο οποίο η τροφοδοσία γινόταν από την Κεντρική Επιτροπή Συσσιτίων (ΚΕΣ), και στους άπορους φοιτητές όλων των ιδρυμάτων, την ευθύνη σίτισης των οποίων είχε η ΕΛΛΑ-ΤΟΥΡΚ και ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός. Οι φοιτητές που σιτίζονταν στο Χημείο αντέδρασαν, γιατί οι άποροι της ΕΛΛΑ-ΤΟΥΡΚ λάμβαναν και τρίτο συσσίτιο. Ορισμένοι μάλιστα ήταν γραμμένοι και στα δύο συσσίτια, με αποτέλεσμα τα 2/3 των σιτιζόμενων φοιτητών από την ΕΛΛΑ-ΤΟΥΡΚ να σιτίζονται και από την ΚΕΣ. Τελικά, ο Τούρκος πρόξενος αποφάσισε πως θα έπρεπε να διανεμηθούν τα τρόφιμα και στα δύο συσσίτια. [Λυγούρα 2010, σ. 381]

1/6/1944 Οργανώνεται από την ΕΠΟΝ Σπουδαστών ενημέρωση για τη συμφωνία του Λιβάνου. Επικεφαλής αυτής της επιχείρησης είναι ο Γρηγόρης Φαράκος, ενώ την ένοπλη περιφρούρηση ανατέθηκε σε μια ομάδα του ΕΛΑΣ Σπουδαστών. Κατά την εκδήλωση

μερικοί ΕΠΟΝίτες εφόρμησαν στο προαύλιο κατά των αντίπαλων φοιτητών με στόχο να ανακαταλάβουν τα συσσίτια, με αποτέλεσμα να καταφθάσουν ενισχύσεις από τα Τάγματα Ασφαλείας και την Ασφάλεια. Στη συμπλοκή που ακολούθησε, η υποχώρηση των σπουδαστών στηρίχθηκε από την ένοπλη ομάδα του ΕΛΑΣ. [Λυγούρα 2010, σ. 463]

8/6/1944 Ο υπουργός Παιδείας ενημερώνει το Πανεπιστήμιο πως πολλές επιτροπές γονέων και κηδεμόνων πιέζουν για το άνοιγμα των πανεπιστημίων [Φ. 527- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1943-44/ Φακ. 527.2, Ακαδημαϊκό έτος 1943-44/ Untitled_15072020_110523]

8/7/1944 Με το Ν. 1520 30.6/8.7.1944 «Περί καταργήσεως ευεργετικών διατάξεων αφορωσών φοιτητάς παρελθόντων ετών και άλλων διατάξεων» το πανεπιστημιακό έτος 1943-44 θεωρείται ως μη διανυθέν ως προς όλους τους φοιτητές. [Μπαλή 2014, σ. 187]

13/7/1944 Ο πρύτανης ενημερώνει το Τμήμα Νοσοκόμων του Ερυθρού Σταυρού ότι δέχεται την παραχώρηση για κάποιες ώρες του αμφιθεάτρου της Φιλοσοφικής για εκπαίδευση εθελοντών νοσοκόμων [Φ. 185- Παραχωρήσεις αιθουσών, 1931-32 έως 1950-51/ Φακ. 185.3, Ακαδημαϊκά έτη 1940-41, 1941-42, 1942-43, 1943-44/ Untitled_09072020_113430_001]

18/8/1944 Η σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών συνεδριάζει εκτάκτως, καθώς περίπου εκατό γυναίκες από τη Γλυφάδα και το Φάληρο ζήτησαν τη μεσολάβηση του πρύτανη για την αποτροπή των μαζικών εκτοπίσεων. Η σύγκλητος αποφασίζει να προχωρήσει σε επαφές με την κυβέρνηση, ενώ παρευρίσκεται στη σχετική συνεδρίαση, για συντονισμό της από κοινού διαμαρτυρίας ο πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών. Ο πρύτανης απευθύνεται στον υπουργό Παιδείας Ν. Λούβαρι, ο οποίος δηλώνει αδυναμία για οποιαδήποτε παρέμβαση. [Μπαλή 2014, σ. 231]

1/9/1944 Εκδίδεται ψήφισμα των αστικών οργανώσεων όλων των Σχολών, μετά από μεγάλη συνέλευση στο Πολυτεχνείο, εναντίον της προσπάθειας της Βουλγαρίας να επιτύχει ανώδυνη συνθηκολόγηση με τους Συμμάχους. Τονίζουν ότι, για να εξασφαλιστεί η χώρα από μια μελλοντική εισβολή στη Μακεδονία και τη Θράκη, θα πρέπει να επεκταθούν τα ελληνικά βόρεια σύνορα. Το ψήφισμα αποστέλλεται στην κυβέρνηση του Καΐρου, στη σπουδάζουσα νεολαία των συμμάχων χωρών και σε όλες τις αντάρτικες ομάδες των βουνών. [Λυγούρα 2010, σ. 471]

6/9/1944 Με τον Ν. 1725 2/6.9.1944 επανήρθαν σε ισχύ διατάξεις του Ν. 5343/32 σχετικά με την εκλογή καθηγητών. [Μπαλή 2014, σ. 130]

16/9/1944 Συμμετοχή της ΕΠΟΝ σε πανεθνική απεργία που κήρυξε το ΕΑΜ εκείνη τη μέρα. Αιτήματα της απεργίας ήταν να μην καταστραφεί η Αθήνα κατά την αποχώρηση των Γερμανών, να ελευθερωθούν οι κρατούμενοι και να διαλυθούν τα Τάγματα

Ασφαλείας. Τη μέρα αυτή στο Πανεπιστήμιο οι φοιτητές της ΕΠΟΝ και του ΕΛΑΣ καταλαμβάνουν το Χημείο, εκφωνούν ομιλίες, υπογράφουν ψηφίσματα και διαμαρτυρίες, στέλνουν επιτροπές σε προσωπικότητες και ενημερώνουν τους πολίτες για τον σκοπό της απεργίας. Στις οδούς Ακαδημίας και Εμ. Μπενάκη, δέχονται επίθεση από τα Τάγματα Ασφαλείας και διαλύονται. [Λυγούρα 2010, σ. 471]

18/9/1944 Την παραμονή της απελευθέρωσης, με το Ν. 1777, 18.9.1944 επανέρχονται οι διατάξεις του Νόμου 5343/1932 για τους υφηγητές (που είχαν αλλάξει με τον Νόμο 1297 25.2./22.3.1944). [Μπαλή 2014, σ. 211]

23/9/1944 Άνδρες των Ταγμάτων Ασφαλείας επιχειρούν να ανακαταλάβουν το Χημείο, εισβάλλουν στον χώρο, συλλαμβάνουν, βασανίζουν και εκτελούν σπουδαστές του Πολυτεχνείου. [Λυγούρα 2010, σ. 472]

27/9/1944 Η ΕΠΟΝ Σπουδαστών γιορτάζει την επέτειο των τριών χρόνων από την ίδρυση του ΕΑΜ. Στο κεντρικό αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου, πραγματοποιείται συγκέντρωση, όπου παρευρίσκονται ο πρύτανης του Πολυτεχνείου Ν. Κιτσίκης και ο καθηγητής της Ιατρικής Σχολής Ι. Χρυσικός. Στη συνέχεια όλοι μεταβαίνουν στα Προύλαια, όπου καταθέτουν στεφάνι στο άγαλμα του Ρήγα και απλώνουν πάνω του μια ελληνική σημαία. Από εκεί ξεκινά μία διαδήλωση με 250 περίπου φοιτητές, στην οποία συμμετέχει και ο ΕΛΑΣ Σπουδαστών. [Λυγούρα 2010, σ. 472]

9/10/1944 Το Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει καταληφθεί από φοιτητές της ΕΠΟΝ, που περιμένουν την απελευθέρωση, έχοντας καλύψει την εξωτερική πρόσοψη του κεντρικού κτιρίου, σχεδόν μέχρι και τη στέγη, με συνθήματα. Τριακόσιοι φοιτητές και σπουδαστές της οργάνωσης συγκεντρώνονται στην αίθουσα της Φιλοσοφικής Σχολής και γιορτάζουν το άνοιγμα του Πανεπιστημίου. Από το βήμα του αμφιθεάτρου μιλούν ο καθηγητής Δ. Χόνδρος και ο συγγραφέας Σπ. Μελάς, ενώ η συνέλευση κλείνει με ομιλία του πρύτανη του Πολυτεχνείου, Ν. Κιτσίκη. [Λυγούρα 2010, σ. 473]

11/10/1944 Αναγγέλλουν οι ΕΠΟΝίτες και την επανασύσταση της Κεντρικής Πανσπουδαστικής Επιτροπής Ανωτάτων Σχολών (ΚΠΕΑΣ). [Λυγούρα 2010, σ. 473]

12/10/1944 Αποχώρηση των γερμανικών δυνάμεων από την Αθήνα. Ο λόχος του ΕΛΑΣ Σπουδαστών έχει ακροβολιστεί στην οδό Ιπποκράτους, επιβλέποντας τους κάθετους δρόμους. Οι σπουδαστές του ΕΛΑΣ πηγαίνουν στο Πανεπιστήμιο, όπου είναι συγκεντρωμένοι οι φοιτητές. Ένας φοιτητής και μια φοιτήτρια ανεβαίνουν στο αέτωμα του ιδρύματος, κρατώντας μια τεράστια λωρίδα πανί που έγραφε: «Ορμητήριο Λευτεριάς κι Ανοικοδόμησης». Στη συνέχεια, η αίθουσα τελετών γεμίζει από κόσμο. Πρώτος παίρνει το λόγο ο γραμματέας τα ΕΠΟΝ Σπουδαστών, ακολουθούν ο πρύτανης του Πολυτεχνείου Ν. Κιτσίκης και ο καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου, Ν. Βέης, αποτίοντας με τους λόγους τους φόρο τιμής στους εκλιπόντες φοιτητές. Η γιορτή τελικά κλείνει με την ομιλία του Δεσπότη Χαλκίδας. Στη συνέχεια όλοι μαζί κατευθύνονται στην

οδό Πανεπιστημίου και συμπληρώνουν τις διαδηλώσεις του κόσμου που είχαν ήδη γεμίσει τους δρόμους. [Λυγούρα 2010, σ. 474]

13/10/1944 Οι φοιτητές της ΕΠΙΟΝ πραγματοποιούν την πρώτη τους μεγάλη εκδήλωση μετά την Απελευθέρωση: αρχικά συγκεντρώνονται στον Άγιο Νικόλαο για να τιμήσουν τους νεκρούς τους, όπου γονατιστοί τραγουδούν το «Επέσατε θύματα», στη συνέχεια στήνουν σε όλα τα ανώτατα ιδρύματα πρόχειρες αναμνηστικές στήλες με τα ονόματα των νεκρών τους. Στο Πανεπιστήμιο υψώνουν την ελληνική σημαία και ο αντιπρύτανης Δ. Μπαλάνος εκφωνεί λόγο. Τους παραχωρείται η Αίθουσα Τελετών, την οποία στολίζουν, για τις εκδηλώσεις τους. [Λυγούρα 2010, σ. 476]

18/10/1944 Ο Γ. Παπανδρέου στον «Λόγο της Απελευθερώσεως», ενώ παρουσίαζε το πρόγραμμα ανασύνταξης των λειτουργιών και υπηρεσιών του κράτους, κατέληξε στον αφορισμό ότι «η Ηγέτις τάξις, κατά μέγα μέρος, δεν απεδείχθη αξία του λαού», εννοώντας κυρίως τους καθηγητές των ΑΕΙ. Η σύγκλητος διαμαρτύρεται έντονα και θέτει την παραίτησή της στη διάθεση της κυβέρνησης. [Μπαλή 2014, σ. 251-2]

27/10/1944 Με ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των καθηγητών, γίνεται έκκληση στην κυβέρνηση να υπερασπιστεί τα εθνικά δίκαια. [Μπαλή 2014, σ. 252]

4/11/1944 Διεξάγεται στην αίθουσα τελετών του Πανεπιστημίου εορτασμός για την Απελευθέρωση [Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.1 Ακαδημαϊκά έτη 1942-43 και 1943-44/ Untitled_24072020_104009_001]

Μέσα Νοεμβρίου 1944 Ο Γ. Παπανδρέου δηλώνει σε μια επιτροπή καθηγητών της Νομικής του ΕΚΠΑ ότι όλοι οι καθηγητές που είχαν διοριστεί μετά την 4η Αυγούστου θα απολύονταν. [Παπαστράτης 2004, σ. 77]

15/11/1944 Ο πρόεδρος της Εφορείας της Πανεπιστημιακής Λέσχης ενημερώνει τον πρύτανη πως, λόγω της αναπροσαρμογής της νομισματικής μονάδας, η εισφορά των φοιτητών για τη Λέσχη θα είναι 400 νέες δραχ. [Φ. 253- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1944-1945 έως 1950-1951/ Φακ. 253.1 Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_21072020_093656]

27/11/1944 Με το διάταγμα της 16/27.11.1944, ακυρώνεται η απόλυση των καθηγητών της ΠΕΕΑ, Α. Σβώλου, Π. Κόκκαλη, Α. Αγγελόπουλου, Γ. Γεωργαλά [Μπαλή 2014, σ. 218] Το υπουργείο ζητά να εξετάσει τα πρακτικά των συνεδριάσεων του ΕΚΠΑ. Οι καθηγητές θεωρούν ότι υφίστανται επίθεση από την κυβέρνηση, στο οποίο συντείνει και η σκέψη της για μείωση των ηλικιακών ορίων αποχώρησης. [Παπαστράτης 2004, σ. 77]

13/1/1945 Γενική Συνέλευση των καθηγητών του Πανεπιστημίου Αθηνών, η οποία εγκρίνει ψήφισμα με το οποίο διατυπώνεται καταδίκη για την υποκίνηση εμφυλίου πολέμου, ευγνωμοσύνη στις βρετανικές δυνάμεις, αποδοκιμασία των Α. Σβώλου, Α. Αγγελόπουλου, Π. Κόκκαλη και Γ. Γεωργαλά. [Μπαλή 2014, σ. 254]

16/1/1945 Συζήτηση στη Σύγκλητο, όπου συμφωνείται πως η Σύγκλητος δεν πρέπει να επιμείνει στην παραίτησή της –Νομική και Ιατρική είχαν μέχρι τότε εφαρμόσει την απόφαση παραίτησης– μετά την παραίτηση Γ. Παπανδρέου από την πρωθυπουργία. [Παπαστράτης 2004, σ. 77] Επιδίδεται στον στρατηγό Ρ. Σκόμπι συγχαρητήριο ψήφισμα της Συνέλευσης των καθηγητών του ΕΚΠΑ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 16/1/1945, σ. 1]

16/1/1945 Μετά την παύση των εχθροπραξιών, άμεση προτεραιότητα της Συγκλήτου, μετά το ζήτημα της ομηρίας μελών του και άλλα πολιτικά θέματα, ήταν η εκκένωσή του και η εκτίμηση των ζημιών. Η σύγκλητος συνεδριάζει αυτό το διάστημα στην Πανεπιστημιακή Λέσχη και κατόπιν στο Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών, στην οδό Σόλωνος. [Μπαλή 2014, σ. 253]

20/1/1945 Στην πρώτη συνεδρίαση της Νομικής διατυπώνεται η αγωνία του σώματος για τη σύλληψη από των ΕΛΑΣ των τακτικών καθηγητών Η. Αναστασιάδη, Γ. Πετρόπουλου, του ομότιμου καθηγητή Διοικητικού Δικαίου Θ. Γ. Αγγελόπουλου και του γραμματέα της Σχολής Βασιλείου Αθ. Τζαβάρια. [Μπαλή 2014, σ. 253]

23/1/1945 Η σύγκλητος ζητά από το υπουργείο Παιδείας να λάβει μέτρα εναντίον των καθηγητών που είχαν συμμετάσχει στα Δεκεμβριανά. [Παπαστράτης 2004, σ. 79-80] Σχηματίζεται επιτροπή από Φ. Τσουκαλά, Ι. Σπυρόπουλο, Β. Μακρή (Γ.Γ. ΕΚΠΑ) για να εισηγηθούν στον πρύτανη σχετικά με το προσωπικό του ΕΚΠΑ που αναμείχθηκε στα Δεκεμβριανά. Δίνεται έκτακτο χρηματικό βοήθημα στη χήρα του φονευθέντος από όλμο κλητήρα του Θεολογικού Σπουδαστηρίου Α. Μυλωνόπουλου. Σχηματίζεται επιτροπή από τους Γ. Καραγκούνη, Σ. Μαρινάτο, Ηλ. Μαριολόπουλο, Λ. Ζέρβα για τη διενέργεια επαφών με την ΟΥΝΡΑ σχετικά με το αν θα σταλούν υπότροφοι φοιτητές στις ΗΠΑ και αν θα χορηγηθεί βοήθεια σε όργανα και εξοπλισμό. Ο αντιπρύτανης Δ. Μπαλάνος καταθέτει τον λόγο που εκφώνησε στο συλλαλητήριο της 13/1/1945 με ευχαριστίες στον Ρ. Σκόμπυ, τους Βρετανούς, τα ελληνικά στρατεύματα, καθώς και καταδίκη του «στασιαστικού κινήματος». Ο λόγος εγκρίνεται από τη Σύγκλητο. [Πρακτικά Συγκλήτου, 23/1/1945, σ. 1-3 // Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_141434_001]

24/1/1945 Ο πρύτανης ενημερώνει τον υπουργό Εξωτερικών πως οι ιταλικές αρχές κατοχής δεν αφαίρεσαν βιβλία ή αρχεία από το ΕΚΠΑ. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_141434_002]

26/1/1945 Στην πρώτη συνεδρία μετά τα Δεκεμβριανά η Θεολογική εκφράζει τη λύπη της για τον θάνατο του κλητήρα του σπουδαστηρίου της Σχολής, τη συμπάθειά της για την περιπέτεια των καθηγητών της Δ. Μπαλάνου, Α. Αλιβιζάτου και Β. Βέλλα και τη συμπαραστάση στους συναδέλφους που ήταν ακόμη όμηροι. [Μπαλή 2014, σ. 253] Ο πρύτανης ζητά από το υπουργείο Παιδείας να μην επιτάσσονται οικίες καθηγητών. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_132955_006 [μικρό κόψιμο στο σκανάρισμα]]

28/1/1945 Τελείται στη Μητρόπολη Αθηνών μνημόσυνο υπέρ των πεσόντων Ελλήνων και Βρετανών κατά τα Δεκεμβριανά, οργανωμένο από τους φοιτητές Ε. Γεωργιάδη, Γ. Μαγκάκη, Ν. Μουτούση, Χ. Στράτο, υπό την αιγίδα των καθηγητών Δ. Χόνδρου, Γ. Οικονόμου, Φ. Μουτούση. [Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.2 Ακαδημαϊκά έτη 1944-45 και 1945-46/ Untitled_24072020_114132]

29/1/1945 Πρώτη συνεδρία Φυσικομαθηματικής: όμηροι υπήρξαν οι καθηγητές Γ. Καραγκούνης, κοσμήτορας του έτους 1944-45, ο Φ. Παπαϊωάννου και ο Δ. Χόνδρος, καθώς και ο καθηγητής της Φιλοσοφικής και μητροπολίτης Κορυτσάς Ευλόγιος Κουρίλας. [Μπαλή 2014, σ. 243]

6/2/1945 Ο πρύτανης μπόρεσε να μπει στο κεντρικό κτήριο μόλις την προηγούμενη μέρα, καθώς μέχρι τότε ήταν στρατιωτικό νοσοκομείο των Βρετανών. Παρατηρούνται μεγάλες ζημιές, γι' αυτό αποφασίζεται ο πρύτανης μαζί με τον κοσμήτορα της Ιατρικής να ζητήσουν από τον υπουργό Παιδείας να πάει κι ο ίδιος επιτόπου να εκτιμήσει τις ζημιές. Επίσης, αποφασίζεται ότι θα ζητηθεί 1,5 εκατομμύριο δρχ. για επείγουσες ανάγκες του ΕΚΠΑ, καθώς και ότι ο κοσμήτορας της Ιατρικής Ν. Μιχαηλίδης θα παρακαλέσει τον Γενικό Επιτελάρχη Στρατού και τον υπουργό Παιδείας να εκκενωθούν τα εργαστήρια της Ιατρικής στο Γουδί από τον ελληνικό στρατό και από τραυματίες. Μόλις λυθεί αυτό, προβλέπεται αρχίσουν τα μαθήματα όλων των Σχολών ταυτόχρονα. [Πρακτικά Συγκλήτου, 6/2/1945, σ. 1-2]

7/2/1945 Η Αγγλοελληνική Υπηρεσία Πληροφοριών ενημερώνει τον πρύτανη ότι σχεδόν όλοι οι χώροι του κεντρικού κτηρίου έχουν εκκενωθεί από βρετανικά στρατεύματα. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_135901_010]

13/2/1945 Ο πρύτανης ανακοινώνει πως ο βρετανικός στρατός εκκένωσε το κεντρικό κτήριο και άρχισαν να εγκαθίστανται οι υπηρεσίες του ΕΚΠΑ. Ο Σ. Δοντάς ανακοινώνει πως στο Γουδί παραχωρήθηκαν αμφιθέατρα και χώροι για την άσκηση των φοιτητών, άρα η Σχολή μπορεί να λειτουργήσει εντός μηνός. Οι Σχολές πρέπει να καταρτίσουν άμεσα

πρόγραμμα διδασκαλίας και να αναφέρουν τυχόν σημαντικές ζημιές. [Πρακτικά Συγκλήτου, 13/2/1945, σ. 2] Παράλληλα, το υπουργείο Παιδείας ζητά από το ΓΕΣ να μείνει ελεύθερος επίταξης ο χώρος των ορόφων της Πανεπιστημιακής Λέσχης για τη στέγαση βομβόπληκτων και φοιτητών. [Φ. 253- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1944-1945 έως 1950-1951/ Φακ. 253.1 Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_21072020_094548_001]

14/2/1945 Ο πρύτανης ζητά από τους καθηγητές να στείλουν κείμενα για επεικείμενο διεθνή τιμητικό τόμο υπέρ της Μ. Βρετανίας. [Φ. 241- Δημοσιεύματα (Εκθέσεις Πεπραγμένων), 1939-40 έως 1948-49 και 1950-51/ Φακ. 241.4 Ακαδημαϊκό έτος 1942-43 και 1945-46/ Untitled_22072020_131955_006]

28/2/1945 Η Σύγκλητος ζητά από το υπουργείο Παιδείας να διασφαλίσει τις προϋποθέσεις για να επαναλειτουργήσει το Πανεπιστήμιο. [Φ. 528- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1944-45/ Φακ. 528.3, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_16072020_101732 και Untitled_16072020_101732_001]

1/3/1945 Θεωρώντας ότι μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας δεν υφίσταται δίωξη σε βάρος των Α. Σβώλου και Α. Αγγελόπουλου, η Νομική Σχολή τους καλεί στην επόμενη συνεδρία της. Με αφορμή την πρόσκληση αυτή, ο Σβώλος έστειλε προς τη σχολή του επιστολή, με ημερομηνία 24.2.1945, όπου εξέφραζε την έκπληξή του για το κάλεσμά του, από τη στιγμή που οι συνάδελφοί του είχαν στην πλειοψηφία τους υπογράψει το ψήφισμα της Γενικής Συνελεύσεως της 13ης Ιανουαρίου 1945. [Μπαλή 2014, σ. 256] Ο πρύτανης ζητά από το υπουργείο Παιδείας τη λήψη μέτρων κατά των «καθηγητών του ΕΑΜ» σύμφωνα με απόφαση της Συγκλήτου στις 27 Φεβρουαρίου 1945. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.3, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_09072020_101908]

13/3/1945 Αποφασίζεται να αρχίσουν τα μαθήματα την 1η Απριλίου 1945 με παράταση έως τις 10 Ιουνίου 1945, κατόπιν στις 15 Σεπτεμβρίου και να λήξουν στα τέλη Νοεμβρίου. Τον Δεκέμβριος θα διεξάγονταν οι εξετάσεις, ενώ οι εισιτήριες εξετάσεις τον Δεκέμβριο ή τον Ιανουάριο. Το προηγούμενο έτος θεωρείται απωλεσθέν. Τα πανεπιστήμια άνοιγουν, αλλά εκδηλώνονται διώξεις των αριστερών φοιτητών από ακροδεξιούς φοιτητές. [Μπαλή 2014, σ. 261] Σημειώνονται διαμαρτυρίες των καθηγητών για την επιείκεια της Συμφωνίας της Βάρκιζας. Η Σύγκλητος αποφασίζει να επισκεφθεί τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Παιδείας, απαιτώντας ως ελάχιστη τιμωρία τη διαθεσιμότητα των καθηγητών του ΕΑΜ. Ταυτόχρονα, ζητά με εγκύκλιο από τους καθηγητές ενοχοποιητικά στοιχεία. Αυτά που προέκυψαν ήταν η απόφαση της γενικής συνέλευσης των καθηγητών από 13/1/1945, και ότι το 1944 οι καθηγητές αυτοί εγκατέλειψαν τη θέση τους για να συμμετάσχουν στην ΠΕΕΑ. [Παπαστράτης 2004, σ. 80] Η Σύγκλητος αποφασίζει, επίσης,

ότι όλοι οι επιμελητές, βοηθοί, υποβοηθοί των παραρτημάτων του ΕΚΠΑ εναντίον των οποίων υπάρχουν βάσιμες καταγγελίες για συμμετοχή στα Δεκεμβριανά, για τους οποίους επιλήφθη ήδη ή θα επιληφθεί το Υπηρεσιακό Συμβούλιο του ΕΚΠΑ, θα διαταχθούν από τους προϊσταμένους τους να απέχουν από τα καθήκοντά τους μέχρι την έκδοση της απόφασης του Υπηρεσιακού Συμβουλίου. Η διαδικασία για διορισμό των προσωρινών βοηθών θα συνεχιστεί. Αποφασίζεται, τέλος, να κληθούν όσοι καθηγητές δεν ήταν παρόντες στη συνεδρίαση της 13ης Ιανουαρίου 1945 να υπογράψουν τη δήλωση εναντίον των καθηγητών του ΕΑΜ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 13/3/1945, σ. 6-7]

16/3/1945 Εγκρίνεται υπόμνημα-διαμαρτυρία του ΕΚΠΑ προς τα Πανεπιστήμια σε Μεγάλη Βρετανία και ΗΠΑ για τη Βόρεια Ήπειρο, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Κεντρικής Επιτροπής Βορειοηπειρωτικού Αγώνος. [Πρακτικά Συγκλήτου, 16/3/1945, σ. 2-7]

31/3/1945 Υπόδειξη από τη Σύγκλητο δύο καθηγητών για την επιτροπή εκκαθάρισης συμμετεχόντων στα Δεκεμβριανά σύμφωνα με το άρθρο 2 της Σ.Π. 25/1945: καθηγητές Ι. Γεωργιάδης και Δ. Μπαλάνος. [Πρακτικά Συγκλήτου, 31/3/1945, σ. 1-2]

3/4/1945 Καταγγελία προς τον Δ. Μπαλάνο, ο οποίος τη μεταφέρει στη Σύγκλητο, ότι στη Λέσχη υπάρχει επιτροπή που δεν επιτρέπει είσοδο σε φοιτητές που δεν έχουν πιστοποιητικό του ΕΔΕΣ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 3/4/1945, σ. 8] Ο υπουργός Παιδείας ζητά από τον πρύτανη να υποδείξει δύο καθηγητές για την επιτροπή εκκαθάρισης συμμετεχόντων στα Δεκεμβριανά. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.3, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_09072020_101908_007]

4/4/1945 Με τη Συντ. Πρ. 34/4.4.1945 απολύονται μαζικά οι διορισθέντες επί Κατοχής καθηγητές της Ιατρικής και Θεολογικής Θεσσαλονίκης, ενώ η Ιατρική και Θεολογική Αθηνών επιφορτίζονται να εκλέξουν στη θέση αυτών οκτώ άλλους. [Μπαλή 2014, σ. 260 \\ Παπαστράτης 2004, σ. 78]

5/4/1945 Παραχωρείται στο Βρετανικό Ινστιτούτο ένα δωμάτιο της Πανεπιστημιακής Λέσχης για αναγνωστήριο και άλλοι χώροι του Πανεπιστημίου για τη διδασκαλία αγγλικών στους φοιτητές. [Φ. 253- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1944-1945 έως 1950-1951/ Φακ. 253.1 Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_21072020_093656_001]

6/4/1945 Επίθεση τριών εθνικιστών φοιτητών στη Φιλοσοφική Σχολή (επικεφαλής Γ. Γεωργούδης, ηγετικό στέλεχος της Εθνικής Παμφοιτητικής Επιτροπής), με αποτέλεσμα τον προπηλακισμό δύο φοιτητών και μιας φοιτήτριας. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_001]

8/4/1945 Ξυλοδαρμός φοιτητή της Νομικής στο προαύλιο του κεντρικού κτηρίου του Πανεπιστημίου από ομάδα εθνικιστών φοιτητών της Ιατρικής. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_001]

11/4/1945 Ο υπουργός Παιδείας ζητά από τον πρύτανη να υποδείξει καθηγητές ως μέλη της επιτροπής για την απόλυση καθηγητών. [Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.3, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_09072020_101908_001]

13/4/1945 Ψήφισμα της Συγκλήτου για τον θάνατο του Φ. Ρούσβελτ. Θα διακοπούν τα μαθήματα για 2 μέρες, θα γίνει πολιτικό μνημόσυνο στο ΕΚΠΑ και θα δοθεί ψήφισμα στον Αμερικανό πρέσβη στην Ελλάδα. [Πρακτικά Συγκλήτου, 13/4/1945, σ. 1 // Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.1 Ακαδημαϊκά έτη 1942-43 και 1943-44/ Untitled_24072020_104009_010]

14/4/1945 Ο Φ. Λογοθετόπουλος απολύεται οριστικά από το Πανεπιστήμιο με την Συντ. Πράξη 37/14.4.1945. [Μπαλή 2014, σ. 260] Ξυλοδαρμός φοιτητή στο προαύλιο του κεντρικού κτηρίου του Πανεπιστημίου από ομάδα εθνικιστών φοιτητών. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_001]

19/4/1945 Ο Β. Αιγινήτης ορίζεται εκπρόσωπος του ΕΚΠΑ στην Κεντρική Επιτροπή Πολεμικών Επανορθώσεων. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_135901_003]

24/4/1945 Η Σύγκλητος υποδεικνύει ως μέλη της επιτροπής που προβλέπεται από το άρθρο 1 της Σ.Π. 24/1945 του καθηγητές της Νομικής Χ. Πράτσικα και Γ. Ράμμο ως τακτικά μέλη και τους καθηγητές Α. Τσιριντάνη και Α. Λιτζερόπουλο ως αναπληρωματικά. [Πρακτικά Συγκλήτου, 24/4/1945, σ. 2]

26/4/1945 Επίθεση δύο εθνικιστών φοιτητών της Νομικής σε φοιτητές της ίδιας Σχολής. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_001]

27/4/1945 Κατ' εφαρμογή της Σ.Π. 25/22.3.1945 συγκροτήθηκε επιτροπή αποτελούμενη από τον αρεοπαγίτη Ι. Σακκέτα ως Πρόεδρο και τους καθηγητές Ιωάννη Γεωργιάδη και Νικόλαο Εξαρχόπουλο, της Ιατρικής και της Φιλοσοφικής Σχολής αντίστοιχα του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετά από έγγραφο της επιτροπής στις 25 Απριλίου, η Σύγκλητος

απαντά εκθέτοντας τις πράξεις της για την αποπομπή των «καθηγητών του βουνού». Την ίδια ημέρα, η Σύγκλητος αποφασίζει να καλέσει τους καθηγητές να στείλουν στοιχεία στην επιτροπή. [Πρακτικά Συγκλήτου, 27/4/1945, σ. 2 // Φ. 195- Διορισμοί καθηγητών (Προκήρυξη πληρώσεως εδρών και άλλες διαδικασίες), 1941-42, 1942-43, 1944-45, 1945-46 και 1950-51/ Φακ. 195.3, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_09072020_101908_002, Untitled_09072020_101908_005, Untitled_09072020_101908_009] Οι 4 καθηγητές τίθενται τελικά σε διαθεσιμότητα. [Καϊδατζής 2010]

28/4/1945 Προπηλακισμός του φοιτητή της Νομικής Μιχαήλ Ράπτη από ομάδα εθνικιστών φοιτητών (επικεφαλής Γ. Γεωργούδης, ηγετικό στέλεχος της Εθνικής Παμφοιτητικής Επιτροπής). [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_001]

1/5/1945 Νομοσχέδιο προς ψήφιση, μετά από επεξεργασία Συγκλήτου: το έτος 1944-45 θα διαρκέσει από την 1η Απριλίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 1943. Δεν θα γίνουν εισιτήριες εξετάσεις. Οι τμηματικές εξετάσεις θα γίνουν τον Δεκέμβριο του 1945, τον Μάρτιο του 1946, ενώ επαναληπτική εξεταστική τον Μάιο του 1946. Το έτος 1945-46 θα διαρκέσει από τις 8 Ιανουαρίου έως τις 31 Αυγούστου 1946, τα μαθήματα θα διεξαχθούν από τις 8 Ιανουαρίου έως τις 10 Ιουνίου 1946, ενώ οι τμηματικές εξετάσεις του έτους 1945-46 τον Ιούνιο και τον Οκτώβριο, καθώς και η επαναληπτική εξεταστική τον Νοέμβριο. [Πρακτικά Συγκλήτου, 1/5/1945, σ. 2-6] Επίθεση ομάδας εθνικιστών φοιτητών σε δύο φοιτητές. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_002]

2/5/1945 Κατά τη διάρκεια ομιλίας του φοιτητή Βαγγέλη Παπαδόπουλου, σημειώνεται επίθεση πέντε εθνικιστών φοιτητών στην Ιατρική Σχολή (ανάμεσά τους και ο γιος του καθηγητή Σ. Δοντά) στον ομιλητή και σε άλλους δύο φοιτητές. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_002]

4/5/1945 Κατά την περιφορά του Επιταφίου στην οδό Πανεπιστημίου, σημειώνεται επίθεση του Γ. Γεωργούδη, ηγετικού στελέχους της Εθνικής Παμφοιτητικής Επιτροπής, και ομάδας άλλων στον φοιτητή Βαγγέλη Παπαδόπουλο. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_002]

17/5/1945 Οι καθηγητές καλούνται από τον πρύτανη να υποβάλουν στοιχεία για την εθνική τους δράση στον πόλεμο και την Κατοχή. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_132955_019]

26/5/1945 Εγκαινιάζεται στον περίβολο των πανεπιστημιακών κτηρίων στο Γουδί το ηρώο υπέρ των πεσόντων υγειονομικών «κατά τον Ιερόν Αγώνα 1940-1945», παρουσία του αντιβασιλιά. [Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.1 Ακαδημαϊκά έτη 1942-43 και 1943-44/ Untitled_24072020_104009_006-008]

30/5/1945 Μετά το μάθημα του υφηγητή Γ. Σιμωνέτου επιτέθηκαν 40 άτομα με επικεφαλής τον Γ. Γεωργούδη (ηγετικό στέλεχος της Εθνικής Παμφοιτητικής Επιτροπής) στον φοιτητή της Νομικής Ι. Νάνο και τον τραυμάτισαν. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_111758]

31/5/1945 Το υπουργικό συμβούλιο αποφασίζει πως δικαιούνται ατέλεια διδασκτρων και εξετάστρων οι αριστούχοι από τη Βόρεια Ήπειρο και τα Δωδεκάνησα. [Φ. 528- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1944-45/ Φακ. 528.1, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_15072020_132933_004]

6/6/1945 Εισβολή μελών της οργάνωσης Χ με επικεφαλής ανθυπολοχαγό της Εθνοφυλακής στο μάθημα του καθηγητή Γ. Οικονόμου στην αίθουσα της Φιλοσοφικής και εκδίωξη των αριστερών φοιτητών από την αίθουσα. Στην εισβολή συμμετείχε και ο γιος του καθηγητή Σ. Δοντά. Την ίδια ημέρα, με την απειλή του ξυλοδαρμού, εκδιώκονται οι αριστεροί φοιτητές από μάθημα Φυσιολογίας στην Ιατρική από ομάδα 5 εθνικιστών φοιτητών, μεταξύ των οποίων και ο Δοντάς. Την ίδια ημέρα, εθνικιστής φοιτητής του Μαθηματικού Τμήματος απειλεί φοιτήτρια. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_002]

7/6/1945 Ομάδα εθνικιστών φοιτητών εισβάλλει σε παράδοση στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο, βιαιοπραγεί και απειλεί τον φοιτητή Παναγιώτη Κότσαλη. Την ίδια ημέρα, μπροστά και μέσα στο Χημείο σημειώνεται ξυλοδαρμός φοιτητών και φοιτητριών από παρόμοιες ομάδες. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_002 και Untitled_16072020_112353_003]

8/6/1945 Ομάδα εθνικιστών φοιτητών προπηλακίζει επιτροπή φοιτητών που διαμαρτυρόταν στην Πρυτανεία για τις βιαιοπραγίες και την οδηγεί στο Γ' Αστυνομικό Τμήμα. Την ίδια ημέρα οι ίδιοι φοιτητές απειλούν συμφοιτητές τους κατά τη διάρκεια μαθημάτων στην Ιατρική και τη Φιλοσοφική. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353_003]

17/6/1945 Ο πρωθυπουργός ανακοινώνει τη συγκρότηση επιτροπής για την επιτόπια καταγραφή καταστροφών στην Κρήτη, όπου συμμετέχουν οι καθηγητές Δ.

Καλλιτσουνάκης και Ι. Κακριδής. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_132955_007 και Untitled_01072020_132955_008 [μικρό κόψιμο στο σκανάρισμα]]

21/6/1945 Ο πρόεδρος ζητά από τους κοσμήτορες των Σχολών να καταγράψουν απώλειες αντικειμένων, βιβλίων, Φ.τ.λ., από την Κατοχή. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_132955_005 [μικρό κόψιμο στο σκανάρισμα]]

23/6/1945 Το υπουργείο Παιδείας ζητά από το υπουργείο Οικονομικών να δοθεί η βιβλιοθήκη του τέως Ιταλικού Ινστιτούτου Μελετών διά την Ελλάδα στο ΕΚΠΑ. [Φ. 241- Δημοσιεύματα (Εκθέσεις Πεπραγμένων), 1939-40 έως 1948-49 και 1950-51/ Φακ. 241.4 Ακαδημαϊκό έτος 1942-43 και 1945-46/ Untitled_22072020_133900]

12/7/1945 Ο πρόεδρος ζητά από την Αστυνομία να φυλάξει την αίθουσα όπου αποθηκεύθηκε υλικό που δώρισε η ΟΥΝΡΑ. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_132955_002]

6/6/1945 Οι υπεύθυνοι των παραρτημάτων του ΕΚΠΑ (σπουδαστήρια, κλινικές, εργαστήρια, μουσεία, Φ.τ.λ.) καλούνται να δηλώσουν τις ζημιές που υπέστησαν τα παραρτήματα στην Κατοχή και τα Δεκεμβριανά. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_135901]

12/6/1945 Απόφαση της Συγκλήτου να δοθεί από το Οικονομικό Συμβούλιο 1 εκατομμύριο δρχ. για την επισκευή των κτηρίων του ΕΚΠΑ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 12/6/1945, σ. 1]

15/6/1945 Επανασυστήνεται ο Εθνικός Παμφοιτητικός Σύλλογος. [Φ. 528- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1944-45/ Φακ. 528.3, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_16072020_092546]

26/6/1945 Η Σύγκλητος διαβιβάζει στο υπουργείο Εξωτερικών διαμαρτυρία για τις εξελίξεις στο Βορειοηπειρωτικό. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_132955_016]

2/7/1945 Η Ανωτάτη Στρατιωτική Διοίκησης Στερεάς Ελλάδος διατάσσει τη Στρατιωτική Διοίκηση Αθηνών να εκκενώσει η 9η Ταξιαρχία τον Οίκο Φοιτητού και να τον παραδώσει στην Πανεπιστημιακή Λέσχη. [Φ. 253- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό

Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1944-1945 έως 1950-1951/ Φακ. 253.1 Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_21072020_091741]

30/7/1945 Το υπουργείο Άμυνας διατάσσει να μην επιτάσσονται κτήρια όπου διαμένουν καθηγητές. [Φ. 553- Μισθώσεις, Επιτάξεις Ακινήτων, Εισπράξεις Ενοικίων, 1936-1937 έως 1941-1942 έως 1953-1954/ Φακ. 553.2 Ακαδημαϊκό έτος 1943-1944 έως 1945-1946/ Untitled_23072020_125702]

7/8/1945 Αποδοχή από το Οικονομικό Συμβούλιο αποτελέσματος δημοπρασίας για επισκευή των εργαστηρίων στο Γουδί, έναντι περίπου 5,5 εκατομμυρίων δρχ., και για την επισκευή του Χημείου έναντι 2,5 εκατομμυρίων δρχ. Επίσης, αποφασίζεται πλήρης απαλλαγή διδάκτρων και ασκήτρων για θετικές επιστήμες για τέκνα πυροπαθών, βομβόπληκτων, εκτελεσθέντων από τους κατακτητές ή κατά τα Δεκεμβριανά, υπό τον όρο να τα παράσχει το κράτος στο ΕΚΠΑ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 7/8/1945, σ. 1, 3]

11/8/1945 Υπόμνημα αριστερών φοιτητών στον πρύτανη για τις συνεχείς επιθέσεις που δέχονται. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_112353, Untitled_16072020_112353_001-004]

16/8/1945 Το υφυπουργείο Τύπου και Πληροφοριών ζητάει από το ΕΚΠΑ να εκπονήσει άμεσα μελέτη για τα εθνικά δίκαια. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_132955_004 [μικρό κόψιμο στο σκανάρισμα]]

21/8/1945 Συζήτηση στη Σύγκλητο: έφτασε στο Πανεπιστήμιο η εγκύκλιος που ζητούσε την υποβολή εκθέσεως για τη δράση κάθε υπαλλήλου κατά τα Δεκεμβριανά, σχηματίστηκε η σχετική επιτροπή από τους καθηγητές της Νομικής Γ. Ράμμο και Αλ. Τσιριντάνη. [Μπαλή 2014, σ. 256]

23/8/1945 Το υπουργείο Οικονομικών συγκροτεί επιτροπή διεκδικήσεων με συμμετοχή του καθηγητή Γ. Ράμμου. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_132955_012 και Untitled_01072020_132955_013]

25/8/1945 Ορίζεται ως αντιπρόσωπος του ΕΚΠΑ στο συνέδριο για τη διεκδίκηση των εθνικών δικαίων ο Ν. Βλάχος. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.2, Ακαδημαϊκό έτος 1944-45/ Untitled_01072020_132955_014]

3/9/1945 Η ελληνική πρεσβεία στο Παρίσι σκοπεύει να διοργανώσει έκθεση για την πνευματική αντίσταση κατά την Κατοχή και ζητείται η συμμετοχή του ΕΚΠΑ. Ως παράδειγμα αναφέρεται η διαμαρτυρία του πρύτανη στις 3 Ιανουαρίου 1942 για τους βανδαλισμούς των Γερμανών στην αίθουσα τελετών. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_023]

7/9/1945 Ο πρύτανης διαμαρτύρεται στον υπουργό Παιδείας διότι χώροι του ΕΚΠΑ (το κτήριο της οδού Σόλωνος, το κτήριο της Νομικής στην οδό Σίνα, εργαστήρια στο Γουδί, το Χημείο) είναι ακόμη κατελημμένα από ελληνικές ή συμμαχικές στρατιωτικές δυνάμεις, και ζητά την εκκένωσή τους. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.5, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_135756_010, κόψιμο από σκάνερ]

10/9/1945 Ο πρύτανης ζητά από το υπουργείο Εφοδιασμού να συμπεριληφθούν στις διανομές ιματισμού και οι χήρες των καθηγητών. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.5, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_135756_014]

11/9/1945 ο αρεοπαγίτης Αρ. Θεοφίλου, πρόεδρος της κατά την υπ. αρ. 26 Σ.Π. επιτροπής για το ΕΚΠΑ ζητά στοιχεία για συνεργασία καθηγητών ή υφηγητών με τις κατοχικές δυνάμεις. Το υπουργείο Παιδείας δηλώνει πως θα ιδρυθεί έδρα Ιστορίας των Ηνωμένων Πολιτειών και των Αμερικανικών γραμμάτων, η Σύγκλητος συναινεί με τον όρο η φοίτηση σε αυτό θα είναι υποχρεωτική μόνο για λήψη ειδικού πτυχίου και ότι ο κατέχων την έδρα δεν θα είναι μέλος του Συλλόγου καθηγητών της Σχολής. Το ΕΚΠΑ θα ζητήσει από το υπουργείο να εκκενωθούν κατελημμένοι χώροι του. Με απόφαση της Συγκλήτου φτιάχνεται επιτροπή για να εξετάσει τα νομοθετήματα επί Κατοχής σχετικά με το Πανεπιστήμιο με μέλη τους Χ. Πράτσικα (κοσμήτορας Νομικής), Γ. Μπαλή (Νομικός Σύμβουλος ΕΚΠΑ), Β. Μακρή (Γενικός Γραμματέας ΕΚΠΑ). [Πρακτικά Συγκλήτου, 11/9/1945, σ. 3 // Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_024]

17/9/1945 Ξεκινούν τα μαθήματα του ακαδημαϊκού έτους 1945-1946. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_038] Ο πρύτανης ζητά από το υπουργείο Παιδείας να εξαιρεθούν οι οικίες των καθηγητών από τις επιτάξεις. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.5, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_135756_015]

18/9/1945 Απόφαση της Συγκλήτου να διπλασιαστούν τα φοιτητικά τέλη για τους φοιτητές όλων των ετών, πλην των διδασκόντων, για τα οποία αρμόδιο είναι το κράτος, που τα εισπράττει. Επιπλέον, ζητά από το υπουργείο Παιδείας ν' αρχίσει πάλι να πληρώνει τους μισθούς γιατί το ΕΚΠΑ δεν έχει έσοδα. Αίτημα του Προέδρου της Εφορείας της Πανεπιστημιακής Λέσχης, Γερ. Αλιβιζάτου, για καθημερινή αστυνομική φρουρά στη Λέσχη για αποφυγή επεισοδίων στο φοιτητικό συσσίτιο. Το υπουργείο Παιδείας ανακοινώνει πως τα μαθήματα ξεκινούν στις 25 Σεπτεμβρίου. [Πρακτικά Συγκλήτου, 18/9/1945, σ. 2, 4]

19/9/1945 Ο διευθυντής του Οδοντιατρικού Σχολείου βεβαιώνει πως κανένας από τους καθηγητές ή τους υπαλλήλους δεν συνεργάστηκε με τον εχθρό στην Κατοχή. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_004]

20/9/1945 Ο πρύτανης ζητά από τα εργαστήρια, τα νοσοκομεία και τις κλινικές του ΕΚΠΑ να δηλώσουν τις ανάγκες τους σε υλικά, λόγω της επικείμενης μετάβασης καθηγητών στις ΗΠΑ για αναζήτηση δωρεών. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_037]

21/9/1945 Η Πανελλήνιος Ένωσις Εφέδρων Υπαξιωματικών και Οπλιτών ενημερώνει τον πρύτανη πως δέχεται καθημερινές καταγγελίες για απειλές και βιαιοπραγίες κατά των μελών του από αριστερούς φοιτητές. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_114452_001]

29/9/1945 Ο αντιπρύτανης του ΕΚΠΑ, Σ. Δοντάς, εκφωνεί στο Στάδιο της Δράμας λόγο για την επέτειο της σφαγής 15.000 κατοίκων της περιφέρειας από βουλγαρικές δυνάμεις. [Πρακτικά Συγκλήτου, 9/10/1945, σ. 4]

9/10/1945 Η Σύγκλητος αποφασίζει να εφαρμοστεί και στο ΕΚΠΑ η απόφαση του υπουργείου Παιδείας για απαλλαγή από δίδακτρα και λοιπά τέλη των τέκνων νεκρών από τις γερμανικές δυνάμεις. [Πρακτικά Συγκλήτου, 9/10/1945, σ. 2]

12/10/1945 Ο πρύτανης αιτείται αρωγή για το Πανεπιστήμιο σε βιβλία και άλλα είδη από τους ομογενείς επιστήμονες στη Νέα Υόρκη. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_035]

15/10/1945 Οι Συνεργαζόμενες Φοιτητικές Επιτροπές στέλνουν αναλυτικό υπόμνημα στον πρύτανη, ζητώντας καλύτερη λειτουργία και εμπλουτισμό του Πανεπιστημίου, καλύτερη λειτουργία της Λέσχης, παροχές στους φοιτητές, επίλυση των εκκρεμών ζητημάτων για

τις εξετάσεις, πλήρωση εδρών. [Φ. 530- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 530.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_17072020_100740, Untitled_17072020_100740_001-006]

19/10/1945 Ο πρόεδρος ενημερώνει τον υπουργό Παιδείας πως θα μεταβούν στις ΗΠΑ οι καθηγητές Ι. Πολίτης, Σ. Δοντάς, Λ. Ζέρβας, Γ. Καραγκούνης για να αναζητήσουν δωρέες εργαστηριακού υλικού στο ΕΚΠΑ. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_036]

20/10/1945 Ο πρόεδρος αιτείται αρωγή για το Πανεπιστήμιο σε βιβλία και άλλα είδη από τις ελληνοαμερικανικές οργανώσεις G.A.P.A. και A.H.E.P.A. στη Νέα Υόρκη, από τις ελληνοαμερικανικές εφημερίδες *Εθνικός Κήρυξ* και *Ατλαντίς* της Νέας Υορκης, από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνάγορα στη Νέα Υόρκη, καθώς και από τον Έλληνα πρέσβη στην Ουάσινγκτον. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_033 και Untitled_02072020_114636_039, Untitled_02072020_121607, Untitled_02072020_121607_001, Untitled_02072020_121607_003, Untitled_02072020_121607_006]

27/10/1945 Ο πρόεδρος αιτείται αρωγή για το Πανεπιστήμιο σε βιβλία και άλλα είδη από την οργάνωση Greek War Relief και από το Ίδρυμα Rockefeller στη Νέα Υόρκη. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_033 και Untitled_02072020_114636_034]

2/11/1945 Ο πρόεδρος προωθεί στο υπουργείο Εξωτερικών υπόμνημα της Επιτροπής Αγώνος Ιμβρίων-Τενεδίων για την ένωση με την Ελλάδα. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_021]

3/11/1945 Ο πρόεδρος στέλνει στο υπουργείο Εξωτερικών υπόμνημα της Συγκλήτου στα ελληνικά, τα αγγλικά και τα γαλλικά για τα δίκαια της Ελλάδας στη Βόρεια Ήπειρο. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_009]

5/11/1945 Οι βρετανικές δυνάμεις στην Αθήνα ανακοινώνουν πως θέλουν να τιμήσουν όσους βοήθησαν Βρετανούς στρατιώτες στην Κατοχή, ανάμεσά τους και το ΕΚΠΑ. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_026 και Untitled_02072020_121607_027]

6/11/1945 Ο προκοσμήτορας της Θεολογικής ενημερώνει τον πρότανη ότι κανείς από τους καθηγητές ή υπαλλήλους της Σχολής δεν συνεργάστηκε με τον εχθρό στην Κατοχή. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_013]

7/11/1945 Ο αντιπρότανης ενημερώνει τον πρόεδρο της κατά την υπ. αρ. 26 Συντακτικήν Πράξιν Επιτροπής διά το Πανεπιστήμιον Αθηνών, Αρεοπαγίτη Α. Θεοφίλου, ότι δεν υπάρχουν στοιχεία συνεργασίας με εχθρό στην Κατοχή για κανέναν καθηγητή ή υφυγητή. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_012]

8/11/1945 Η ελληνική κυβέρνηση ρωτά τις δημόσιες υπηρεσίες, ανάμεσά τους και το ΕΚΠΑ, τι εφόδια χρειάζονται προς εισαγωγή από τις ΗΠΑ. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_004]

13/11/1945 Απόφαση Συγκλήτου οι καθηγητές και υπάλληλοι του ΕΚΠΑ να νοσηλεύονται δωρεάν στο Αρεταίειο και στο Αιγινήτειο, και να γίνεται 50% έκπτωση στις οικογένειές τους. [Πρακτικά Συγκλήτου, 13/11/1945, σ. 3]

14/11/1945 Έγγραφο του Τομέα Σπουδαστών της ΕΠΟΝ προς τον πρότανη, ο οποίος ενημερώνει πως προσκλήθηκε να εκπροσωπήσει την Ελλάδα στο Διεθνές Σπουδαστικό Συνέδριο στην Πράγα. Η ΕΠΟΝ θεώρησε πως δεν έπρεπε να εκπροσωπήσει μόνη την Ελλάδα και ήρθε σε επαφή με τον ΕΣΑΣ, τη Φοιτητική Φιλελευθέρα Νεολαία, την Εθνική Ενωτική Νεολαία και την Ένωση Επαρχιωτών Σπουδαστών. Οι επαφές δεν ευοδώθηκαν, γιατί οι άλλες οργανώσεις θεώρησαν το συνέδριο αποκλειστικά κομμουνιστικό. Επίσης, η επιτροπή του Συνεδρίου όρισε την 17η Νοεμβρίου ως Διεθνή Σπουδαστική Μέρα, και γι' αυτό η ΕΠΟΝ ζητά την αίθουσα τελετών του ΕΚΠΑ για να διεξαχθεί εορτασμός. Το έγγραφο υπογράφει ο Σπύρος Λιναρδάτος. [Φ. 529- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1945-46/ Φακ. 529.1, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_16072020_120132 και Untitled_16072020_120132_001]

15/11/1945 Ο κοσμήτορας της Ιατρικής ενημερώνει τον πρότανη ότι κανείς από τους καθηγητές ή τους υπαλλήλους της Σχολής δεν συνεργάστηκε με τον εχθρό στην Κατοχή, εκτός από τον Φ. Λογοθετόπουλο, ο οποίος απολύθηκε. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_015] Ο πρότανης αιτείται αρωγή για το Πανεπιστήμιο σε βιβλία και άλλα είδη από τους πρέσβεις των ΗΠΑ, της Μ. Βρετανίας και του Καναδά στην Ελλάδα. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες

κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_007] Ο πρύτανης διαμαρτύρται στον Γάλλο πρέσβη για την αναγνώριση της κυβέρνησης Χότζα από τη Γαλλία και για τις εξελίξεις στο Βορειοηπειρωτικό ζήτημα. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_008] Ο πρύτανης καλεί τους καθηγητές να παραστούν σε συλλαλητήριο για τα εθνικά δίκαια. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_010]

17/11/1945 Καθώς οι αίθουσες διδασκαλίας του Πανεπιστημίου δεν έχουν συνεχή ηλεκτροδότηση, ο πρύτανης αιτείται στην Ηλεκτρική Εταιρεία να επιτευχθεί αυτό. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_016]

24/11/1945 Το μεσημέρι περίπου 200 άτομα (κάποιοι φοιτητές, κάποιοι εργάτες και πυροσβέστες) εισβάλλουν στην Πανεπιστημιακή Λέσχη την ώρα του συσσιτίου και απειλούν ορισμένους φοιτητές. Γρήγορα καταθφάνει η Αστυνομία και γίνονται συλλήψεις. Δύο ημέρες αργότερα, η Εφορεία της Πανεπιστημιακής Λέσχης ζητά από την Αστυνομία Πόλεων να έχει μόνιμα φρούρηση το συσσίτιο για την αποφυγή επεισοδίων. [Φ. 253- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1944-1945 έως 1950-1951/ Φακ. 253.2 Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_21072020_114530_002 και Untitled_21072020_114530]

29/11/1945 Ο πρύτανης αιτείται αρωγή για το Πανεπιστήμιο σε βιβλία και άλλα είδη από το Πανεπιστήμιο του Ουέλινγκτον στη Νέα Ζηλανδία. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_011] Ευχαριστίες του πρύτανη προς τον ομόλογό του στο Πανεπιστήμιο του Σίδνεϋ για τη συμμετοχή αυστραλικών στρατευμάτων στις μάχες εναντίον των κατακτητών. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_019]

30/11/1945 Ο κοσμήτορας της Νομικής ενημερώνει τον πρύτανη ότι κανείς από τους καθηγητές ή τους υπαλλήλους της Σχολής δεν συνεργάστηκε με τον εχθρό στην Κατοχή. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_014] Ο πρύτανης ανακοινώνει στο ΓΕΣ πως, μετά από πρόταση του τελευταίου στις 20 Σεπτεμβρίου 1945, δέχονται να συνεργαστούν στη

σύνταξη του κανονισμού *Ηθική Αγωγή του Στρατεύματος* οι καθηγητές Π. Μπρατσιώτης, Ξ. Ζολώτας, Μ. Δένδιας, Φ. Γαρδίκας, Γ. Σακελλαρίου, Ι. Θεοδορακόπουλος, Ν. Βλάχος, Σ. Μαρινάτος, Α. Δασκαλάκης, Ι. Τρικαληνός. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_016 και Untitled_02072020_114636_021]

10/12/1945 Το ΕΚΠΑ υποβάλλει στην Κεντρική Επιτροπή Πολεμικών Επανορθώσεων λίστα με τις ζημιές που υπέστη στην Κατοχή. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_121607_017]

11/12/1945 Απόφαση να σταλεί επιστολή από τη Σύγκλητο στο υπουργείο Παιδείας και στον Πρωθυπουργό εναντίον της σχεδιαζόμενης επιβολής του 65ου ως έτους συνταξιοδότησης καθηγητών. Αν εφαρμοστεί, θα χάσει το ΕΚΠΑ 24 καθηγητές. Επίσης η ΟΥΝΡΑ υποσχέθηκε ότι θα διαθέσει μισό εκατομμύριο δολάρια για επιστημονικά όργανα και πρακτικές ασκήσεις φοιτητών. Θα γίνει προσπάθεια να αυξηθεί το ποσό. [Πρακτικά Συγκλήτου, 11/12/1945, σ. 1-3]

27/12/1945 Οι καθηγητές στέλνουν βιβλία για την κατεστραμμένη από την ιταλική κατοχή βιβλιοθήκη της Κέρκυρας. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.5, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_135756_003]

28/1/1946 Η Σύγκλητος διαμαρτύρεται έντονα για τη Σ.Π. «περί αποκαταστάσεως της τάξεως εις τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Χώρας» γιατί θα διαταράξει την πανεπιστημιακή ζωή και θα άρει την πανεπιστημιακή αυτοτέλεια σε ένα συντομευμένο ακαδημαϊκό έτος και σε παραμονές εκλογών. [Πρακτικά Συγκλήτου, 28/1/1946, σ. 1]

29/1/1946 Ο Εθνικός Παμφοιτητικός Σύλλογος στέλνει υπόμνημα στον Αρχιεπίσκοπο εναντίον της Σ.Π. περί εκκαθάρισης του Πανεπιστημίου. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_006, Untitled_02072020_114636_007 και Untitled_02072020_114636_008]

5/2/1946 Εμπιστευτικό έγγραφο του υπουργείου Παιδείας σε έντονο ύφος προς τη Σύγκλητο σχετικά με τη διαμαρτυρία της τελευταίας για τα μέτρα της κυβέρνησης «περί αποκαταστάσεως της τάξεως εις τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Χώρας» στις 28 Ιανουαρίου, η οποία δημοσιοποιήθηκε μάλιστα. Το υπουργείο προειδοποιεί πως κανονικά αυτή η πράξη θα επέσυρε πειθαρχικές κυρώσεις και ρωτά πώς έμαθε η Σύγκλητος για τη Σ.Π. πριν αυτή κυρωθεί και δημοσιευθεί. Επισημαίνει, επίσης, πως δεν πλήττεται η αυτοτέλεια του ΕΚΠΑ και υπενθυμίζει πως το 1935 και 1936 η Σύγκλητος δεν είχε διαμαρτυρηθεί για τις παρεμβάσεις. Το υπουργείο συμπεραίνει πως το βασικό πρόβλημα

του ΕΚΠΑ στην πραγματικότητά τα όρια ηλικίας, ενώ προσωπικοί και κομματικοί λόγοι οδήγησαν στη διαμαρτυρία. Η Σύγκλητος απαντάει πως δεν είναι απόρρητο το έργο της κυβέρνησης, πως με τη Σ.Π. αυτή παρεμβαίνει ευθέως στην ίδρυση εδρών και τον διορισμό καθηγητών. [Πρακτικά Συγκλήτου, 5/2/1946, σ. 2-9]

11/2/1946 Η Εφορεία της Πανεπιστημιακής Λέσχης αποφασίζει να αυξηθούν οι ετήσιες εισφορές των φοιτητών για τη Λέσχη από 1500 σε 10.000 ετησίως. [Φ. 253- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1944-1945 έως 1950-1951/ Φακ. 253.2 Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_21072020_104840_002 και Untitled_21072020_104840_003]

12/2/1946 Η Σύγκλητος πιστεύει πως με την επερχόμενη Σ.Π. θα δημιουργηθούν μεγάλα έξοδα στο ΕΚΠΑ, οπότε αποφασίζεται να ανασταλούν οι πιστώσεις για προμήθεια υλικών και επισκευές. Θα χρησιμοποιηθούν υπάρχοντα υλικά για τις επισκευές, και οι καθηγητές να μεριμνήσουν για την καταβολή οφειλομένων από τους φοιτητές. Επίσης, το υπουργείο Οικονομικών στέλνει έγγραφο στο ΕΚΠΑ σύμφωνα με το οποίο διακόπτεται η πληρωμή μισθών του προσωπικού από το υπουργείο στο τέλος Μαρτίου. Σύμφωνα με τη Σ.Π. πάνω από 40 καθηγητές απαλλάσσονται της υπηρεσίας τους, και γίνονται αλλαγές στον Οργανισμό του Πανεπιστημίου. Με μέριμνα του ζεύγους House στάλθηκαν Έλληνες υπότροφοι στις ΗΠΑ για ειδικέυση, και συμπεριλήφθηκε στο κονδύλι της ΟΥΝΡΑ για τη βιομηχανία πόσο 250.000 δολάριων για εμπλουτισμό των εργαστηρίων των ΑΕΙ. Επίσης, με μέριμνα του ίδιου ζεύγους, στάλθηκαν 15 φυματικοί φοιτητές και ο καθηγητής Κρητικός στην Ελβετία προς θεραπεία. [Πρακτικά Συγκλήτου, 12/2/1946, σ. 1-2, 4]

8/3/1946 Η επιτροπή αρμόδια (συσταθείσα στις 11 Σεπτεμβρίου 1945) για την εξέταση νόμων και νομοθετικών διαταγμάτων για το ΕΚΠΑ επί Κατοχής (Χ. Πράτσικας, Γ. Μπαλής, Β. Μακρής) προτείνει να διατηρηθούν (με τροποποιήσεις άρθρων όπου χρειάζεται) τα εξής Ν.Δ. και νόμοι, σύμφωνα με τη Σ.Π. 58, και η Σύγκλητος συναινεί: Ν.Δ. 215, όπως τροποποιήθηκε με τα Ν.Δ. 394 και 612/1941, Ν.Δ. 416/1941, Ν.Δ. 438/1941, Ν.Δ. 775/1941, Ν.Δ. 799/1941, Ν.Δ. 917/1942, Ν.Δ. 938/1942, Ν.Δ. 1132/1942, Ν.Δ. 1396/1942, Ν.Δ. 1456/1942, Ν.Δ. 1775/1942, Ν.Δ. 2023/1942, Ν.Δ. 2092/1943, Ν.Δ. 2177/1943, Ν.Δ. 2233/1943, Ν. 66/1943, Ν. 105/1943, Ν. 457/1943, Ν. 465/1943, Ν. 645/1943, Ν. 696/1943, Ν. 918/1943, Ν. 1360/1944, Ν. 1233/1944, Ν. 1400/1944, Ν. 1520/1944, Ν. 1595/1944, Ν. 1599/1944, Ν. 1535/1944, Ν. 1682/1944, Ν. 1696/1944, Ν. 1777/1944, Ν. 1944/1944. [Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις πρατίνονται στα πρακτικά, σ. 4-7]

9/3/1946 Λαμβάνουν χώρα διαπληκτισμοί και βιαιοπραγίες στη Λέσχη κατά το φοιτητικό συσσίτιο, στα οποία πρωταγωνιστούν οι εξής αριστεροί φοιτητές, με αφορμή την παραπομπή του συναδέλφου τους Νικολακόπουλου στο Πειθαρχικό Συμβούλιο: Φ. Ραυτόπουλος, Φ. Παπανικολάου, Δ. Παπανικολάου, Γ. Κασβίκης, Γ. Πετρολέκας, Β.

Σταυρόπουλος, Μ. Ράπτης, Ηλ. Κώτσαρης. Οι φοιτητές αυτοί καταδικάζονται στις 15 Ιουλίου 1946 σε οριστική διαγραφή από το συσσίτιο. [Φ. 253- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1944-1945 έως 1950-1951/ Φακ. 253.2 Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_21072020_101144, Untitled_21072020_101144_001, Untitled_21072020_101144_002-005]

12/3/1946 Η Βιβλιοθήκη της Βουλής ζητά από το ΕΚΠΑ να στείλει αντίτυπα της έκδοσης από την έκθεση των καθηγητών για τα εγκλήματα των κατοχικών στρατευμάτων στη Μακεδονία. Την επομένη το ΕΚΠΑ απαντά ότι θα στέλει αντίτυπα της «Μαύρης Βίβλου των Βουλγαρικών Εγκλημάτων», που θα μεταφραστεί προσεχώς και στα αγγλικά. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.4, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_133647_003 και Untitled_02072020_133647_004]

14/3/1946 Το Αγγλοαμερικανοελληνικό Γραφείο Εκπαίδευσης στη Νέα Υόρκη στέλνει 1000 βιβλία δωρεά στο ΕΚΠΑ από το Πανεπιστήμιο Columbia. [Πρακτικά Συγκλήτου, 30/4/1946, σ. 2]

26/3/1946 Ο αντιβασιλιάς κάλεσε τον πρότανη, τον αντιπρότανη και τον κοσμήτορα της Νομικής για να τους ζητήσει τη γνώμη τους αν πρέπει να υπογράψει τη Σ.Π. περί εκκαθάρισης του Πανεπιστημίου. Και οι τρεις τοποθετήθηκαν αρνητικά γιατί δεν συνηθίζεται να εκδίδεται Σ.Π. λίγες μέρες πριν από εκλογές. Επίσης, απάντηση της Συγκλήτου σε απόφαση του υπουργείου Παιδείας από τις 23 Μαρτίου 1946, σύμφωνα με την οποία εισάγονται όλοι οι επιτυχόντες στο ΕΚΠΑ ανεξαρτήτως ορισθέντος αριθμού εισακτέων. [Πρακτικά Συγκλήτου, 26/3/1946, σ. 2]

2/4/1946 Η Εφορεία της Πανεπιστημιακής Λέσχης αποφασίζει να ξεκινήσει να χορηγείται και απογευματινό συσσίτιο. [Φ. 253- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1944-1945 έως 1950-1951/ Φακ. 253.2 Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_21072020_104840_001]

6/4/1946 Ο Αμερικανός γεροϋσιαστής Claude Pepper ευχαριστεί που ανακηρύχθηκε επίτιμος διδάκτορας της Νομικής. Αποφασίζεται από τη Σύγκλητο η σύσταση συνεργείου του ΕΚΠΑ για επισκευές και άλλες εργασίες. [Πρακτικά Συγκλήτου, 6/4/1946, σ. 5, 10]

11/4/1946 Δημιουργείται επιτροπή καθηγητών για να συντάξει κατάλογο των αναγκών των υπαλλήλων του ΕΚΠΑ προς δωρεά από συζύγους Αμερικανών επιστημόνων. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.4, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_134705_001]

12/4/1946 Ο πρότανης ζητά από την Επιτροπή Διαθέσεως Ιματισμού του υπουργείου Εφοδιασμού να μπορέσουν οι καθηγητές να διαλέξουν τα εφόδια που χρειάζονται, όπως έγινε με τους ανώτατους δικαστικούς. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.4, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_134705]

16/4/1946 Απόφαση Συγκλήτου σε συμφωνία με το υπουργείο Παιδείας να απαλλαγούν από δίδακτρα και άσκητρα φοιτητές των οποίων λεηλατήθηκαν οι κατοικίες κατά την Κατοχής και των Δεκεμβριανών, τέκνα-αδέλφια εκτελεσθέντων κατά την Κατοχή και τα Δεκεμβριανά και πυροπαθείς. [Πρακτικά Συγκλήτου, 16/4/1946, σ. 2-3]

30/4/1946 Απόφαση Συγκλήτου το φοιτητικό Αναγνωστήριο της Λέσχης να λειτουργεί και πρωί και απόγευμα. [Πρακτικά Συγκλήτου, 30/4/1946, σ. 3]

4/6/1946 Απόφαση της Συγκλήτου να καλέσει ο πρότανης τον Γ. Δροσίνη να συνθέσει ποίημα που θα αποτελέσει τον ύμνο του Πανεπιστημίου (2-3 τετράστιχα). [Πρακτικά Συγκλήτου, 4/6/1946, σ. 6]

7/6/1946 Η Αγαθή Βερνίκου από τη Νέα Υόρκη δωρίζει στην Πανεπιστημιακή Λέσχη ένα ραδιογραμμόφωνο με δίσκους. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.4, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_131235]

18/6/1946 Απόφαση της Συγκλήτου να αυξηθούν τα δίδακτρα από 20.000 σε 40.000 δρχ για το έτος 1946-47. [Πρακτικά Συγκλήτου, 18/6/1946, σ. 1]

5/7/1946 Οι υπάλληλοι του ΕΚΠΑ διαμαρτύρονται στον πρότανη ότι με τα μέτρα για την εξυγίανση του Δημοσίου αίρεται η συνταγματικά κατοχυρωμένη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων για τέσσερις μήνες. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.4, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_132655_002 Untitled_02072020_132655_003]

19/7/1946 Ο πρότανης ζητά από τους καθηγητές να επικοινωνήσουν με επιστήμονες του εξωτερικού σχετικά με τις εθνικές διεκδικήσεις της Ελλάδας. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.4, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_130452_002]

27/7/1946 Λαμβάνεται έγγραφο από τον υπουργό Κοινωνικής Προνοίας ότι αναλαμβάνει ο ίδιος την περαιτέρω λειτουργία της φοιτητικής κατασκήνωσης της Κινέττας με δική του ευθύνη. Είχαν λαβει χώρα ταραχές μεταξύ φοιτητών για πολιτικούς λόγους, με αποτέλεσμα να αποχωρήσουν οι αριστεροί φοιτητές και ο πρότανης να διατάξει τη διάλυση της κατασκήνωσης. [Πρακτικά Συγκλήτου, 30/7/1946, σ. 3]

30/7/1946 Μετά από αίτημα φοιτητικών συλλόγων να παραμείνουν στην Πανεπιστημιακή Λέσχη, η Σύγκλητος αποφασίζει ότι οι αναγνωρισμένοι φοιτητικοί σύλλογοι θα πρέπει να υποβάλουν μέχρι 31 Αυγούστου 1946 απόδειξη της αναγνώρισής τους από το Πρωτοδικείο, το καταστατικό τους, πίνακα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου με τα προσωπικά τους στοιχεία. Όποιος σύλλογος θέλει να κάνει σύσκεψη θα πρέπει να υποβάλει στην πρυτανεία αίτημα μια εβδομάδα πριν, δικαιολογώντας και το θέμα της σύσκεψης, αποκλειστικά πανεπιστημιακού χαρακτήρα. [Πρακτικά Συγκλήτου, 30/7/1946, σ. 3]

29/8/1946 Η Σύγκλητος αποφασίζει να προτείνει για υποψήφιο του βραβείου Νόμπελ τον Γ. Δροσίνη. [Πρακτικά Συγκλήτου, 29/8/1946, σ. 7]

30/8/1946 Η οργάνωση World Student Relief ενημερώνει τον πρύτανη πως αποστέλλει βιβλία στο Πανεπιστήμιο. [Φ. 291- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1942-43, 1944-45 και 1945-46/ Φακ. 291.3, Ακαδημαϊκό έτος 1945-46/ Untitled_02072020_114636_025]

23/9/1946 Διαμαρτυρία Συγκλήτου σε υπ. Παιδείας διότι υπάρχουν 20.000 τελειόφοιτοι φοιτητές που είναι αδύνατο να εξεταστούν εντός διετίας και να λάβουν πτυχίο. Αν μείνουν ανεξέταστοι, οι φοιτητές Ιατρικής είναι «δημόσιος κίνδυνος», οι φοιτητές των άλλων Σχολών είναι «εθνικός κίνδυνος». [Πρακτικά Συγκλήτου, 23/9/1946, σ. 1-3]

5/10/1946 Ψήφισμα της Συγκλήτου εναντίον της τροπής που παίρνει το ζήτημα των εθνικών διεκδικήσεων, παρόλο που οι τελευταίες είναι άκρως μετριοπαθείς και στηρίζονται στο «αίμα χιλιάδων Ελλήνων». [Πρακτικά Συγκλήτου, 5/10/1946, σ. 1]

10/10/1946 Σύμφωνα με το Θ΄ Ψήφισμα απολύονται τελικά με το Β.Δ. 11.10.1946 από το Πανεπιστήμιο και τη Νομική Αθηνών οι καθηγητές Α. Σβώλος και Α. Αγγελόπουλος. Στο ίδιο διάστημα απολύονται από το Πολυτεχνείο, με την ίδια κατηγορία ότι υποκίνησαν ή συμμετείχαν στην εξέγερση του Δεκεμβρίου, ο πρώην πρύτανης Δ. Κιτσίκης, οι Α. Παπαπέτρου, Ι. Δεσποτόπουλος και Ν. Κριτικός. [Μπαλή 2014, σ. 265]

28/10/1946 Ο Έξαρχος των Ελλήνων Καθολικών στέλνει επιστολή στη Σύγκλητο όπου διαμαρτύρεται διότι δεν του επιτράπηκε η είσοδος στο Πανεπιστήμιο κατά τον εορτασμό της 28ης Οκτωβρίου. [Πρακτικά Συγκλήτου, 5/11/1946, σ. 2]

3/12/1946 Αναγόρευση του Βρετανού στρατάρχη Bernard Montgomery σε επίτιμο διδάκτορα του ΕΚΠΑ. [Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.3 Ακαδημαϊκό έτος 1946-47/ Untitled_24072020_124127_001]

29/12/1946 Ο Χριστόδουλος Τσιγάντες, αρχηγός της Ελληνικής Στρατιωτικής Αποστολής Δωδεκανήσου, στέλνει έγγραφο περί δημιουργίας δημόσιας βιβλιοθήκης. Θα σταλεί

εγκύκλιος στους καθηγητές και υφηγητές να διαθέσουν όσα βιβλία μπορούν. [Πρακτικά Συγκλήτου, 14/1/1947, σ. 3]

30/12/1946 Η Σύγκλητος εκφράζει τις ευχαριστίες της στην ΟΥΝΡΑ για τη δωρεά υλικού στα εργαστήρια της Ιατρικής Σχολής. [Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.3 Ακαδημαϊκό έτος 1946-47/ Untitled_24072020_123306]

8/2/1947 Υπόμνημα της Συγκλήτου προς τον πρωθυπουργό, τον υπουργό Παιδείας, τους αρχηγούς των κομμάτων «Περί των αναγκών του Πανεπιστημίου Αθηνών»: κύριο πρόβλημα του ιδρύματος είναι οι υπεράριθμοι φοιτητές, συγκεκριμένα είναι περίπου 27.000 όσοι δικαιούνται να προσέλθουν σε εξετάσεις, με ταυτόχρονη έλλειψη προσωπικού, ιδίως διοικητικού, που είναι το μισό από το προπολεμικό. Τα δύο βασικά εργαστήρια της Ιατρικής (Φυσιολογείο και Ανατομείο) κατέχονταν από τις γερμανικές δυνάμεις και τώρα από το Ελληνικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο. Ταυτόχρονα δύο νόμοι επιτρέπουν αθρόες λήψεις πτυχίων από φοιτητές παρελθόντων ετών και εισαγωγή επιλαχόντων. Η Σύγκλητος υποστηρίζει πως πρέπει να καταργηθεί το άρθρο 4 του ν. 205/1947 ως αντισυνταγματικό και ως καταπάτηση της αυτονομίας του Πανεπιστημίου. Πρέπει, επίσης, να τροποποιηθούν διατάξεις του ν.δ. 132/1946 για να παρέχονται διευκολύνσεις τους φοιτητές παρελθόντων ετών χωρίς να θίγεται η επιστημονική τους κατάρτιση. Πρέπει να αποδοθούν στην Ιατρική τα νοσοκομεία Λαϊκό και Ιπποκράτειο, και να αποκατασταθεί η λειτουργία του Αρεταίειου. Είναι, επίσης, απαραίτητο να αρχίσει το κράτος ξανά να πληρώνει τους μισθούς του προσωπικού. Επίσης, το Πανεπιστήμιο συμμετέχει σε ψήφισμα 63 αντιπροσώπων πνευματικών ιδρυμάτων, επιστημονικών, επαγγελματικών, βιοτεχνικών οργανώσεων της χώρας προς την Ερευνητική Επιτροπή του ΟΗΕ στην Ελλάδα: η ανωμαλία [εννοεί τον Εμφύλιο] δεν σχετίζεται με εσωτερικά κοινωνικοπολιτικά αίτια, αλλά σε συνωμοσία μέσω της οργάνωσης και ενίσχυσης στασιαστικών συμμοριών. [Πρακτικά Συγκλήτου, 8/2/1947, σ. 2-6]

25/2/1947 Ανακοινώνεται ότι στην ελληνική πρεσβεία στο Λονδίνο ανακηρύχθηκαν επίτιμοι διδάκτορες της Ιατρικής οι Alexander Fleming και Howard Florey. [Πρακτικά Συγκλήτου, 25/2/1947, σ. 3]

1/7/1947 Το κράτος συμφώνησε στο αίτημα της Συγκλήτου να καταβάλει τους μισθούς των καθηγητών και του προσωπικού του Πανεπιστημίου για ολόκληρο το έτος. [Πρακτικά Συγκλήτου, 1/7/1947, σ. 1]

22/7/1947 Ο πρόεδρος επισκέφθηκε τους τραυματίες στρατιώτες στα νοσοκομεία Ρίμινι, Αναπήρων και Γενικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο, και τους μοίρασε τσιγάρα. [Φ. 292- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1946-47 και 1947-48/ Φακ. 292.1, Ακαδημαϊκό έτος 1946-47/ Untitled_03072020_121923_009]

23/7/1947 Ο πρότανης ανακοινώνει στο υπουργείο Παιδείας πως, μετά από πρόσκλησή του στις 14 Ιουλίου 1947 να περιοδεύσουν ορισμένοι καθηγητές στη βόρεια Ελλάδα και να εκφωνήσουν λόγους για να ανυψώσουν το φρόνημα του πληθυσμού, θα μεταβούν οι Σπ. Δοντάς, Σ. Μαρινάτος, Γ. Οικονόμος, Ι. Θεοδωρακόπουλος, Δ. Ζακυθινός, Γ. Ζώρας, Δ. Χόνδρος, Θ. Βλησίδης, Φ. Παπαϊωάννου, Γ. Μέγας. [Φ. 292- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1946-47 και 1947-48/ Φακ. 292.2, Ακαδημαϊκό έτος 1946-47/ Untitled_03072020_124901_004 και Untitled_03072020_124901_005] Ο πρότανης ευχαριστεί τον βιομήχανο Επαμ. Παπαστράτο για τη δωρεά 200 κουτιών τσιγάρων, καθώς και για την παροχή άλλων 662 κουτιών με έκπτωση. Όλα τα τσιγάρα διανεμήθηκαν στους τραυματίες από τις μάχες εναντίον των ανταρτών. [Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.3 Ακαδημαϊκό έτος 1946-47/ Untitled_24072020_125525]

28/7/1947 Ο πρότανης ενημερώνει την επιτροπή του εράνου της βασίλισσας για τον πληθυσμό της βόρειας Ελλάδας πως το Πανεπιστήμιο διέθεσε 10 εκατομμύρια δρχ., ενώ το προσωπικό του ιδρύματος το ισοδύναμο μίας ημέρας από τον μισθό τους για έξι μήνες. [Φ. 292- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1946-47 και 1947-48/ Φακ. 292.1, Ακαδημαϊκό έτος 1946-47/ Untitled_03072020_121923_009]

29/7/1947 Ανακηρύχθηκαν επίτιμοι διδάκτορες της Φιλοσοφικής του ΕΚΠΑ ο Lincoln Charles MacVeagh, πρέσβης των ΗΠΑ στην Ελλάδα, ο Léo Richer La Flèche, πρέσβης του Καναδά, και ο Rusen Esref Unaydin, πρέσβης της Τουρκίας. [Πρακτικά Συγκλήτου, 29/7/1947, σ. 1, 5]. Το ακαδημαϊκό έτος 1946-47 ο MacVeagh προσέφερε 5.000.000 δρχ. για τις ανάγκες της Β΄ Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής του ΕΚΠΑ, η οποία στεγαζόταν στο Αρεταίειο με διευθυντή τον Ν. Λούρο. [Αντωνόπουλος-Μπαλή 2007, σ. 95]

10/8/1947 Ο πρότανης μιλάει στο ραδιόφωνο για τον έρανο της βασίλισσας για τη βόρεια Ελλάδα, ως μέλος της επιτροπής του. Σημείωσε πως ο έρανος ξεκίνησε πριν από ένα μήνα, πως γίνεται διότι γειτονικά κράτη προσπαθούν να πετύχουν την υποδούλωση της χώρας εξοπλίζοντας συμμορίες, συνεπώς η οικονομική δραστηριότητα στη βόρεια Ελλάδα έχει παύσει και οι χωρικοί συρρέουν στις πόλεις για ασφάλεια. Προτεραιότητα είναι, σύμφωνα με τον πρότανη, οι παιδουπόλεις. Παράλληλα, διανέμονται από καθηγητές τσιγάρα σε τραυματίες στρατιώτες. [Πρακτικά Συγκλήτου, 12/8/1947, σ. 7-9]

12/8/1947 Το Greek War Relief από τον Καναδά δωρίζει δύο οδοντιατρικές μονάδες στο Πανεπιστήμιο και ένα μηχάνημα μικρακτινογραφιών για τη Λέσχη. [Πρακτικά Συγκλήτου, 12/8/1947, σ. 10]

26/8/1947 Τις μέρες αυτές διανέμονται δέματα της ΟΥΝΡΑ στους άπορους υπαλλήλους του Πανεπιστημίου. [Πρακτικά Συγκλήτου, 26/8/1947, σ. 3]

Φθινόπωρο 1947 Η Γενική Συνέλευση των καθηγητών του ΕΚΠΑ εκδίδει ψήφισμα σε φυλλάδιο στα αγγλικά, καταδικάζοντας τη δράση των ανταρτών. [Φ. 292- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1946-47 και 1947-48/ Φακ. 292.4, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_03072020_151520, Untitled_03072020_151520_001 και Untitled_03072020_151520_002]

9/9/1947 Ο πρύτανης ενημερώνει το Α΄ Σώμα Στρατού ότι ορίστηκε ο καθηγητής Π. Μπρατσιώτης ως μέλος του Δ.Σ. του «Συνδέσμου φίλων του Στρατού». [Φ. 293- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1947-48 και 1948-49/ Φακ. 293.1, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_06072020_133130_004]

10/9/1947 Το υπουργείο Παιδείας ζητά από ΕΚΠΑ και ΑΠΘ να εμπλουτίσουν τις βιβλιοθήκες των Δωδεκανήσων, οι οποίες καταστράφηκαν από τους Ιταλούς. [Φ. 293- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1947-48 και 1948-49/ Φακ. 293.1, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_06072020_133130_008 Untitled_06072020_133130_009]

10/10/1947 Έκτακτη συνεδρίαση της Συγκλήτου, όπου παρίστανται ο υπουργός Παιδείας Α. Παπαδήμος και ο υπουργός Υγιεινής Α. Ορφανίδης. Σύμφωνα με τον πρύτανη, βασικό πρόβλημα είναι η υπερπληθώρα φοιτητών, ειδικά από την Κατοχή, και η έλλειψη υποδομών και πόρων. Το έτος που έληξε κανονικά έπρεπε να εισαχθούν 566 φοιτητές, αλλά τελικά εισήχθησαν 1331. Ιδίως στην Ιατρική αντί για 100 εισήχθησαν 389, και στο Χημικό Τμήμα 105 αντί για 19. Μέχρι σήμερα εξακολουθεί η επίταξη πολλών εργαστηρίων της Ιατρικής, αρχικά από τους Γερμανούς, πλέον από το Ελληνικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο του Ρίμινι. Ο κοσμήτορας της Ιατρικής ζητά να αναλάβει τα έξοδα της Σχολής το υπ. Υγιεινής. [Πρακτικά Συγκλήτου, 10/10/1947, σ. 1-5]

15/10/1946 Η Ευρωπαϊκή Οργάνωσις Φοιτητικής Περιθάλψεως ιδρύει αναρρωτήριο στην Πεντέλη. [Φ. 253- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1944-1945 έως 1950-1951/ Φακ. 253.3 Ακαδημαϊκό έτος 1946-47/ Untitled_21072020_125204]

28/10/1947 Στην τελετή της ημέρας αποκαλύπτεται η προτομή του Γεωργίου Β΄, την οποία στεφανώνουν και φοιτητές. [Πρακτικά Συγκλήτου, 14/10/1947, σ. 5]

1/11/1947 Το υπουργείο Παιδείας ζητά από το ΕΚΠΑ να ενισχύσει τη βιβλιοθήκη Κοζάνης για εθνικούς λόγους. [Φ. 293- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1947-48 και 1948-49/ Φακ. 293.1, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_06072020_133130_023]

05/11/1947 Απόφαση Συγκλήτου να εγγράφονται χωρίς εισιτήριες εξετάσεις (εκτός του Τμήματος Χημείας) οι Έλληνες που ήταν εγκατεστημένοι στη Ρουμανία και κατέφυγαν στην Ελλάδα λόγω της κατάστασης που επικρατεί εκεί. [Πρακτικά Συγκλήτου, 05/11/1947, σ. 14]

25/11/1947 Με πρόταση του κοσμήτορα της Θεολογικής, Ι. Καρμίρη, η Σύγκλητος αποφασίζει να διενεργήσει πανεπιστημιακό έρανο προς αγορά μάλλινων και άλλων ειδών για τους στρατιώτες του Εθνικού Στρατού. Οι καθηγητές θα δώσουν 30.000 δρχ., οι υπάλληλοι 15.000 δρχ. σε τρεις δόσεις. Θα γίνονται δεκτές και προσφορές σε είδη. [Πρακτικά Συγκλήτου, 25/11/1947, σ. 6-7]

9/12/1947 Με πρόταση του Ν. Λούρου, η Σύγκλητος αποφασίζει να σταλούν εκ περιτροπής καθηγητές και υφηγητές της Ιατρικής στη Βόρεια Ελλάδα για να βοηθήσουν τον πληθυσμό της υπαίθρου με θέματα υγείας. Επίσης, απόφαση Συγκλήτου να εντοιχιστούν σε χώρο του Πανεπιστημίου δύο μαρμαρίνες πλάκες, μία για τον Ξ. Κοντιάδη και μία για τους πεσόντες φοιτητές του πολέμου 1940-1941. [Πρακτικά Συγκλήτου, 9/12/1947, σ. 10-11]

23/12/1947 Η Σύγκλητος αποφασίζει ότι, εφόσον υπογράφηκαν και επικυρώθηκαν με νόμο οι συνθήκες για σύναψη ειρήνης με την Ιταλία και για ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα, δεν θα εγγράφεται στο εξής κανένας Δωδεκανήσιος στο Πανεπιστήμιο χωρίς εισιτήριες εξετάσεις. [Πρακτικά Συγκλήτου, 23/12/1947, σ. 8]

3/2/1948 Η Σύγκλητος αποφασίζει να συγκροτηθεί χωριστό ταμείο για κάθε Σχολή. [Πρακτικά Συγκλήτου, 3/2/1948, σ. 5]

10/2/1948 Αποφάσεις Συγκλήτου: να καταβάλλει το κράτος τους μισθούς του προσωπικού, να λειτουργήσουν τα χωριστά ταμεία των Σχολών, να είναι το Οικονομικό Συμβούλιο του Πανεπιστημίου όργανο της Συγκλήτου, και να φτιαχτεί επιτροπή εντός του για την παρακολούθηση της εκμετάλλευσης της περιουσίας του ιδρύματος. Η Σύγκλητος αποφασίζει επίσης να παρουσιαστεί σύσσωμη στον αντιπρόεδρο της κυβέρνησης Φ. Τσαλδάρη και στον Δ. Χέλμη, υπουργό Οικονομικών, και να εκθέσει την οικονομική κατάσταση του Πανεπιστημίου, ζητώντας ενίσχυση από το κράτος προκειμένου να μην κλείσει το ίδρυμα. [Πρακτικά Συγκλήτου, 10/2/1948, σ. 3, 7]

14/2/1948 Ο πρόεδρος γίνεται μέλος του Δ.Σ. του εράνου «Παιδί του Μαχομένου» με πρόεδρο τη βασίλισσα Φρειδερίκη. [Φ. 293- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1947-48 και 1948-49/ Φακ. 293.1, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_06072020_140458_001]

17/2/1948 Μετά από σχετικό έγγραφο της Νομαρχίας Δράμας, αποφασίζεται να στείλει ο Ν. Βλάχος και άλλοι καθηγητές βιβλία στο Γραφείο Εθνικής Διαφωτίσεως της Νομαρχίας, κυρίως ιστορικά και εθνολογικά. [Πρακτικά Συγκλήτου, 17/2/1948, σ. 4-5]

28/2/1948 Με απόφαση της Συγκλήτου και της Εφορείας της Πανεπιστημιακής Λέσχης, διεξάγεται συναυλία στην αίθουσα τελετών του Πανεπιστημίου υπέρ της «Φανέλλας του Στρατιώτου» από τη φοιτητική ορχήστρα εγχόρδων και τη μικρή φοιτητική χορωδία. [Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.3 Ακαδημαϊκό έτος 1946-47/ Untitled_24072020_131342]

Άνοιξη 1948 Εκδίδεται φυλλάδιο στα αγγλικά και τα γαλλικά από την Ακαδημία Αθηνών, το ΕΚΠΑ, το ΕΜΠ, τη Γεωπονική Σχολή και την Ανωτάτη Εμπορική εναντίον του «παιδομαζώματος» των ανταρτών. [Φ. 292- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1946-47 και 1947-48/ Φακ. 292.4, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_03072020_151520_003 -008 [μικρό κόψιμο από το σκάνερ]]

6/3/1948 Το υπουργείο Παιδείας ιδρύει Συμβούλιο Νομιμοφροσύνης για το Πανεπιστήμιο με το έγγραφο 18252/6.3.1948. [Πρακτικά Συγκλήτου, 23/3/1948, σ. 10]

9/3/1948 Το Γενικό Επιτελείο Στρατού επίταξε τον πάνω ορόφο κτηρίου που ανήκει στο Αρεταίειο (Σταδίου και Εδουάρδου Λω) προς εγκατάσταση της Διευθύνσης Μηχανικού του Στρατού, διότι μέχρι τώρα στεγαζόταν σε κτήριο που είχε αγοράσει το κράτος από την Ένωση Συντακτών στην Κατοχή. Η Ένωση Συντακτών προχώρησε σε ενέργειες που οδήγησαν στην επίταξη. Έτσι, θα χάσει το Πανεπιστήμιο σημαντικά έσοδα, αφού και το ισόγειο του κτηρίου κατέχεται από την Αστυνομία Πόλεων χωρίς καταβολή μισθώματος. Το Πανεπιστήμιο θα κάνει διάβημα. Επίσης, η Σύγκλητος αποφασίζει να στείλει μέσω του υπουργείου Εξωτερικών διαμαρτυρία στον ΟΗΕ και την ΟΥΝΕΣΚΟ για το «παιδομάζωμα» του ΔΣΕ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 9/3/1948, σ. 1-4]

23/3/1948 Αποστέλλεται εγκύκλιος στους καθηγητές να μην γίνεται δεκτός κανένας φοιτητής σε εργαστήρια, φροντιστήρια και ασκήσεις αν δεν διαπιστωθεί πρώτα ότι έχει ανανεώσει την εγγραφή του. Απόφαση Συγκλήτου να απαλλάσσονται από δίδακτρα και άσκητρα (υπό την προϋπόθεση να καταβάλει το κράτος στο Πανεπιστήμιο τα χρωστούμενα ποσά) πυροπαθείς κατά τον Εμφύλιο, και αδέρφια ή τέκνα εκτελεσθέντων κατά τον πόλεμο και κατά τον Εμφύλιο. [Πρακτικά Συγκλήτου, 23/3/1948, σ. 2, 9-10]

6/4/1948 Η Λίνα Τσαλδάρη, πρόεδρος του Δ.Σ. του συνδέσμου «Φίλοι του Στρατού», στέλνει έγγραφο στη Σύγκλητο να διαθέσουν οι καθηγητές βιβλία δωρεάν ή με έκπτωση στη βιβλιοθήκη του «Σπιτιού του Στρατιώτου» (Κοραή 3). Ο πρύτανης απαντάει δύο μέρες αργότερα πως ζήτησε από κάθε καθηγητή να δωρίσει δύο αντίτυπα από τα συγγράμματά του. [Πρακτικά Συγκλήτου, 6/4/1948, σ. 3// Φ. 293- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1947-48 και 1948-49/ Φακ. 293.1, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_06072020_144829_011 και Untitled_06072020_144829_012]

16/4/1948 Ο υπουργός Βορείου Ελλάδος στέλνει συγχαρητήρια στον υφηγητή Ιατρικής Β. Κουρία για τη συνδρομή του σε ανταρτόπληκτους και τραυματίες, εύχεται να τον μιμηθούν και άλλοι για τη «συντριβή του κομμουνισμού». [Φ. 293- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1947-48 και 1948-49/ Φακ. 293.1, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_06072020_144829_013]

19/4/1948 Βεβαιώνεται ότι το Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο υπέστη καταστροφές στην Κατοχή και τα Δεκεμβριανά και είναι αδύνατο να χρησιμοποιηθεί. [Φ. 253- Πανεπιστημιακή Λέσχη, Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, Φοιτητικό Αναγνωστήριο, Πειραματικό Σχολείο, Πανεπιστημιακοί Ναοί, Οίκος Φοιτητού, 1944-1945 έως 1950-1951/ Φακ. 253.4 Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_21072020_142115_001]

11/5/1948 Η Ιατρική παρέλαβε εφόδια από την ΟΥΝΡΑ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 11/5/1948, σ. 1-2]

19/5/1948 Η Ιατρική ανακηρύσσει επίτιμο διδάκτορα τον Αμερικανό καθηγητή του Harvard, Paul Dudley White. [Πρακτικά Συγκλήτου, 20/4/1948, σ. 3 // Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.4 Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_24072020_131342_001]

11/5/1948 Η Σύγκλητος εκφράζει συγχαρητήρια στους υφηγητές της Ιατρικής Β. Κούρια και Λ. Κυριάκη, οι οποίοι παρείχαν συνδρομή στους ανταρτόπληκτους της Βέροιας και της Πέλλας αντίστοιχα. [Πρακτικά Συγκλήτου, 11/5/1948, σ. 3]

25/5/1948 Η Ελληνική Πολεμική Περίθαλψη Καναδά δωρίζει στο Πανεπιστήμιο ένα ασθενοφόρο. Απόφαση της Συγκλήτου να συνάψει το Πανεπιστήμιο δάνειο 300 εκατομμύρια δρχ. Θα επιβληθεί γι' αυτό ετήσια εισφορά στους φοιτητές 50.000 δρχ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 25/5/1948, σ. 2, 8]

1/6/1948 Η Σύγκλητος στέλνει διαμαρτυρία στο υπουργείο Παιδείας σχετικά με το Ν.Δ. 670/1948 «Περί τροποποίησης διατάξεων των της Νομοθεσίας περί διοίκησης της εκπαίδευσης», και συγκεκριμένα για το άρθρο 10, παράγραφος 2 και 3, με το οποίο τροποποιείται το άρθρο 84 του Ν. 5343/1932. Η διαμαρτυρία αφορά το πλαίσιο μονιμοποίησης και εκλογής καθηγητών. [Πρακτικά Συγκλήτου, 1/6/1948, σ. 8]

3/6/1948 Η Σύγκλητος αποφασίζει να συναφθεί δάνειο 5 δισεκατομμυρίων δρχ. με την Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος για την ανοικοδόμηση του Γρυπάρειου Μεγάρου και για οικοδομικές εργασίες στο Αρεταίειο. [Πρακτικά Συγκλήτου, 3/6/1948, σ. 3]

12/6/1948 Ο πρόεδρος ζητά από τη Διεύθυνση Γενικής Ασφαλείας να στείλει τα ονόματα των φοιτητών που συνελήφθησαν στα Προπύλαια να διανείμουν προκηρύξεις του ΕΑΜ, για να παραπεμφθούν στο Πειθαρχικό Συμβούλιο. [Φ. 533- Φοιτητικά (προς Στρατολογικά

γραφεία, προς Γυμνάσια, προς Υπουργεία, προς ιδιώτες κτλ), 1947-48/ Φακ. 533.1, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_17072020_141026_001]

14/6/1948 Λαμβάνει χώρα η τελετή ανακήρυξης του Rusen Esref Unaydin, πρέσβη της Τουρκίας, σε επίτιμο διδάκτορα του ΕΚΠΑ (είχε ανακηρυχθεί επίτιμος διδάκτορας ένα έτος νωρίτερα). [Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.4 Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_24072020_131342_002]

26/6/1948 Ο υπουργός Παιδείας ζητά από τον πρότανη να συνδράμουν οι καθηγητές της Ιατρικής τους τραυματίες του Εθνικού Στρατού. [Φ. 292- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1946-47 και 1947-48/ Φακ. 292.4, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_03072020_152404_014 Untitled_03072020_152404_015]

1/7/1948 Ο κοσμήτορας της Ιατρικής ενημερώνει τον πρότανη πως σχεδόν όλοι οι καθηγητές της Χειρουργικής έχουν επιστρατευθεί. [Φ. 293- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1947-48 και 1948-49/ Φακ. 293.1, Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_06072020_121549]

13/7/1948 Η Σύγκλητος αποφασίζει να καλέσει την αμερικανική Educational Foundation να συμπεριλάβει στον προϋπολογισμό της την πλήρωση και συντήρηση της έδρας της Ιστορίας των ΗΠΑ και των Αμερικανικών Γραμμάτων (ιδρύθηκε με τον ν. 745/1945). Πρόταση να έρχεται ένας διαφορετικός καθηγητής κάθε χρόνο. Αυτό βασίζεται σε αμερικανικό νόμο (Fulbright Act-Public Law 584) σύμφωνα με τον οποίο τα χρήματα που εισπράττουν οι ΗΠΑ από εφόδια επιστρέφουν για πολιτιστικούς σκοπούς στις χώρες που τα αγόρασαν. [Πρακτικά Συγκλήτου, 13/7/1948, σ. 1]

26/8/1948 Παρέχονται από το Σχέδιο Μάρσαλ 180 εκατομμύρια δραχμές (65.000 δολάρια) για επισκευές στα κτήρια των εργαστηρίων της Ιατρικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Επίσης, η Σύγκλητος στέλνει χαιρετισμό στον Εθνικό Στρατό για τον επιτυχή τερματισμό των επιχειρήσεων του Γράμμου. [Πρακτικά Συγκλήτου, 26/8/1948, σ. 3, 9]

30/8/1948 Ο πρότανης στέλνει συγχαρητήρια στον Στρατιωτικό Διοικητή Ιωαννίνων για τις νίκες απέναντι στον ΔΣΕ. [Φ. 168- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.4 Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_24072020_132056_001]

7/9/1948 Το Εθνικόν Γραφείον Εγκλημάτων Πολέμου ζητά από τον πρότανη να στείλει αναφορές και φωτογραφίες από βανδαλισμούς των Γερμανών στο ΕΚΠΑ στην Κατοχή για την έκδοση σχετικής Βίβλου. [Φ. 294- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1948-49 και 1949-50/ Φακ. 294.1, Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_06072020_165505]

24/9/1948 Το Οικονομικό Συμβούλιο του Πανεπιστημίου προτείνει το εξής οικοδομικό πρόγραμμα προς συμπερίληψη στο Σχέδιο Μάρσαλ: Εξαγορά εκτάσεων στο Γουδί (25 δισεκατομμύρια δρχ.), ολοκλήρωση κτηρίου Μεγάρου Θεωρητικών Επιστημών (13 δισεκατομμύρια δρχ.), ανέγερση Γρυπάρειου Μεγάρου (8 δισεκατομμύρια δρχ.), ολοκλήρωση εργαστηρίων και κλινικών (ΩΡΛ, ψυχιατρική, ακτινολογικό εργαστήριο, παθολογίας, φυσιολογίας, μικροβιολογικό, Φ.τ.λ) (20 δισεκατομμύρια δρχ.), συμπλήρωση Αρεταίειου (3,5 δισεκατομμύρια δρχ.), ανέγερση συγκροτήματος κτηρίων εργαστηρίων Βοτανικής και Συστηματικής Βοτανικής με μουσεία (8 δισεκατομμύρια δρχ.), ανέγερση συγκροτήματος Φυσιογνωστικών εργαστηρίων και μουσείων (Ορυκτολογίας, Γεωλογίας, Παλαιοντολογίας, Φυσικής Γεωγραφίας, Ζωολογίας) (9,5 δισεκατομμύρια δρχ.), ανέγερση συγκροτήματος εργαστηρίων Φυσικής (Φυσικής Μετεωρολογίας, Σεισμολογίας, Αστρονομίας) (8 δισεκατομμύρια δρχ.), ανέγερση συγκροτήματος εργαστηρίων Χημείας (Ανόργανης, Οργανικής, Φαρμακευτικής, Τροφίμων, Φυσικοχημείας) (16,5 δισεκατομμύρια δρχ.), ανέγερση Οδοντιατρικού Σχολείου (4 δισεκατομμύρια δρχ.), ανέγερση κτηρίου Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης στο Γουδί (6 δισεκατομμύρια δρχ.), ανέγερση κτηρίου Αρχαιολογικού Ινστιτούτου (6 δισεκατομμύρια δρχ.), εγκατάσταση σωματικής αγωγής (4 δισεκατομμύρια δρχ.). Σύνολο 131 δισεκατομμύρια δρχ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 24/9/1948, σ. 6]

5/10/1948 Το υπουργείο Παιδείας ζητά τη γνώμη της Συγκλήτου για το αν πρέπει να προσληφθεί καθηγητής Γερμανικής Φιλολογίας και να σταλούν Έλληνες φιλόλογοι στα ιταλικά πανεπιστήμια για να διδάξουν ελληνικά, η Σύγκλητος απαντάει πως δεν είναι η κατάλληλη περίοδος για κάτι τέτοιο. [Πρακτικά Συγκλήτου, 5/10/1948, σ. 2]

12/10/1948 Ο Γ. Παπανικολάου εκπροσωπεί το ΕΚΠΑ στην τελετή ανάληψης της προεδρίας του Πανεπιστημίου Columbia από τον Dwight Eisenhower. [Φ. 168-Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1942-43 έως 1947-48/ Φακ. 168.4 Ακαδημαϊκό έτος 1947-48/ Untitled_24072020_130523 // *The New York Times*, 12/10/1948, σ. 23]

31/10/1948 Ανακήρυξη του καθηγητή του Harvard, Werner Wilhelm Jaeger, σε επίτιμο διδάκτορα φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ στο ελληνικό προξενείο στην Ουάσινγκτον. [Φ. 169-Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1948-49 έως 1949-50/ Φακ. 169.1 Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_24072020_141902_001-003]

2/11/1948 Το Πανεπιστήμιο θα συμμετάσχει στον έρανο της «Φανέλλας του Στρατιώτου». Ορίζεται ως ελάχιστο ποσό εισφοράς 50.000 δρχ. για καθηγητές, για υπαλλήλους 20.000 δρχ. και για κλητήρες 5.000 δρχ. Επίσης, η Σύγκλητος αποφασίζει να μην εισαχθεί στο Πανεπιστήμιο κανένας πέραν των εισαχθέντων με εξετάσεις και όσων δικαιούνται να εγγραφούν χωρίς εξετάσεις. Επίσης, δεν θα προταθεί στο υπουργείο Παιδείας κανένα μέτρο διευκόλυνσης εγγραφής περαιτέρω φοιτητών πέραν όσων το δικαιούνται. Τέλος, η

Σύγκλητος δέχεται την πρόταση του υπουργείου Παιδείας από τις 15 Οκτωβρίου 1948 για παροχή ατελειών σε «ανταρτόπληκτους και παθόντες». [Πρακτικά Συγκλήτου, 2/11/1948, σ. 3, 4 // Φ. 293- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1947-48 και 1948-49/ Φακ. 293.3, Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_06072020_153556_004]

10/11/1948 Το υπουργείο Οικονομικών αποφασίζει να αυξηθεί η κρατική επιχορήγηση προς το Πανεπιστήμιο Αθηνών κατά 1 δισεκατομμύριο δρχ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 30/11/1948, σ. 7 // Φ. 169- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1948-49 έως 1949-50/ Φακ. 169.2 Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_24072020_144757]

16/11/1948 Ο πρύτανης ανακοινώνει πως το υπουργείο Παιδείας θα δίνει 2 δισεκατομμύρια δρχ. ετήσια στο Πανεπιστήμιο για κάλυψη των κενών, προς το παρόν για ένα έτος. [Πρακτικά Συγκλήτου, 16/11/1948, σ. 1]

12/12/1948 Τελείται μνημόσυνο δύο φοιτητών της Ιατρικής πεσόντων στον Γράμμο. [Φ. 293- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1947-48 και 1948-49/ Φακ. 293.3, Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_06072020_153556_005]

20/1/1949 Το υπουργείο Παιδείας δίνει άδεια, μαζί με συγχαρητήρια, στους καθηγητές Δ. Χόνδρο, Φ. Παπαϊωάννου, Φ. Αλεξόπουλο και Γ. Ζώρα για να μεταβούν στο μέτωπο και να βρεθούν κοντά στους στρατιώτες. Οι καθηγητές ζήτησαν να μεταβούν στο μέτωπο στις 22 Δεκεμβρίου 1948 με την ευκαιρία των γιορτών, και ο πρύτανης ενημέρωσε τον αρχηγό του ΓΕΣ στις 5 Ιανουαρίου 1949. [Φ. 294- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1948-49 και 1949-50/ Φακ. 294.1, Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_06072020_164134, Untitled_06072020_164134_003, Untitled_06072020_164134_005]

21/1/1949 Η «Φανέλλα του Στρατιώτου» ευχαριστεί το Πανεπιστήμιο για την προσφορά 7.495.000 δρχ. από καθηγητές και υπαλλήλους για την παροχή μάλλινων ειδών στους στρατιώτες. Από αυτό το ποσό, τα 2.740.000 προέρχονται από τους καθηγητές. [Πρακτικά Συγκλήτου, 1/2/1949, σ. 6 // Φ. 169- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1948-49 έως 1949-50/ Φακ. 169.2 Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_24072020_145302_002]

1/2/1949 Η Σύγκλητος αποφασίζει να διατεθούν 100.000 δρχ. προς αγορά «εικονογραφημένων πινακίδων και δελταρίων», για την ψυχαγωγία των στρατιωτών του Εθνικού Στρατού. Επίσης, η Σύγκλητος αποφασίζει να παρουσιάζονται υποχρεωτικά οι φοιτητές στη Λέσχη για εμβολιασμό αναδαμαλισμού, και προαιρετικά για αντιφυματικό εμβολιασμό. Κανένας φοιτητής δεν θα γίνεται δεκτός στις εξετάσεις αν δεν προσκομίζει βεβαίωση ότι εμβολιάστηκε για αναδαμαλισμό. Η απόφαση τροποποιείται στις 22

Φεβρουαρίου 1949 και εξαιρούνται από την υποχρέωση προσκόμισης βεβαίωσης οι προσερχόμενοι σε πτυχιακές εξετάσεις. [Πρακτικά Συγκλήτου, 1/2/1949, σ. 6-8, Πρακτικά Συγκλήτου, 22/2/1949, σ. 11]

22/2/1949 Η Σύγκλητος αποφασίζει την εκτέλεση της απόφασης (3/6/1948) για σύναψη δανείου 4 δισεκατομμυρίων δρχ. με την Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος για την ανέγερση του Γρυπάρειου Μεγάρου (οδός Σοφοκλέους και Αριστείδου, Αθήνα), καθώς και και επιπλέον 1 δισεκατομμυρίου δρχ. από την ίδια τράπεζα για επισκευές και επέκταση στο Αρεταίειο Νοσοκομείο. Επίσης, η 75η ταξιαρχία (Μέτσοβο-Κόνιτσα-Κλέφτης-Μουργάνα) ευχαριστεί τη Σύγκλητο για την παρουσία εκπροσώπων της. [Πρακτικά Συγκλήτου, 22/2/1949, σ. 11]

4/3/1949 Ευχαριστήρια επιστολή του διοικητή της 74ης Ταξιαρχία για την πρόσφατη επίσκεψη των καθηγητών Γ. Ζώρα και Φ. Παπαϊωάννου στο μέτωπο του Γράμμου. [Φ. 169- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1948-49 έως 1949-50/ Φακ. 169.2 Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_24072020_145302_003]

22/3/1949 Σε σύσκεψη του υπουργού Παιδείας με τους εκπροσώπους του σχεδίου Μάρσαλ και τους πρυτάνεις των ΑΕΙ, καθορίστηκε πως η Φυσικομαθηματική Σχολή θα περιληφθεί στην Τεχνική Εκπαίδευση, και πως το υπόλοιπο χρηματικό ποσό για την ανώτατη εκπαίδευση θα δοθεί στο ΕΚΠΑ για τη μερική επισκευή του Μεγάρου Θεωρητικών Επιστημών. Το ποσό θα κυμαίνεται ανάμεσα σε 2,3 και 3,7 δισεκατομμύρια δρχ. [Πρακτικά Συγκλήτου, 22/3/1949, σ. 1]

12/4/1949 Η Σύγκλητος αποφασίζει να στείλει στα ελβετικά πανεπιστήμια διαμαρτυρία εναντίον του André Bonnard, κομμουνιστή καθηγητή των ελληνικών γραμμάτων του Πανεπιστημίου της Λωζάνης, γιατί υποστηρίζει τον ΔΣΕ. Στον εορτασμό της 25ης Μαρτίου στο Πανεπιστήμιο της Λωζάνης, κατά τη διάρκεια λόγου του Bonnard, εξυμνήθηκε ο ΔΣΕ και δεν δόθηκε ο λόγος σε αντιπρόσωπο των Ελλήνων φοιτητών για να απαντήσει. Η αντιπροσωπεία αποχώρησε και υπέστη προπηλακισμούς. [Πρακτικά Συγκλήτου, 12/4/1949, σ. 1]

2/5/1949 Ο πρύτανης ενημερώνεται πως συστάθηκε η Ελληνική Ένωση των Καθηγητών των Ανωτάτων Σχολών, με προσωρινό πρόεδρο τον Γ. Οικονόμο και προσωρινό γενικό γραμματέα τον Θρ. Βλησίδη. [Φ. 293- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1947-48 και 1948-49/ Φακ. 293.3, Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_06072020_153556]

12/5/1949 Ευχαριστήρια επιστολή του διοικητή της 74ης Ταξιαρχία για την δεύτερη επίσκεψη των καθηγητών Γ. Ζώρα και Φ. Παπαϊωάννου στο μέτωπο του Γράμμου. [Πρακτικά Συγκλήτου, 7/6/1949, σ. 10]

26/5/1949 Ο συνταγματάρχης Γ. Μπαϊρακτάρης προσκαλεί τον πρύτανη να επισκεφθεί έκθεση για τη Μακρόνησο στο Ζάππειο με τους φοιτητές του. [Φ. 294- Διάφορα μη υπαγόμενα σε άλλες κατηγορίες και γνωμοδοτήσεις νομικού συμβουλίου 1948-49 και 1949-50/ Φακ. 294.1, Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_07072020_110903]

7/6/1949 Υπογράφεται σύμβαση για τη δωρεά 250.000 δολαρίων στη Φυσικομαθηματική Σχολή από την αμερικανική αποστολή. [Πρακτικά Συγκλήτου, 7/6/1949, σ. 1]

12/7/1949 Η Σύγκλητος ζητά να συγκροτηθούν διά νόμου οι φοιτητές σε συλλόγους. Ο πρύτανης αναλαμβάνει να συντάξει νομοσχέδιο προς προώθηση στο υπουργείο Παιδείας. [Πρακτικά Συγκλήτου, 12/7/1949, σ. 12]

9/8/1949 Η Σύγκλητος αποφασίζει να αυξηθούν τα χρήματα που καταβάλλουν οι φοιτητές για την αμοιβή των έκτακτων υπαλλήλων από 10.000 σε 20.000 δρχ και να γίνει στους υπαλλήλους αυτούς αύξηση 30% όπως έγινε για όλους τους δημοσίους υπαλλήλους. [Πρακτικά Συγκλήτου, 9/8/1949, σ. 4]

12/8/1949 Το ΓΕΣ ζητά να συμμετάσχουν καθηγητές στις ραδιοφωνικές εκπομπές του ραδιοφωνικού σταθμού των Ενόπλων Δυνάμεων. [Πρακτικά Συγκλήτου, 26/8/1949, σ. 5]

24/8/1949 Ο πρύτανης αποστέλλει συγχαρητήρια επιστολή στον Α. Παπάγο για τη στρατιωτική νίκη επί του ΔΣΕ. [Φ. 169- Συλλυπητήρια, Μνημόσυνα, Κηδείες, Συγχαρητήρια, Ευχαριστήρια, Τελετές, Εορτές, 1948-49 έως 1949-50/ Φακ. 169.2 Ακαδημαϊκό έτος 1948-49/ Untitled_24072020_145302_004]

26/8/1949 Λαμβάνουν χώρα τα εγκαίνια του θεμέλιου λίθου του Γρυπάρειου Μεγάρου. [Πρακτικά Συγκλήτου, 26/8/1949, σ. 1]